

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ivlii Fatii S. J. Liber De Mortificatione Nostrarvm
Passionvm, Prauorumque affectuum**

Fazio, Giulio

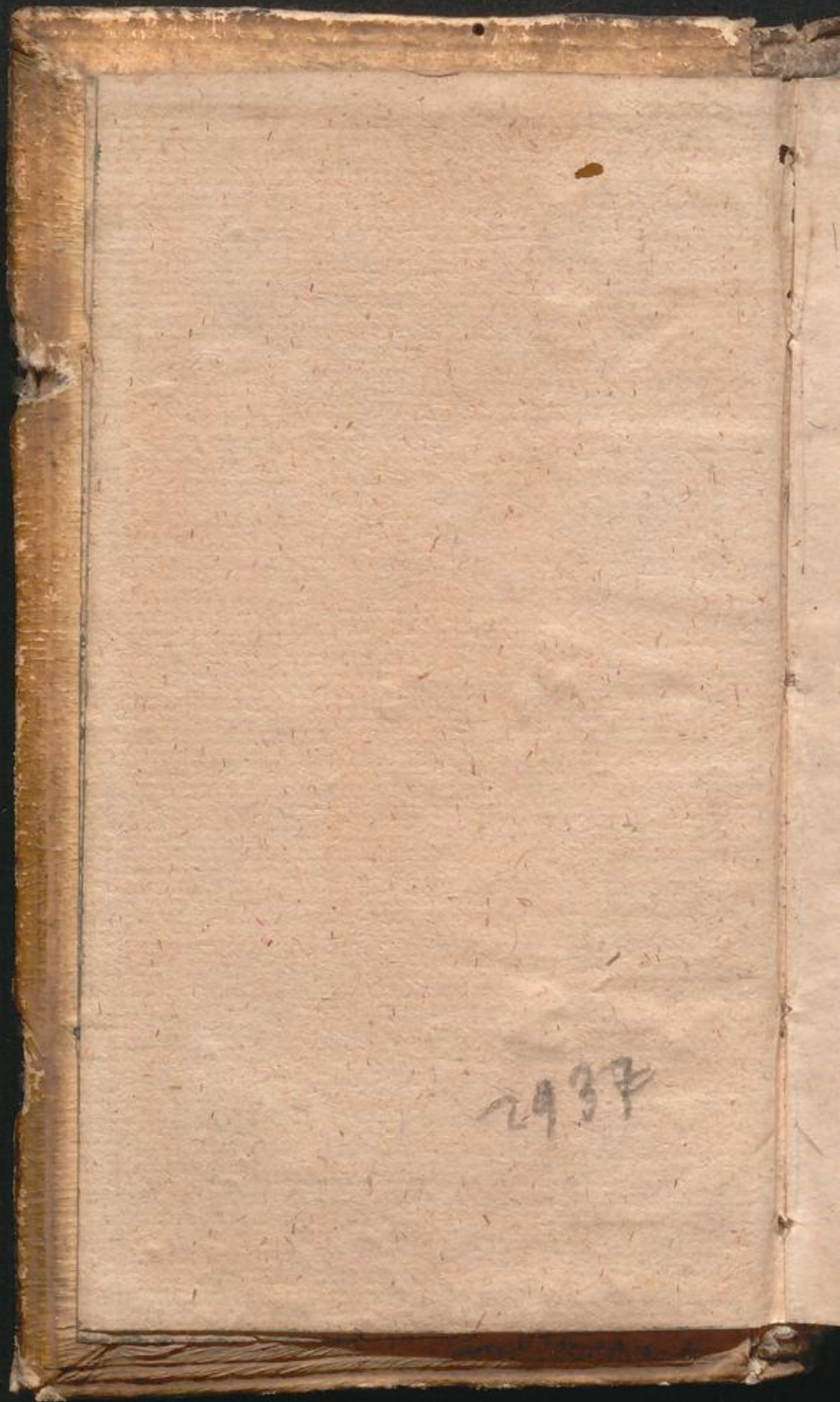
Köln, 1604

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60991](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60991)

Th. 4627.

R. P.
IULII FATII
SOCIETATIS IESV,
LIBER
DE MORTIFI-
CATIONE NOSTRA-
RVM PASSIONVM, PRA-
uorumque affectuum.

NUNC PRIMUM EX ITALICA
lingua in latinam translatus.

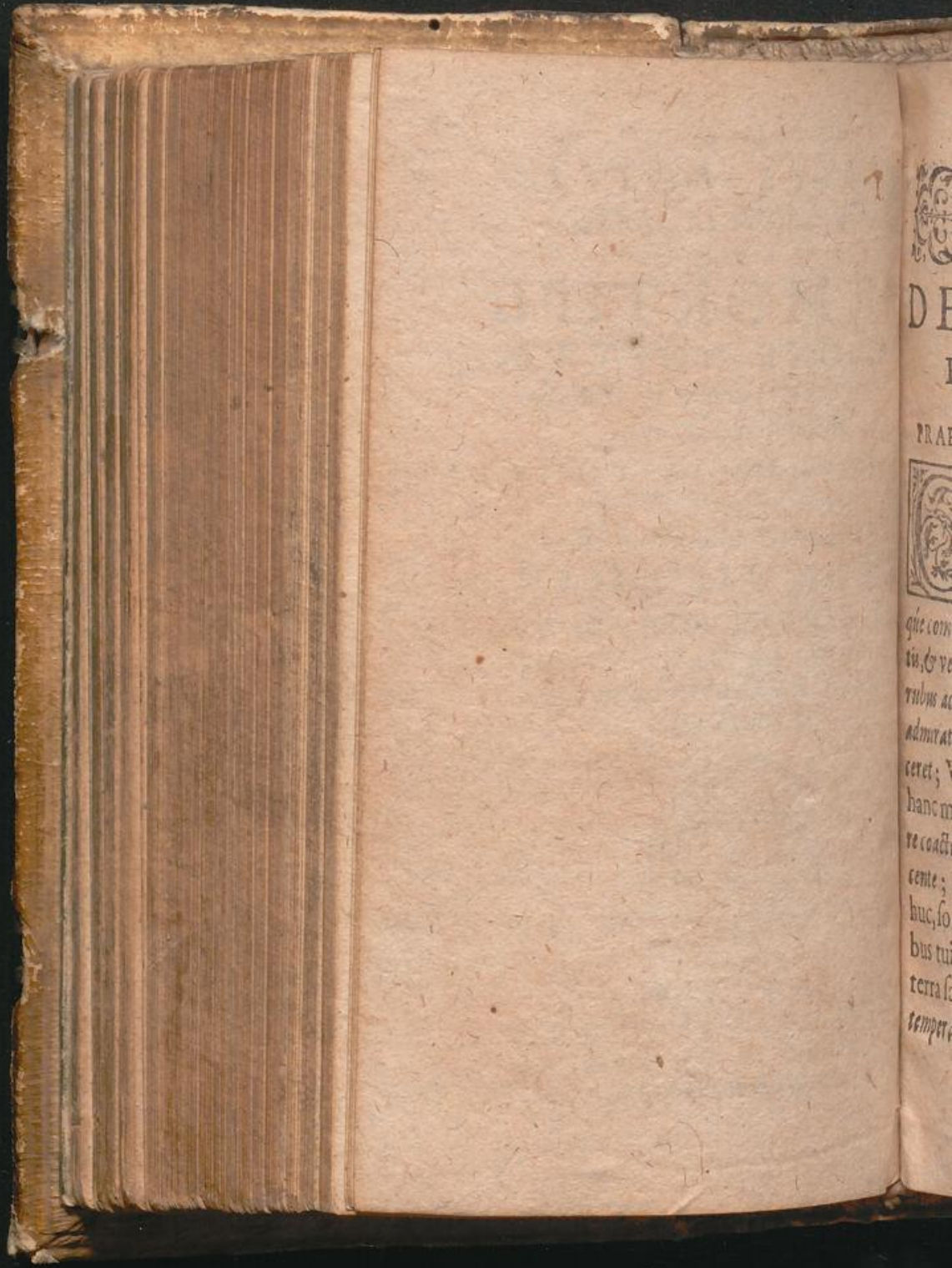
Cui nouiter adiunctum est
D. HENRICI HAR-
PHII DIRECTORIVM AV-
RVM CONTEMPLATIO-
num, complectens Mortificatio-
nes duodecim.

COLONIAE,
sumptibus Bernardi Gualtherij.

ANNO M. DC. IIII.

Cum Gratia & Privilegio.

DE MORTI-
FICATIONE.

PRAEFATIO AVCTORIS.

VM Deus aliquando ex
ardente rubo vocaret Moy-
sen, qui tunc in monte O- *Exod 3.*
reb pascebat greges, cum-
que commotus ille & voce Dei se vocan-
ti, & vehementi desiderio videndi, cur
rubs accensus non combureretur, eoq;
admiratione plenus accedere volens, di-
ceret; Vadam & videbo visionem
hanc magnam: gradum protinus siste-
re coactus est, elata voce Domino sibi di-
cente; Moyse, ne appropinques
huc, solue calceamentum de pedi-
bus tuis, locus enim in quo stas,
terra sancta est. Cui monito statim ob-
temperavit.

PRAEFATIO

Hoc factum, uti observatione dignissimum fuit, ita & admirandis mysterijs plenum est, quae ad Tractatus propositum valde conducunt. Nullum enim dubium est, quin fideles omnes quos gremio suo complectitur Ecclesia stent in terra sancta: Ecclesia namque institutionis suae exordio sancta, & Christi deinceps sanguine, multorum Doctorum exemplis ac doctrina, innumerabiliumque Martyrum cruore & Confessorum sudore sanctificata est. Quod verò in Ecclesia, Religiosus & Ecclesiasticus status praecipue Deo consecratus est, utique qui in hoc statu viuunt, singulari quadam ratione, diuino ipsius cui destinati sunt, ideò non iniuria cuique illorum suggeri possunt haec verba: Locus, in quo stas, terra sancta est; quod & Sanctus Bernardus ad Epistolam 237. genium significare videtur, cum dicit Locus, in quo stas, terra sancta est. Locus Petri est, ubi steterunt pedes eius.

Bernar. E-
pist. 237.

Quapropter oportet huiusmodi vi-
 tu probè cognitam habere obligatio-
 nem suam, qua tenentur Christi gre-
 gem pascere verbo & exemplo: sibi què
 persuadere debent, se esse potissimum à
 Deo, sub persona Moysis vocatos ad spi-
 ritualem perfectionem, qua ut sacra-
 rum rerum Doctoribus placet, in ad-
 ceptione charitatis consistit; est què divi-
 num ille ignis, in quo Deus apparet, at que
 in eorum animis, à quibus possidetur, ita
 exardescit, ut ardendo non consumat,
 sed potius vitam ipsis pulchritudinem-
 què tribuat tantam, ut vel ipsius Dei o-
 culos in sui amorem rapiant. Isti proin-
 de cum Moysè, citato gressu, hunc san-
 ctum ignem, ad quem vocati sunt ad-
 ceant, ut in eo per mutuos cum Deo ser-
 mones, beneficio orationis, cognoscant,
 & exequantur, quidquid ab vnoquoque
 exigit.

Sed videor mihi videre, & magno
 quidem dolore pariter ac rubore Deum
 nos ob indignitatem nostram ab hoc
 A 3. dulci

6 PRAEFATIO

dulci consortio repellentem, & quidem
 illis ipsis verbis, quibus Moysen repro-
 lit: Ne appropinques huc, Ne ap-
 propinques huc. eò quòd pedes
 ma nostra, potentia scilicet nobis
 sita, quibus ad Deum propinquare
 beremus, constricti sint vinculis
 busdam ex pellibus animalium
 etis, affectibus, inquam, animalibus
 & sensualibus, qui nos impediunt,
 minus proximè ad Deum accedere
 sinus, atque idcirco; Solue, inquit,
 calceamentum de pedibus tuis.
 Quod autem quivis affectus mor-
 vinculum quoddam sit, animam
 imis & caducis alligans & implicans,
 testis est Divus Chrysostomus, qui
 Vinculum est terrenarum rerum
 affectio. Nec dixit DEVS Moysi
 Solue calceamenta, sed, calceamen-
 tum. Divus item Chrysostomus præ-
 etis verbis non dicit: Vincula, sed
 vinculum est terrenarum rerum
 affectio: Ut videlicet intelligamus
 quomodo

Chrysost.
 homi. 66.
 in Ioan.

amcum, affectum inordinatum ani-
ma nostra sufficere, quod minus ad Deum
libit a promptitudine & incenso ardore
delectat.

Quod & Beatus Dorotheus hac de re *Dorothea.*
agens, pulchra aquila similitudine de- *serm. II.*
claravit: Aquila, inquit, quæ re-
liquo corpore à laqueo omninò
libera est, si vnica tamen vagu-
la detenta fuerit, omnem vim
suam ex ea modica particula, qua
prepeditur amittit. Atqui ex his
plurimum esse puto, quam iure Deus Moy-
si ad se accedere volenti dixerit: Sol-
ue calceamentum de pedibus tuis.
Hinc etiam certò sequitur, maxime
necessariam ijs esse mortificationem,
quibus propositum est in oratione versa-
ri cum Deo, & familiaritatem cum eo
contrahere: quandoquidem huius san-
ctæ Mortificationis exercitiij proprium
est, pedes anime nostræ vinculis no-
storum pravorum affectuum exsolue-
re, eamque liberam promptamque
A 4 redde-

PRÆFATIO

reddere, ut ad Deum tam facile sese
attollat, quam facile aquila omnibus
nubibus soluta in altum subuolare con-
suevit.

Operæpretium ergo me facturum
existimaui, si quam optimè poterò, qua
de diuino hoc studio sancta mortifica-
tionis occurrunt, in medium adferam
eo consilio, ut eius beneficio, ab omni-
bus impedimentis liberi, sine ullo ob-
staculo velocius ad Deum creatorem
nostrum per orationem euolare possi-
mus. Atque ed libentius hunc salutem
laborem, quò maioris momenti hoc in-
gumentum mortificationis esse videtur.
Et quò pauciores hactenus existiterunt,
qui ex professo de hac materia scripse-
runt. Precor autem omnes, qui hæc
sunt lecturi, maximè verò R. R. P. P.
fratresque charissimos Societatis nos-
træ, quorum præcipuè commodis ha-
dicata volumus; ut eo animi candore,
quo illis offeruntur, omnia acceptent,
Deumque precentur, ut quemadmodum
duo.

facile sepe
la omnib
uolare co
factum
otero, qu
morifica
i adferam
, ab om
ne vilo ob
i creator
lare pos
unc susce
nti hoc
esse vide
xstiterunt
ria scrip
s, qui ha
RR. P.
ietatis n
modis ho
i candore
acceptem
emadm
dura

lm, prater eius gloriam nostrorum-
que emolumentum spirituale (qua est
diuina bonitas) in hoc meo quantulo-
cumque labore nihil mihi propositum
fuit, sic idem gratiam largiatur, qua
vita moribusque ad viuum ea
exprimam, qua hic ver-
bis doceo.

A 5 CAPVT

CAPVT I.

Quid sit Mortificatio.

NOMEN mortificationis de-
riuat à nomine moris, quod
quandam similitudinem, quod
est inter Mortificationem &
mortem nostram naturalem
vt quemadmodum mors naturalis con-
sistit in separatione, quam efficit anima
nostra, corpore relicto mortuo: ita quoque
que Mortificatio consistat in separatio-
ne voluntaria ipsius animæ à corpore, v-
tuo quidem illo remanente, ita tamen
per mortificationem anima ab inordinatis
affectibus & passionibus corporis de-
ucllatur, vt ab ipsis amplius non depe-
deat. Quò fit, vt sicut mors priuat ho-
minem vita naturali, ita mortificatio
eum priuet vita *sensuali*; reprimendo, in-
modò penitus auferendo superfluum illam
animi viuacitatem, quæ efficiebat, vt vita
eius in corpore nimis soluta, carnalis & li-
bera esset.

Veram esse hanc mortificationis no-
tionem, vel inde manifestum euadit, quod
quando dicere volumus, hominem non esse

DE MORTIFICAT. 11

de mortificatum; dicere solemus, cum
 animus esse viuacem in suis passionibus &
 appetitionibus, hoc est, eâ viâ, quæ re-
 gulam rationis excedit. exempli gratia,
 in oculo considerare possumus quodam-
 modo duas vitas, alteram, quæ consi-
 stit in distincta visione alicuius obiecti,
 debita distantia distanti, quæ vita oculo
 naturalis est; Alteram, quam possumus
 appellare inordinatam quandam viuaci-
 tatem videndi id, quod sibi obijcitur,
 siue bonum illud sit, siue malum, nulla
 habita ratione temporis, loci, persona-
 rum, &c. & hæc est quædam viuaci-
 tas, aut vita oculi inordinata: Quem-
 admodum igitur mors priuat oculum
 prima illa vita naturali, unde ea actio
 videndi procedebat, ita mors spiritua-
 lis, quam nos mortificationem vocamus,
 eundem oculum altera vita priuat, id est,
 curiosa illa & inordinata viuacitate vi-
 dendi, quod & infra de passione amoris
 dicemus; Mortificationem videlicet non
 tollere amorem & desiderium, quo alicui,
 quem amamus bene & bona volumus, sed
 viuacitatem illam inordinatam amandi
 plus quam oportet.

Ex quo sequitur, veritas valde obser-
 uanda, nempe mortificationis officium

12 DE MORTIFICAT.

non esse, vt funditus passiones extirpet, quæ ex sua natura malæ non sunt, imò bonæ sunt, & ad multarum virtutum acquisitionem planè necessariæ; sed vt inordinatam illam viuacitatem, & excessum auferat atque retundat, qui solet hominis vitam multis vitijs & perturbationibus maculare. Hoc Apostolus videtur insinuare voluisse cum de concupiscentiæ fomite sub nomine peccati disserens:

Rom. 6.

Non regnet, inquit, peccatum in vestro mortali corpore, vt obediatis concupiscentijs eius. Vbi non ait. Non sit: sed; Non regnet: ita vt appetitionibus eius morem geratis. Idem quoque Seneca videtur innuere, cum scribens ad Lucilium dicit: Vna est catena, que nos alligatos tenet, amor vite, qui, vt non est abijciendus, ita minuendus est. Significare volens, passiones ad virtutes comparandas necessarias, non penitus euellendas, sed excessum illarum temperandum esse.

Doroth.
serm. 10.

Est igitur *Mortificatio*, vt concludam, repressio & mors quædam nimie viuacitatis, & moderatio eius excessus, qui in potentijs nostris, earumque actibus elucescit. Quo loco animaduertendum est, posse nos cum Beato Dorothæo (quantum quidem ad hanc mortificationis materiam

DE MORTIFICAT. 13

meriam attinet) tres hominum status
 distinguere. Primus est eorum, qui se-
 cundum inclinationem suarum passio-
 num & prauorum habituum plerumque
 operantur, quo in genere sunt potissimum
 hi, qui sese libidinibus & cupiditatibus
 suis volentes immergunt. Alter illorum
 est, qui non ita facile passionibus atque
 appetitionibus suis obsequuntur, sed eò
 vique duntaxat illas refrenant, vt in ex-
 ternum aliquem actum non erumpant,
 quos Beatus Dorotheus philosophicè viue-
 re affirmat, propterea quod veteres phi-
 losophos imitantur, qui de vitiosis habi-
 tibus extirpandis, prauisque cupiditati-
 bus coercendis nihil laborabant, sed tan-
 tum cauebant, ne se exteriori actu prode-
 rent; idque honoris & existimationis con-
 seruandæ gratia.

Tertius demùm status eminentioris gra-
 dus homines complectitur, quibus non
 satis est diligenter elaborare, ne illorum
 passiones inordinate actu aliquo exteri-
 ori sese prodant, sed conantur insuper vi-
 tiosos habitus, & immoderatas passiones
 vi contrariorum actuum funditus extir-
 pare; id quod peculiariter fit, sanctæ mor-
 tificationis studio, eo quo diximus mo-
 do. Atque in hoc statu est ille, qui, vt in-

A 7 quit

*Richard.
Super Ge-
nesin.*

*Climach.
Grad. 1.*

quit Dorotheus, certat viriliter, Quoniam
quicquid vitio suo passionique contra-
rium animaduertit, id totis viribus aggre-
ditur & operatur. Quod & Richardus de
S. Victore voluit significare, cum dicit
Seruorum Dei hoc esse proprium, non solum
carnales sensus per disciplinam restringere, sed
etiam per mortificationem extinguere. Hoc
ipsum & B. Climachus indicauit, cum de-
scribens verum religiosum, in eius verba
definitione tanquam conditionem & pro-
prietatem plane necessariam posuit: *Mortificationem naturæ & indefessam sensuum
custodiam.* Sic enim ait: *Monachus est perpetua
tua naturæ violentia, sensuumque vigilantia
& indefessa custodia.* Quapropter opera-
tetur eos, qui spiritalem ac religiosam vi-
tam degunt, semetipsos explorare diligen-
ter, ad quemnam illorum trium statuum
pertineant, summoque conari studio
obligationi gradus, suæque perfectionis
hac in parte respondeant.

CAPVT II.

*De fine & proprio Mortificationis officio,
& de duobus eius generi-
bus.*

Communis est Philosophorum senten-
tia, Medium in rebus naturalibus per-
tinet.

DE MORTIFICAT. 15

icipare de suis extremis. Exemplum esse
 potest vernum tempus, quod cum sit me-
 dium inter hiemem & æstatem, ab hac ca-
 lorem, ab illa verò frigus accipit, vnde ea
 temperies efficitur, quæ temporis huius
 est propria. Idem videre est in aurora, quæ
 cum sit media inter noctem & diem, vt de-
 fusio illius, huius verò principium; habet
 aliquid de obscuritate noctis, & claritate
 diei, ita vt lumine quidem inaurata, adum-
 brata autem tenebris appareat, & quia
 propriè nox appellari non potest, cum ha-
 beat aliquid lucis, neque etiam dies, quia
 aliquid adhuc tenebrarum manet, com-
 muniter *aurora* vocatur. Ita dicendum de
 homine, qui cum sit à Deo constitutus
 tanquàm medius inter naturam angelo-
 rum & brutorum, quia natura sua est An-
 gelis inferior, superior verò brutis, fit, vt
 tanquàm medius inter duas illas naturas,
 de vtraq; participet, id quod liquidò con-
 stat: Quod enim ad animam attinet, habet
 esse Angelicū, cū sit natura sua spiritualis,
 immortalis, intellectualis & liber: *ratione*
 autem corporis, habet aliquid de brutis,
 cum sit natura sua corruptibilis, sensualis,
 carnalis, atq; ex his duabus partibus quasi
 contrarijs, vinculo tamen naturali conso-
 ciatis, resultat hoc compositum: *Homo;*
 & quia

& quia secundum ordinem Iustitiæ naturalis & Politicæ, quicumque conditione & gradu inferior est, subiectus esse debet & subordinatus ijs, qui in eadem Republica sunt potestate & gradu superiores. D. Paulus monet, cum dicit; *Omni auctoritatibus sublimioribus subdita sit*: Sequitur manifestè, carnem & sensus in homine, tanquam gradu & conditione inferiores, ex vi Iustitiæ subordinatos & subiectos esse debere rationi seu spiritui, vaturaliter & politicè superiori. Quod & Aristoteles significare videtur, qui cum dixisset: *Animus quidem in corpore, dominium seu herile habet imperium, mens verò in appetitum civile & regium*, statim subiungit, in quibus clarum est secundum naturam & utilitatem imperari ab animo corpori, & ab ea parte, que habet rationem, ei parti, que subiecta perturbationi: & equalitatem verò & inordinatam omnibus nocere. Ex quibus verba perspicuè colligitur, animæ secundum ordinem naturæ competere imperium in corpus, & rationi in sensum; & equalitatem autem inter ipsos ac successivam præminentiam utrique parti turpem & damnosam esse.

Aristot. 1. polit. c. 3. *Animus quidem in corpore, dominium seu herile habet imperium, mens verò in appetitum civile & regium, statim subiungit, in quibus clarum est secundum naturam & utilitatem imperari ab animo corpori, & ab ea parte, que habet rationem, ei parti, que subiecta perturbationi: & equalitatem verò & inordinatam omnibus nocere. Ex quibus verba perspicuè colligitur, animæ secundum ordinem naturæ competere imperium in corpus, & rationi in sensum; & equalitatem autem inter ipsos ac successivam præminentiam utrique parti turpem & damnosam esse.*

Cæterum quia in homine, propter sensus rebellionem, concinnus hic ordo na-

T. DE MORTIFICAT. ¶

uz subuersus est, cumque quotidiana
misset experientia, quomodo sensus &
suo saepenumero aduersus spiritum & ra-
tionem insurgentes eam inquietent, &
bella acerrima moueant, necessarium pla-
ne est, vt tam graue hoc incommodum
homo, conueniente aliqua industria & ar-
te amoliat & emendet. In hunc finem,
factum hoc Mortificationis exercitium
sapienter institutum est, cuius praecipuum
munus est & finis in hominibus spirituali-
bus & religiosis, carnem sensumque ratio-
ni ac spiritui subijcere; rationem autem &
spiritum Deo, tanquam legitimo vtrius-
que domino. Vnde postmodum in horum
animis pax illa & tranquillitas nascitur,
quam S. Augustinus vocat, *Regnum Dei*;
Vbi ita sunt ordinata omnia, inquit, vt id
quod est in homine praecipuum & excellens,
hoc imperet, ceteris non reluctans, quae
sunt nobis bestij, quae communia. Verè felix &
optatissimus status, qui hominem quasi
ad illam Originalis Iustitiae felicitatem
reducit, à qua ob primi parentis pecca-
tum miserabiliter excidit.

Verum quia homo ad acquirendum
hunc tam nobilem statum, non solum in-
terioribus animi, sed etiam exterioribus
corporis passionibus, ipsiusque insolenti-
bus ap-

Augustinus.
lib. 1. de
serm. Do-
mini in
monte,

DE MORTIFICAT.

bus appetitionibus plerumque impeditur, necesse est, ut *Mortificatio* ad utrumque se extendat, ad corpus, inquam, & animam, remouendo nimirum ab vnoquoque illorum, quidquid impedit, quò minus inferior pars superiori debito ordine subiacetur. Quare sicuti morus accipit suam denominationem à termino ad quem tendit, ita & *Mortificatio*, quæ spectat ad animæ culturam, extirpando passiones & affectus inordinatos, videtur *Mortificatio interior* dici posse: Illa autem, quæ corporis ieiunijs, vigilijs & cilicijs coercendum suscipit, *Mortificatio exterior* iure appellatur, quam ut à Christo Domino vitæ propriæ exemplo, ieiunando, vigilando ceteramque innocentissimam paupertate & incommodis grauissimis intelligendo comprobata, & apud omnes sanctimoniam præstantes viros vsitata celebrataque non nisi pro diuina & sancta habere debemus. De hac Apostolus loquens: *Cassianus* inquit, *corpus meum, & in seruitutem redigam.*

Cassian. Et *Cassianus* exercitium huius exterioris
Collat. 1. Mortificationis inter instrumenta perfectionis ponit. Quod & *Climachus* asseruit, cum inquit, *Quod sicut exsiccata non locum, iam non porcis vsui esse potest, ut ibi*
Climach. *de discre.* *Grad. 36.* *se volunt: ita & caro per abstinentiam mortificata*

DE MORTIFICAT. 29

ita effecta, demonibus vltra non præbebit in
quiescendi locum. Diuus Bernardus de
mum exaggerando hanc Mortificatio-
nem Martyrio eam comparat. *Genus mar-*
tyrij est, inquit, spiritu facta carnis mortifica-
ti, illo nimirum, quo membra caduntur ferro,
horrore quidem mitius, sed diuturnitate mo-
lestius.

Bern. ser.
30. super
Cart.

Neque profectò negari potest, quin in-
ter alias huius exterioris Mortificationis
conditiones hæc sit præcipua, quod ora-
tioni dat efficaciam impetrandi maxi-
mam, quando cum ipsa coniungitur, quod
multi atque illustres Sancti tam veteris,
quàm noui testamenti experti sunt.

Ex his omnibus concludimus, mortifi-
cationem exteriorem, maximè, vt vidi-
mus, vilem esse, nihilominus tamen fa-
tendum est Mortificationem interiorem
passionum & prauorum affectuum animi
nostri; huic exteriori mortificationi lon-
gissimè præstare; cum certissimum sit,
Mortificationem corporis parùm facere
ad acquirendas virtutes sine animi Morti-
ficatione, hanc autè sine illa plurimum cõ-
ferre. Imò verò corporis Mortificatio ea-
tenus dicitur utilis, quatenus animi morti-
ficatione adiuuat, & promouet, quod Ri-
chardus de S. Victore non obscure signi-
fica-

T.
impeditur,
runque se
animam,
uoque il-
inus inf-
subijca-
suum de-
quem tea-
at ad ani-
ones & af-
ficatio in-
e corpus
ndum so-
ppellabi-
vitar pro-
andocia-
ertate &
endo no-
timonia
camquit
ere debe-
Castigo
no redig-
exeroris
a perie-
us affi-
atam la-
vi ubi
am mar-
cisa

Rich. lib. de prepara- rat. ad cō- templat. cap. 32. ficavit his verbis: *Hoc autem nosse oportet, quia disciplina corporis sine disciplina cordis absque dubio inutilis est: Et merito sancti quia quemadmodum sal condire aliquod ac præservare non potest nisi in intimos eius recessus penetret, ita quoque sal Mortificationis, virtutibus bonisque moribus Dei servum condire debet; Et si is à multorum vitiis ac defectuum corruptione & fœtore præservandus est, oportet, ut interiora animi ipsasque potentias, & passionis penetret, quod Mortificationis interioris proprium est; quæ quamvis exteriori præponenda sit: (nobilior est enim plurisque facienda, ut diximus) fatentur tamen, ei qui perfectus evadere velit, utramque Mortificationem esse amplectendam, ita ut virtute spiritus facta carnis mortificet, & eadem virtute prava animi desideria potenter reprimat; quod ipsum Richardus de S. Victore affirmat cum dicit: *Perfectus est qui virtute spiritus & voluntates carnis, & voluntatem cordis potenter comprimit.* Et D. Basiliius. *Quia es duplici, inquit, materia constamus, duplex quoque virtutis esse studium debet, itaque cum strenuitate corporis, tum animi etiam industria exerceri.* Et hæc pro huius capituli explanatione sufficiant.*

Richard. super cap. 2. Cantic. cap. 22. Basil. in Constit. cap. 4.

In Mortificationibus, præsertim exterioribus,
mensuram & regulam esse tenendam; &
quanam illa sit.

VT melius intelligatur modus, qui in
hoc præclaro Mortificationis exer-
cizio tenendus est; notare oportet, ad
omnes actus humanos, vt virtutis nomi-
ne censeantur, certam aliquam regulam &
normam requiri, qua dirigantur, ne suam
excedant mediocritatem. *Virtus enim, in-*
quit, S. Bonaventura, *medium vitiorum te-*
net, & ab vtroque latere, vitij est obsessa, ita
vt si modicè à discretionis iramite declinaue-
rit, iam virtus non sit. Atque ita, si exerci-
tium hoc Mortificationis, virtuti consen-
taneum & rectum esse velimus, lege ali-
qua aut mensura id metiri debemus, ne ad
extrema declinet; Exempli causa, si in
mortificatione itæ, neglecto modo, ni-
mum progrediamur, ita vt in actibus suis
fiat remissa & languida; vel si sit tam exi-
guum itæ comprimendæ studium, vt vi-
uacior & ardentior remaneat, quàm par-
sit: huiusmodi mortificatio, primo qui-
dem casu, excessiui; altero autem, defectui
connoxia est. Quod item in Mortificatione
exte-

S. Bona.
li. de præ-
cessu Re-
ligionis
cap. 35.

22 DE MORTIFICAT.

externa corporis, facile accidere potest, ut declinetur ad extrema, si nimirum afflictionibus & asperitate corpus nimium debilitetur; aut è contra, si sub præterito aliquo, corpori mortificando tam parum insistamus, ut inde contra nos rebellionis & contumaciæ occasionem sumat.

Itaque tam in Mortificatione appetituum corporis, quam passionum animi, debita mensura tenenda, & modus observandus est. Quia verò: *Nemo inquam, ut scriptura testatur, carnem suam odit habuit, sed fovet & nutrit illam*, propter affectum naturalem, quem erga carnem nostram gerimus; idè longè facilius erratur in mortificatione appetituum corporis, quam in affectuum animi: Quò circa necessarium est, ut in hac parte tantò cautius & vigilantius nos geramus, quantò maius periculum subest. Quà de causa Beatus Climachus, ostendere volens perplexitatem, quam incurrebat, cum amore virtutis cogereetur odisse in se ipso hominem carnalem, amore eorum sensus obligaretur ad eundem nutriendum & fovendam; ita dicit: *Quò modo illum vinciam, quem ut amem, à me- tura suscepi? Quid illi rationale dicam, qui per-*

aphes. 5.

Climach.

de castit.

Grad. 15.

modo illum vinciam, quem ut amem, à me- tura suscepi? Quid illi rationale dicam, qui per-

DE MORTIFICAT. 23

si per naturam mille rationibus ac persuasibus mentitur, estque mihi cooperator et hostis; adiutor atque aduersarius; auxiliator simul & insidiator; si foueatur, oppugnat; si affligatur, debilior fit; lasciuat per quietem; rursus verbera & flagellum sustinet: Si illum contristo, periclitior, si foueam, per quem virtutes adquiram non habeo.

Hinc dæmon, tanquàm miles astutissimus, solet quandoque hominem sub prætextu zeli, ad nimias & extraordinarias mortificationes inducere; atque hoc idè, ut eum postea ordinatio & durabili fructu priuet, quem ex seruitio Dei, communi via & more viuendo, percepisset, hæc de causa, ut sub prætextu maioris boni, incurramus malum incurabile; quod dèumè prorsus Cassianus his verbis demonstrat; Nosse debetis, hanc esse subtilissimam diaboli calliditatem, hanc occultissimam suam, in quam miserabiles & incautos quosdam precipitat, ut dum ijs maior a promittit, necessaria quotidiani fructus emolumenta surripit. Itaque cum hæc mortificatio exterior ex vna parte necessaria sit, ex altera vero parte, actu ipso eam exercere sine periculo excessus, valdè difficile videatur, non ob diuersitatem complexionum, quàm

Cassian.
Collat.
24. cap.

quàm ob illusiones dæmonum, quæ hæc
ca hanc materiam frequenter contin-
gunt, existimo Religiosi esse suo iudi-
cio in hac re non nimium fidere, sed lo-
se spiritualis patris prudenti subijcere
directioni, quò in via Dei tutius dirig-
tur, sibi que persuadeat, se nisi hoc fa-
ciat, magnis periculis exponi, in quæ
multi incurrerunt, vt & Climachus ad-

Climach. firmat: Sicut qui sine duce est, inquit, et
de discre. iam si prudentissimus sit, in via errabit.
Grad. 36. dus incedit; ita & qui suo arbitrio in via
Domini pergit, etiam si in omni mun-
da sapientia fuerit instructus, facillime pe-
rit.

Verùm posita prædicta ratione, tri-
in hac materia maximè notanda ve-
niunt: Primum est, vt religiosi firmi-
ter apud se statuunt, Deum ac Domi-
num nostrum, tanquam verissimum
amatorem eorum, qui fideliter illi ser-
uiunt, nunquam permissurum, vt de-
cipiantur, quando se illi, in persona
prudentis patris spiritualis, cum omni
confidentia submittant. Neque enim est

Climach. iniustus Deus, ait Climachus, vt anima
de discre. nostras decipiat, quæ se per fidem & innocen-
Grad. 26. tiam proximi consilio atque iudicio humiliter
submiserint.

Alte

DE MORTIFICAT. 25

Alterum est, ut prædicto patri internum
 omni statum, tentationesque ac spiritua-
 necessitates, promptè, plenè, magnaque
 fiducia ac puritate aperiant, ut ipse
 quomodocumque maiori luce ea possit docu-
 menta ac monita spiritualia suppeditare,
 quæ in Domino magis oportuna iudica-
 verit. Hanc manifestandi rationem, ad
 viros in spirituali via tollendos; sancti
 tui semper tanti fecerunt, ut quamlibet
 cogitationem, quæ sub verecundiæ seu ti-
 moris alicuius velo subrepat, gravissimæ
 reparationis loco duxerint: Afirmat hoc
 D. Basilus pluribus locis; idque B. Doro-
 theus expertum se esse fatetur, notabili
 plane cum fructu, dum in monasterio cū
 alio habitaret. Denique in hoc, veluti in re
 magni momenti, Religiosi Scithi ab ini-
 tio sue conversionis instituti erant, de qui-
 bus Cassianus hunc in modum: *Instituuntur*
*inquit, nullas penitus cogitationes pruri-
 etes in corde perniciose confusione calare, sed
 tanquam si exorta fuerint, eas suo patefacere
 seniori, nec super earum iudicio quidquam suæ
 discretionis committere, sed illud credere ma-
 gis esse, vel bonum, quod discussit ac pronun-
 taverit senioris examen.*
 Tertium documentum est, ut religiosi
 fideles & diligentes observatores co-
 rum quæ ipsi à prædicto patre prudente

Dorothe.
serm. 5.

Cass. lib.
4 cap. 9.

B
M. U. 3.

DE MORTIFICAT. 27

... de politicum, quod adquiri solet educa-
... & diuturna consuetudine cum ho-
... nibus prudentibus, ac benè moratis,
... observando illorum mores & vitæ actio-
... nes. Tertius, ut Christianus & fidelis est, q
... in Baptismate accepit. Quartus, ut Re-
... giosus in aliqua religione approbata.
... Quintus denique modus considerandi ho-
... minem est, ut Prælati, aut Episcopus est,
... vel in aliquo dignitatis gradu constitutus.
... Nos itaq; quemadmodum cuilibet homi-
... ni ad viuendum & operandum, iuxta for-
... mam sui status, necessaria sit Mortificatio,
... quæ poterim? breuissimè demonstrabimus.
... Principio igitur ad hoc, ut homo viuat
... & operetur ut verus homo, hoc est, secun-
... dum illud esse humanum & rationale,
... quod accepit à natura, necessaria illi est
... Mortificatio: Quia naturale est, & omni
... viuenti commune, viuere & operari con-
... formiter suæ naturæ. Cū igitur homo na-
... turâ suâ rationis particeps sit, necessariò
... sequitur, ut si conformiter suæ naturæ vi-
... uere velit, ex rationis præscripto illi viuē-
... dum & operandum sit: Et ad hanc viuē-
... di & operandi normam, ab ipsa anima
... sua rationali, tanquam ad rem naturæ suæ
... convenientem, impellitur, ut D. Thomas *D. Thom.*
... docet his verbis: *Inclinatur unumquod- 3. 2. q. 94*
... que naturaliter ad operationem convenientem 2. 3.
... B 3 sibi

sibi secundum suam formam, sicut ignis ad calefaciendum. Unde cum anima rationalis sit propria forma hominis, naturalis inclinatio est cuiuslibet homini ad hoc, quod agat secundum

S. Dion. rationem. Imò B. Dionysius. *Anima malum est, inquit, esse contra rationem.* Seneca *quod Philosophus in hanc sententiam: bonum, inquit, bonum hominis est, ex natura voluntate se gerere.*

Ep. st. 67. Querat aliquis, quidnam sit illud virtus hominis ex rationis præscripto, in quo bonum ipsius consistit secundum sententias adductas. Respondeo secundum doctrinam Aristotelis, sine dubio naturaliter maius bonum esse dominari, quam servare; Cum autem meliori & digniori partem cuiuscunq; compositi tam naturalis, quam politici, melior quoque ac dignior debet esse locus, sequitur etiam naturaliter in homine debere animam dominari corpus, & rationem sensui, cum anima sit præstantior corpore, & ratio sensui. Hinc fit, veritas rationalis vita & operatio hominis, nihil aliud sit, quam vita & operatio instituta secundum imperium & normam animæ & rationis; Qui vivendi & agendi modus, a seipso proprius est hominis, ut si aliter agat, hoc est, si iuxta imperium carnis & sensus operetur & viuat, hoc non aliunde, nisi a quadam prava & peruersa eius dispositione pro-

DE MORTIFICAT.

ueniat. Imò, vt rectius dicam, nihil a
id est, quàm more tyrannorum, rebella-
tionem sensus non aliter contra rationem
insurgit, ac rebelles serui & Vasalli in he-
ros suos ac dominos.

Quia verò quilibet homo prauam hanc
dispositionem, culpâ primorum parentû,
se contrahit, vt, quemamodû quotidie ex-
perimur, caro sensusque, insurgendo con-
tra rationem, fortiter eam impugnet, in-
que suam ditionem redigere tentent, ne-
cessariò illi idem faciendum est, quod le-
gimus Domini & Principes cum rebelli-
bus suis subditis facere solent; accipienda
videlicet sunt arma, pugnandum viriliter,
reprimendaque illorum audacia tamdiu,
donec eos ad obedientiam sibi debitam
reducerit. Et quia hoc ipsum est rationis
proprium munus, quod virtute Mortifica-
tionis in carnem & sensum exercet, neces-
sariò concedendum est, sanctam hanc Mor-
tificationis exercitationem cuius homini,
qui vitam homini dignam velit institu-
ere, adeò esse necessariam, vt quemadmodû

B. Iustinianus loquitur: *Quicumque ista scire Laurent.
aut operari neglexerit, non rationalis, sed po- Iustiniã.
tius animalis nuncupandum sit: Eo enim plane lib. de hu-
morbo laborare deprehenditur, quẽ Dio- mil. c. 3.
genes Philosophus Atheniẽsibus suis infi-
muauit, cum accens; sub meridiẽ lucerna,*

30 DE MORTIFICAT.

vibem multis millibus refertam lustrant
 homines se quærere distitabat, signifi-
 cans, nullos nisi secundum rationis nor-
 mam viuentes; hoc nomine dignos esse
 quorum tam illius, quàm nostra quoque
 ætate tanta est penuria, vt lucerna quaer-
 endi sint. Atque ex his satis patet, quomodo
 necessarium sit exercitium Mortificatio-
 nis, cuius cum is sit finis, vt homines
 ad rationalem humanamque vitam tra-
 ducat, meritò *rationalis & humana* vocari
 potest.

Posteaquam ergo satis superque proba-
 uimus, quàm necessaria sit Mortificatio
 homini, viuere volenti, vt verum ho-
 minem decet, non erit iam laboriosum
 probare, ad moralem, politicamque vi-
 tam ducendam, mortificatione
 opus esse, tum quod moralis vita, magis
 ex parte in ratione fundetur, tum etiam
 quod viuere moraliter & politicè non
 significet vitam illam, quæ omnibus con-
 ditibus habenas laxet, sed potius illam
 quæ externas suas actiones intra recti-
 tates contineat, & ad leges civiles, con-
 suetudines, sapientumque placita & in-
 iuncta conformet, ita vt ne latum quatuor
 vnguem ab illis discedat. Quia vero haec
 sine Mortificationis subsidio fieri nequeunt
 multa enim hanc vitam viuenti subueniunt
 da sunt

DE MORTIFICAT.

quæ sensibus repugnant, à mul-
titudine quæ sensibus grata & iucūda sunt,
abstinendum est, hinc fit, vt non im-
merito iudicetur homini moraliter vi-
uere volenti, valde esse necessariam, vt
se mortificet, seque frequentet in istis
duobus, quasi finibus exerceat, ad quos
veteris Philosophi totam vitam moralem
& Philosophicam referebant; qui sunt:
vt ipsi aiebant, *sustine & abstine*: vt Plato,
Socrates, Seneca, Diogenes & alij Philo-
sophi fecerunt: & nunc itidem faciūt mul-
ti Principum aulici, & quotquot vitam se-
clantur civilem. Atque hæc Mortificatio
Politica & Morali appellari potest.

Si deinde consideremus hominem
Christiana fide imbutum, procul dubie
tantò maiori Mortificatione indigebit,
quantò magis vita Christiana cæteris
precellit. Quia si ipse viuere velit, vt
Christianum decet, secundum normam
& regulam diuinorum præceptorum at-
que Ecclesiasticorum Canonum ei viuendū
est. Quæ quidem lex diuina non
solum actus prohibet externos, vt bla-
sphemiam, homicidium, furti, fornicatio-
nis, &c. eo modo, quo politicæ leges fa-
ciunt; sed affectus etiam interiores &
cupiditates vetat. Ex quo necessariò se-
quitur, huiusmodi homini assidua &

indefessa tam passionum animi, quam exteriorum corporis sensuum mortificatione opus esse, ad hoc, ut se intra limites horum præceptorum contineat, quandoquidem certissimum est, ob naturæ nostræ corruptionem & cōtinuum peccati fontem, cum sine huiusmodi mortificatione, à desiderijs & operibus prohibitis abstinere non posse, & quod hinc colligitur, nec Christianè vivere, nec salutem consequi. Atque hoc est, quod Saluator noster significare voluit, cum dixit: *Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud*. Dicere, sine violentia regnum cælorum acquiri non posse, quid aliud est, quàm quod supra dictum est, sine mortificatione hominem Christianè vivere non posse, & quod hinc est conueniens, nec saluari. Quod & S. Basiliscus indicat, cum in prædicta Christi verba, tum Christianos Christianè, inquit, vivere & Christi esse imitatores; *Cum voluntate propriam, & corporis laxamentum abnegant omne, & magistris sui præcepta omnia conseruant*. Vnde ita inf. rt: *Quocirca si tibi in animo est, rapere regnum Dei, violentie te dato, ceruicem tuam Christi seruitutis iugo submitte, & collum tuum rectè circumquaque cohibe*. Quoniam autem mortificatio hæc normam & regulam suam sumit à lege Christi & Euangelij, conuenienter mortifica-

*Basil. de
abd. cat.
huius vi-
te.*

DE MORTIFICAT.

Evangelica & Christiana appellari potest. Si vero spectemus hominem in statu religionis alicuius approbatæ constitutum, certissimum est tantò ei plus mortificatione opus esse, quantò hic status perfectione reliquos omnes supradictos superat, dum non solum requirit moderationem excessuum, passionum, potentiarum & sensuum, tam in exterioribus quàm interioribus actibus, secundum normam præceptorum legis Evangelicæ & Canonum Ecclesiasticorum, co modo, quo de Mortificatione Christiana dictum est: Verùm etiã restringit hominem & obligat ad consilia, quæ ad tria vota essentialia Religiosorum reducuntur, & ad observationem Constitutionum & regularũ suæ cuiusque religionis. Atque idcirco non solum his prohibetur quæcunque species aut desiderium immundiciæ, & ipsius etiã matrimonij, neque solum iniusta alicuius rei usurpatio, sed etiã quodcunque licitum dominium & proprietates, exigitur autem animus ab omnibus rerum possessionibus abstractissimus, quæ alijs Christianis, magna licet virtute præditis, & in suo statu perfectis, sunt concessæ.

Et hoc est, quod D. Bernardus indicat, cum monstrare volens differentiam, quæ ad fratres hæc de causa debeat esse inter Religiosos, & alios Dei.

B 511

& alios Dei.

§4 DE MORTIFICAT.

& alios Christianos: *Fratres, inquit, aliorum est seruire Deo, vestrum autem adherere. Et alibi declarans, quàm firmam oporteat esse nostram cum Deo coniunctionem, ne quando mentis nostræ infirmitate ab eo diuellamur, ita scribit:*

D. Bern. serm. 13. super canonicis.

Innata tibi leuitas vicina est lapsui: in quodam vaga mentis motu facillimè abripis, si non firmè adhaerens. Statim enim ac Religiosus propria quadam infirmitate ab hac sancta coniunctione declinat, facillimè incurrit notam illam, quam S. Basilius huiusmodi Religiosos increpauit, cum ait: Hic flagitiosissime ac peruersissime fecerit, si voluptatum blanditijs deditus, ad carnis vitia denuò delabatur, & suscipiendis, quæ inde sursum ascendunt, exaltationibus, animi oculos sibi veluti crassissimam quadam nebula offusos esse patiatur. Hæc Basilius.

Cum autem fieri non possit; ve Religiosus graue hoc vitæ incommodum & ex altera parte obligationi suæ professionis, vt debet, respondeat, nisi sui ipsius, omniumque rerum vitæ huius amore quàm longètimè separetur; sequitur, vt, cum hoc absque diuina gratia & continua quadam mortificatione passionum & affectuum nostrorum, fieri nequeat, Religioso homini hoc sanctum

Mo

DE MORTIFICAT.

3.

Mortificationis exercitium sit maximè
necessarium & salutare. Et quia hæc Mor-
tificatio Religiosorum ad normam statu
quo convenientem reducit, meritò pote-
at *Mortificatio Religiosa* vocari.

Sed ut ad Episcoporum, aliorumque
Prælatorum statum tandem veniamus,
non est vllum dubium, quin, quemadmo-
dum horum status alijs prædictis digni-
tate & splendore antecellit (sunt enim hu-
iusmodi personæ in statu perfectionis)
ita hoc sanctum Mortificationis exer-
citiū ipsis maximè sit necessarium.
Est enim doctrina communis S. Thomæ,
aliorumque Theologorum; Vnumquem-
que hominem obligatum esse, ut vi-
uat secundum suum statum; Cum igitur
status Episcoporum, sit status per-
fectissimus, ut dictum est, sequitur v-
numquemque in tali statu constitutum,
obligatum esse ad perfectè viuendum,

ita, ut quemadmodum inquit D. Grego-
rius: *Sicut honore ordinis, etiam bene operan-
tes subditos superat, ita etiam morum excellen-
tia transcendat.*

*S. Greg. in
pastorali
p. 2. cap. 2.*

Quia verò fieri non potest, ut hoc
modo viuatur, sine adiumento conti-
nuæ & insignis Mortificationis tam in-
terioris, quàm exterioris, non solum ei
ad hunc effectum necessarium erit sese

DE MORTIFICAT.

mortificare, sed potius opus erit, ut iam magnam partem sit mortificatus, domitasque cupiditates habeat, quando ad hunc gradum peruenit; quando quidem hominem ad hunc gradum ascendisse, non est aliud quam ut dicit S. Gregorius; Pertrahi debet exemplum viuendi, & ad normam irreprehensibilem Evangelicæ vitæ, & ille modis omnibus debet ad exemplum bene viuendi pertrahi, qui emittit carnis passionibus moriens, iam spiritualiter uiuit. Hæc ille.

S. Grego.
n pastor.
p. 2. c. 10.

Quare que madmodum speculum, ut perfectè representet intuentium maculas, quas auferre uolunt, duas præcipue debet habere conditiones; altera est, ut nulla macula aut rubigine sit infectum; altera, ut clarum sit atque pellucidum; ita Episcopus qui speculi instar in Ecclesia constitutus est, ad hoc, ut populus uidendo perfectionem & sanctitatem vitæ eius, imperfectiones & prauitates suas emendet, ipse prius omni macula & culpa, omni que scandalo carere debet, prout ad Titum scribens Apostolus monet, cum ait; Oportet Episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem; quæ uerba exponens Ecclesia in Decreto, tantum in eis requirit conscientie puritatem, uel nesciam an maior possit excogitari; Isaac nim loquitur: Quod autem sine crimine iudicatur esse, qui in Episcopum eligitur, non autem

Ad Tit.
cap. 1.

d. 25. post
Can. unum
ararium.

DE
laptifm
ut à ter
minis
que si
mine f
lem se
cum a
irrepre
terit lib
prout e
pita vit
Nec m
que in
in seip
Episco
in perf
disign
splend
Quare
minus
lebat, a
ter emu
ulti lyc
ac cum
fia coll
doctrin
si ut ip
tio infi
munge
scual

DE MORTIFICAT. 37

aptissima, sed post baptismum intelligendū est, ut à tempore, scilicet baptismatis, nullius criminis conscientia mentem eius remordeat. Itaque si Episcopus hunc in modum sine crimine fuerit, facile quoque irreprehensibilem sese præstabit; ut D. Paulus volebat. cum ad Timot. Oportet, inquit, Episcopum irreprehensibilem esse: Atque hoc modo poterit liberius aliorum vitia reprehendere, prout eius exigit officium, neque sibi propria vitia obijci reformidabit.

1. Tim. 3.

Nec minoris facienda est altera conditio, quæ in Episcopo requiritur, videlicet, ut in seipso sit virtute & doctrina clarissimus. Episcopis enim præcipue dixit Christus, in persona Apostolorum: Vos estis lux mundi; significans quod vitæ & doctrinæ suæ splendore mundum debeant illuminare. Quare quemadmodū lucernas, quas Dominus in templo indefinenter ardere volebat, aureis præcepit emunctorijs frequenter emungi, ne lux & claritas earum semiviti lychni excessu obscuraretur; ita plane cum Episcopos quasi lucernas in Ecclesia collocarit, ut eam exemplo vitæ atque doctrina illuminent, quid aliud voluit, nisi ut ipsi præ cæteris enitantur, emunctorio insignis mortificationis continuo emungere excessus concupiscentiarum & carnalium appetituum, ne unquam offu-

Matth. 5.

Exod. 27.

B. 7. sectur

scetur vitæ illius claritas, quæ in actionibus eorum splendere debet; *Quia tenetur lucere*, inquit S. Chrysostomus, quem Dominus voluit habere officium lucernæ. Vt igitur finem huic capiti imponam, quem admodum Episcopus obligatus est, ut resplendeat, ob rationes paulò ante allatas, ita ei necessarium est ad hoc, ut obligationi sui officij satisfaciat, sapienter omnique studio vii hac sancta Mortificationis forfice, ut sicut lucerna tanto clarius lucet, quanto maiori diligentia suo tempore emungitur; ita Episcopi hoc studio frequentis emundationis, erudant indices clariore & illustriores in conspectu Domini Dei, ad maiorem gloriam diuinæ maiestatis, & fidelium communi emolumentum.

Atque ita consilio meo, nisi fallor satisfeci, ut nimirum demonstrarem, quàm necessarium sit cuius statui sancta hæc Mortificationis exercitatio: Quia tamen, ut initio dicebam, religiosi præcipuè hic tractatus dicatus est, visum est mihi operæ pretium, nonnullas alias considerationes fructus non penitentibus huic apponere, ex quibus clarissimè præspicient, quanta sint ipsi ex hoc diuino Mortificationis exercitio commoda præcepta.

pturi. Eas ergo sequenti capite propo-
nemus.

CAPVT V.

Quam necessarium atque vile sit Reli-
giosis sanctum Mortificationis
exercitium.

Quemadmodum ædificium attolli,
& ad perfectionem suam, finem-
que peruenire non potest, nisi ia-
ctis in primis & stabilitis eius funda-
mentis; ita Religiosus ad illum perfe-
ctionis spiritualis terminum, ad quem
aspirat, peruenire non potest, nisi pri-
us in se ipso fundet & stabiliat vsum
assidua & indefessa Mortificationis, tan-
quam primum lapidem omnis noui ædi-
ficii spiritualis. Vnde Cassianus pro-
ponendo modum, quo Religiosus ad
culmen huius fabricæ spiritualis per-
tingere possit, absolute ponit Mortifi-
cationem nostrorum appetituum, tan-
quam primum lapidem fundamentalem;
ita enim scribit: *Mortificatione voluntatum
extirpantur, atque marcescunt vitia vnuersa;
Expulsione vitiorum virtutes fructificantur
que succrescunt; Pullulatione virtutum, puri-
tas cordis acquiritur; Puritate cordis Apostoli-
ce charitatis perfectio possidetur.*

Et

Cass. lib.
4. Instit.
cap. 43.

Sicut

II. Sicut Salomonem, dum mulæ regiam insideret, omnis Iudæa regem agnouit, & proclamauit: Sic quisque mulam regiam carnis, sensusque proprii subigit, Rex ilicò sui que ipsius dominus euadit. Et sicut periti equitis est inhibere frenum, quando ad ima tendit; si verò in altum; laxare. Ita & nos, cum ad virtutum culmina ascendimus, potentijs nostris, quam maxime possumus, frena laxemus; tendendo autem ad ima, id est, ad mundi huius voluptates, frenum maximo inhibeamus conatu, nisi labi sæpiusque in abyssum infiniti erroris & stultitiæ præcipientes agi velimus.

III. Vt avis nouis plumis contegi non potest, nisi veteribus prius exutis, ita Religiosus veris & solidis virtutum plumis vellitur non potest, nisi prius veteres inordinatorum suorum affectuum & passionum exuat, quæ illum grauem reddunt, & ineptum perfectionis volatum. Quocirca, quem admodum accipiter renouaturus seipsum, beato Iob teste, ad Austrum alas expandit: ita religiosus radijs diuinis per orationem se se exponere debet, & mortificationis alis frequenter concutere, vt dilatato in desiderio professionis, virtute caloris diuini, atque veteribus malarum consuetudinum & affectuum inordinatorum plumis excutis, renouetur non nisi ex parte, & vellatur

Iob. 39.

DE MORTIFICAT. 41

sanctis religiosarum virtutum plumis, qui tandem ad illam euolet perfectionem, ad quam, ut verus religiosus, aspirat.

IX.

Ut naui littori multis alligata funibus, nunquam in portum progredi poterit, quantumuis vela pandantur, remisque impellatur; ita prorsus homo, quantumuis in cepto virtutis itinere laboret, bonaque desideria, quasi vela quaedam explicet, nunquam tamen in via Dei progredi, aut ad perfectionis portum appellere poterit, nisi mortificatione prauorum affectuum vincula soluerit, quae ipsum terrenis rebus tenent illigatum, Quamobrem certo animi decreto, in mortificationem totis viribus quibus incumbat, consiliumque S. Hieronymi sibi datum existimet, cum, inquit, ad Paulinum: *Festina, queso te, & herentis in salo nauiculae funem praescinde potius, quam solue.*

Hier. in prologo ad Paulinum.

V.

Si cuius religioso necessaria est illa mentis illustratio, & gustus spiritualis, qui virtute orationis acquiritur, eidem procul dubio necessaria erit mortificatio passionum & affectuum suorum. Etenim ut aere nebula obscurato, sol aspectum nostrum fugit; neque quenquam vitali radiorum calore recreat, ita tranquillitate animae nostre passionum nebulis obtenebrata, neque virtute Orationis, ad verum solem, Deum & De-

& Dominum nostrum, homo sese leuaret, neque vigorem & calorem benedictionis & gratiæ diuinæ perceperit. Quod si Plutarchus, Aristoteles alique philosophi negant, vllum hominem sapientiam humanam adipisci posse, nisi prius passiones animæ suæ pacauerit atque domauerit, quomodo fieri potest, vt Religiosus aptus sit adquirendæ diuinæ sapientiae, quæ in vera cognitione & amore Dei consistit, nisi firmiter statuerit vsu continuæ mortificationis animum ab omnibus prauis appetitionibus expurgatum esse.

VII. Si ad acquirendas virtutes mortificationis requiritur & præsupponitur necessarius moderatio nostrorum passionum, vult S. Thomas, cum ait: *Virtu præparatur passiones sedatas*; sequitur necessarius hominem, ad acquisitionem virtutum Christianarum & religiosarum peruenire non posse, nisi prius passiones suas probè compresserit. Imò quanto maior aut minor erit mortificationis vsus, tanto maior aut minor erit in virtutibus progressus. Qua enim ratione fieri non potest, vt cum vitio incontinentiæ sit virtus ipsa continentiae, aut cum excessu iræ, virtus mansuetudinis, eadem fieri nequit, vt hæc similesque virtutes in ani-

ta locum habeant, nisi prius ab ea vitio-
rum & passionum contrariarum excessus
inferatur.

D. Augustini sententia est, *ibi pacem esse
non posse, ubi non est subiectio repugnantium.*
Quia verò ea quæ rebellant in regno a-
nimæ nostræ, quæque imperij & obse-
quij detractione, sæpè belli & conten-
tionis materiam præbent, nihil aliud
esse possunt, quàm ipsæ nostræ concupi-
scentiæ & affectus inordinati; teste S. Ia-
cobo, dum ait: *Vnde bella & lites in vo-
stris nonne ex concupiscentijs vestris, quæ mili-
tant in membris vestris?* Oportet, ut qui ve-
tam pacem, animique trāquillitatem asse-
qui cupit, repugnantiam hanc rebellium
suarum appetitionum vincat, easque im-
perio rationis subijciat

Ut oliua, licet natura sua sit acris &
amara, qualis videlicet in arbore creuit,
si tamen vel exiguo condimento asper-
gatur & condiatur, dulcis & grata fit
gustui: Sic homo ob sensus rebelles,
peccati que fomitem, quem secum, tan-
quam parentum suorum hæreditatem,
circumfert, ex seipso adèò amarus &
ingratus est, ut nisi Mortificationis sale
condiatur, & naturalem hanc suam a-
maritudinem temperet, coëcendo nimi-
um sensuum vigorem, & sensualitatis
exces-

VII.
S. Augu.
lib. de ci-
uit. Dei.

Iacob. 4

VIII.

excessum, nunquam dulcis, iucundusque gustus Domini erit.

IX.

Vt vitis, naturali quodam instinctu, ramis suis & pampinis se huc illucque diffundit, & se quibusdam quasi filis, ubicunque potest, alligat; ita homo, post lapsum Adami, à natura sua quandam habet inclinationem ad diffusionem sui, opera & ministerio sensuum & cupiditatum, ad diffusionem, inquam, in infinitos pampinos inutilium verborum, operum, vanorum desideriorum, & cogitationum, atque his se quasi filis, minima etiam data occasione, alligat. Quemadmodum igitur vinitoris munus est, compescere vitem, purare pampinos nimium luxuriantes, quò certis illa terminis circumscripta fructus uberiores ferat; ita planè Religioso necessarium est, ut se prauæ suæ inclinationi opponat, & falce Mortificationis omnem superfluitatem inutilium desideriorum, & vanarum appetitionum detruncet, & amputet, quò rectè rationis limitibus, suisque instituti norma circumscriptus, maiori vigore in acquirendis solidis virtutibus, proximorumque salute curanda progressum faciat.

X.

Cassian.
collat. 19.
cap. 8.
Galat. 5.

Si finis Cœnobitæ, ut apud Cassianum vult Ioannes Abbas, consistit in mortificatione & crucifixione omnium appetituum; necesse erit, ut serio huic sanctæ mortificationis

DE MORTIFICAT. 49

nois exercitationi se tradat, concupi-
 scias suas & appetitus crucifigat, si, ut
 Religiosum decet, vivere & ex Chri-
 sti discipulorum numero esse velit, de qui-
 bus Apostolus dicit: *Qui Christi sunt, carnem
 suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscen-
 tiis.* Quemadmodum igitur infirmus, non
 adeo sentit dolorem vulneris, aut scissio-
 nis, si partem carnis seindēdam industrius
 chirurgus prius varijs modis mortifica-
 verit, sic qui passionum, voluntatum, sen-
 suumque suorum superfluum viuitate
 prius sancto mortificationis exercitio do-
 muerit, persecutionum postea incisiones,
 aduersitates, & cruces, quas amore Domi-
 ni sui sepe in hac vita sustinere debet, nō
 admodum difficulter tolerabit: imō verō
 tanquam mundo & amori proprio mor-
 tuus, Christo crucifixo, ut summę perfe-
 ctissimęque mortificationis speculo vni-
 co, & vero exemplari simillimus erit.

XI.

Quemadmodum cholericus aut phleg-
 maticus quis dicitur, quia in ipso chole-
 re & phlegmatis prædominatur humor,
 ita spiritualis & rationalis dici poterit is,
 in quo spiritus & ratio prædominatur; &
 carnalis aut sensualis, in quo dominatur
 caro & sensus. Quoniam verō spiritus &
 rationis dominium in carnem ac sensum,
 à mortificatione maxima ex parte depen-
 det,

det, huic secundum gratiam diuinam merito adscribitur, cum quis spiritualis fit, & rationalis. Ut igitur inter inferiores titulos, qui homini in hac vita tribui possunt, non minimus est, & liquem esse virtute præditum, spiritalem, rationalem, &c. Ita Mortificationis usus & exercitatio tanquam singulare instrumentum tanti boni, maximi sancti fieri debet.

CAPVT VI.

Considerationes quædam magis particulariæ circa potentiarum animæ nostræ, passionis amoris proprii, & sensuum corporis mortificationem.

Consideratio prima, circa mortificationem intellectus.

Considera tria potissimū vitia intellectus mortificanda & emendanda esse, nisi in mille errores præcipitari velis. Primum vitium est curiositatis, quando nimirum intellectus tuus indagat ea, quæ vel ipsius captum excedunt, vel quæ maiores, aut proximos tuos concernunt, vel certè, quæ scire tua nihil interest, quæ sine perturbationis & erroris periculo nunquam inuestigaueris. Secunda

DE MORTIFICAT. 47

prout consilium Salomonis dicentis: *Al. Eccles. 3.*
curate ne quaesieris. Et paulò post: *In super-*
uenis rebus, noli scrutari multipliciter: sancte
mortificationis freno, intellectum tuum
coercebis, cum se occasio obtulerit, ne in
hunc tam perniciosum curiositatis excel-
sum prorumpat.

Alterum vitium est temeritatis, quan-
do scilicet ex coniecturis aut dubijs in-
dicijs, formas tibi iudicium
de vita aut moribus alterius hominis,
atque ita, repugnante charitate, non
solum iudicas, sed condemnas etiam,
notabili animæ tuæ damno, illud, quod
potius deberes approbare, aut minimùm
excusare; quo facto inexcusabilem te
le reum facis in conspectu Dei. In te e-
nim expetunt illæ minæ Apostoli: *In-*
excusabilis es, ô homo, omnis, qui iudi-
cas, in quo enim alterum iudicas, te ipsum con-
demnas. *Rom. 2.*

Tertium vitium est pertinaciæ, quan-
do tuæ opinioni ita mordicus inhære-
scis, ut nullius consilium aut persuasio-
nem in deliberando admittas: Quo mo-
do reddis te indocilem, ac planè in-
capacem directionis maiorum tuorum,
quæ multas ob causas tibi est necessa-
ria, & quod hinc sequitur, ijs te peri-
culis impingendi & corruendi exponis,
quæ

Prov. 3.

quæ cæco, per incertam & difficilem vi
gradienti, meritiò timeri possunt Sequitur
ergo consilium sapientis hunc in modum
te exhortantis: *Ne imitaris prudentie tue,
nec sis sapiens apud te metipsum; omniaque
tua iudicia de rebus tuis, tibi sint suspecta
conaberis quoque præbere te non modo
facilem, sed & cupidum, ut dirigaris, con-
siliūque à superioribus tuis in omnibus
tuis actionibus accipias.*

Considera necessitatem hanc mortifi-
candi intellectum tuum circa prædicta vi-
tia esse maximam; utilitatem verò, quæ
de redundat, non solum ad intellectū, sed
ad ipsum quoque hominem internum &
externū manare. Quemadmodum enim
fractā, vel loco motā præcipuā horologi-
rotā, mox etiam turbantur inferiores ro-
tæ, nec earum motus amplius ordine & de-
bito mensura cietur, nec horæ signum te-
pore stato auditur: ita quoque perturbatur
hominis intellectus, qui est suprema eius
potentia; mox omnes aliæ inferiores pote-
tiae perturbantur. Ex intellectus enim ex-
cessu in intelligendo; sequitur excessus vo-
luntatis in volendo. Excessus item potest-
tatum executivarum in operando; & vi-
paucis absolvam, tota hominis harmonia
& concentus ille operationum tam inter-
narum, quàm externarum confunditur &

iura

DE MORTIFICAT.

recedit Quocirca ob hanc, & alias multas causas, eo conatu mortificando intellectu insistere debes, quo inuictus quispiam illi Dux expugnando alicui munitissimo propugnaculo insistit, à quo ciuitatis ipsius, aut totius regni expugnatio pendet.

Consideratio secunda, circa mortificationem voluntatis.

Considera primò voluntatem tuam, potentiam esse natura sua cæcam, atq; idcirco illi, ne erret, maximè opus esse ducere. Quia verò experientia ipsa, & grauissimo tuo eù damno edoctus es, te ipsum nequaquam bonum eius ducem esse, necesse est, vt eam directioni voluntatis diuinæ, & eorum, qui te loco Dei gubernant mortificationis vsu, subijcias, si non velis incurrere in ea pericula, quæ Dominus ipse tibi prædixit cum ait: *Si cæco cæ-*

Matt. 18.

cus ducatum præstet, ambo in foueam cadunt. Considera secundò, voluntatē tuam esse natura sua liberam, atq; idcirco fræno opus habere, ne rationis limites suis intemptiuis affectibus transgrediatur. Preceberis ergo Deū cum Psalmista assidue:

In chamo & fræno maxillas eorum constringe. Psal. 32.

Considera tertio, voluntatē tuam naturā suā esse appetitiuam, & ideò instar illius famis feminae, de qua Deus per Hieremiam;

C

Hier. 2. *miam: Sub omni ligno frondoso prosternebari
meretrix: saepe facta est praeda suorum ap-
petituum, illecta nescio qua umbra & spe-
cie boni alienius, quæ in ipsis apparebat,
atq; ita partim habitu prauo, partim natu-
rali etiam affectu, minima oblata occasio-
ne, tãto in objecta sua fertur impetu, ut
mortificationis fræno retineatur, expo-
tura sese procul dubio sit illis incommoda
à quibus sapiens nos absterret cum*

Eccl. 18. *Post concupiscentias tuas non eas, & à volun-
tate tua auertere; si preses anime tue concupis-
centias eius, facies te in gaudium inimicis tuis.*

*Cõsidera quãto attentè, quanta nec-
essitate compellamur mortificemushæ
nostrã voluntate teste S. Bonaco*

S. Bonac. *tura; Totã religionis affectio in voluntate
proprie abdicacione consistat, cumq; aucto-
ritate S. Augustino, unicuique propria voluntas
causa damnationis vel saluationis, Seneca*

4. *tem Philosophus gẽtilis ad quendam
cum scribens, affirmare audeat, ad ò
S. August. sanam esse mortificationem proprie
in manu. luntatis virtutibus comparãdis, vt tam*

ali. c. 25. *& non plus virtutum adepturus sis, quã
tibi de tua propria voluntate detrahe-
ris. Hoc solum virtuti adicies, inquit, quod
proprie voluntati subtraxeris.*

*Consideratio tertia, circa Memoriae & Im-
aginationis Mortificationem.*

DE MORTIFICAT.

47

Considera primò, quomodo propheta
Ezechiel spiritu in templum Hieroso- *Ezech.*
lymitanum introductus, præter alia *cap. 8.*
multa, duo præcipuè ibi summa observa-
tione digna viderit: primò quidem, omnem
similitudinem reptilium & animalium abomi-
nationem & vniuersa idola domus Israel de-
picta in pariete, in circuitu per totum. Deinde,
quod nõ minus erat admiratione dignum,
septuaginta viros de senioribus Israel, prædi-
ctis imaginibus thura adolentes: Ita & tu,
si cogitatione templi animæ tuæ intraue-
ris, videbis in primis ingentem multitu-
dinem abominabilium similitudinum
bestiarum & idolorum, quæ in memoria
& imaginatione tua perpetuò visuntur.
Deinde, quod peius est, cum eiusmodi ima-
gines & species amarum lachrymarum im-
bribus eluendæ, & ferro feueræ cuiusdam
mortificationis ex animo recidendæ ef-
ferant, tu potius eas foues, positoque incenso
veneraris, nõ sine intima quadam sensuum
oblectatione & iucunditate. Dollebis igitur
de raro errore, si miterq; statues, te huius-
modi cogitationum simulacris cuncten-
dis, & perpetua obliuione sepeliendis dili-
gentem operam nauaturum.

Considera secūdo. Deum nostrum me-
moriam & imaginationi tuæ magis inhæ-
re, quàm tu ipse tibi, diuiniq; sui intui-

B 2

tus

tus perspicacia, multò clarius videre & penetrare ea, quæ ibi adumbrantur & effigantur, quam tu imaginatione tua assequi possis. Hinc sumes materiam erubescendi, ob confusionem turpitudinemque huius spectaculi, quod oculis diuinæ maiestatis in mente tua assidue exhibetur, colligere ipsum, & tandem huiusmodi phantasias ac vanitatibus finem impones; appositae partem sensuum tuorum vigilanti custodia.

Considera tertio damnum inestimabile, quod ex libertate, leuitate & immortificatione huius tuæ imaginationis & memoria ad animum tuum miseratione dignum redundat. Cum enim intellectus tuus similis sit molæ, quæ, quidquid affunditur, commolit & conterit, tu vero nihil aliud intellectui tuo suggeras, quam abominaciones & chimæras, quid mirum si omnes deinde cogitationes eiusdem farinae, cumque contemplatione rerum celestium suspensus esse deberes, tunc subito abriperis, & inuolueris immunditiis ac vanitatibus atque stultitijs huius terræ.

Consideratio quarta, circa Mortificationem partium concupiscibilis & irascibilis.

Considera primò, hominem, secundum inferiorem sensuum suorum partem brutis esse similem; habet enim in hac

DE MORTIFICAT. 33

que duas potētias sensitivas, brutorū in-
 est. Prima *concupiscibilis*, quę appetit &
 procurat necessaria & convenientia ad
 conservationem sui esse sensitivi. Altera
irascibilis, qua fugit, quantum potest, &
 defendit se à contrarijs. Differunt tamen
 hæ duę potentię in homine ab illis, quę
 sunt in brutis, quoad hoc, quod cum in
 brutis non sit alia potentia superior, se-
 quuntur bruta has, & operantur conscien-
 tate instinctui utriusque potentię, & recte
 quidem, ita enim eorum fert natura; At in
 homine, in quo etiam pars superior, ratio
 videlicet, reperitur; hæ duę potentię sen-
 sitivę, regi duci que possunt & debent à ra-
 tione, ita ut eatenus possit homo dici vi-
 vere vitā hominis, quatenus plus aut mi-
 nus appetitio partis concupiscibilis & ira-
 scibilis dirigitur secundum legem & nor-
 mam rationis.

Cōsidera secundò, quemadmodum ca-
 melus, ut fertur, aquam pedibus turbat,
 naturali quodam instinctu, ne scilicet in-
 terius claritate, corporis sui deformitatem
 videat, talique aspectu absterritus, abhor-
 reat postea ab hoc naturę subsidio: ita sæ-
 pillime solet capitalis noster hostis pedi-
 bus indomitorem appetituum, qui in con-
 cupiscibili & irascibili grassantur, turbare
 claritatem luminis nostri intellectus, ne in

ipso & per ipsum deformitates & miseriam nostras videamus, deueniamusque ad contemptum & horrorem nostri ipsius, qui solet esse quasi basis & verum fundamentum ædificij nostri spiritualis.

Considera tertio, Passiones huius partis inferioris sensus nostri, nisi diligenter reprimantur, quasi condensari, in caligine diem & cæli conspectum nobis eripere, instar vaporum, qui ex terra euantur in altum, ita ut paulatim hominibus delabatur, ut nihil aliud vel videat vel sentiat, nisi res terrenas & sensuales. Hinc non secus ac immunda animalia, rostro in terram dimisso, nil nisi terrenas voluptates sectamur grunendo, timore, ne vel in minimo impediatur minuatur libertas illa, quam infeliciter in negotiatione pretendimus & imaginamur.

Consideratio quinta, circa mortificationem Amoris proprii.

Considera primo; cum Amor naturalis passio animi nostri, non est contra naturam suam malus, sed dicitur malus, si bonus, cum eo male aut bene utimur. Dicitur etiam proprius aut communis, quando finis eius proprius est aut communis. Quamdiu enim homo hoc suo amore se ipsum amat, & alia propter Deum, non

CAT. DE MORTIFICAT. ❖

est dici amor malus, sed bonus, quan-
tūdem finē bonum præsstitutū habet,
que proprius appellandus est, sed com-
munis, & idem cum amore Dei, quan-
doquidem & se & alia amat eodem fine,
quo ea Deus amat & conseruat. Si verò se-
cundum statuat finem sui amoris, vsumque
aliorum rerum, tunc sine dubio hic amor
non solum proprius, sed & peruersus erit:
proprius, quia in propriam personam de-
lineat; peruersus, quia, quantum est in se, per-
uertit ordinem quem Deus secundum di-
uina suam prouidentiam homini, cete-
risque creaturis præscripsit, ut nimirum ad
se omnes contendant, & in se desinant, tā-
quam in verum & vltimum finem.

Considera secundo; Si ea est condi-
tio boni, vt sese diffundat & propaget;
non potest non magnum esse malum A-
mor proprius; quippe qui efficiat, vt ho-
mo, illud, quod in alijs cernit; bonum, ad
se totum pertrahat; nec de suo vel mini-
mum quid cum alijs communiat. Quod
si tanto maius aliquod malum est, quanto
maiori priuat bono, erit certè Amor pro-
prius malum maximum. priuat enim
hominem bono, quo maius in hac vi-
ta habere nequit, hoc est, Amore Dei.
Vnde euidenter constat, quod si totum ho-
minis bonum est amare Deū, vt vult S. Augu-
stinus.

3 Aug. in
Manual.
cap. 26.

stinus, totum hominis malum fit amare se
ipsum.

Considera tertio; Quemadmodum fer-
rum nulla re magis atteritur & destruitur,
quam rubigine, quam producit ex seipso
& fouet: Sic quoque nihil est, quod ma-
ximam debilitet, eneruetq; in via spirita-
li, ac rubigo proprii amoris, quam ipse et
se producit, & in se fouet ac nutrit. Sicut
autem ferrum ignis ardore & ictibus ma-
leorum, excussa rubigine, renouatur totum
& perpolitur; ita conuenit, ut igne serua-
tis orationis, mortificationisque ictibus
assiduis pessimam amoris proprii rubiginem
excutias, teque sic renoues; idque expe-
ditius, quod maiora in dilatione insunt pe-
ricula; accrescunt enim difficultates, & ma-
nuitur illa alacritas statim resistendi, quae
ad hoc requiritur.

Considera quarto; Sicut ex effectibus
cognoscuntur causae, ita ex nimia sollicitu-
dine, quam plerumque habes de tua existima-
tione, tuis comodis, & te ipso, ex nimio
iam dolore ob aduersa, quae tibi solent oc-
cidere; facillime colligere poteris, amorem
hunc, qui in te regnat, esse amorem tuum
ipsius: Et quia aequali gradu cum amore,
quo vnaquaeque res amatur, procedit eius
existimatio, quam de eadem re concipi-
mus: hinc si te ipsum plus amaueris, quam
omnes

omnes alias res, te ipsum quoque aestima-
 tione tui ipsius omnibus alijs rebus prae-
 tuleris, factusque es idolum tui ipsius, quan-
 doquidem, vt affirmat D. Augustinus, *Idolum
 est homine colitur, quod prae ceteris diligitur.*

*Consideratio sexta, circa Mortificationem
 quinque sensuum exteriorum.*

Considera primò, quàm parum ab in-
 fantia tua sensus tuos custodieris, &
 quàm magnam libertatē ex hac tam diutur-
 na tua negligētia & sordida acquirerint,
 quam insolentes euaserint. Hinc enim a-
 nima tua, vt ciuitas portis destituta, manet
 exposita omnibus inimicorum insidijs &
 insultibus. Similis item facta est vasi, quod
 operculo caret, & quemuis liquorem siue
 bonum, siue malum recipit, atque idcirco,
 secundum legem antiquam, immundum
 & prophanum est. Quamobrem cum te
 toties cordis puritatem, quietem consciē-
 tiae gustumque rerum diuinarum inde a-
 misisse aduertas, deflebis amarissimè hanc
 desolationem & ruinam animae tuae cum
 propheta Hieremia, dicesque: *Defixae sunt
 in terra portae eius, perdidit & contriuit ve-
 strae eius. Item cum Dauide. Factus sum tan-
 quam vas perditum.* Thren. 2.

Considera secundò; filios Israël vt fla-

§8. DE MORTIFICAT.

gellum Angeli primogenita Aegyptiorum occidentis, euitarent; & diu suarū potestates Agni paschalis sanguine linisse: pari modo nos, vt effugiamus mortem peccati (quod omnium maximum flagelli genus est, quo anima nostra puniri potest) vngere oportet portas sensuum nostrorum sanguine veri Agni Christi Iesu, perpetuo ob oculos habendo sanctissimam eius mortem & passionem, & procurando in nobis sensum alicuius effectus sanguinis pro nobis effusi, ministerio perfectæ mortificationis nostrorum sensuum ac re ipsa experiendo id quod Apostolus Paulus in se ex-

2. Cor. 4. pertus est, cū dixit: *Semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes.*

Considera tertio, quemadmodum in formatione circuli, si centrum non sit firmum & stabile, circumferentia nunquam fiet vniformis & æqualis; ita quoque si centrum (tanquam centrum omnium actionum, quæ à potentiis tuis tam internis, quæ externis formantur) non fuerit solidum & fixum in Deo, nunquam fieri poterit, vt actiones sensuum tuorum exteriorum debita mensura, proportione & decetia perficiantur; *De corde enim exeunt cogitationes male*, ait Saluator, homicidia, adulteria, &c. Propones igitur firmiter hanc ob causam stabilire cor tuum

Matt. 15.

Deo ut quemadmodum centrum præcedit circumferentiam, ita ratio præcedat de regat sensuum tuorum functiones. Atque hoc ipsum est fortassis, quod significare voluit Salomon cum dixit: *palpebre tue præcedent gressus tuos.*

Consideratio septima, circa Mortificationem oculorum.

Considera, quod per hanc portam visus peccatum intrauerit in mundum. Nam ex incauto aspectu pomæ retine, inuasit Eua desiderium gustandi.

Genes. 3. Vidit mulier, quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, & tulit.

Nec aliunde, quam per hanc ipsam portam, irrepit adulterium in animam eximij illius Regis Davidis. Tu ergo cum non sis innocentiore Eua, dum esset in statu innocentiae, nec sanctior Davide de quo Dominus; *Inueni hominem secundum cor meum;* horum duorum exemplo, illius scilicet negligentis custodia, huius vero nimia curiositate videndi, factus cautiore, custodies & defendes hanc portam oculorum tuorum ab utroque excessu, vi scilicet & continuæ mortificationis.

Considera secundò: Quemadmodum pleraque ciuitates munitæ, cingi solent

C 6 dupli-

60 DE MORTIFICAT.

duplici muro, vt superato ab hostibus altero muro, se possint adhuc altero defendere: Ita necesse est, vt si fortè tuâ incuriâ primus murus exteriorum oculorum à nimia curiositate videndi expugnatus fuerit altero muro oculis interioris, imaginatiōis scilicet, & intellectus, ita resistas, vt neque nunc, neque postea vllum amplius, obiectum illicitum, ne momento quidem temporis, in mente tua pedem figas; ne fortassis tandem magno tuo damno cogaris lamentari cum Hieremia: *Antemurale est murus pariter dissipatus est.*

Considera tertio; quibusdam auibus, vt accipitri, operiri oculos, vt hoc modo facilius cicurentur & tractabiliores fierent pari ratione, si velis in oratione familiariter fieri Deo, atque in ipso dulciter conquiescere, oportet, vt nimiam viuacitatem oculorum tuorum sancta Mortificatione restringas, quandoquidem sæpe expertus es, neque sine iactura, illos depraedari animam tuam, & efficere, vt à rebus terrenis & caducis diripiatur, cum potius ex officio totam sese rerum caelestium contemplationi & inuestigationi tradere debet. Dolebis igitur ob hanc tuam incuriâ, habitenus à te commissam, plangesque cum Hieremia: *Oculus meus depraedatus est in animam meam.*

Com.

Consideratio octava, circa Mortificationem gustus & linguae.

Si tanta fuit ingluvies, quae commouit Esau, ut venderet primogenita sua ob lenticulae escam, cogita tuam fuisse tanto maiorem, quanto minori occasione, quam Esau, qui tunc fame encocabatur, vendidisti multo maiora bona, aeterna scilicet, ut satisfaceres insatiabili tuo gustui, nullo ciborum modo obseruato, siue multitudinem, siue qualitatem & conditionem spectes. Dolens igitur de tam graui errore, paulatim hunc tuum sensum, freno seuerae Mortificationis coerebis, atque ad illam parsimoniae normam reduces, quam Cassianus sapienter praescripsit, cum mo-
nes, ut tantummodo, quae fragiliae, non quae voluptates exigit, usurpentur.

Cass. lib. 5 Instit. cap. 7.

Confidera secundò, insigne illud factum Regis Dauidis, qui cum quadam vice in castris, vehementi siti torqueretur, desideraretque haustum aquae ex cisterna propè portam Bethleemiticam, allatam à militibus, aquam gustare reuens, eam vnà cum voluptate, quam inde bibendo percipere potuisset, Domino obtulit, his additis verbis: *Propitius sit mihi Domine, ne faciam hoc. Si tantus Rex, qualis fuit Dauid, voluit à potu abstinere,*

2. Reg. 23

& negare gustui suo, amore Dei, delectationem rei tam licitæ, quam erat potio aquæ, siti tam vehemente & æstuantæ, quanto studio par est, Religiosum, gustus mortificandi causa, abstinere à rebus minus necessarijs & permissis, dum à gulæ illecebris irritatur. Quanto magis conuenit, vt has immoderatas cupiditates Domino offerat, dicatque: *Propitius sit mihi Dominus, ne faciam hoc.*

Considera tertio, brutis æquè ac hominibus communem esse linguam, prudenter verò ac benè ea vti, soli homini esse concessum, neque cuiuis, sed sapienti tantum & probo: *Bonus enim homo*, ait Christus, *de bono thesauro cordis sui profert bonum.* Et qualis quisque est animo, talem se linguam prodit; quod & Socrates Philosophus affirmabat cum Iuueni cuidam, qui nosse volebat, diceret: *Adolescens loquere, vt te videam.* Solet enim plerumque quilibet verbis prode, quod animo conclusum gerit, siue id bonum, siue malum sit. Necessarium igitur est, vt qui solide & benè linguam suam in locutione gubernare cupit, passiones & affectus componat.

Considera tertio, Te qui linguam in eius laudem, qui tibi eam dedit, & in emolumentum animæ tuæ, proximorumque

tuo.

DE MORTIFICAT. 63

rum, ut par erat, uti debueras, eadem
venenoso telo Drum sapissimè of-
fendisse, animam tuā sauciāsse, proximo-
rum tuo insigne dānum tot detractioni-
bus, blasphemijs ac periurijs attulisse.

*Consideratio nona, circa mortificationem
auditum.*

Considera primò; Qui iuxta sapien-
tis cōsiliū ita debueras *sepire spinis*
aurēs tuas, sicuti sepuntur vineæ, *Eccle. 28.*
ne feræ, vel latrones dānum eis infe-
rās, tu contrā, ingenti animæ tuæ da-
mno, murmurationibus, lasciujs, consilijs-
que, peruersis, & quidem innumeris, eas
aperuisti; imò illos, quod peius est, qui
de his verba facerent, non rarò prouo-
casti; studiosque loca huiusmodi au-
diendis opportuna quæsiuisti, tanta ala-
critate & auiditate, ac si ab hoc errore, cer-
to quodam modo, salus felicitasque tua
penderet. Ergo ob tantam impudentiam
tuam erubescere, simulque statue, te in po-
sterum, insolētiam huius tui sensus repres-
surum, & mortificaturum, auresque tuas
consideratione atrocium illarum spinarū,
que caput Domini Dei cinxerunt, circum-
scripturum.

Considera secundò; Quemadmodum
ob exiguum aliquod foramen, aliquando
magna

magna nauis perditur, nisi tempestiue
 nauta sollicitus, illud obturet, & aqua
 exhauriat: sicutiam ob leue quandoque
 uerbum incaute auditum; solet hostis
 noster, saepe ingentem nobis machinam
 cladem; nisi quam diligentissime autem
 occludantur, vel nisi quis, si in admitten-
 dis ad aures huiusmodi dictis fuerit remissi-
 sior, maiori postmodum sollicitudine ad-
 missas has pestes ex imaginatione ac me-
 moria sua exterminet. Quae quidem da-
 mna si probe intelligas; exclamabis cum
 Propheta Dauid: *Saluum me fac Deus, quoniam
 intrauerunt aquae usque ad animam meam,
 infixus sum in limo profundi, & non est sub-
 stantia.*

Considera tertio; sicut ciuitas non bene
 gubernatur, quae sub portis, etiam
 pacis tempore, suas non habet excubias,
 quaeque instante iam bello, non solum ha-
 non auget; sed nec maiora tormenta ho-
 stium profligandorum gratia adhibet; pa-
 ri modo licet anima tua summa huius vi-
 tae tranquillitate gauderet, semper ta-
 men portam auditus tui deberes habere
 munitam custodia aliqua, ne quisquam
 contra legem & praecipua Domini Dei
 tui per eam ingredi posset in animam
 tuam. Tempore autem obsidionis, quan-
 do uidelicet iam ab inimicorum tuorum
 exer-

DE MORTIFICAT. 65

exercitu inuaditur, & vndique obside-
tur. Deus bone, qualis tunc custodia erit
necessaria, præcipuè verò ad portam au-
ditus, cæteris infirmiotem, quot item
propugnacula sanctarum præparationum
& cautionum opponi deberent, nec
illa pars quietis capienda esset, donec
edito in loco constitutum esset, tormen-
tum illud timoris Dei, quod tantum ede-
bat fragorem in auribus S. Hieronymi,
ut diceret: *Semper sonat in auribus meis illa
terribilis vox, surgite mortui, & venite ad iu-
dicium.*

*Consideratio decima, circa mortificationem
sensus tactus.*

Considera primò, cum sensus tactus
nulli certæ corporis parti sit restrictus,
ut alij sensus, sed sparsus & diffu-
sus per totum corpus, accidit, ut quo-
latus diffunditur, eo maius hominibus
incautis & improvidis periculum & de-
trimentum afferat. Cumque similis sis
ciuitati, portis & muris destitutæ, quæ
hostium incursum vndique patet; curan-
dum tibi est, ut ab omni parte tui ipsius
custos sis sollicitus, reiiciendo quàm citif-
simè omnem occasionem, quæ te ad la-
psum inducere posset.

Considera secundò, sicut ardentem
prunæ

prunæ tangi non possunt, quin urant, nec extinctæ etiam, quin aliquantum fabem etiam inficiant: ita quoque extinguitur rerum viuarum aut morbidarum in te, quàm in alijs personis, resulat quoddam incentiuum, aut nescio quæ titillatio affectus sensualis: unde concupiscentiæ nostræ stupa inflammatur, aut minimum puritas mentis nostræ contaminatur, quod sapiens quodam in loco alijs verbis insinuare videtur, cum

Prou. 6. inquit; Numquid potest homo ascendere ignem in sinu suo, ut vestimenta eius non ardeant? Et alibi: Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Atque hæc de causa laudati homines pro antidoto contra primum incommodum adhibere solebant contactum rerum asperarum, & contactum valde aduersantium, ut sunt cilicia, catenæ ferreæ: Cauendi verò alterius incommodi causa, abstinabant prudenter à contactu rerum, quantum poterant: Exemplo erunt nobis SS. Benedictus & Franeiscus: quorum alter nudum se in spinas, alter in niuem abiecit. corpusque in illis & in hac circumuolutauit, D. verò

S. Pachō.
Reg 53. Pachomius in regula sua sanxit; *Visum alterius nemo teneat, & siue ambulauerit quis, siue sederit, aut steterit, non saltem cubito distet ab altero. Cum itaque,*

DE MORTIFICAT. 67

in minus his remedijs egeas, quàm san-
 tate præstantes viri, qui ea vsurparunt,
 ubique ipsi adhibuerunt, vsurpabis illa
 & tu, eorumque beneficio victoriam de
 hostibus referes; vsurpabis, inquam, de-
 bita ramentum cum moderatione, quanquam,
 in S. Bonaventura, cum de Nouitijs in hac
 materia loqueretur, ait: *Feruorem nouitio-
 rum non decent quædam misericordes in se ipsis
 despectiones.*

S. Bona-
 uenti. in
 speculo
 discipl.
 cap. 4.

Considera tertio; primam mortifica-
 tionem factam in hoc mundo, fuisse ta-
 ctus, quâdo scilicet Adam post peccatum
 nuditatem suam non alijs voluit tegere
 folijs, quàm ficulneis, vt eorum asperita-
 te, quasi naturali quodam cilicio, hunc
 sensum tactus in se ipso mortificaret. Tu
 ergo cum eiusdem sis peccati particeps in
 Adamo; imitaberis illum etiam in pœ-
 nastantio maiori asperitate sensum tactus
 in te ipso mortificans, quantò peccata tua
 numero saltem fuerunt plura & grauiora,
 quàm quæ ipse commisit Adam in Para-
 diso terrestri.

*Consideratio vndecima, circa Mortificatio-
 nem Odoratum.*

Considera vsum odorum, si in cultum
 & honorem Dei tendat, vt rem san-
 ctissimam in lege diuina commen-
 dati.

dari, concedi etiam ac permitti, in remedium alicuius nostri infirmitatis. Si autem ad solum olfactus sensum, siue nostrum siue alienum, nascendum & oblectandum vsurpetur; ordinariè non est sine culpa aliqua, cum nullius virtus actus sit, neque etiam finem alicuius virtutis respiciat, quæ culpa sine dubio tanto erit grauior, quanto finis huius erit vitæ perniciosior.

Considera secundò: Quemadmodum canis inuestigando feram, ductus odore vestigiorum eius, huc illucque cursando non quiescit, donec feram apprehendat & teneat unguibus: Sic & tu tractus odore creaturarum, quæ veluti certa Domini tui sunt vestigia, sæpè te ad ipsius cognitionem & amorem ita eluare deberes, vt vitæ, diuinæque ipsius perfectionis fragrantia motus, nunquam quietem ceperes, præ desiderio illius in cælo persequendi. Considerans verò, quàm frequenter sensus huius tui insatiabilem impetum secutus, instar corui ad fœtorem cadauerum huius mundi aduolâris, qui ad verum Noë, à quo vitam & omne bonum accepisti, velut altera columba; redire debueras, dolorem in te competentem excitabis.

Considera tertio; Simulatque Isaac patriar-

DE MORTIFICAT. 69

Patriarcha vestimentorum filij sui Iacob
 fragrantiam sensit, benedicens illi dixit:
Gen. 27.
*Ecce odor filij mei, sicut odor agri pleni, cui
 benedixit Dominus; det tibi Deus de rore cæli,
 & de pinguedine terræ abundantiam frumenti,
 & olei; seruiant tibi populi, & adorent te
 tribus, & incuruentur ante te filij matris tuæ:
 ita planctu quoque ex odore vestimento-
 rum huius mundi, ut arborum, plantarū,
 florumq; pulcherrimorum, quibus orna-
 tur campi, & colles amœnissimè vestiun-
 tur, deberes sæpè sumere occasionem lau-
 dandi ac benedicendi Dominum dicens
 cum Patriarcha Isaac: Seruiant tibi populi,
 & adorent te tribus, & incuruentur ante te,
 filij matris tuæ, & qui benedixit te, benedi-
 ctionibus repleatur. Seruiant, inquam, tibi
 amabilissime Domine, omnes Angelorū
 chori in cælis, quod & perfectissima fa-
 ciūt voluntate: & adoret te in terra omnis
 gens, & tribus, & populus qui sub cælo est,
 præ aliis tamē sanctissimæ Matris tuæ Ma-
 riæ deuoti filij, incuruentur ante conspe-
 ctū diuinæ Maiestatis tuæ, maximo amo-
 ris affectu te laudent ac benedicant, dum
 perpendūt donorum magnitudinem, qui-
 bus dulcissimam tuam & nostram matrem
 cumulasti. Atque hinc fiet, ut quemadmo-
 dum suauissima spirante aura horti flori-
 ferorum suorum fragrantiam latè &*

fusè

fusè spargunt: sic resonantibus undique
 Mariæ dulcissimis laudibus, ipsa velut
 incensissimus hortus benedictionis & fa-
 uoris sui in nos diffundat odorem; sic per-
 ficietur in nobis id, quod Patriarcha Isaac
 alio sine dixit. *Qui benedixerit te, benedictio-
 nibus repleatur.*

CAPVT VII.

*Quomodo ad praxin reducenda sit Mortifica-
 tio, vt victoriam de potentijs ac pas-
 sionibus nostris refera-
 mus.*

SI perpetua militia est vita hominis sa-
 per terram, vt Iob affirmat, ipsum ce-
 tē viuere nostrum nil aliud erit, quam
 militare perpetuū. Quod & Seneca Philo-
 sophus ad Lucilium scribens intellexit. *Vi-
 uere mi Lucili, inquit, militare est.* Nequa-
 lius finis in hac generali militia nobis pro-
 positus est, quam vt defendamus ciuitatē
 animæ nostræ ab insultibus & insidijs
 illorum capitalium inimicorum, qui assu-
 duè nos impugnant, mundi videlicet, car-
 nis & diaboli, efficiamusque vt legitimis
 Dominis, Deo & Rationi, suum constet
 sensus nostros, potentiasque imperium
 pacificè & absolute, compresso omni
 tumultu, qui forsitan ab illis eieri posset. Inter
 arma autem, quorū aliquis vsus est in hac
 com-

omni militia, Mortificatio præcipu-
um tenet, quam Dominus noster à mi-
litis suis sub titulo abnegationis & cru-
cifixionis requirit, cū dicit: *Qui vult venire
post me, abneget semetipsum, & tollat crucem
suam, &c.*

Matt. 16.

Operæ pretium igitur erit in hoc capite
proponere conditiones huius militiæ, quã
aduersus nos ipsos interuentu mortifica-
tionis suscipere debemus, vt intelligamus,
quo modo etiã expugnata aliqua passio-
ne de nobis ipsis triumphũ instituire pos-
sumus. Quoniam verò ex modo pugnandi,
quẽ milites communiter in militia obser-
uant, facile sumere & accipere possumus
spiritualis nostræ militiæ formam & mo-
dam, quandoquidem, vt affirmat B. Iusti-
nianus: *Quod in corporali certamine, hoc in
spirituali sæpius enenire contingit, multum
proderit, si in specie consideremus mo-
dos, quibus ciuitas aliqua, aut alius locus
munitus oppugnari solet, quorum vsti-
tiores sex esse video. Primò, obsidetur vrbis
archissime. Secundò, frequentibus impres-
sionibus inuaditur. Tertiò, diuertuntur
vires aliò. Quartò, verberantur muritor-
mentis. Quintò, aguntur cuniculi. Sextò
& vltimò omnis armorum, munitionum,
aut commæatus facultas & copia impe-
ditur,*

*Laur. 10.
stin. de
Conflict.
interiori
cap. 3.*

ditur, ne quidquam horum vibi inferatur
vt hoc modo deficientibus viribus refi-
stendi, paulatim debilitentur obfessi, &
tandem sese dedere cogantur.

Eadem planè ratione licebit nobis in
hac nostra mortificationis militia, oppo-
gnando & expugnando castrum aliquod
nostratū passionum aut potèriarum, pro-
cedere ad similitudinem prædictorum les-
modorum. Exempli gratia, in mortifica-
one iræ.

Iuxta primum modum nos geremus
more obsidentium, restringendo videlicet
iram imperio & virationis tam arctè,
etiamsi data aliqua occasione prouocetur,
non possit erumpere, sed continere
debeat tamquam obfessa & arctè con-
ficta intra terminos rationis. Quod si hos
pugnæ genus, assiduo vsuteramus, effice-
mus, vt quemadmodum auicula cauta
inclusa, quamuis primò vehementer res-
stat, magnumque excitet strepitum, paula-
latim tamen assuefacta quiescit, ita vt al-
quando, apertâ cauâ id vel non aduertat,
vel si aduertat, euolare nolit: Sic ira licet
fræno compressa, initio perstrepat & con-
nia turbare videatur, progressu tamen tem-
poris condocescit, seque ipsam intra ratio-
nis limites continet.

Hoc pugnandi genere vsus, credibile

DE MORTIFICAT.

93

magnum illum Ioannem, qui, vt de eo
arat Cassianus, cum in cremo veneran-
tum quendam senem Pesium nomine, a-
cum suum inuissit, quassissetque ab
no, quem fructum his quadraginta annis,
bus se mutuo non viderant, fecisset; &
ter respondisset: Numquam me vidit sol
em. Subiunxit Abbas Ioannes: Nec
iratum. Vbi obserua, non dixisse, se non
iratum; sed se non visum esse iratum: vt
elligamus, quod licet interdum sense-
aliquem motum iræ, refrænauerit ta-
en, atque ita obsidione presserit, vt nun-
quam signo aliquo, puta verbo aut gestu,
oras eruperit.

Secundò pugnandi genere mortifica-
tur & vincitur ira per modum inuasionis,
quando frequentibus mansuetudinis acti-
bus iræ contrarijs, omnis ille nimius ardor
reunditur. Quia sicut omne simile per
sua simile cõseruatur, & per cõtrariũ cor-
ripitur, ira cõ vitium iræ per proprios suos
actus crebro iteratos, sit genitum & con-
seruatum; per contrarios item mansuetu-
dinis actus exterminandum & profligan-
dum erit. Et quia amor & regnum nõ patien-
tur cõsortem, vt inquit quidã Philosophus,
praesertim quando alter alteri est contra-
rius, ideo & virtus mansuetudinis, si in a-
nima nostra regnare cõperit, nõ patietur

D

iram

Cass. lib.
1. Instit.
cap. 27.

iram consortem, sed confestim eam tanquam sibi aduersam eiiciet.

Tertio pugnandi genere, id est, auertendo vires aliò; expugnatur ira passio, diuertendo eius impetum aliorum, ut remus, ut quem ardorem contra alium hominem, eiusve res gestas conceperit, cum aduersus nos ipsos & propria nostra scelera euomat. Atque ita, magno nostro merito, utemur iisdem armis, quæ in alium usum conuersa, nobis, aliisque magnam minabantur ruinam. Et quemadmodum David, eodem gladio Philistæo caput abstulit, quo ille venerat contra se armatus, atque inde victoriam suam effecit multo illustriorem; ita nos impetu illo iræ, quem antea in alios conceperamus, ubi in propria malefacta irruerimus, multo facilius contra ferocem hunc Gigantem hostemque nostrum acerrimum triumphabimus.

Quarto pugnandi modo mortificatur ira, diuerberando murum carnis nostræ, quo anima nostra cincta est, disciplinis, ieiuniis, ciliciis, &c. hinc namque paulatim ira, viribus amissa, debilitatur. Habet enim hæc passio, ut & aliq. domicilium & nutrimentum in carne, qua debilitata, huiusmodique verberationibus fracta debilitabitur & frangetur quoque iræ impetus, promptiusque rationis imperium

DE MORTIFICAT. 75

...bit. Et hoc genere pugnae superavit
agnus ille Benedictus vehementem car-
...omotionem, qua infestabatur, quan-
...se nudum in vepres induit, corporis que
...plagis animae suae vulnera curavit, &
...doloris extinxit stimulum ardoris sen-
...sualis, quem sentiebat, de quo ita S. Gre-
...gorius: *Per cutis vulnera eduxit e corpore*

*S. Gregor.
lib. 2. Di-
alog. c. 2.*

voluntatis, quia voluntate traxit in dolore.
Quinto modo vincitur ira, iniecto per
...culos igne, id est, quando inflammata
...iori animae nostrae parte, interno spi-
...tus ardore, per frequentem orationem

Psal. 38

*(v. David faciebat cum diceret: In medita-
...mea exardescit ignis) statim etiam pars
...ferior sensus, cum passionibus & affecti-
...bus suis incipit languescere; quia, ubi abest*

*Iustinian.
li. de con-
silio post.
rrioric. 3.*

*libertas, inquit B. Laurentius Iustinianus,
...carnis dominatur perniciosa libido & pau-
...lo post: *Corruscante anima charitatis incendio,**

quomodo ab ea caligo voluptatis abigitur. Et
...quemadmodum mare plerumque movetur
...ad motum venti, quo afflatur, ita in nobis

...singulis quasi momentis, experimur secun-
...dum minorem, aut maiorem gradum affe-
...ctus nostri spiritus crescere, aut deficere vim
...vincendi & dominandi affectibus carnis.

Hinc de quibusdam Sanctis memoriae
...produm est, eos, dum in superiori
...parte animae, ingenti spiritus dulcedine

D 2 inflam-

inflammati essent, factos esse in inferiori parte sensus, quasi sensus expertes, ut de S. Francisco, S. Catharina Senensi, aliisque multis historię testantur.

Sexto denique & ultimo modo mortificatur ac vincitur hæc passio, si vigilanter apponamus custodiam ad portas sensuum nostrorum, curemusque, ne submittantur ab aliqua re commotionis aut indignationis subsidia, quibus veluti commeatu nutriti, & in nos vires resumere ira solet. *Creatura enim Dei (dicit Scriptura) in odium facta sunt, & in tentationem animabus hominum.* Idcirco, sicuti concupiscencia nostra obiectu rerum iucundarum mouetur & accenditur, ita ira ab obiectis irritare consuetis fomenta & vires flammarum accipit. Vnde si hæc amoueantur obiecta, nutrimenta pariter tollantur, & vigor omnino euanescit. Quemadmodum enim fieri non potest, ut ciuitas illa diu defendatur, quæ commeatu inopia laborat: Sic deficientibus iræ fomentis & irritamentis, dedere se rationi cogitur, & istis quidem conditionibus, quas iusta & fortunata gubernatio animæ, statusque tranquillitas exigunt. Et quamuis à Cassiano verissime sit scriptum: *Radices vitiorum potius excindi oportere quam fructum, qui procul dubio euulsis somitiis, ne-*

Cass. lib.
3. Instit.
cap. 19.

DE MORTIFICA T.

quam vltius pullulabunt: nihilominus
amen multum iuuat ad extirpandas etiã
radices, prædictis alijsque modis debilita-
re & infringere vires iræ, aliarumque pas-
sionum inordinatarum; hac enim ratione,
debilitatâ irâ, facilius erit eam ex animis
nostris radicitus euellere.

Quolibet ergo ex prædictis sex pugnã-
ti generibus, pluribusque alijs licebit, gra-
tia Dei adiuuante, decertare, non solum
aduersus iram, sed etiam aduersus quamli-
bet passionem & vehementiam potentia-
rum nostrarum, gloriosamque inde con-
sequi victoriam. Restat ergo, vt alacri a-
nimo ac debita cum prudentia & mode-
ratione, hæc arma tam salutifera arripia-
mus, & egegium hoc spirituales mili-
tæ studium prosequamur, istâ animi in-
ductione & magnitudine, qua Dauid ge-
nerosus ille miles præditus erat, cum dice-
ret: *Persequar inimicos meos; & comprehen-
dam illos, non conuertar, donec deficiant.*

psal 17.

CAPVT VIII.

De quatuor exercitijs tamquam instrumentis
Mortificationis, Renunciationis, Abnegatio-
nis, Resignationis, & Indifferen-
tiæ, & primùm de Re-
nunciatione.

SI quis in siluestri campo, vepribus & spinis obsito, viridarium domesticum plantare vellet: primò omnium spinas & vepres omnes euellere debet. Ita plantaturus in anima sua hominum virtutum Christianarum, si non inanam operam sumere velit, spinas & tribulos inordinatorum affectuum, palliumque prius euellat necesse est. Et quemadmodum hac ipsa de causa in transformationibus naturalibus, generatio *vivum ex corruptio alterum*; & in mutationibus moralibus, dispositio perficiens, supponit ordinariè remotionem suorum contrariorum: ita fit in generatione hominis spiritualis quem semper carnalis hominis destructio præcedere debet; & ad ipsam hominis spiritualis perfectionem acquirendam, supponenda necessariò est, remotio impedimentorum & impedimentorum, quæ perfectioni aduersantur.

Ad hunc itaque finem, remouendi licet à nobis hæc impedimenta, quatuor exercitia tamquam instrumenta Mortificationis requiruntur; Renunciationis, Delicet, Abnegationis, Resignationis & Indifferentiæ. Vt autem hæc materia plenius intelligatur operæpretium esse estimauimus, de singulis in specie ac distinctè differere, atque in mediū adferre, quæ

DE MORTIFICAT. 79

Ex grauium auctorum sententia sen-
tendum sit, Et vt à Renunciatone incipia-
mus, dicemus primò, 'de duobus generi-
bus Renunciationis. Secundò, quæ sit
vera & præcisa Renunciatio, distincta ab
alijs tribus, quas diximus, exercitationi-
bus. Tertiò, demonstrabimus non suffice-
re, vt homo in principio suæ conuersionis
hanc resignationem suscipiat, sed re-
quiri vt toto vitæ suæ decursu constanter
in illa perseueret.

Renunciatio igitur, vel, vt alij vocant,
Abrenunciatio varias notiones habet apud
auctores, qui de ipsa scribunt. Sæpe enim
laicissimè accipitur pro omnium rerum
terrenarum perfecta abdicatione animi,
vt absoluta depèdentiâ in omnib⁹ nostris
voluntatibus & desiderijs à sola Dei volun-
tate, eorumq; qui nos loco Dei gubernât.

Hac significatiõne comprehendit Renun-
ciatio sub se Abnegationẽ, Resignationẽ,
& Indifferentiam, appellaturq; à Ioanne
Cassiano & Climachio *Nuditas*, aliquando
Vacuitas, aliquando *Peregrinatio*. Sanctus

Basilius, postquã multis verbis & cir-
cumstarijs descripsisset latè sumptam hæc
Renunciationem, tandem concludit: *Quod*

pertractatio cordis humani ad conuersationem
caelestem, vt dicere queamus. Nostra cõuersatio
incalis est. Et postquã posuisset illa, quorũ
debet

S. Basilius
Reg. f. 12
us disp.
cap. 8.

80 DE MORTIFICAT.

debet fieri Renunciatio, tandem ad hunc hominē verē dici posse, tunc demum hanc fecisse Renunciationem, cum eō peruenierit. *ut totus mundus ei crucifixus sit, & ipse mundo.*

Cass. lib. 4. Instit. sap. 34. Cassianus quoque hanc Renunciationem, Nihil aliud esse dicit, quā crucis & Mortificationis indicium. Quam sententiam cū latius explicasset, sub persona Abbatis Pynuphij, tandem capite sequenti his verbis rem concludit: *Sicut ergo crucifixus quāquam non pro animi sui motu, membra sua quāquam monendi & conuertendi habet potestatem, ita & nos voluntates nostras ad desideria non secundum id, quod nobis suauē est ac delectat ad presens, sed secundum legem Domini, quā nos illa confrinxerit, applicare debemus. Hac*

Cass. col. bas. 3. ille. Idem Abbas alibi tres species Renunciationis huius statuit, primamque dicit esse; *Qua corporaliter vniversus mundi diuitias, facultatesque contemnimus. Secundam. Quā mores, vitia, affectusque pristinos animi carnisque respicimus. Tertiam. Quā mentem nostram de presentibus vniversis ac visibilibus euocantes, futura tantummodo contemplamur.*

Climac. de castit. grad. 15. Climachus item tractans de hac Renunciatione ita loquitur: *Abrenunciatio quā quidem doctissimi viri pulchrē definiunt. Aiunt quippe, illam inimicitiam esse aduersus corpus, & aduersus quādam concupiscentiam inextinguibilem.*

DE MORTIFICAT.

...orabile bellum. Idem alibi eodem ferè
...adus constituit Renunciationis ; quos
...Cassianus supra, cum inquit: Nemo in cele-
...thalamum coronatus ingreditur, nisi qui
...primam & secundam & tertiam Abrenuncia-
...tionem impleverit, ut scilicet primò abrenun-
...ciat rebus omnibus, hominibus & parentibus.
...secundò, volùtati propriæ. Tertio, inani gloriæ.
Sed relicta hac Renunciatione, quæ sua
...lititudine Abnegationem, Resignationem
...& Indifferentiam cõprehendit, & tria hæc
...exercitamenta, de quorum singulis sancti
...viri distinctam faciunt mentionem, om-
...nino confundit; agemus de altera Renun-
...tatione speciali, quæ ab Abnegatione, Re-
...signatione, & Indifferentia distinguitur, pri-
...moque loco ponitur, tanquam ea à qua
...principium ducendum est, si quis ad Ab-
...negationem, Resignationem & Indiffe-
...rentiam peruenire velit, ut infra perspicuū
...erit.

Renunciatio ergo derivatur à verbo Re-
...nunciare, quod propriè loquendo, nihil ali-
...ud est, quam nuncium rebus externis re-
...mittere. Hinc Renunciatio vi suæ propriæ
...significationis, non se latius extendit, quàm
...ad abdicacionem, & fugam bonorū tem-
...poralium, qualia sunt diuitiæ, parçes, pa-
...tricia, honores & alia huiusmodi exteriora.

Quare S. Basilus tractaturus in Regulis

D. 5. suis

suus de Renunciatione, capiti aut regulæ illi ponit titulum huic significationi conformē in hunc modū; De nuncio rebus huius vite remittēdo. Ex quo colligim⁹, quod cū duplicia sint impedimenta nostræ perfectionis, alia interna, vt sunt proprie nostrę passiones & affectus inordinati; alia externa, vt parentes, amici, opes, patria & similia: Renunciatio, vt hęc sumitur, nos tantum ab externis impedimentis rerum externarum liberet; ita vt talibus mundi inuolucris liberatus homo, nudus nudum Christum sequatur. Idcirco B. Climachus describens hanc renunciationem sub nomine Peregrinationis, sic ait: Peregrinatio est omnium, quę sunt in patria consistunt in deserto, quibus à pietatis destinatione aliqua exercitatione impedimur. Cassianus item eadem de causa appellat eam corporalem & localem abrenunciationem. Et S. Basilianus vult, omnimodam Renunciationem qua in principio huius capituli egimus suam habere originem ab hac alienatione bonorum externorum. Huius commodi Renunciatio, inquit ille, initium sumit ab alienatione rerum externarum. Et Cassianus, de inunctione cordis, inquit, procedit Abrenunciatio & contemptus omnium facultatum. Quod propter experientia constat primum effectum, quem diuina vocatio & cordis co-

Climac. grad. 3. de peregrin. Cass. col. 3. cap. 7. S. Bas. regul. fus. disp. c. 8.

Cass. lib. 4. Institut. cap. vlt.

quæ sunt in patria consistunt in deserto, quibus à pietatis destinatione aliqua exercitatione impedimur. Cassianus item eadem de causa appellat eam corporalem & localem abrenunciationem. Et S. Basilianus vult, omnimodam Renunciationem qua in principio huius capituli egimus suam habere originem ab hac alienatione bonorum externorum. Huius commodi Renunciatio, inquit ille, initium sumit ab alienatione rerum externarum. Et Cassianus, de inunctione cordis, inquit, procedit Abrenunciatio & contemptus omnium facultatum. Quod propter experientia constat primum effectum, quem diuina vocatio & cordis co-

DE MORTIFICAT. 83

punctio in homine efficit, esse nauseam
quandam & horrorem omnium rerum
terrenarum: Vnde postmodum nascitur
Renunciatio & abdicatio earum, vt Cas-
sianus significat, cum de timore Dei ait:
Qui cum penetrauerit hominis mentem, con-
temptum ei omnium rerum parit, obliuio-
nem parentum, mundiſque ipsius gignit horro-
rem.

Decipiuntur proinde & grauiffimè ex-
tant, qui putant hoc genus Renūciationis,
cum fit tantum rerum externarum, esse
parui momenti, cum tamen, vt multi sati-
ſſimate præſtantes viri, & præcipuè Cassia-
nus, affirmant, à priſcis illis patribus, &
vita Religioſe Magiſtris, tanti ſemper fue-
rit æſtimatum, vt non prius aliquem in ſuū
ordinem aſciuerint, quàm abſolutam fe-
ciſſet Renunciationem omnium bono-
rum externorum, neque hac contenti,
ſumma inſuper diligentia inquirebant,
num de prioribus ſuis facultatibus ſibi vel
minimum obulum reſeruafſet. Ita enim
Cassianus: Summa diligentia perquiritur,
num de priſtinis facultatibus ſuis, inhaſerit ei
vel vniſummi contagio. Affertque hanc
renunciationem: Sciunt enim, inquit, eum ſub mona-
ſterij diſciplina diuturnum eſſe non poſſe, ſi in
conſcientia eius pecunia quantulumcunque la-
tauerit. Quod quidem nemini mirum

Cass. li. 4.
de Inſtit.
cap. 39.

De 6. videri

videri debet; quemadmodū enim hedera, quæ arbori adhæret, etsi illam ornare, & à multis iniurijs tutari videatur, re ipsa tamē encruat, paulatimq; consumit, attrahendo ad se magnam partē nutrimenti & succi, quæ illi ad sui conseruationem, fructusque proferendos erat necessaria. Ita quamdiū homo terrena hæc possidet, licet ipsi commodum aliquod allatura, ac multa etiam incommoda propulsatura videantur, detrimento tamen sunt maximo: fieri non potest, vt sine sollicitudine conseruentur, quæ sollicitudo, deficiente in homine Religioso, primo spiritus feruore; crescit vt plurimū in animo illius, ad eum vt totam aut magnam partem illius vigoris ad se rapiat, qui ad conseruationem & fructificationem in diuino seruitio erat necessarius.

Ex quo postea sequitur, vt successu temporis ipse vel omninò pereat in Religione, aut si in ea manet, fiat tanquam lignum aridum cum exigua, aut ferè nulla luce & gustu rerum diuinarum. Quia vt bene dicit S. Basilius: *Quandounque vel pecuniā, vel aliquid istiusmodi, quod ad fragiles & caducas diuitias pertinet, nobis reseruumus, necesse est in his, mentē nostram, veluti in cœno quodā consepultā esse, & animo ad rerum diuinarū contemplationem aditum precludi.*

*Basil. reg.
fus, dist.
cap 8.*

DE MORTIFICAT. 87

unde ita iacere, ut de celestibus ac promissis
Deo bonis, cogitare non possit. Quod si ad ad-
quendam rerum naturalium cognitio-
nem, philosophi plerique iudicarunt homi-
nem ab huiusmodi rerum temporalium
curis debere esse expeditum; ipsique philo-
sophi hac de causa vitam in summa ege-
stas tradiderunt: quid seruo Dei facien-
dum erit, ut ad huius tam præstantis Phi-
losophiæ cognitionem perueniat, quæ
in vera cognitione & imitatione Dei con-
sistit ad quam D. Paulus aspirans dicebat: *Philip. 3.*
Existimo omnia detrimentum esse propter e-
minentem serenitatem Iesu Christi.

Hæc est igitur illa Renunciatio, quam
scriptura sacra nobis præsignificauit in
Abrahamo Patriarcha, quando ille, man- *Genes. 12.*
dato Dei, egressus de terra & cognatione
sua, & domo patris sui, venit in terram,
quam Deus ipsi monstrauerat. Hanc no-
bis adumbravit Helisæus, cum ab Helia *3. Reg. 19.*
vocatus, relicta patria & parentibus, pa-
trique bouum (nec enim aliud possidebat)
maçtato, mox ipsum cœpit sequi, eique
ministrare: Eandem opere præstiterunt
Apostoli, cum vnica Christi voce audita,
continuo, relictis rebus, secuti sunt
eum. Hoc ipsum consilium dedit salua- *Matt. 19.*
tor iuueni quærenti, quid sibi faciendum
esset, ut saluus fieret; Præscripto enim
D. 7 prius

38^a DE MORTIFICAT.

prius documento de præceptorum obli-
uatione, subdidit; Si vis perfectus esse, vende
& vende omnia, quæ habes, & da pauperibus,
& veni, sequere me Denique saluator ad
discipulos suos non semel de hac Renun-
ciatione verba fecit. Quin & hæc verba

Luce 14. adiecit. Sic ergo omnis ex vobis, qui non renun-
ciat omnibus, quæ possidet, non potest meus
discipulus. Et hic est primus gradus, quem
facere debet, quicumque ferio, Christum
Dominum sequi in religioso statu cupit,
vt expressè S. Basilius indicat, cum ait
Monachum oportet cum primis nihil in vita,
quod iuris sui proprium sit, possidere. Clima-
chus item, cum vltimum caput sui libri ita
concludit: Insuper est terrenorum omnium
abrenunciatio; finis verò charitatis, Deu.

*Basil. ser.
de cultu
piet. &
vita Mo-
nastic.
Clim. cap.
vlt. totius
libri.*

Illud autem obseruandum est non suffi-
ficere ad hoc, vt Religiosus finem sui sta-
tus consequatur, exuere se semel tantum
in principio conuersionis, omnibus illi
bonis externis renuntiatione prædicta,
sed requiri ad satisfaciendum obligatio-
ni professionis, vt totâ vitâ perstet in
hac renuntiatione, & fuga perpetua ho-
rum bonorum, vt clarè Cassianus affir-
mat, cum inductâ personâ Abbatis Abra-
hami ait: Parum est renunçasse Monachum
semel, id est, in primordio conuersionis suæ con-
tempnisse præsentia, nisi is quotidie renuntia-

*Cassianus
collat. 24.
cap. 2*

repp

DE MORTIFICAT. 87

perstiterit. Hocque ab antiquis illis Pa-
tribus Scithi & Thebaidis tota vita tam
accurate fuisse obseruatum; vt ne verbo
quidem, inquit, audeat quis dicere aliquid
suum, magnūque sit crimen, ex ore Monachi
processisse; Codicem meum, tabulas meas, tu-
nicam meam. Et sanctus Basilius in ean-
dem sententiam dicit: Hæc verba meum &
tuum in vniuersum à fratribus vsurpari ratio
vetat.

Et certè maximæ infelicitatis, & mise-
riæ argumentum est, videre hominem,
qui semel omnibus bonis temporalibus
Christi causâ nuncium remisit, quibusdā
rebus leuisculis adhærere, quæ quamuis
parui sint momenti; magni tamen & irre-
parabili damni causa esse solent, cum ea
præsertim pace ac spiritus libertate pri-
uent, quæ ad veram solidamque deuo-
tionem comparandam necessariò requi-
ritur: Non nisi ex multa amentia prouenit, Dorotheus
(inquit Dorotheus) vt qui pretiosas ac mag-
nas res reliquimus, ob minimas plurimum
perturbemur. Vnde magnus ille Abbas Py-
mophilus, alloquens quendam nouitium
apud Cassianum, exclamans dicit; Ca-
ssianus, ne quid aliquando eorum resumas,
que renuncians abiecasti, & contra Domini
interdictum, de agro Evangelica operatio-
nis reuersus, inueniaris tunica, qua te spo-
biat.

Dorotheus
serm. 2.
Cass. li. 4.
Inst. tut.
cap. 36.

883 DE MORTIFICAT.

liaueras, reuestiri. Nam sicut Climacho testē: *Nudus Monachus mundi totius est Dominus*; ita terrenarum rerum affectibus reuestitus, sic sui ipsius, earumque rerum, quas ambit, seruus & mancipium vilissimum, & quod hinc sequitur, indignus nomine serui Dei.

Neque in eo sibi quiescendum parabant illi Religiosi, quod semel parentibus in seculo valedixissent; Sed & in Religione, sese ab eorum praesentia, quantum poterant, alienabant, ob damnum videlicet, quod ex illorum congressu familiari sibi impendere intelligebant. Hinc interrogatus Abraham Abbas, num nimia parentum vicinitas Religiosis possit nocere; respondit; tunc ijs minimè nocueram, cum eò usque in Mortificatione processerint, quò Abbas Apollo peruenerat, de quo factum huiusmodi narratur. *Cum ad eum germanus suus in tempesta nocte venisset, implorans, ut de monasterio suo paulisper ingressus, ad euellendum bouem, quem cornu patustri eminus inherere stebiliter, querebatur, ei esset auxilio, quia eum solus nequaquam posset eruere; Abbas Apollo pertinaciter obsecranti, cur, ait, iuniorum fratrem nostrum, qui praeteriens, propinquum quam me habueras, non rogasti?*

Erat autem minor frater mortuus ante
anno

Cass. col.
lat. 24.
cap. 9.

DE MORTIFICAT. 89

mos quatuordecim. Miratus ille fra-
s responsum, & existimans eum ex ni-
a ab alienatione à rebus huius vitæ, fra-
is sui, demortui non amplius recorda-
ti, ait: An nescis fratrem nostrum ante
annos quindecim obiisse? Cui Abbas:
Moras ergo me quoq; ante annos viginti huic
mundo fuisse defunctum, nullaque iam posse, de
huius Cella sepulchro, que ad presentis vite
statum peruenit, tibi conferre salaria?

Quoniam ergo paucissimi reperiun-
tur Religiosi, qui ad hunc Mortificationis
statum & ab alienationis ab amore paren-
tum peruenierint, quæ Abbas Apollo mō-
stravit paucissimis, aut, vt rectius dicam,
nulli cohabitatio vel mora cum parētib;
diuturnior tuta fuit, id quod si necesse es-
set, multis eorum exemplis, quibus paren-
tum conuictus male cecit, testis oculus
confirmare possem. Merito igitur Cli-
machus monet: Vt qui à seculo peregrinan-
tur, mundum iam nullatenus attingant. Solent
enim, inquit, diu sopita vitia facillimè reui-
sere. Idcirco Abbas Abraham sapien-
ter iudicabat, parentum propinquitatem
esse communiter Religiosis non dū omni-
no mundo mortuis, perniciosam. Hinc
antiqui illi Patres, omnis vitæ Religiosæ
reliui specula quædam clarissima, nō mo-
dò pro virili curabant, ne ipsis adessent
paren-

Climac.
grad. 3.
de pere-
grin.

parentibus præsentibus, sed nec eorum quidem recordabantur, nisi solum quando ipsos iuxta charitatis regulam Dominum commendabant. Cui rei confirmanda Cassianus exemplum narrat de quodam temporis Religioso: Qui, cum post annos decem, patris ac matris, amicorumque multorum de provincia Ponti complures epistolæ delatas fuissent, accipiens grandem fasciculum literarum, diuque apud semetipsum voluit; Quamvis inquit, cogitationum causa erit mihi harum litterarum, que me vel ad inane gaudium, vel ad inutiles infructuosas impellunt quos diebus eorum recordatione qui scripserint, intentionem pectoris mei à proposita contemplatione uocabunt? Post quantum temporis dirigenda est hæc mentis concepta confusio, quantoque labore rursus ista tranquillitatis reparandus est? si semel animus literarum permotus, eorum que recensendo sermones ac volumina quos tanto tempore dereliquit, iterum reuifere, ipsisque cohabitare & animo ac mente cæperit interesse? Quos profecto corpora ter deseruisse nil proderit, si corde eos incipiat intueri, ac memoriam, quam seculo hinc renuncians quisque velut mortuus abdicauit, reuiuifcens eandem rursus admiserit. Hæc voluens in corde suo, non solum nullam resolutionem epistolam definiuit, sed nec ipsum quidem

DE MORTIFICAT. 91

ficulum resignare; ne scilicet eorum, qui
 miserant vel nomina recensendo, vel vultus
 recordando à spiritus sui intèrione cessaret. Ita
 me vi eum constrictum susceperat, igni tradi
 tis comburendum. Ite, inquit, cogitationes pa
 tris pariter concremami, ne me ulterius ad
 illa, que fugi, reuocare tentetis. Hæc ille.

Atque vtinam huiusmodi occasioni
 bus conuersandi cum parentibus, non
 experiremur, magno nostro damno, ea
 dem hæc, aut grauiora etiam incommo
 da, quàm quæ Religiosus ille sibi time
 bat. Nos tamen, nescio quo humano
 respectu ducti, dissimulamus hoc damnum
 nonnunquam toto vitæ nostræ spatio,
 semper in hoc errore versantes; imò ve
 rò, quod magis adhuc desendum est,
 nulla sæpe necessitate compulsi, sub
 pietatis velo, cupimus parētibus opitulari
 aut saltem cum ipsis agere, ne aliqua eos
 afficiamus molestia; minimè interim per
 pendentes, quod dicit Climachus: *Vtilius*
esse parentes inærore afficere, quàm Deum,
 Bernardus verbis adhuc multò grauiori
 bus, *Serui Dei, inquit, qui parentum suo*
rum utilitatem procurant, à Dei amore sese
parant. Quæ cum ita sint, serio tãdem in a
 nimū inducamus, ab illorum nos confort
 io, quantum fieri potest, alienare, & om
 niã erga ipsos affectum exuere nõ aliter at
 que

*Clim. de
 peregrin.
 grad 3.
 Bern sero.
 7. de con
 uersione
 ad sorore.*

*B. si in
Constit.
Monast.
cap. 20.* que erga vita functos, ut S. Basilius scribit
ad Religiosos hortatur, cum ait: *Appropin-*
quis, amicis, parentibusve animi affectione
tam longè oportet esse distinctos, quam longè
eos, qui iam sunt vita defuncti, à vivis videtur
distare.

CAPVT IX.

De Abnegatione sui ipsius in genere.

Postquam Dei servus, Renunciationis
ope, ab externis perfectionis impedimen-
tis, liber effectus est, eo quo dixi-
mus modo, restat, ut interna, appetitus
delicet carnis, prauosque animi affectus,
aggrediatur. Quæ quidem impedimenta,
quo nobis magis sunt interna, & alius in
natura inhaerent; eò maioribus pollent vir-
tutibus retardandi nos ab incepto spiritua-
lis perfectionis cursu, Maiori igitur con-
tentione animi, conatu ac efficacia opus
est, si quidem ab eorum tyrannide libera-
cipiamus. Huic finì propriè seruiunt tria
reliqua instrumenta, Abnegationis scilicet,
Resignationis, & Indifferentiæ dicitur, quo-
rum singulis, suo loco, Deo duce, discute-
mus.

De Abnegatione igitur, de qua hoc ca-
pitulum agendum est, duo potissimum expo-
nemus: Primò, quid sit Abnegatio secun-
dum Etymologiam nominis, propriamque
suam.

DE MORTIFICAT.

essentiam. Secundo, quam necessa-
 riaturque utilis sit cuius seruo Dei assi-
 mus illius usus: Et ut à primo incipiamus,
 abnegatio, ut per se liquet, deducitur à
 verbo *abnegare*; quod est denegare alicuius
 mentionem; quæ significatio in illum effe-
 ctum optime conuenit, cuius abnegatio
 exercitatio causa est, quia vi huius Ab-
 negationis negamus carnis nostræ appeti-
 tum, affectibusque inordinatis, id quod cõ-
 tra rectam rationem exposcunt, eo planè
 modo, quo furiosis obsequi renuimus; cõ-
 gladium, aut aliquid aliud damnosum pe-
 tunt. Vnde illud, *Abnegare seipsum*, quod
 Christus à discipulis exigebat; cõ diceret:
qui uult uenire post me, abnegat semetipsum;
 nihil aliud significat; quàm ut homo cum
 ratione neget sibi ipsi, quod sine ratione
 contra se à cupiditatibus sensuum & car-
 nis postulat. Ad hunc modum S. Bern.
 expõnens; quid sit abnegare seipsũ,
 dicit: *Quid est semetipsum abnegare, nisi volu-
 ptatibus proprijs renunciare?* S. Basilius item
 describens hanc sui ipsius abnegationem.
*Nihil est, inquit, aliud sui ipsius Abnegatio, nisi
 summa rerum omnium uitæ superioris obliuio
 que à suis ipsius voluptatibus recessio. Quasi
 diceret; Abnegationis proprium munus
 est, delere ex mente nostra, affectu plenam
 memoriam rerum secularium, & abduce-*

Matth. 16

Bern. ser. 7. de conuers. ad sororem. Basil. reg. fus. diff.

re nos ab amore affectuque inordinato
ga nos ipsos. Et hoc ideo, quia quæ ad mo-
dum lapsi & iacēti in luto, ad hoc, ut ab-
tergatur & emundetur non satis est surge-
re, sed postquam surrexit, requiritur, ut so-
des illas, quæ vestibus inhæserunt, excu-
tatur: ita illi, qui multis annis in cœno pro-
prij amoris ac voluptatum huius mundi
immersus iacuit, non sufficit surgere & e-
mergere aliquando ex hoc cœno, relin-
quendo mundum, & ea quæ in mundo
sunt, per Renunciationem ut supra di-
ctum est; sed necesse est, si quidem à sordibus
mundus & liber esse velit, ut eas à se
excutiat, & eluat maculas, quæ in ipsius
nimo adhuc manent impressæ, quales
sunt affectus mundani, & quædam affec-
tibus plena memoria rerum præterito-
rum, magna item inclinatio ad proprium
suum velle & sentire; Eluuntur autem istæ
maculæ beneficio Abnegationis, ut S. Ba-
silii in superiori descriptione manifestè
significat, cum vult, ut memoriam quo-
que nostram abducamus à rebus munda-
nis, & ab affectibus inordinatis in nos-
ipsum. Quem modum Climachus quoque
proponit, cum ait: *Surgens ab amore &
& voluptatum labe, proijce curas, exue in-
telligentias, abnega corpus. Quia ut rectè
cit Cassianus, Pecunia non solum est vitium*

*Climac. de
Ora. grad.*

28.

*Cass. lib. 5.
instit. 6. 10.*

confessio, sed etiam desiderium earum peni-
extirpandum.
 Quod quidem non solum de opibus in-
 digendum est, sed & de aliarum rerum
 mundanarum affectu, quem Religiosus
 vitibus exuere debet. Alioqui talis
 Religiosus, dum in Religione degit, non
 similis erit equo, qui aufugiens ex Do-
 mini sui stabulo, capistrum adhuc capiti
 circumfert; cuius loro depen-
 dentes pedes implicantur, ita vt à cursu e-
 quus retardetur, sæpiusque impingat; i-
 tem quod deterius est, hoc vnico retinacu-
 lo, facile iterum capitur, ac denuò ad idem
 stabulum, vnde antea aufugerat, reduci-
 tur. Ita planè religioso contingit, qui li-
 ber vocatus à Deo, celeri fuga huius mun-
 di stabulum, cum omnibus suis immun-
 ditatibus reliquerit, nihilominus tamen affe-
 ctus illos, quibus antea in stabulo teneba-
 tur ligatus, secum tulit ad Religionem,
 neque multum sollicitus est, vt efficacita-
 te sanctæ Abnegationis hoc capistrum ex-
 cutiat. Talis sine dubio in via diuini ser-
 uitij vehementer impiedetur, quo mi-
 nus ea libertate, qua par est, progredi pos-
 sit. Et quod peius est, sæpè impinget, &
 in grauissimos incurret errores, vt tan-
 dem extremo suo damno & dedecore, hoc
 vnico capistro ad pristinum stabulum, &
 foero.

fectores sensualium voluptatum reducuntur, quos paulò antè in sæculo reliquerat commutatio enim status secularis in status religiosum, non consistit in mutatione habitus externi, ut per se notum est; sed in mutatione morum, cogitationum & affectuum internorum animi, ita ut exteriori statui Religiosi atque habitui respondeat interior status animi, & affectus religiosus, ex quo deinde quasi per modum naturæ emanat & procedit exterior compositio vitæ, conversationis & morum religiosorum. Quia verò impossibile est, ut quis ad hunc statum interiorem perveniat, nisi ex animo ac mente sua crassam nebulam cogitationum atque affectuum sæculi, magna saltem ex parte excusserit, sequitur huius sanctæ Abnegationis usus, cuius proprium hoc munus est, tantum esse momenti, quanti est esse verum & sincerum Religiosum.

D. Grego.
super Ezech.

Hinc Saluator noster à suis discipulis hanc Abnegationem sui ipsius, tanquam conditionem ad perfectionem planè necessariam exigit, cum dixit: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, &c. Semetipsum meliora, incipit esse, quod non erat, & desinit esse, quod erat; Quia licet homo, quoad substantiam suam, maneat idem qui ante; quoad animi*

men qualitatem oportet vt mutetur, & alius
et hono, qui serid Christum in Religiosa
statu sequatur. Idcirco sanctissimus
Abbas Benedictus inter præcipua spiri
tualis perfectionis instrumenta, *Abnegare*
semetipsum sibi, in Regulis suæ religi
onis posuit. Hoc idem Glossa supra Lucā
confirmat, dum docet, fieri non posse, vt
homo ad tam amabilem Dei cognitionē
perueniat, in qua vera nostra perfectio cō
sistit, nisi à sui ipsius amore separetur. Sic e
nim ait: *Nisi quis à semetipso deficiat ad Deū,*
qui supra se est, non appropinquat.

Sed obstare videtur amor ille, quo, vt
Richardus, omnis homo naturaliter
seipsum amat & approbat; qui amor, vt
magnatum est virium, ita nostro propo
sito quam maximè officit. Accedit deinde
consuetudo, qua facile à nostris trahimur
appetitionibus, quæ consuetudo, cum sit
perunque longo temporis spatio, ac
frequentibus actibus corroborata; obti
nuit in nobis quandam quasi præscriptio
nem, imò legem quodammodo naturalē
inducit, quæ infirmitatem nostram ad vi
tiorum illecebras pertrahit, vt bene notat
Cassianus, cum, inquit, *usus ac frequentia*
delinquendi, veluti lux efficitur naturalis, quæ
membris humane infirmitatis inserta affectus
maxime nec dum plenis virtutum studijs eru
dita,

In Regu
la S. Be
nedicti.
cap. 4.

Richard.
de S. Vi
tore su
per my
sterium
Statue
Danielis.

Cass. col
lat. 23.
cap. 13.

S. Augu.
li. 3. Con-
fess. cap. 5.

ditæ. sed adhuc rudis ac teneræ captivos ca-
pit ad vitia. Id ipsum significat D. Augusti-
nus, cum ait: *Lex peccati est violentia consue-
tudinis, qua trahitur & tenetur etiam insani-
mus.*

Rom. 7.

Hæc itaque amoris naturalis erga nos
prauæque consuetudinis vincula, quia
ita nobis ipsis hæremus illigati, non posse-
mus in nobis, etiam vi abnegationis, abri-
pere sine magna violentia, & sine illa con-
tradictione & repugnãtia, quam sensit D.
Paulus, cum ex vna parte diceret: *Conde-
tor legi Dei secundum interiorem hominem.*
Ex altera verò parte: *Video aliam legem in
membris meis repugnantem legi mentis meæ,
captiuantem me in lege peccati.* Verum sicut
Apostolus tunc pressus hoc onere exclama-
uit: *Infelix ego homo, quis me liberabit de cap-
tore mortis huius? moxq; diuinæ gratiæ au-
xilium sentiens subiunxit: Gratia Dei per
Iesum Christum Dominum nostrum.* Ita & quilibet
Christi miles, ex vna parte, tam graui
iugo pressus, toto cordis affectu suspirat
& gemat; ex altera autem benigna Dei ma-
nu confusus, animum resumat inceptam
semel viam alacriter prosequendi, sibi que
persuadeat, quemadmodum illi qui in pu-
gna suis facile cedunt aduersarijs, eos red-
dunt audaciores; contra verò, qui initio
statim intrepidè resistunt, eorumque infir-
mitas

DE MORTIFICAT. 99

nam contundunt, breui eos debiles & dolore consternatos efficiunt; Ita & hic deuenire, proinde qui viriliter pugnat, maiorem indies de hostibus victoriam reportabit, ac tandem ad illam pacem & quietem perueniet, quam B. Dorotheus huiusmodi bellatoribus his verbis promittit. *Dei principio sibi vim fecerit, atque restiterit, & paulatim pugnare perrexerit, proficiet, & deinceps pacem & quietem consequetur.*

Doroth. serm. 10.

CAPVT X.

De Abnegatione appetituum carnis & illusionis ac fallacia quadam quæ in illa acciderere solet.

Objectum, quod sibi quisque in prædicta Abnegationis exercitatioe proponere debet, est ipse homo: Abnegat semetipsum, monet Christus. Quia vero homo duabus constat partibus, corpore scilicet & animo, passionesq; naturales & habitus habet: necesse est, vt hæc nostra Abnegatio ad vtramq; partem se extendat, id est, vt Dei seruus tam corpori, quàm anime suæ indefinenter deneget omnia, quæ contra legem diuinam ac rationis rectitudinem postulant. Ducto igitur initio à corporis siue carnis abnegatione, affumo

Cass. li. 5. Inst. c. 16.

¶

siatio

ciationem. Illud esse cunctorum luctaminum
 veluti quoddam solidissimum fundamentum,
 vt primitus carnalium desideriorum incen-
 ua perimantur. Nam nullus, carnis propria
 non deuicta, legitime poterit decertare. Et hoc
 duplici de causa. Primò: quia cum caro sit
 quoddam spiritus instrumentum, nisi hac
 per Abnegationem accommodetur &
 aptetur ad illius obsequium & imperium,
 fieri non poterit, vt homo eam domet,
 & ad propositum finem dirigat: Altera cau-
 sa est, quia primi insultus, quibus hostis
 infernalis Dei seruum inuadit, fiunt in car-
 ne; quia cum ipse hostis sit bellator exer-
 citatus simul ac superbus; vt exercitatus
 inuadit nos ea parte, quam nouit in nobis
 esse debilissimam; vt superbus, dedigna-
 tur maioribus tormentis eum inuadere &
 oppugnare, què minoribus expugnati no-
 uit. *Nec bellis robustioribus, inquit Cassia-
 nus, atitari dignum est eum, qui potest deuti-
 leniori conflictu. Et paulò post. Non meredi-
 mur, mentis robore cõquisito, grauiores pugnas
 nequitiarum celestium experiri, qui carnem fragi-
 lem spiritui nostro subiugare nequimus. Ita
 secum pugnabat Apostolus, qui de se ipso
 Castigo, inquit, corpus meum, & in seruitutem
 redigo. Idemq; ab alijs volebat fieri, cū scri-
 bès ad Romanos ait: fratres, debitores sumus
 non carni, vt secundam carnem vinamus. Si
 enim*

Cassian.
 li. 5. Inst.
 cap. 13.

Rom. 8.

non secundum carnem vixeritis, moriemini. Imò verò Christi imitatores ad hoc obligatos esse, testatur cum dicit: *Qui autem Cal. 5.* sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs suis. Et B. Nilus Abbas, docēs nos, quomodo sit aduersus carnem præliandum; Pabulum, inquit, est ei detrahendum; cupiditatum vitiorumque pabulum sunt species & imagines rerum secularium sensibilibus, quæ cupiditates & vicia nutriunt, arment que aduersus animam.

Quæ doctrina licet Religiosis omnibus sit vtilissima; Nouitijs tamē præ ceteris est maximè necessaria, ob rationes, quas idem S. Abbas Nilus affert, cum ait: *Consulendum est ijs, qui nuper à mundi tumultu discesserunt, ut quietē & silentiū colant, caueantque, ne frequentius in publicum prodendo vulnera per sensus accepta cogitationes reuertent, ne de antiquis peccatorum similitudinibus alias formas adiungant: mens enim eorū, qui nuper à militia discesserunt, similis est corpori ex diuturno morbo conualescere incipienti, quod, nondum viribus confirmatis, quolibet Bern. ser. 6. ad so-* effectio grauiorem in morbum appellit. Vnde S. Bernardus hæc eadem de re loquens: *Orrorem.* *maus, inquit, noua conuersio adhuc pristina vitæ habet permissionem. Quare cum isti AEgypti farina sint adhuc aspersi, meritò cautiōres & prudētiores esse debebunt, ne in eadem*

E 3. eadem

eadem desideria, & affectus earum rerum recidant, quas semel in mundo reliquerunt.

Sed ut ad Abnegationem carnis, unde sumus digressi, redeamus, de qua hoc capite agere instituimus, animaduertendum est, ut in discretio & imprudentia in maceranda carne merito reprehenditur propter impedimenta, quæ rerum maiori momenti exercitationibus afferre solent, ita nimia prudentia & discretio in hac parte vituperatur; hæc enim multos in manifestis sæpè conuicit pericula, qui sub boni alicuius prætextu incurrunt damnum plane irreparabile. Huiusmodi fortasse possent esse illud, cū quis ad conseruandam corporis valetudinē, anxie cōmoditatibus ac relaxationibus quibusdā inhiat, quæ non solum suę professionis statui cōsentaneę nō sunt, sed & corporis valetudini, quā rāo studio procurat, obstant; & ipsi etiam spiritali mentis sanitati, quæ omnibus aliis rebus præferenda est, non leue damnum afferunt. Hinc experimento discimus, non reperiri homines magis ægros, quàm eos, qui vitæ ægrotudinem vitent, sub titulo & prætextu inualetudinis, suorum se commodorum & appetituum seruituti tradunt. Etiam si noceat, dicit, S. Augustinus. prodesse credunt, quod delectat.

*D. Augu.
in Reg.
cap. 23.*

& appetituum seruituti tradunt. Etiam si noceat, dicit, S. Augustinus. prodesse credunt, quod delectat.

Illud

DE MORTIFICAT. 103

Illud præterea hoc loco obseruandū est, quod corpori nostro non nisi duo debent, scilicet carere nimirum & valetudinem; illa necessaria, hæc autem conueniens est: necessaria illa est, propter obligationem, qua tenemur corpori nostro subministrare ea, quæ ad vitam sunt necessaria. Altera verò est conueniens; sanitas enim corporis ad conseruationem ipsius vite, multatūque meritum ad Dei gloriam & cultum spectatū executionem & effectiōnem plurimū iuuat. Tota difficultas in eo versatur, quod tam in iis, quæ ad vitam necessaria sunt, procurandis, quàm in corporis nostri valetudine conseruanda, si crepit plerumque nescio quæ delectatio sensualis. Vnde sæpe fit, vt sub prætextu conseruandæ aut recuperandæ valetudinis corporalis, ea impla, quæ valetudini valdè obsunt, auide appetamus. Quare quod ad vitæ necessitatē attinet, ita nos S. Basilius instituit: illud diligenter animaduerti debet, ne per causam necessitatis corporis, eò impingamus, vt vobis præsum seruiamus.

Quod autem ad corporis valetudinem spectat, similem quoque detegit fraudem Bernardus cum ait: Sūt omnia bona corporis, que ei solummodo debeamus, sanitas. Sed hic sonea est, que nolo vos lateat. Insidiatur enim vltimas sanitati, & cā subtili malignitate presequi.

E. 4.

S. Bas. fl. in
Constit.
Monast.
cap. 4.

D. Bern.
serm. de
triplici
bonorum
genere.

sequitur, ut vix eam quis vel possit cauere, vel nouerit. Quia si voluptati seruitur, non sanitati, hoc iam de natura non est, sed sub natura, quæ morti manus dat. ùm magistrā constituit voluptatem. Hæc S. Bernardi verba meo iudicio tãti sunt ponderis, ut nesciam, an huic rei, quam tractamus, vel vtilius quidquam, vel conuenientius addi possit.

His ergo contentus, caput hoc concludam, si hoc tantum addidero, quemadmodum, meã quidẽ sententiã, maior calamitas non est, quã si homo naturã liberẽ seipsum sponte tam crudeli tyranno in seruitutem tradat, quã est caro nostras ita vicissim maximã puto esse felicitatis, qua quis in hac vita fieri potest; exortere semel totis viribus à ceruice intolerabile hoc iugum carnis, suarumq; passionũ, ita ut ordinatiẽ nõ secundũ peruersas carnis leges, sed secundũ rationem ac spiritum gubernetur & viuat. Quod & Plato licet gentilis intellexisse videtur in Phædone, & Plutarchus cùm ait: *Beatum esse à seruitute carnis liberari, & à passionibus eam comitantibus.* Quia verò de hac materia, capite tertio, titulo de mortificatione exteriori differuimus, simulq; varia aduersus hæc & alias fraudes, quæ circa Abnegationem carnis occurrunt, remedia præscripsimus, huic capiti finem imponam, cunctos quã possit.

AT.

offium maximè rogans, vt eò diligentius
ius rei studio sese dedât, quò magis hoc
am præclarum opus est necessarium.

CAPVT XI.

De abnegatione animæ, & in specie volun-
tatis nostræ, vt principalis illius
potentie.

Vanquam carnis & passionum eius
abnegatio, vt dictum est, magni sit
momenti, animæ tamen abnegatio
tantò est ea superior, quantò hæc ipsa pars
hominis corpore nobilior ac præstantior
est. Quemadmodum enim equus, quam-
vis indomitus & effrænis, si tamen strenuū
peritum habeat equitem sibi insidentē,
nemini nocet: sic etiam corporis viuaci-
tas, vt ait S. Basilus, non ad eò perniciofa
illi esse solet, qui ad eam refræmandam
prompto est animo ac vigilant, vt decet.
Contà verò sicuti patre familias peregrè
abeunte, mox canes domestici hæc illac
insolenter vagantur, importunis latrati-
bus omnia complent, & morsibus quos-
vis obuios aggrediuntur: ita, cum anima
matris familias munus sustinens, foras
vagatur, & negligit ea, quæ sunt sui mu-
necis, mox veluti proterui atq; importuni ca-
nes, inquit, S. Basilus, ex diuersis partibus li-
berales corpori foras se dant, & vehemèter in-
naft.

E. 5. ipsum

ipsum oblatrant, ac varijs modis dilacerare conantur.

*Isaias, in
serm. de
abrenun-
ciatione
mundi.*

Hinc magnus ille Abbas Isaias affirmare solebat, illos difficulter ad trā tranquillitatis animi peruenire posse, quæ ad consequendam perfectionem requiritur, qui solum corporis Mortificationi vacantes: *Non vacant, inquit, homini interiori & propriis amputant voluntates.* Hæc itaque Abnegatio animæ pro obiecto suo præcipuo duas præcipuas eius potentias habet, nempe voluntatem & intellectum, seu iudicium nostrum proprium, à quibus quasi duobus fontibus deriuantur omnes alij animæ nostræ affectus. Quocirca sicut obturatis fontibus præcipuis aquæ largiter fluentis, mox omnes etiam riuus ab illis promanantes exsiccantur: ita quoque ex Abnegatione voluntatis ac iudicij proprii, abnegatio omnium aliarum passionum & affectuum in anima nostra regnantium procedere solet. Hinc S. Bernardus tanto pete exaggerat damnum (quod leprâ nominat) quod ex immortificatione harum duarum potentiarum in nos redundat, cum inquit, *In corde duplex est lepra, propria voluntas, & proprium consilium; lepra utique nimis pessima, eoque perniciosior, quò magis interior.* Quamobrem tractatum de Abnegatione singularum potentiarum in

*Bern. ser.
3. de Re-
surrect.*

ecce, initium faciemus à propriæ voluntatis Abnegatione, breuiterque explicabimus quid sit voluntas propria. Item quàm perniciofa: deinde quidnam in ea fit abnegandum, & quomodo.

Diuus itaque Bernardus sermone supra dicto, voluntatem propriam appellat eam quæ non est communis & conformis voluntati Dei, hominumque sanctorum, sed nostra solum & propria. Quâdo. verbi gratia, id quod volumus, non ad honorẽ Dei, neque ad utilitatẽ proximi, sed propter nosmetipsos facimus, non intendentes voluntate illa aut Deo placere, aut prodesse alijs, sed satisfacere proprijs motibus animorũ. Exaggeras deinde idẽ S. Bernardus grauius huius voluntatis peruersitatẽ dicit eã charitati esse directẽ contrariã, quæ, vt inquit D. Paulus, non querit, quæ sua sunt, sed quæ Iesu Christi: illamque assidue contra Deũ bellum gerere, atque idcirco tantoperẽ Deo exosam inuisamque esse, & ab illo grauiſſimis pœnis affici. Quid enim, dicit ille, odit aut punit. Deus præter propriã voluntatẽ; cesset voluntas propria, & infernus nõ erit. Et merito quidem: tanta est enim eius malignitas, vt quocumque se excederit, virus suũ effundat, omnemque pietatem ac rectitudinem rationis euertat. Quod & S. Basilius inuulſe videtur, cum ait: si propria voluntate arbitrioque, alienius

Basil. Reg. gul. breuior. 123

*Basl. Regul. bre-
uior. 138.*

esse à ratione. Et alibi testatur : *Quidquid quisque ex propria voluntatis arbitrio facit, id cum facientis proprium sit, alienum esse à cal-
tupietatis. Deniq; alio in loco demonstrat-
talem tanquam suæ propriæ voluntatis
mancipium, nullo dignum esse merito.*

*Basl. Re-
gul. bre-
uior. 54.*

*ea que facit, inquit, commodi sui causa facta
licet, quod fiat, ex mandato fit.*

Et in hoc errore versatur quædam secta
hominum, Reipublicæ perniciosissima,
qui ordinariè priata sua commoda bono
communi præferunt, nec quidquæ de Rei-
publice incolumitate, in qua viuunt, sollici-
ti sunt, dummodo cuncta ex sententiâ cedant,
vel cum maximo etiam Reipublicæ detri-
mento. Verùm ut isti suas cogitationes
nulla vel rationis vel Christianæ charita-
tis lege metiuntur; Sic iusto Dei iudicio,
brutorum suorum affectuum pondere pressi,
plerumque in multarum confusionum aby-
ssum præcipites aguntur, in iustissimam hu-
ius sceleris pœnam, aliorumque exem-
plum. Unde merito dicit B. Ephrem : *Ni-
hil esse grauius, quam à propria voluntate su-
perari; eorumque infelicitatem deplorat,
qui cum mundum, & omnia que in illo
bona possidebant, tanta animi magnitu-
dine reliquerint; instaq; Samsonis Philis-
tinos expugnantis, tam turpiter postea ab
importunis suæ impudicæ Dalilæ, id est,
pro.*

Quidquid propriæ voluntatis blanditijs, superantur; maximo tum suarum animarum, tum cõmunis boni detrimento. Quapropter B. Dorotheus Religiosum quemlibet hortatur, ut totis viribus, se quàm primùm à servitute propriæ suæ voluntatis liberare conetur, huicque Abnegationi sui ipsius dominus fieri, & perpetua pace ac quiete sui desideret: *Coage te ipsum, inquit, in cunctis, & vince, & voluntatem tuam in primis abscinde, si enim consueveris voluntatem tuam computare, habitum indues, Christi gratiã & misericordiã, quo omnia sine molestia aut repugnantia perficies, teque perfectè in libertatem afferes.*

S. Dorothei. serm. 17.

Et hæc erat potissima cura antiquorũ Patrum in instituendo Novitio: *Vt doceat senior, inquit Cassianus, primitus suas vincere voluntates, quem studiosè in his ac diligenter exercens, hæc illi semper imperare curabit, quæ senserit animo eius esse contraria: Alioqui, inquit, non solum non acquiret virtutes Religiosis necessarias; Sed ne in cõnobio quidè diutius perdurare eũ affirmabant, qui prius voluntates suas non didicerit superare. Et meritò certè hi Patres noxiam hanc herbam tempestivè ex animis euellendam censebant; intelligebant enim oportuè, quanti esset momenti, quanti que referret, positã morã huic studio sese dederet,*

Cass li. 4. Instit. c. 8.

DE MORTIFICAT.

dere, eiusque sine dilatione fundamentum iacere, tum ut via diuini seruitij fieret in posterum tempus facilius, tum ut securitas

S. Dorot.
serm. 11.

Declarabat hoc ipsum B. Dorotheus exemplo cupressorum, quæ cum adhuc teneræ & parvæ sūt, facile euelluntur, ubi verò succreuerunt, non modò absque multorum opem non euelli, sed nec moueri possunt, ita placere conuenire solet in tarda aut sera nimis extirpatione propriæ voluntatis nostræ. Aliud est enim, inquit B. Dorotheus, euellere paruum herbam & teneram, quæ statim extirpatur; & aliud, magnam arborem eradicare.

Basil. Regul. bre.
c. 74.

Sed quæret hinc fortasse aliquis, quibusnam in rebus debeamus abnegare voluntatem nostram; satis enim exploratam esse eius necessitatem. Respondeo, in omnibus omnino, quæ ex propria voluntate appetuntur, siue spirituales illæ sint, siue temporales. Nam ut præclare D. Basiliius ait: *Quidquid ex propria voluntate concupiscitur, id alienum est à pietatis cultu.* Et ratio in præcepto est; quia cum propria nostra voluntas, quatenus talis, non sit conformis diuinæ, ut ex D. Bernardo supra probauimus, necessariò sequitur, id quod ex tali voluntate appetitur, à voluntate Dei esse diuersum, & consequenter damnosum & perniciosum. Ex quo etiam colligitur, quam necessarium sit, reformatè ac quo abac-

DE MORTIFICAT. 171

negate omnino hanc propriam nostram voluntatem, si in electione & executione omnium actionum nostrarum non velimus decipi.

Ut autem hunc finem consequamur, nihil aliud requiritur, quam ut demamus à voluntate nostra id quod nostrum est, eamque vi abnegationis redigamus ad conformitatem diuinæ illius voluntatis, quæ Christus Dominus verbis & factis manifestè vobis declarauit, eo tempore, quo factus in gona prolixus orabat in horto, cùm hinc voluntas patris vrgeret, vt amarum passionis calicem, qui sibi imminebat, biberet: inde verò voluntatis naturalis appetitus ac sensus abhorreret, mox ipse abnegando hanc suam voluntatem, & diuinam toto animo acceptando dixit: vt est apud S. Luc. *Luc. 22. 2.*

Non mea voluntas, sed tua fiat.
 Ne verò voluntatem Christi certis tantum in rebus cum diuina conuenire existimarem, non autem in omnibus absoluerem: eodem in loco Patrem æternum orans, hoc, quod Marcus refert, adiecit: *Non quod ego volo, sed quod tu.* Sed quoniam in modo etiam patiendi, aliquid propria voluntatis poterat immisceri, hac itidem ex parte suam abnegauit voluntatem, quando addidit: vt S. Matthæus narrat: *Non sicut ego volo, sed sicut tu.* Atque ita sciungens à voluntate

voluntate sua, quidquid secundum inferiorem partem sensus potuisset esse proprium; reddidit eam omni ex parte diuinitus penitus conformem tam in voluntate ipsa, quam in modo eandem exequendo. Habuit ergo Christi voluntas eminentissimè tres illas condiciones, quas S. Paulus ad Romanos recenset, his verbis: *Vi probatis, quæ sit voluntas Dei bona, benè placens & perfecta.* Et in hac re dedit nobis absolutissimum perfectissimæ negationis exemplum. Quemadmodum igitur se Christus Dominus in hoc negotio erga Patrem æternum gessit: ita & nos quantum humana fragilitas patitur, erga superiores nostros gerere conuenit, vt voluntati nostræ quidquid proprietatis inest, adimamus, eamque Superiorum voluntati conformem efficiamus. Admirabilem enim inde consequemur fructum, eum videlicet, de quo

Rom. 12.

vt probatis, quæ sit voluntas Dei bona, benè placens & perfecta. Et in hac re dedit nobis absolutissimum perfectissimæ negationis exemplum. Quemadmodum igitur se Christus Dominus in hoc negotio erga Patrem æternum gessit: ita & nos quantum humana fragilitas patitur, erga superiores nostros gerere conuenit, vt voluntati nostræ quidquid proprietatis inest, adimamus, eamque Superiorum voluntati conformem efficiamus. Admirabilem enim inde consequemur fructum, eum videlicet, de quo

S. Dorothei
serm. 19.

Dorotheus scribit, vt cum aliam voluntatem non habeamus, quam nostrorum Superiorum; faciendo & exequendo illorum voluntatem, faciamus nostram semper, & hac via perueniemus ad tantam pacis ac tranquillitatis fruitionem, quæ quodante nus similis sit illi, quæ beati gaudent & fruuntur in cælo, quam vt finem in omnibus actionibus spectat abnegatio propriæ voluntatis; qua obligatione Deo nulla gratia fau-

DE MORTIFICAT. 113

offerri potest, vt Ludouicus Blosius
 ait, cum ait: *Nihil Deo gratius offerri po-
 tuit, abnegatione propriae voluntatis, quia ho-
 mi nihil est charius ipsa voluntate & arbi-
 trij libertate.* Et adiungit hanc abnegatio-
 nem Deo longè esse gratiorem, quàm re-
 luctationem multorum mortuorum.

Quando quis, inquit, propter Deum sensualitati
 voluntatiq̄ue propriae, etiam in rebus minimis
 reluctatur ac se mortificat, rem ipsi Deo magis
 gratiam facit, quàm si multos mortuos ad vitam
 reuocaret.

Ratio est, quia licet Deus in hūc finem,
 excitandi nempe mortuos, plerumque ho-
 minum, virtute & meritis illustrium ope-
 ratatur, opus tamen hoc ex sua natura
 tale est, vt potius omnipotentiae diuinæ
 magnitudinem, quàm illius hominis inte-
 gritatem & excellentiam declaret, per quē
 mortuo vitam restituit. In Abnegatione
 autem continua propriae nostrae volunta-
 tis, praeter peculiare Dei auxilium, quod in
 cunctis actionibus nostris necessarium est,
 praesupponitur ex parte nostra quaedam
 generositas & magnitudo animi planè
 heroica, quae se naturali instinctui atque
 illi inclinationi opponat, qua quisque in
 obsequium propriae voluntatis propèdet.
 Vnde tandem euenit, vt homo diuinę gra-
 tiae fauore ita eleuatus, fiat seipso supe-
 rior.

Blos. lib.
 de Instit.
 spirituali,
 cap. 3.

rior & certo quodā modo plus quā homo. Nam vt B. Climachus ait: *ille perfectus sanctus est, qui voluntati suae abrenunciavit.*

*Climac.
de Auar.
grad. 16.*

Verū cum in hoc negotio perseverantia eō sit gloriosior, quō maiores sunt difficultates, quæ solent occurrere, vt hinc tandem capiti finem imponam, omni Christi athletas vehementer rogo, vt hinc abnegationi constanter insistant, neque prius ab ea, quā ab ipsa mortali vita abstant. Nam bene cœpisse nil proderit (inquit apud Cassianum Abbas Pynuphius) nisi pleno fervore renunciationis arripuisse propria, si hæc congruus etiam finis similiter non commendauerit atque concluderit.

*Cass. li. 1.
Institut.
cap. 37.*

CAPVT XII.

De Abnegatione proprii Iudicij & Intellectus.

Sicuti propria voluntas, vt ex D. Bernardo supra dictum est, ea est, quæ non Deo, nec hominibus communis est, sed nobis tantū propria: sic dicere licet, iudicium proprium esse illud, quod nec Dei, nec prudentum virorum iudicio conforme est, sed nobis proprium. Quando, verbi gratia, intellectus nostrer iudicat de aliqua re, non perspicit sibi cognita, nec satis liquidò explorata non secundū commune iudicium prae-

DE MORTIFICAT. 115

quam hominumque virtute præditorum præcisè, ex proprii iudicii præscripto moderamine, cumque hoc suo iudicio Deo placere, neque alijs prodesse constituit, eo vnico contentus, vt suum iudicium sequatur & expleat. Abnegare ergo hoc iudicium proprium nihil est aliud quam mortificare intellectum nostrum, ne singularis sit & tenax sui iudicij, sed vt illud potius, tractabile, docile, ac communi iudicio & sententiæ suorum superiorum, vel aliorum prudentia ac virtutibus insignium virorum conforme fiat: *S. Basfl. Reg. bro. uior. 112.* *vt S. Basilius docet, sicut in vniuersi propria voluntate arbitriæ, alienum est a recta ratione: Sic maioris partis iudicio non esse contumaciæ & perniciæ periculum incurrere.*

Et vnde quæso tot hæreses discordiæ acerrores quam plurimi, qui in tot hodie regnis, Rebus publicis ac familijs geassantur, quæ ex immortificatione nostri iudicij? Quare sicut S. Bernardus de propria voluntate rectè dixit: *Cesset voluntas propria & infernus non erit*: Ita de proprio iudicio dicere possumus. *Cesset illud, & Infernus non erit*: non enim essent in mundo vlli errores & vitia, quæ propria sunt inferni, vt cõtentiones, discordiæ, perniciæ, secte, & huius generis cõfusions, quæ

quæ mundum perturbant vniuersum.

Et certè nimis longum esset, hic de gra-
uissimis præcipitijs ac ruinis narrationem
texere, quibus multi perierunt, qui in
suis proprijs proprio suo nimium fidei
iudicio, quorum multa adfert exemplum
Cassianus, præsertim senis cuiusdam H-
ronis, qui cum multos iam annos
Monachos Scithi incredibili integritate
Religiosa obseruantia vixisset, iudicio
men suo tantum tribuebat, *vi maluerit,*
quit Cassianus, *suis definitionibus reg-*
cor silijs vel collationibus fratrum atque
tutis maiorum obedere; cumque (superioribus suis
bus suis certam quandam illusionem de-
bolicam nollet aperire, nec aliorum
iudicio, ad eò in ipso prævaluit hostis in-
fernalis (qui, vi benè dicit Climachus:
hi, qui sibi credunt, sæpe Propheta su-
lis eius promissis & persuasionibus ille-
sele spontè in profundissimum puteum
iecerit, ac non multò post vitam suam
ra sanctitatis & meritorum opinione
choatam, multosque ibidem annos pe-
tam, miserimo fine conclusit. *Quam-*
obrem Cassianus tractans de hac materia
Collat. 16. cap. 11. Capiti illi talem præpo-
suit titulum: *Quod impossibile sit quemquam*
qui proprio fudit iudicio, diaboli illusionem
decipi.

Cass. coll.
2. cap. 5.

Clim. de
somnijs,
grad. 3.

merito certè: Quia sicut, Nullatenus
 potestis quisquam, si non suo iudicio, sed
 viuat exemplo: vt Abbas Moses
 ita è contrario, cum Religiosus ni-
 suo fidit iudicio, atque in hoc à cõ-
 iudicio & sententia superiorum suo-
 discedit, mille illusionum atque erro-
 voraginibus sese obnoxium reddit.
 are sicuti magnæ humilitatis signum
 est, vt idem ait Abbas, non solum
 que facit, sed & ea quoque quæ in ani-
 suorum superiorũ iudicio sub-
 ita vt sibi ipsi minimè fidens in o-
 bus se eorum sententiæ accommo-
 ita intolerabilis superbiæ indicium est,
 quis in ijs, quæ ad propriam suam perso-
 nam aut gubernationem, aliorumque di-
 rectionem spectant, suum audeat ceteris
 numero & conditione maiorib⁹
 iudicium. Quousque vos sapientes e-
 in oculis vestris? inquit S. Bernardus de
 Deus se mortalibus credit & subdit, &
 in visis vestris adhuc ambulatis?

Nec grauioribus verbis hic eorum error
 exaggerari potest, quàm eiusdem S. Ber-
 nardi, cum alio in loco ait: Et que maior su-
 perbia, quàm vt vnus homo toti congregationi
 iudicium suum præsens, tanquàm ipse solus ha-
 beret spiritum Dei? Idololatriæ scelus est, non
 acquiescere; & quasi peccatum ariolandi, repu-
 gare.

Cass. colla
2. c. 10.

Bern. ser.
20. super
cant.

Bern. ser.
3 de resur

Quo

DE MORTIFICAT.

Quo loco non tantum ostendit S. Bernardus maximam esse arrogantiam, ut unus homo iudicium suum communi aliorum iudicio cum pertinacia præferat; sed non acquiescere quoque, aut repugnare communi alicuius Religiosæ congregationis iudicio, esse quasi peccatum ariolandi aut idololatriæ, quæ quidem scelera inter maxima numerantur.

Et quamvis hic error quibuslibet rebus sit, ut dictum est, maximus, in rebus tamen, quæ ad doctrinam & ingenium pertinent, communiter tanto grauior est, quanto plus contagiosus est, & pronior eum lapsus. Cum enim homo naturaliter scire desideret, ut hementiori quoque impetu fertur in ea, quæ scienda, quam in ea quæ agenda sunt: Ex quo fit, ut quemadmodum matri cupiam proprius infans, licet turpissimus, plus placere solet, quam alij aliarum matrum filij, quantumuis formosissimi: ita homines saepe naturali ducantur & abripiantur affectu, quæ habent erga certas opiniones & proprias, adeo ut quantumcunque sint monstrosæ & informes (quod plerumque solet accidere) ipsis tamen videantur præstantissimæ, & ideo omnibus alijs præferendæ. Et hinc orta est, & oritur quotidie tanta doctrinæ iniquitas & singularitas, & cum ipsa ra-

ta con-

DE MORTIFICAT.

confusio perniciosissimorum errorum,
in omnes oibis partes diffusam
videmus & dolemus.

Quare vt in aurifodinis, ne mica qui
in auriferis reperitur, cui non magna terræ
partes admixta, ita in sciētijs vix verita-
tem aliquam reperire licet, sine errorum
contaminacione. Cum enim intellectus no-
bis in rebus angustis sit circumscripta termi-
nacione, atque ordinariē amoris proprii nebu-
la obfuscati soleat, mirum non est, si ma-
gis facilitate incurrat in errores, quorum
multitudo sunt, quam veritatem attingat, quæ
in oppositionibus ad doctrinam pertinē-
tibus nō nisi vna esse solet. Quocirca mul-
ti sunt errores, qui sciuntur, quam
veritates; maiorem item habemus cau-
sam ignorantia nos ipsos accusandi, quā
quam sapientia gradum nobis arrogan-
tibus. Dubitare etiā potius debemus in scien-
tijs de nostro iudicio, quam in rebus pra-
cticis. Et quia experientia ipsa in omnibus
rebus fida magistra esse solet; ex varijs er-
roribus, in quos nostro nimium fidentes
iudicio prolapsi sumus: oportuisset tan-
dem nos factos esse certissimos: vt enim
reger aliquis, aut qui causam in foro ha-
bet, postea quare in sua infirmitate aut li-
bera iudicio alicuius Medici aut Aduocati
iudicium suscipere, tandem se deceptum, ac in vita

amc

aut bonorum suorum discrimen adductum esse sentit, illorum deinceps consilia merito respuit; ita cum à iudicio nostro multum in rebus, iisque grauissimis deceptos non cum propria salutis periculo, & notabili multorum bonorum damno didicerint, deberemus tandem non solum nostris, sed amplius fidere iudicio, sed ob hoc ipsam, quia nostrum est, & de rebus nostris, respectum habere: desiderantes summo per certiori aliqua norma, quam ipsum sit in omnibus duci ac dirigi. Quod si secundum ius Ciuile ac Canonicum, nullus in amicorum aut propinquorum causa iudex esse potest; nec iramerito, quia naturalis erga illos amor iudicium eorum facile peruerteret; cur te in tua causa iudicem constituis? Quod si culpam amici in tuo iudicio, amor illum (inquit S. Bernardus) aut minus aut prorsus abscondit, quanto magis amor tuum contra te iudicium falleret?

S. Bernar.
tract. de
grad. hu-
mil.

Quemadmodum igitur prædictæ leges sapientissimè sanxerunt, ne quis in causa amicorum aut propinquorum, ut dictum est, sit iudex; ita vnusquisque apud se statuere debet; se non debere in suis rebus esse iudicem; nisi grauer vellet errare. Quamuis enim accidere quandoque possit, vt cuiusdam proprio fidenti iudicio, aliqua feliciter eueniat, ille ipse tamē pro-

per euentus, non euenit sine magno peri-
 alo contrarij; quod satis est, vt in hoc et-
 am negotio errasse dici queat, idque eò
 magis, quod approbare felicem euentum
 bonum, qui ex proprio iudicio forte for-
 tuna consecutus est, proprio loquendo ni-
 hil sit aliud, quàm dupliciter errare. Si er-
 go ab huiusmodi erroribus liberari, & ma-
 iori cum securitate in diuino seruitio pro-
 cedere velimus; duo nobis documenta B. S. Dorot.
 Dorothei valde erunt notanda: Alterum, *serm. 4.*
 quod ipse felici rerum successu vsurpare
 solebat; est, in rebus suis aliorum libenter
 consulere iudicia: Alterum, quod omni-
 bus vehementer inculcat, est, vt serio in-
 uiligamus: *Nihil esse deterius, quàm de se
 ipsimum præsumere.*

Ad confirmationem huius, ponam in
 fine huius capituli sententiã quãdam D.
 Bernardi breuem quidẽ verbis, sed in qua
 omnia ea continentur, quæ de damno di-
 uiti possunt, quod sibi alijsque inferunt illi,
 qui de proprio suo iudicio, ac de seipsis ni-
 tum præsumunt, *Hi sunt, inquit, vnitatis Bern ser.*
inimicos, inimici pacis, charitatis expertes, va- 3. de Re-
riate tumentes, facetes sibi, & magni in ocu- surrect.
lis suis; ignorantes Dei iustitiam, & suam vo-
lentes statuere. Quam sententiã ex tanti viri,
 mortificatione & lumine diuino præstan-
 tis ore prolata; satis esse deberet, vt indu-
 cere

F

cere-

ceremur ad efficax remedium tanto malo
adhibendum.

CAPVT XIII.

De Resignatione.

Resignatio, id est, *Rei assignatio*, est
actus quidam, quo homo homini alii
quid ideirco assignat, vt disponat de
eo absolutè siue cum conditione, prout
inter se conuenerint. Resignatio verò, vt
de ea spirituales Magistri loqui solent, ni-
hil aliud est, quàm præstantissimus qui-
dam actus nostri liberi arbitrij, quo De-
seruus, longâ experienciâ, sanctorum-
que exëplis consilijsq; edoctus de pericu-
lo, cui se exponit vnusquisque, qui in vita
spirituali se ipsum regere præsumit in re-
bus suis proprijs, iudicium, sensumq; sui
exuens seipsum, suaque omnia libere in
manus Dei, eorumq; quos loco Dei in to-
ris veneratur, resignat, vt de se disponat
in omnibus, prout ipsi iudicauerint magis
expedire tum ad gloriam & cultum De-
tum ad proprium profectum. Eo plane
modo, quo beatissima Virgo, Dei Mater,
intellecta Dei voluntate à Archangelo
modoque hanc volutat in exequedi; mouit
se in manus Dei resignauit, dicens; *Ego
ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.*
Quo item B. Apostolus, à Domino voca-
tus

Luo. 1.

us, seipsum resignavit, Domine, inquit, quid me vis facere? Et eo, quo B. Augustin. quando eodem modo dispositus, Deum alloquebatur: Da Domine quod iubes, & iube quod vis: Eo deniq; modo, quo Magnus Isidorus Alexandrinus, de quo refert B. Climachus, quod cum fuisset in seculo ex primoribus Alexandriae, ac Religionem ingressus in suo modo agendi nescio quam grauitatem & fastum secularem retineret; illiusq; Monasterij Abbas animadverteret, eum necdum omnino seipsum atque affectus seculares exuisse; dixit illi quadam die: Isidore. si reuera Christi iugum velle decreuisti, volo vt ante omnia te obedientia laboribus exerceas. Quibus verbis intellexit Isidorus, si seruo progredi, & in Dei seruitio profectum aliquem facere vellet; resignationem suam omnimodam in manus prelati faciendam esse; mox itaque respondit: Sicut fabro ferrum subiectum est, ita ego, o pater, me ipsum obedientie expono. Quasi diceret. Nam, o pater, me ipsum totum non secus ac ferrum fabri manibus, posthac verendum offero ac trado, vt tu ipse disponas arbitratus, o, eamque mihi formam imprimas, quam iudicaueris imprimendam, ad omnia, iuuante Deo, reperiesset quam promptissimum: qui postea magna animi promptitudine Abbatis sui

Act. 9.
S. Aug.
soliloq.
cap. 18.
Climac.
de obed.
grad. 4.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

sui mandatis obtemperans in omnibus; breui ad tantam peruenit perfectionem, vt cum paulò post ex hac vita migraret ad alteram; euidentia dederit signa, se in beatorum numerum esse à Deo ascriptum.

2 Cor. 8.

Clim. de obed.

grad. 4.

Hinc meritò S. Paulus eos laudat, Qui, vt ipse ait, *Semeipfos dederunt primùm Dominis, deinde nobis per voluntatem Dei.* Et B. Climachus, *Beatus*. inquit, *qui Voluntatem suam ad finem vsque mortificauit, sui que ipsius curam omnem atque diligentiam spiritali magistro permisit.* Quemadmodum enim aliquis nauiculâ solus in mari magno, & vndique procellis agitato, nauigans, prudenter faceret, si nauiculam fluctuantem, & vicinam periculo submergendi tremens, su transcuntî alligaret, vt felici huius casu non solum præsens vitæ discrimen euerderet, sed ipsum quoque, quem petit portum, subiret; ita prudentissimè agit ille qui in hoc spiritalis vitæ mari procellis & tempestatibus obnoxio; voluntatem suam spiritali patri penitus resignare decreuit, eius ductu, quasi fune quodam, ab ipso dirigatur, multo que facilius, & minori periculo ad illum finem perducatur, quem tibi in diuino seruitio proposuit. Atque hoc est, quod Climachus significare voluit, cum loquens de Religiosis, qui se ad hunc modum resignant, ait, eos esse: *Qui sarcinam*

Climac. de obed. grad. 4.

ait, eos esse: *Qui sarcinam*

DE MORTIFICAT. 125

in alterius collo imponunt, & aliorum manibus
subleuati, natantes mare hoc magnū trajciunt,

Et certè, sicut inter maxima Dei flagel-
la numeramus, hominem sibi ipsi relin-
qui; ita inter maxima Dei beneficia repo-
nenda est illa gratia, qua homo seipsum ex-
uit, vt à Diuina Maiestate in suis Ministris
gubernetur ac possideatur: quibus, cùm se-
mel animam suā liberè tradidit gubernan-
dam, tanquam ijs, qui exactissimam de illa
sunt reddituri Deo rationem; illis postea
in reliquo fidat oportet. Etenim cui animas

in rebus gubernandas commissimus tanquā Deo,
inquit S. Basilius, de ijs rationem reddituro,
prosum absurdissimè facimus, si huic fidem in-
rebus contemptissimis abrogamus, Et, vt idem
alibi dicit, Curam suam cognoscere debet, qui
huiusmodi est, vt ipse sua sponte constituere ali-
quid ausus fuerit, cuiuscunq; generis illud fue-
rit: neq; enim ipsa etiā, quæ suo genere bona sūt,
ex proprio arbitrio geri conuenit. Et ratio est
manifesta Qui enim seipsum, inquit D. Basi-
lius, abnegauit, seseque voluntatibus omnibus
spoliauit, is non quod vult faciet, sed quod do-
cetur. Neque verò ratio permittit eum sibi ipsi,
quod expedit, ligere, qui gubernationem sui
alijs tradiderit.

Vnde meritò S. Bernardus, quosdam Re-
ligiosos reprehendens, qui in hunc occur-
terant errorem, Qui vestri, inquit, curam

S. Bas. in

Reg. fus.

disp. 48.

D. Basil.

Reg. bre.

69.

D. Basil.

Reg. fus.

disp. 41.

S. Bern.

serm. 19.

sup. cant.

semel nobis credidistis, quid rursus de vobis vos intromittitis? Neque video profecto, cum Religiosus, postquam se Deo, suisque superioribus integrè resignavit, denuò se velit suisque rerumque suarum dispositioni immiscere, manifesto indicio exiguae suae et ga Deum fiducia, vel potius argumento iudicij temerarij, quo Prælatum, ut minus idoneum, parumque de rebus suis sollicitum, condemnat. Quam cogitationem ut planè iniquam condemnans B. Climachus, ita cum Religiosis loquitur: Cum tibi cogitatio suggererit, ut Prælatum tuum aut diiudices, aut damnes, ab ea non secum quam à fornicatione resili; neque prorsus huic serpenti requiem praestes, non locum, non ingressum, non initium. Loquere ad huiusmodi Draconem, ut que his verbis laceesse, & malignissime seductor, non ego duces meum diiudicandum suscipies, sed ille me: non ego illius, sed ille mei iudex est.

*Climac. de
obed.
grad. 4.*

Neque hoc valde difficile erit ei, qui Christum Dominum, cui obedit, quemque reueretur, in Prælato suo assueverit intueri: hæc enim cogitatio tantum in mentibus ipsorum quoque Ethnicorum effecit, ut honorè & obedientiam cuiusdam detulerint, quem alioqui & hac & illa indignè reputabant. Narrat Herodotus, author celeberrimus, exemplum ad hanc rem explicandam valde opportunum, de Rege quodam

*Herodo.
l. 2. hist.*

DE MORTIFICAT. 127

in Aegypti Amasis nomine . quem
 nec initia contemnebant Aegyptij, nec
 eius momenti ducebant, vt quod plebe-
 us fuisset, nec insigni familia ortus : Sed
 Amasis ad se solertia, non asperitate,
 perduxit. Erant ei cum alia bona infinita,
 tum verò peluis aurea, in qua tam ipse,
 quam omnes cõuiuæ semper pedes ablue-
 rent. hanc ille cõfregit, ex eaque Idoli sta-
 tuam fecit, & in appositiſſimo vrbis loco
 statuit . Aegyptij simulacrum adeuntes,
 magnoperè venerabantur . Id Amasis ſie-
 ri à popularibus edoctus, conuocatis AE-
 gyptijs aperit, ex illa pelui, in quã primò
 Aegyptij euomere, & in qua pedes ablue-
 re conſueſſent, factum eſſe ſimulacrum,
 quod tunc tantoperè venerarentur. Itaque
 le aiebat perindè atque peluim eſſe factũ:
 qui ſi antehac fuisset plebeius, in præſen-
 tiarum tamen eſſet rex, eoque iubere; vt
 ſibi hõnor haberetur atque reuerentia.
 Hunc in modũ ad ſe traduxit Aegyptios,
 na vt æquum cenſerent, ei ſeruire. Hæc
 Herodotus.

Quod ſi vnus hominis barbari ratio
 populis, moribus & ritu infidelibus, allata
 euentu tam felicè accepta eſt: quid apud
 Chriſtianos & Religioſos efficere debet,
 qui intelligunt & credũt id, quod Chriſtus
 Dominus ad hoc propositum ſignificauit.

F 4

voluit.

Luc 10. voluit, cum dixit; *Qui vos audit, me audit, &*

Rom. 3. *qui vos spernit, me spernit?* quodq; Aposto-
lus Paulus, cum ait: *Non est potestas nisi à*
Deo, & qui potestati resistit, Dei ordinationi
resistit, certū est, hanc vnicā rationē in illo
Religioso plus fecisse, quā aliam quā-
cumq;, qui, vt narrat B. Climachus in Mo-
nasterio quodā Alexandrię Monachis quā-
plurimis in culina ministrabat solus, co-
officium gerens, atque in hac administra-
tione officij tanti laboris tantarumque di-
stractionum, tantam semper retinebat pa-
cem & deuotionem, quasi perpetuò vaca-
rat orationi, cuius rei causam rogatus à

B. Clim. Climacho, inter alia respondit: *Numquam*
de obed. *me hominibus seruire arbitratus sum, sed*
grad. 4. *Deo.* Hac ipsa ratione persuasus quidam
sanctus Monachus, Laurentius dictus, an-
nos habens octuaginta, in Religione verō
quadraginta octo, qui publicum quod-
dam & arduum opus à suo Abbate sibi im-
positum executus est: qui postea à B. Cli-
macho tunc presente interrogatus, an rē-
dum id exsequeretur, aliquam sensisset
contra Abbatem cogitationem sinistra-
respondit, se non solum nihil huiusmo-
di sensisse, sed potius reserendo sibi
in persona sui Prælati, Christi imaginem,
sibi penitus persuasisse, hoc præceptū non
à terreno aliquo homine, sed ab ipso Deo
fuisse

uisse profectum. Quo responso non solum tunc Climacho satisfactum abunde est, sed & nos apertissime intelligimus, quantam habeat efficaciam consideratio personæ Christi in nostris superioribus, quæ sola sufficeret ad remouendam ex animis nostris omnem cogitationem alienam ab illa obedientia & veneratione, quæ illis debemus.

Neque vilo modo negandum est, quin Deus singularē omniū habeat protectionem & curam eorū, qui tanto amoris affectu, tantaque reuerētia seipfos in superiorum manus resignant. Si enim Deus tantam suscepit protectionem & custodiam Iacob Patriarchæ, vt integrum Angelorum exercitum in illius miseritutelā, vt ipse quodam cordis iubilo diceret: *Castra Dei sunt hæc*; eò quòd reliquisset domum socii sui Laban: quid faciet seruo suo, qui non solum parentes aut alias quasdam res externas, sed seipsum quoque Dei amore, reliquit, & se purè ab eo per Ministros suos dirigi & gubernari permittit? Hoc videtur Propheta David in seipso non sine interiectione quodā gaudio sensisse, cum vanam peccatorū fiduciam damnans diceret: *Ego autem mendicus sum & pauper, Dominus sollicitus est mei; adiutor meus & protector meus tu es, Deus meus.* Quasi diceret.

postquam ego in conspectu Dei meipsum humiliavi, omnibusq; mūdānis me pīuā ui subsidijs amore Dei, ipse mei suscepit curā, de me cogitat, meque singulari quadam sollicitudine defendit. Quæ verba eo magis Dei seruus vsurpare potest, quo magis se, non solū Dei amore, omni exteriorū rerū dominio sancta hac resignatione abdicauit, sed & seipsum quoque, ita, ut iam in seipso nullū aliud velit agnoscere dominiū, quā quod à suis superioribus conformiter diuinæ voluntati sibi exequendum cognouerit. Quare merito poterit de singulari hac Dei in se protectione gloriari, & ingenti animi voluptate sæpe prædicta Dauidis verba vsurpare: *Ego autem mendicus sum & pauper, Dominus sollicitus est mei, adiutor meus & protector meus in eo Deus meus.*

CAPVT XIV.

De Indifferentia.

Quamuis homo, facta in superiorum manus sui ipsi resignatione, eo modo, quo supra dictū, nequaquā ad libitū valeat de se suisq; rebus disponere, sed iā obligatus sit ab eorū voluntate dependere: fieri tamen potest, & sepe, que nostra miseria est, fit, ut prædicta resignatione non obstante, peculiari aliquo affectu detentus, magis se sentiat propendere & trahi.

DE MORTIFICAT. 131

ad vnum quoddam exercitationis genus, gradum, aut locum, quàm ad alium, ita vt ob vim huius inclinationis non possit animus ad contrariam applicare sine aliqua notabili violentia; & consequenter neque sine quadam etiam perturbatione, & inquietudine animi: quò fit, vt sanctum hoc iugū Christi, naturā suā suaue, reddatur graue, penitusque molestum. Visum est ergo & huic quoque infirmitati remedium aliquod adhibere, quo homo suauiter ad talem statum reducatur, vt extra omne periculum inquietudinis constitutus, nec quærat, nec velit, nec ad aliud inclinetur, quàm quod Dominus noster ministerio superiorum ab ipso requirit. Ultra prædicta igitur exercitia Renunciationis, Abnegationis, & Resignationis, addemus & quartum, Indifferentiæ, de qua hoc capite.

Vt autem ab ipsa definitione incipiamus: Indifferentia propriè loquēdo nihil aliud est, quàm animi quædam dispositio, diuturna Mortificationis exercitatione & vtu acquisita, qua homo, postquam sibi finē perfectionis spiritualis stabiliter præfixit, vt ad eum contendat; in præstitutione mediæ, ad hunc suum finem pertinentiū, statuit æqualiter se promptum exhibere ad vtrumlibet, vt vel amplectatur

F. 6. vel

vel relinquat media, quæcunque, quocun-
que tempore aut modo sibi à suis superiori-
bus significata ac præscripta.

Sed vt. melius intelligatur id, quod in
ista descriptione continetur, notandum
est; quæadmodum nauta aliquis naviga-
tus, & iam nauim ingressus, perpetuo a-
spirare solet ad portum, quò tendit, &
quodam motus desiderio eò perueniendi,
singulis horis computat itineris spatium,
quod perfecit, quantumque sibi adhuc
superfit emetiendum, reliquas tamen curas
omnes Nauarcho relinquit, ita vt nec
manum remis admoueat, aut amoueat,
neque vela expandat aut contrahat, nec
vllam demùm rem gerendam suscipiat,
nisi ex mente & præscripto Nauarchi: Ita
& Religiosus, postquam nauem Religiosi
status ascendit, potest quidẽ & debet inte-
gra volūtatis suæ determinatione ac inti-
tione aspirare ad finem sui status, qui est
perfectio, neq; illi licitum est esse vllò mo-
do indifferentem: in medijs verò, id est, vt
hoc aut illud agat, ad hunc vel illum gradũ
euehat, in hoc vel illo loco maneat: &
portet illum, esse omnino indifferentem
& indeterminatum, adeo, vt æquali prom-
ptitudine & tranquillitate animi acceptet
& exequatur, tempore ac modo præscri-
pto, quidquid ad acquirendum hunc suum
finem

finem sibi fuerit à superioribus suis
iunctum.

Hinc duo possumus colligere docu-
menta, quæ non parùm conducent ad
pleniorum eorum intelligentiam, quæ
de hac materia dicta sunt. Alterum est,
quod sicuti electio nostra in rebus agendis
non est finis, sed mediorum, quæ ad finem
assequendum requiruntur, ut Angelicus
Doctor docet; *Intentio est, inquit, finis,
sed electio mediorum*: Ita Indifferentia ali-
cuius serui Dei non debet esse circa finem
illius perfectionis spiritualis, ad quem ipse
obligatus est aspirare, sed circa media
tantum, quibus, iuxta instituti sui ratio-
nem, uti debet. Alterum est, quod neq; cir-
ca omnis generis media indifferens esse
debet, quæ in hoc negotio possunt occur-
rere, sed necesse est, ut determinatè velit
illa sola, quæ certò & determinatè nouit
voluntati diuinæ esse conformia, ut sunt
omnia illa, quæ sibi à lege diuina, ab
Ecclesia Catholica, atque à statutis suæ
Religionis præscribuntur, & è contrà
determinatè nolit, imò abhorreat ab
omnibus quæ determinatè nouit à volunta-
te diuina esse aliena: ut sunt omnia quæ ab
ipso Deo in lege diuina, à SS. Catholica
Ecclesia, atq; ab ipsis Religionis suæ statu-
tis pari modo sūt prohibita. Ex quo mani-

feste colligitur, hanc nostrā Indifferentiā
 propriè non habere locū, nisi in rebus du-
 bijs & indifferentibus inter quas in æqui-
 librio standum est. Et sicut bilanciū ius-
 tam esse dicimus & perfectam in suo ge-
 nere, quando ex se non plus pendet ad
 vnam, quàm ad alteram partem, sed est
 disposita & prompta, vt sese inclinet
 subito versus illam partem, cui cuiuscun-
 que rei pondus aliquod, imponitur: ita
 dicendum est de seruo Dei, illum scilicet
 reuera tunc in hac virtute indifferentiæ
 esse perfectum, quando in prædictis re-
 bus non plus propendet ad vnam, quàm
 ad alteram partem, sed quod ad se atti-
 net, remanens in vtrumque paratus, se-
 tantum ad illam inclinat partem, ad quam
 pondere voluntatis superiorum suorum
 sese trahi videt. Atque hoc est quod D.
 Bernardus significare voluit, cum in quo-
 dam sermone ita loquitur: *Rogo vos fratres,*
diligenter attendite, quia nihil mihi occurrit,
quod vilius possit audiri, vbi certa est Dei vo-
lūtas, omnino nostra sequatur, in his videlicet,
de quibus certum aliquid in scripturis inueni-
mus, aut ipse spiritus manifestè clamat in cordi-
bui nostris, quid sentiendum; vt est chari-
tas, humilitas, castitas, obedientia, hec approbe-
mus indubitanter & appetamus, quæ Deo pla-
cere scimus indubitanter. Sed & ea omnimodis
odisse.

D. Bern.
sermon.
Quomodo
voluntas
triplici
ter subiji
debeat.

DE MORTIFICAT. 125

esse debemus, de quibus certum est, quod o-
 erit ea Deum, ut est Apostasia, &c. In his
 vero rebus, de quibus nihil certum possumus in-
 venire, nihil certum voluntas nostra definiat;
 pendeat inter utrumq; , aut saltem neutri parti
 nimis adhaereat, cogitans semper, ne forte alte-
 rius pars Deo magis placeat, & paratissimus vo-
 luntate eius sequi, in quamcunque partem eam
 cognouimus inclinari. Atq; in his dubijs, in-
 quit idem S. Bernardus paulò post, bene
 facit Dei seruus, si voluntate suam suspensam
 tenuerit, donec Prælatum interroget, & ab eo
 querat Domini voluntatem, cui vice ipsius obe-
 dit. Vbi manifestè ad viuum describitur
 ab hoc S. Patre, ipsa indifferentia, de qua
 hic agimus, ipsarumque rerum conditio-
 nes, circa quas nos exercere debemus.

Quia verò omnia iam dicta possunt v-
 niuersim ad quatuor capita reduci, nempe,
 circa loca in quibus Religioso commora-
 dum est; circa gradum, in quo Deo seruiē-
 dum; circa officia aut ministeria obeūda;
 & circa personas denique, quibuscum in
 Religione plus aut minus est agendum; nō
 erit, credo, inutile, de singulis breuiter ali-
 quid dicere: in specie declarare, quid ex
 sententia & consilio quorundam sancto-
 rum Doctorum de his obseruandū & sen-
 tiendum sit.

CAPVT

De Indifferentia circa nostra domicilia.

Primum itaque dico, Religiosum circa loca in quibus ei fuerit commorandum ob ipsius bonum, tum ab aliorum exemplum indifferenter omnino esse debere. Si enim sincerè originem defectus huius indifferentiæ inuestigare velimus, inueniemus eam ordinariè aut ab infirmitate animi, aut corporis, aut vtriusque provenire. Ab infirmitate animi quidem: quia facile accidere potest, ut si quis sentiat aliquidquam animi inquietudinem, ex quadam sua immortificatione & miseria ortam, amore proprio nondum sufficienter in se mortificato persuasus, huius inquietudinis originem non ut deberet, cognoscat, nec suis attribuat passionibus, sed causis quibusdam externis loci illius, ubi habitat, aut etiam personarum quibuscum habitat: Quapropter cum hanc suam infirmitatem usu mortificationis curare deberet, locorum mutatione importunè à superioribus flagitata, sanare tentat. Et sicut homo ad curandum grauem stomachi dolorem, quem patitur mutando sæpè locum aut lectum, frustra laboraret: Ita iste, dum secum, quocumque vadit, causam suæ inquietudinis, quæ est passionum immortificatio, circum-

DE MORTIFICAT. 137

um ferat, poterit quidem ex loci nouitate
 quod sentire leuamen, minimè tamen
 uturnum: quia vera causa morbi, quam
 in seipso habet, non est ablata, sed pri-
 uas vires retinet. Quo fit, vt eadem
 de causa, qua prius, nouam rursus lo-
 cationem postulare compellatur,
 que si non fuerit concessa, intolerabi-
 lis euadit: si verò & hæc fuerit conces-
 sa, perpetuo, & magno tum ipsius quie-
 tis quam quærit, & locorum etiam, vbi
 morabitur, præiudicio, circumibit vaga-
 bandus.

De his S. Basilius diuinè scribit his ver-
 bis: Illi deuitandi sunt, qui instabiles idem
 locum demutant: & modò ad hos, modò
 ad illos fratres se conferunt; & irrequieto acti-
 u, se in circumlustrandis assidue Mona-
 chis occupant. Horum volucris animus con-
 tinenter flabris veluti quibusdam pulsatur, ho-
 rum consilia similia vespertilionum volatibus
 sunt. Quippe qui in directum nunquam ferun-
 tur, sed tortuoso, & incerto maxime volatu
 hæc, illucque temerè pererrant ac circumuagā-
 tur. Hæc S. Basilius.

Beatus ite Climachus in eandem sen-
 tentiam de istis loquens, ita scribit: Qui
 proni ac faciles ad migrationem, mutationem
 que locorum sunt, improbi omnino indicantur,
 nihil que ita boni operis fructus consuevit obtin-
 dere,

D. Basl.
 in Consti.
 tut. Mo-
 nast. c. 8.

D. Clim.
 de obed.
 grad. 4.

dere, ut locorum crebra mutatio. Et merito quidem, quandoque enim non ex obedientiae iussu, sed propria voluntate tales mutationes frequentantur, non sine graui dispendio fructus nostrorum bonorum operum, manifesto autem indicio exiguae virtutis, fiunt. Talis enim homo, qui pedem certo loco figere non consuevit, inconstantis etiam animi præbet argumentum. Et quemadmodum,

D. Basil.
in Consti-
tut. Mo-
uast. c. 7.

ut D. Basilius ait: *Animi sedatio virtutum est argumentum certissimum*, ita haud temerè dici potest, animi inquietudinem e contrario esse virtutis tenuis argumentum certissimum. Et quod peius est, tales exiguam valde præbent spem emendationis, dum in hoc errore versantur; quo inquietudinis causam alijs tribuunt; que plerumque in ipsis residet. Dum enim in alijs,

Cassian.
de Instit.
l. 8. c. 15.

inquit Cassianus, *erroris nostri veritatem causas, nunquam ad patientiae ac perfectionis calcem valebimus peruenire*. Idcirco idem Cassianus caput insequens ita concludit: *Summa igitur emendationis ac tranquillitatis nostrae non est in alterius arbitrio collocanda, quod nequaquam nostrae subiacet potestati, sed in nostra potius ditione consistit*. Radix ergo & origo ipsa huius morbi curanda est, que est immortificatio, & animi inconstantia, & tranquillitate & quiete Religioso ho-

DE MORTIFICAT. 139

summe necessaria gaudere velimus.
 complectenda nobis igitur quies est, ait, S. Ba-
 silius: *in suo cuique assignato ad habitan-*
do loco, fortiter perdurandum, qui videlicet,
hoc ipso animi sui stabilitatem testatam fa-
ciat.

D. Basil.
 in Consti-
 tut. c. 7.

Si verò hæc locorum mutatio, quæ pro-
 tenditur, ex infirmitate corporis proue-
 nit, cui non rarò, cœli mutatione me-
 dicina fieri consuevit; tamen hoc etiam
 casu plurimi solent interuenire errores &
 illusiones. Nam si ad talem mutationem
 naturali quodam & priuato moueamur
 effectu, inclinatione videlicet illa natu-
 rali, quam habemus ad conseruationem
 nostram: dico, mutationem talem, si
 cum anxietate quadam ac nimia sollicitu-
 dine procuretur, vt facillè fieri potest,
 rarò aut ferè nunquam sine culpa aliqua,
 & manifesto indicio proprij amoris fieri
 posse: *Sui ipsius causa sollicitum esse,* inquit S.
 D. Basil.
 Basilius, *hoc crimen est hominis seipsum a-*
 Reg. bre-
 mantis. Tuncque potissimum, quando cõ-
 uior. 292.
 uisue ventum est, vt Religiosus iam non
 sit contentus propter valetudinem, vnum
 aut alterum eius prouinciæ mutare lo-
 cum, sed ad prouinciarum, regnorum-
 que remotorum mutationem aspiret, vt
 tandem aërem suo sensui conuenientem
 inuenire possit, nihil interim curans
 expem.

expensas quæ fiunt, aut deuotionem & spiritum, qui per huiusmodi vagationes facile amittitur, ac deperditur. Et, quod sine rubore dici non potest, quod multi ac potentes principes & proceres non facile ad conseruationem vitæ, à qua integra Imperia & maximi principatus pendens, hoc Religiosus affectat & procurat, qui paupertatem proficitur, qui que ex obligatione, qua tenetur aspirare ad perfectionem, magno animi sensu dicere perpetuo cum S. Paulo deberet. *Mibi viuere Christus est, & mori lucrum.*

Dixerit fortasse aliquis se, non moueri ad eiusmodi locorum mutationem, affectu quodam particulari, sed solo zelo boni communis, cui multum prodesse possit, si hoc modo suam recuperaret sanitatem. Huic respondeo, curam communis boni, earumque rerum, quæ ad ipsius valetudinem faciunt, spectare ad superiores, quibus iustè quidem proponere potest id, quod ad maius Dei seruitium, ac valetudinem suam tam corporalem quam spiritualem conseruandam, sibi iudicat conuenire: sed si hoc, magno suo merito, ac sine periculo maioris mali facere solit, magna id humilitate faciat, tali quæ indifferentia, ut promptè cupiat acceptare, magna animæ tranquillitate, tanquam de manu Dei

DE MORTIFICAT. 141

ne id, quod sibi à superioribus fuerit
constitutum.

Et in tali casu deberet superior id agere,
quod S. Basilius monet, cum ait: *Ipse etiam
omnes reliquorum fratrum, veluti charissi-
morum filiorum curam suscipiens, diligenter,
quod eorum singulis opus sit, considerabit, &
que convenire visa fuerint remedia, curatio-
nesque, quantum potuerit, adhibebit: Id verò
tali cum affectu ac sollicitudine Prælati
preestare debet, ut ipse suos subditos prœve-
niat, prospiciendo illorum necessitatibus,
præcipuam verò eorū habeat curam, qui
de seipsis minus sunt solliciti, tã in ijs quæ
ad necessitates quietis spiritualis, quàm in
ijs, quæ ad valetudinem corporalem spe-
ctant, ita, ut ipsi hoc modo, in sinum pa-
ternæ suæ charitatis omnem harum rerū
sollicitudinem proicientes, solummodo
ea curent, quæ ipsis ad acquirendam spiri-
tualem perfectionem sunt necessaria.*

*Quia verò contrariorum eadem est discipli-
na, ut inquit Philosophus, advertendū est,
quod sicut reprehensione non caret, in
Religioso, defectus Indifferentiæ, circa lo-
ca suorum domiciliorum, ob frequentem
mutationem, quæam indiscretè prætere-
re & procurare possit, ut iam dictum est: ita
eandem ob causam reprehendendus esset
in Religioso defectus contrarius Indiff-
erentiæ.*

D. Basl.
in Consti-
tut. c. 28.

rentiæ, si, verbi gratia, vni loco ita esse affixus, vt non eandem sentiret facilitatem & promptitudinem, si superiorum mandato, aliò migrandum esset, pollerem in tanta incommoda & pericula incidere, quanta in contrario defectu Indifferentiæ comprehendi diximus. Vt igitur hoc caput absolua, precor omnes Religiosos, vt in hac sancta Indifferentia acquirenda ita elaborent, quemadmodum rei ipsius necessitas postulat.

CAPVT XVI.

De Indifferentia circa exercitia, & Ministeria Religionis.

Indifferens prætere acesse debet Dei seruus circa omnia Religionis exercitia ac ministeria, eaq; acceptare & exercere magna animi præpitudine & alacritate, quæ sibi fuerint iniuncta, non lucrum vel lum aut proprium gustum, sed solum Dei seruitium, bonumque commune spectando aut quærendo, memor dicti S. Basilij, cum ait: *Quidquid quisque ex propria voluntatis arbitrio facit, id cum facientis proprium sit, alienum est à cultu Dei. Et alio loco: Amantem sui ipsius esse quis agnoscat, si, que facit, commodi sui causa facit, licet quod fiat, ex mandato sit.*

S. Basil.
Reg. brevior 138.
Idem Reg. brevior 54.

Quapropter quanto minus de nostro in glo.

electione ministeriorum & exercitiorum, nobis mandatur, interuenit; tãto plus quod Deũ nostrũ meriti cõsequemur, eius- que cõmunitatis, in qua uiuimus, admini- strationem reddemus faciliorem. Nihil est enim quod tam superiorem in rerum ad- ministracione molestet, subditosque per- turbet, & inquietudinis damni que spiri- tualis occasionem suppeditet, quàm si religiosus pertinaciter illa ministeria affe- cerit, ad quæ non est aptus: aut recuset, vel inuitus suscipiat ea, quæ tanquam sibi ma- gis cõuenientia & consentanea à superio- ribus imponuntur.

Pro hac re tanti ponderis confirmanda nescio, quodnam euidentius argumentum, adduci possit, ipsamet experientiã grauif- simorum damnorum inde quotidie emer- gentium; & eo, quod D. Basilius, huius rei experientissimus, diuersis in locis indicat. Interrogat enim quo morbo laboret ille, & an tolerandus sit, qui quotidiana exer- citia sibi à superioribus imposita, exercere recusat, his verbis respondit: *Qui huiusmodi est, is est contumax, & sibi metipso placens, & infidelis est.*

Interrogatus iõem, an Religioso mini- steriũ sibi à superioribus assignatum recu- sare, atque aliud postulare licitum sit: ita

D. Basili.
Reg. bre-
uior. 117.

ita respondit: Cùm obedientia vsque ad mortem seruari debeat, qui, quod sibi assignat est, recusat, & aliud ab eo diuersum exquirat, primum hic omnino obedientiã violat, & operam declarat, nequaquam seipsum abnegasse, tam etiam aliorum complurium malorum cum sibi tùm alijs auctor existit.

Cassian.

lib. 4. In
stit. c. 14.

Huic S. Basilij sententiã adiungi potest illud Cassiani, quod refert de SS. Patribus religiosis Scithi: Inter quos, inquit, nunc peculiare opus, non dicam affectu, sed nec cogitatione quidem ab aliquo penitus affectuatur. Hinc manifestè colligitur, quanti semper habita fuerit apud antiquos Patres, hæc sancta Indifferentia, & quàm procul ab sint, quàmque parum obligationi sui professionis satisfaciant illi, qui in electione exercitiorum nõ se superiorum, vt decet, voluntati accommodant, sed illam quasi vi quadam in suam trahunt voluntatem contra omnem rationem ac regulam boni regiminis. Quoniam autem eorum doctorum, quos pro nostra sententia adduximus, tanta est auctoritas, vt absque aliorum rationibus cuius prudenti, atque à contumacia alieno satis persuadere possit huius indifferentiã præstantiam, vt eã toto cordis affectu amplectatur, in illa pluribus commendanda diutius hic non immorabor.

• CAPUT

CAT. DE MORTIFICAT. 145
CAPVT XVII.

De Indifferentia circa officia honorifica & gradus.

Quod præterea Dei seruus circa officia honorifica & gradus, qui in Religione ad Dei obsequium & Religionis bonum, ab ipsa Religione conferri solent, indifferens esse debeat, tam certum est, in hoc periculo erroris negari non possit.

D. Bassi. in Constitut. Monast. cap. 24.
Certe omni ratione pietatis cultor, inquit S. Basilus, ne honores consecratur, ceterisque se proponi velit. Huius rationem adfert alibi in his verbis: Reddere quidem honorem iussi sumus, querere autem honorem vetiti. Ostendens

vero quam graui salutis periculo exponantur, qui ambitionis vitio miserè seruiunt, hoc grauissimè scribit. *Sine dubio, qui in vitij potestate est, is eodem planè cum diabolo malo laborat. Nam, vt paulò infra Ibid. c. 9.* *hæc quoque animi pestis est grauissima, & rerum bonarum exterminatio.*

Idcirco inuenimus multos sanctos viros non solum hæc honorifica officia non petiisse, sed summo studio etiam, cum ea fuissent cuncti, recusasse. Et vt alia oportuit exemplum satis sit, illud adduximus quod refert Cassianus de Magno Abbate Synaphio his verbis: *Vidimus Abbatem Institut. cap. 20.* Synaphium, qui cum esset immanis Cœnobij presby-

presbyter, quod est in Aegypto, & pro ipsa re-
 uerentia vel uita sua, vel etiam, vel Sacerdotij
 eius honorabilis ac venerandus existeret, &c.
 clam fugiens de Cenobio, secessit in Thebaidem
 ultimam partes, ibique depositio habitu Monacho-
 rum, assumpta seculari veste, Cenobium Tanta-
 mensiotarum expetijt, quod sciebat cunctis
 districtius, & in quo se credidit, vel pro lon-
 gitudine regionis ignorandum, vel pro mag-
 nitudine Monasterij, ac multitudine fratrum, si-
 cile posse celari, ubi diuissime pro foris per-
 aerans, ceterorum fratrum genibus prouolutus
 ut susciperetur summis precibus exorabat, cui
 huc multo despectu tandem fuisse admissus, qui
 scilicet decrepatus senex, & qui omnem suam
 peruixisset etatem, ingredi Cenobium postula-
 ret, quo tempore iam ne deseruire quidem suam
 voluptatibus praeualeret; ac ne hoc quidem
 causa Religionis eum expetere assererent, sed
 famis & inopiae necessitate constrictum, ut
 nullique operi penitus apto, horti cura, dilige-
 tiaque mandatur, qua sub alio fratre iunioris
 arcibus, sic eidem subdebat, ut non solum ea, quae
 ad horti diligentiam pertinebant; verum etiam
 uniuersa officia, quae cunctis erant aspera vel
 digna tota quotidie sedulitate compleret, Cuius
 que ibidem triennio delitescens, dispersis per
 uersam Aegyptum ubique fratribus, quaerere-
 tur, a quodam tandem, quidam de Aegypti partibus
 conuenerat, vix potuit pro humilitate habere

AT.

DE MORTIFICAT. 147

ac vilitate officij, quod gerebat, agnosci.
 In quo vniuersi fratres prioris ignorantie veniã
 simulantes inuicem ac silentem ad propriũ Cœ-
 nobium reduxerunt: Vbi cãm fuisse modico
 tempore dimoratur, eodem rursus humilita-
 tis desiderio atque ardore succensus, ita d'ffugit,
 in non vicinã prouinciã, sed ignotas & alie-
 nas longe que distitas regiones expeteret. Nam
 ascendens nauem in Palestine partes cõmea-
 nis festinauit; vbi per modico tẽpore delitescẽs,
 abscondi non potuit: Nã continuo quidã
 turum, qui ad loca sancta de Aegypti parti-
 bus, orationis causa, conuenerant; agnitum eum
 summa vi precum ad suum Cœnobium reuoca-
 runt. Hæc Cassianus de Pynuphio.

In quo exemplo expressẽ obseruatum
 esse videtur id, quod S. Basilius ab vno-
 quoque Religioso requirebat his verbis:
 Non modò honores vltro ipse sectari non debet;
 sed ne oblatos quidem admittere, potius que
 recusare atque reijcere, ne consequentis vite
 periculum, presentis honor imminuat.

Vellem quoque cuius Dei seruo firmi-
 ter persuasum esse, serio, cumque intimo
 familiaritatis affectu huiusmodi speciosa
 officia repudiare (Si nulla acceptandi ob-
 gatio à superioribus profecta urgeat)
 non vergere in præiudicium Indiffere-
 ntia, de qua disputamus: Sed potius hac
 affectione ipsam indifferentiam, & plures

D. Basilius
 in const.
 cap. 24.

alias virtutes mirum in modum auget,
magnique esse meriti, quemadmodum
multi sancti viri, de quorum iudicio ac
perfectiōe dubitari nec potest nec de-
bet, senserunt, suisque exemplis testati
sunt.

Possit verò alicui in mentem veni-
rationibus prædictis Religiosum nequa-
quam prohiberi, quò minus ad nonnul-
los gradus in Religione aspiraret, ad il-
los nimirum, qui ipsum ad maiorem cum
Deo & Religione ipsa coniunctionem
iuuent, cumque ad grauiora Dei obsequia
aptum reddant; vel saltem vt nescio quam
notam, quæ ex diuturniori vita sine his
gradibus traducta sibi inuri possit, cau-
dat.

Cui respondeo, vt proprium est seruo-
rum Dei *amulari charismata meliora*, vt
Apostolus, ita potentissimum telum est
(quod vt plurimum diabolus in Religio-
sos vibrare solet) ipsis persuadere, ad ob-
sequium Dei bonumque commune per-
tinere, quod proprius amor, gustusque
noſter priuatus nobis suggerit. Hæc enim
passio velata quasi pannis quibusdam, vt
operis, ita & coloris preſiosi simul & re-
ligiosi, teneriores agradiques in animis
noſtris, eoque impellit hominem, vt ma-
iori importunitate & audacia, ea quæ sug-
gerit,

perit, procuret: Ex quo ordinariè sequitur, ut cum hoc modo ad gradus altiores aspiramus, amittamus illius gustum, in quo versamur; & quia neque in hoc gradu quietem inuenire, neque alterum, què illicite quærimus, adipisci valeamus; nos ipsos in omnis inquietudinis ac melancholice abyssum sponte præcipitamus, ut maximo nostro damno, aliorumque scandalo illud ipsum in nobis verè experiamur, quod D. Augustinus significat, quando *S. Augustina cum Deo loquitur: Iussisti Domine, & li. 1. confiteor, ut pena sua sibi sit omnis inordinatus animus.*

Considerare quoque deberent isti, nulla re magis hominem decipi, quàm proprio rerum suarum iudicio, præsertim cum circa materiam propriæ existimationis versatur. *Nihil est facilius, quàm seipsum fallere, ait S. Basilius, quod qui que S. Basilius in seipso beneuolus est Iudex, & que incunda Constit. cap. 21.* Imò hoc ipso, quod quis non nimium fidit iudicio ac meritis, seq; gradu huiusmodi idcirco dignū reputat, in conspectu Dei atque hominum seipsam reddit indignissimum.

Quod si cui fortè veniret suspicio, se alijs postponi, ac negligi, neq; cum alijs suo tempore promoueri, (quæ tamè ab hominibus sani iudicij procul abesse debet) ea ipsa

ipsa potius illi stimulus esse deberet viuendi in religione ob amorem Christi, quàm alicuius causa tristitiæ; & incitamentum hoc, vt omnes defectus, qui fortè in ipso animaduertuntur, exuat, moribus ac vitæ integritati comparandæ indies alacrius insistat, seque tum hac, tum alijs consolationibus indies magis digni efficiat.

S. Basl.
in const:
cap. 27.

Sed vt ex his inuolucris verè emergemus, omnino tenendum est id quod S. Basilius dicit, quemadmodum potestatem suam ipse ne ad punctum quidem temporis habere Monachus debet: ita ne cogitando quidem quicquam de se, vel de rebus ad se spectantibus disponere, sed se sicut instrumentum artificis habere debet, quod loco non mouetur, quo positum est, nisi quando & quomodo artifex voluerit. Pari modo cum Religiosus sit quasi instrumentum suæ Religionis, debet ipse, quantum in se est, in illo loco & gradu manere, in quo collocatus est, neque aliam mutationem aut promotionem expectare nisi quando, quomodo & vbi videbitur Religionis suæ, ipsæque, qui eam gubernant, in Domino conuenire; quibus deinde incumbit obseruare, quod illis S. Basilius inculcat, cum ait: *qui in familia ceteris præest, & vniuersis, que facere illos oportet, deservit.*

S. Basl.
Reg. bre.
vior. 303.

Domino conuenire; quibus deinde incumbit obseruare, quod illis S. Basilius inculcat, cum ait: *qui in familia ceteris præest, & vniuersis, que facere illos oportet, deservit.*

DE MORTIFICAT. 131

describit, maiore quadam cum animaduersione
ministrare munus debet, solliciteque, & ut
est, in singulis aduigilet, quo pacto videlicet
conuenienter voluntati Dei & accommodatè
naturam facultatemque vniuscuiusque, ha-
bita communis boni ratione, munera singulis
describat, imperétue. Atq; hoc modo occlu-
sa manebit illa porta, quâ nonnunquâ in-
quietudo magna in Religionem irrepere
solet; E contra verò omnes, qua par est, pa-
trac deuotione Deo famulabuntur.

CAPVT XVIII.

De Indifferentia in Conuersatione.

Quoniam sancta hæc Indifferentia, de
qua agimus, etiam in communi per-
sonarum conuersatione, quibuscum-
uiuimus, locū habere potest, quādo videli-
cet et ipsi indifferenter ac sine vlla nota
particularis alicuius affectus cōuersamur,
visum est mihi huic tractatui adiūgere, ea
quæ S. Basilius de hac materia diuersis in
locis scripta reliquit. Ita ergo quodam lo-
co loquitur. Quoniam autem equali inter se
vicissim charitate amplecti omnes debet, iusti-
tia violatur, quæ uicissim in communi cōuentu
privatæ aliq̄ue coitiones reperiuntur, aut soda-
litates; Qui enim vnum aliquem magis quàm
ceteros diligit, is quod nõ perfectè ceteros dili-
git, de se ipso iudicio est. Quæ circa similiter ex

S. Basilius
serm. de
Institut.
Monach.

conuentu reiicienda sunt & turpis contentio;
& amor ipse singularis, siquidē ex contentione
odium, ex amore autem singulari, sodalitateque
suspiciones, inuidiæque oriuntur. Quibus ver-
bis S. Basilius apertè declarat, hanc sin-
gularitatem affectus & conuersationis in
communitate aliqua religiosa, esse con-
tra communem charitatem & Iustitiam;
atque ideo sine graui charitatis, concor-
diæ, ac boni communis illius loci præiudi-
cio, tolerari non posse.

*Basil. in
constit.
cap. 29.*

Alibi verò ita dicit S. Basilius: Charita-
tem quidem habere inter se mutuum fratres de-
bent, non ita tamē, vt duo tresque seorsum à cete-
ris sodalitatē inter se cōeant, quandoquidem
hoc non charitas est, sed distinctio & distinctio
& eorum qui sic cōeunt improprietate in dicitur;
Si enim communis decus discipline charum ha-
berent, qui tales sunt, sine dubio communem,
& equalemque aduersus omnes charitatem ten-
rent. Hæc S. Basilius.

*Bona. in
speculo
discipl.
cap. 6.*

Idem S. Bonaventura docet, cū inquit
Esse omnibus benignus, nemini blandus, paucis
familiaris, omnibus æquus; Indicans autem
quales esse debeant ij, quibus prædicta fa-
miliaritas, permitti possit, paulo post adiū-
git; Si familiarem admittis, sic quem etas, mo-
res, discretio & honestas inspiciat. Beatus itē
Laurentius Iustinianus tractans de disci-
plina religiosa, ita in hanc finem scribit. So-
cialis

*Iustinia.
de discip.
Monast.
cap. 22.*

ialis natura cum sit homo, & socialiter vivere gratuletur, ita prudenter regenda est, ut & naturae subsidium, & spiritus non patiatur detrimentum.

Verum quamuis fieri possit, ut quis cum alijs familiariter conuersetur ex quadam Sympathia, quam habet erga ipsos; aut bona etiam intentione & zelo, quod maiorem fructum spiritualem & consolationem ab his, quam ab alijs, ex tali conuersatione soleat percipere, atque idcirco non facile repudianda videatur esse haec singularitas in conuersando; cum in praedictis casibus fructuosè, aut saltem non admodum infructuosè retineri & usurpari possit: Nihilominus respondeo; duo haec vocabula *Sympathiam* & *Antipathiam*, ut significant certos affectus naturales carnis & sanguinis; ordinariè non bene sonare in ore illorum, qui vitam profiterentur spiritualement, neque aliter in nobis locum habere debere, nisi quatenus cum rectitudine rationis ac spiritu religioso conueniunt. Quia verò haec singularitas conuersationis cum certis personis, ferè nunquam rectitudini rationis ac spiritui reuera Religioso conformis esse solet; sequitur titulo hoc *Sympathiae* in casu praedicto nos excusari non posse: immò potius perspicuum est, nos nimiae cuiusdam

S. Basil.
serm. de
Institut.
Monach.

iustam indulgentiæ erga appetitus carnis
& sanguinis condemnari. *Qui enim, inquit*
D. Basilius, *in rebus huiusmodi naturam se-*
quitur, is planè declarat se ipsum nondum ex-
toto à natura recessisse, sed adhuc sub corporis
dominatione remanere.

Climac.
de discr.
grad. 6.

Neque singularitas conuersationis ex
bona mente & zelo excusationem admit-
tit, quando talis, cum animaduertit ex hac
sua singularitate se alijs esse offensiuam
& scandalo; nihilominus in ea perseue-
rat, neque ab ea se deduci patitur, sicut
prudenter à quibusdam Religiosis sui
temporis factum esse Climachus affirmat;

Bern. ser.
6. ad soror.
repro.

Vidi iuuenes, inquit, se inuicem castissimo
amore, ac secundum Deum diligentes, qui to-
men, dum aliorum conscientiam inde ledi con-
spicerent, conuenit inter eos, ut se ab inuicem
ad tempus elongarent. Et rectè quidem. Quis,
ut ait S. Bernardus, sepe dum mutatur locus,
mutatur & mentis affectus.

Neque mihi persuadere possum, talem
zelum bonum esse, & secundum charita-
tem, qui hominem ad proprium suum
commodum cum notabili offensione mul-
torum inducit: Deinde, licet zelus hic
non esset malus, neque ipsa conuersatio
reprehendenda; satis tamen alicui esse debe-
ret, ad hanc familiaritatem deserendam,
cum videt eam sine detrimento commu-
nis.

DE MORTIFICAT. 145

is edificationis continuari non posse. Quod & Beatus Iustinianus satis aperte significat, quando de hac materia loquens, ita concludit; Proinde inmerceda est affectiva & privata conuersatio in Collegijs seruorum Christi, que quanquam in nullo alio reprehensibilis sit, sine proximorum tamen scandalo fieri nequit. Et hoc ed citius fieri debet, quod saepius contingit, affectum hunc singularem, qui in principio merè spiritualis videbatur, in actu oculi in sensualem transmutari, cum nescio qua mentis obfuscatione & extinctione spiritus. Quod testamur nobis S. Basilii grauissimis verbis ob oculos ponit. Iuuenis, inquit, si euate, siue animo fueris, a qualium tuorum consuetudinem defugito, ab illisq; te non secum atq; ab ardentissima flamma procul abducito, quandoquidem illorum opera vsus aduersariu, plerosque olim incendio dedit, & sempiterno igni tremandos addixit, ac spiritualis videlicet proua charitatis vana quadam specie illectos, in terrimam postea Pentapolitarum voragineis precipites deturbauit.

Quod si sancti isti viri suis temporibus, quibus Religiose discipline rigor, sanctaque simplicitas, tantum florebat, a deo periculosam tenebant hanc affectus singularitatem, vt ex prædictis eorum sententijs grauissimis, apparet. quanto ma-

*In Fluctu
lib. de
scipl. Mo
nast. c. 20*

*S. B. fl.
serm. de
abdicat.
reru hu
ius vita.*

gis nobis, corrupto hoc seculo, à damnis huius abusus cauendum est, occurrentumque tempestiuè discreta quadam charitate, & matura prudentia. Id tamen interim animaduertere oportet, ne nimia cautela simplicium mentes offendantur, neque è cōtrario nimia securitate illis incommodis locus detur, quæ inde prouenire possent.

CAPVT XIX.

De differentia predictorum quatuor exercitiorum.

CVM sit proprium Mortificationis officium, omne à nobis perfectionis impedimentum amouere, vt superius dictum est, nō est dubium, quin prædicta quatuor exercitia *Renunciationis, Abnegationis, Resignationis & Indifferentiæ*, sint quædam ipsius Mortificationis instrumenta, quibus illa ad finis ac propositi sui executionem vtatur, cum singula eò spectent, quod ex eorum explicatione constat, vt Dei seruum ab omnibus tam interioribus, quàm exterioribus liberent impedimentis, quibus fortassis retardari posset. Desideranti tamen exactius, ac magis speciatim scire horum quatuor exercitiorum differentiam, in quonam videlicet consistat; hoc do responsum, facile hanc differentiam

DE MORTIFICAT. 157

ex fine, quem singula spectant, posse defurni. Renunciatio enim eò spectat, ut hominem à rerum exteriorum, ut diuitiarum, ac patriæ, parentum, amicorum ac similiarum inuolucris expediat, quæ, ut ait D. Gregorius spinarum instar mentem nostram dilacerant, & ea quiete interiori priuant, quæ ad consecutionem deuotionis est necessaria.

Abnegationis officium est, ab impedimentis interioribus, ut sunt concupiscentia carnis, & animi affectus inordinati, nos liberare, à quibus eò maiora nobis imminent pericula, quò insolentiores sunt, minusque ab illis seiungi possumus:

Resignatio nihil aliud spectat, quam Dei seruum superioribus suis ita subdere, ut nihil ille velit, quod non cum ipsorum voluntate, ad maius Dei obsequium & sui ipsius commodum spirituale, prorsus concordet. Quia verò hæc Resignatio promptitudo quædam est, & bonæ voluntatis atque intellectus nostri dispositio, facile potest contingere, ut non obstante tali resignatione communi, quando venitur ad executionem particularem eorum, quæ à nostris superioribus sunt iniuncta, sensus, per quem executio fieri debet, repugnet, atque ita recalcitet, ut ali-

158 DE MORTIFICAT.

aliquando experiatur quis illud, quod Apostolus Paulus in se ipso sentiebat cum diceret: *Non quod volo bonum hoc facio, sed quod nolo malum, hoc ago*: Ideirco ponitur Indifferentia, quartum & vltimum exercitium, cuius officium est hominem ita afficere, vt sine vlla differentia aut difficultate re ipsa amplectatur & exequatur id, quod Deum Dominumque nostrum, suosque superiores ab ipso, quomodocunque ac quandocunque, velle intelligit.

Itaque, vt vno verbo concludamus, horum exercitiorum differentia ex diuersis eorum finibus, vt dictum est, colligitur; Primum, respicit exteriora. Secundum, interiora. Tertium, disponit & ordinat hominem erga suum superiorem Quartum, reddit hominem erga ea, quæ à superioribus mandantur, indifferentem. Et hæc sunt, quæ de his quatuor exercitijs, eorumque differentia tradere voluimus.

CAPVT XX.

De insigni quodam interioris Mortificationis effectu, compositione scilicet hominis exterioris, eiusque decoro.

Quando aliquem vocamus *humilem*, nihil aliud hac voce significare volumus, quam in ipso esse virtutem hu-

milita-

DE MORTIFICAT. 159

militatis : quando *patientem*, in ipso iti-
 dem dicimus esse *patientiae* virtutē. Quan-
 do verò aliquem vocamus *Mortificatum*:
 tacitè significamus huiusmodi non solū
 esse humilem & patientem, sed sobrium
 etiam, castum, obedientem, mansuetum,
 temperantem, & vt paucis dicam, omni-
 bus quasi virtutibus moralibus præditum:
 Quia cum Mortificationis proprium sit
 officium, omnes inordinatas passiones,
 habitusque vitiosos ex animis nostris ex-
 stirpare, sequitur necessariò, hominem ve-
 re mortificatum, habere animum à vitijs
 cunctisq; passionibus, quæ virtutibus sunt
 contrariæ, purgatum. Eadem enim mortifi-
 catione, vt docent sapientes, qua vnus
 extirpatur vitium, contraria illi vitio vir-
 tus magna ex parte inseritur.

Ex hoc igitur virtutum apparatu at-
 que interiori quiete, beneficio Mortificati-
 onis cōparata, resultat in exteriori homi-
 ne, hoc modo mortificato, insignis qui-
 dam & effectus, qui est certa maturitas &
 grauitas exterior, & compositio mira-
 bilis, quam nos communiter *modestiam*
 vocamus, virtutem videlicet à magnis
 viris semper magni habitam, summisque
 laudibus exornatam. Quia cum corpus
 nostrum naturali vinculo sit cum ani-
 ma arctissimè coniunctum, naturaliter
 quo-

quoque secundum sui capacitatem, ab illa bonum malumque participat, quod sapiens manifestè significauit, cum ait: *Cor hominis immutat faciem illius siue in bona, siue in mala.*

Quemadmodum enim post vniuersalem Resurrectionem mortuorū, ex interna gloria animarum beatarum in celo, splendor quidam externus in ipsum corpus manabit, vt & alia quoque qualitates gloriosæ; ita proportione quadam ex compositione & quiete interiore animæ nostræ in hac vita; sancta quædam compositio & modestia per modum sequela in ipsa corporis nostri exteriora redundare solet; quæ tanquam virtus ad proximorum ædificationem valde conducens, merito iudicio, magni faciendæ, ac studiosè procuranda est. Studiosè dico: quamuis enim inter grauissimos semper errores numerauerim, & adhuc numerem, cum quid de exteriori sui ipsius compositione nimiam habet curam, ac superflue sollicitus est, ob finem aliquem finistrum & vitiosum, vt Scribæ & Pharisei tempore Christi faciebant: mihi tamen semper persuasi, magni esse momenti, valdeque laudabile, vt personæ Religiosæ & Ecclesiasticæ præ cæteris in exteriori compositione ac studeant tales videri, quales eos esse
vita

DE MORTIFICAT. 161

vitæ status postulat, ad maiorem Dei gloriam, & communem eorum, quibuscum versantur ædificationem.

Quemadmodum enim vel minima quæque labecula in facie, maiorem adfert deformitatem, quàm magnæ cicatrices in alijs corporis partibus, ita quoque in personis Ecclesiasticis ac Religiosis, quæ sunt quasi facies Ecclesiæ Dei, vel minima exterioris compositionis labecula & defectus, plus offensionis damniq̃ affert proximis, quàm excessus aliorum membrorum inferiorum Ecclesiæ, vt secularium ac mundanorum, quantumuis enormes.

Nec est, quod quis falsa hac opinione seducatur, non multum curandum esse, quid de extrema nostra compositione homines iudicent, dummodo mens nostra & conscientia benè cum Deo conueniat, iuxta illud: *Non iuxta intuitum hominis ego iudico. Homo enim videt ea, quæ parent: Dominus autem intuetur cor.* Quia licet verum sit Deum non secundum iudicia hominum iudicare, qui tantum vident ea, quæ parent, cum ipse intima cordis nostri penetret: Semper tamen bonam nostram compositionem exteriorem approbat, præsertim quando hæc ab interiori procedit, & in bonum finem refertur, vt nos in

1. Reg. 17.

nos in hac materia supponimus.

Imò ob hoc ipsum, quod homines solum exteriora intuentur, & secundum hæc sua ferunt iudicia, par est, ut exterior noster homo ad maius Dei obsequium, proximique utilitatem bene & non male sit compositus. Hoc autem diuinæ voluntati esse conforme perspicuum est. Nā

Eccle. 17.

cū, ut scriptura testatur: *Vnicuique mandavit Deus de proximo suo; non potest Deus non approbare ea, quæ in se nō sunt mala, sed ad hunc finē multum conducunt.* Ipsa quoque quotidiana docet experientia, exteriorem compositionem personarum præsertim Ecclesiasticarum ac Religiosarum, in maiorem diuinæ Maiestatis gloriam proximique ædificationem ac emolumentum redundare. Sequitur ergo hanc compositionem non solum approbandam, sed studiosè quoque esse procurandam. Et si æterna sapientia verbi incarnati, quæ in sua dispositione falli non potest, præcipit & vult, ut *lucet*

Matth. 5.

lux nostra coram hominibus, ut videant opera nostra, & glorificent patrem nostrum, qui in celis est: quis dubitat, illum hanc lucem æternam & decorum personarum nostrarum velle ac desiderare, ut luceat in sancta sua Ecclesia coram hominibus? quandoquidem tantus inde prouenit fructus ac mercedis

laudandi & glorificandi nomen sanctum
suum.

Quare quemadmodum teste D. Bonaventura, in magnam alicuius Domini gloriam & honorem cedit, cum vniuersa illius familia modestè, compositè, grauitèrque sese gerit; ita ex modestia, compositione, exteriorique nostro decoro, qui in familia & domo Dei versamur, ipsius Christi veri Patrissimilias laus & gloria resultat; neque alia de causa S. Paulus Romanos exhortatur, vt provideant bona non tantum coram Deo, sed etiam coram hominibus. Hanc item ob causam sancti quidam Religionum fundatores, Regulas quasdam modestiæ atque exterioris compositionis tradiderunt Religiosis suis obseruandas. Alij verò hanc compositionem regulis suis communibus grauissimis verbis inseruerunt, vt S. Benedictus, qui iubet vt Religiosus In oratorio, in monasterio, & in horto, in via in agro, vel vbiuque sedens, ambulans vel stans, inclinato semper sit capite & defixis in terram aspectibus S. Augustinus in suis Regulis ita habet: In incessu, statu, & in omnibus motibus vestris, nihil fiat, quod cuiusquam offendant aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatem. Sanctus quoque Franciscus singulari quadam verborum vi idem suis

S. Bonavent. lib. de infor. Nouit.

Rom. 12.

S. Benedictus in Reg. cap. de Humil. grad 13.

S. Augustinus in Reg. cap. 17.

fratri.

D. Fran- fratribus inculcat: *Consulo, inquit, moneo*
cis. in Re- & exhortor fratres meos in Domino Iesu
gul. c. 3. Christo, ut quando vadunt per mundum, non
 litigent, neque contendant verbis aut alios in-
 dicent, sed sint mites, pacifici, & modesti ma-
 sueti & humiles. Beatus Dorotheus: *Heceps*

Doroth. modestia, & grata compositio: primum non cir-
serm. 24. cum ferre huc & illuc oculos, sed que ante te
 sunt, solam intueri, neque vana & ociosa loqui,
 sed tantum necessaria.

S. Basl. Sanctus denique Basilius describens
serm. de veri Religiosi conditiones quoad extero-
cultu pie- ritem compositionem, inquit; *Monachus*
tat. & oportet corpus quietum, habitum modestum,
vita Mo- vocem moderatam, & sermonem compositum
nat. habere. Et alibi prohibet idem sanctus
 Monachis suis risum immoderatum, tan-
 quam animi incontinentis indicium, &
 vult, ut tam in hoc, quam in reliquis ex-
 teriori sua modestia, fidem faciatur, interio-
 rum suarum virtutum & continentiarum: ad-

Eccles. 21. duciturque ad hoc, quod sapiens ait: *Fatum*
in risu exaltat vocem suam: vir autem sapiens,
vix tacite ridebit.

Vnde manifestè patet, quanti hi sancti
 Patres semper fecerint in suis Religiosis
 modestiam hanc exteriorem nunquam
 satis laudatam, quandoquidem illis eam
 toties, & tam grauibus verbis inculcant &
 commendant, ut rem ad Dei seruitium,
 proxi-

T. DE MORTIFICAT. 165

proximorumque ædificationem valde necessariam. Nec immeritò certè; Si enim imaginem cuiusdam in muro, aut alibi variis coloribus depictam, tanta vis inest, ut in intuentium animis illum ipsum, quem refert, affectum possit imprimere, ut si hilarem, hilarem; si gravem & pia, gravem & pium: Quanam, quæso, vis in eis seruo Dei (cuius ipse vultus est imago) ad imprimenda illorum animis, qui ipsum aspiciunt, aut cum ipso conuersantur vultus & efficacia desideria sanctitatis & pietatis cum exteriori sua persona, eam ipsam sanctitatem & deuotionem ex intimo corde representet, quam in alijs desiderat? Hinc est quod S. Franciscus quando per plateas, silentio & sanctitate, quæ ex vultu totiusque corporis constitutione emicabat maiorem ferebat fructum, quam nunc Concionatores clamantes in cathedris, sua eloquentia ac doctrina referant.

Narrant D. Gregorius de quodam Deo seruo, Isaac nomine, qui cum plurimis, & insignibus à Deo virtutibus ornatus esset, vnum tamen, quod in ipso reprehensione dignum videretur, reliquum habebat: nimiam scilicet letitiam, quæ licet illi, ut ex verbis S. Gregorij colligitur, exiguum damnum afferret, cum non ex inordinato

aliq. 10

S. Greg.
lib. 3. Di-
alog. c. 14

aliquo affectu, sed ex naturali potius con-
 stitutione procederet, vehementer ta-
 men illum affligebat, quod eam crede-
 ret officere proximorum ædificationi, qui
 plerumque externa compositione duci
 solent. Quærenti autem Petro causam
 huius imperfectio nis, ita respondet D. Gre-
 gorius: *Magna est Peire, omnipotens Dei di-
 spensatio, & plerumque contingit, ut quibus
 maiora bona præstat, quadam minora non tri-
 buat, ut semper eorum animus habeat, unde
 se ipse reprehendat, quatenus dum appetunt
 perfecti esse, nec possunt, & laborant in bonis,
 quod non acceperunt, nec tamen elaborando
 prævalent, in his quæ accepta habent, se minime
 extollant, sed discant, quia ex semetipsis maiora
 bona non habent, qui in semetipsis vincere par-
 ua vitia & externa non possunt.*

Quibus verbis manifestè fatetur S. Gre-
 gorius, lætitiã illã in Isaac fuisse imper-
 fectionem, non quidem quasi ipse aliqui
 damni inde acceperit, cum potius ob ob-
 stas causas ei multum profuerit, sed quod
 partem eius fructus impeditet, quem
 absque hoc impedimento ex opera proxi-
 mis nauata retulisset. Hinc perspicuum
 fit, quàm necessaria sit seruo Dei hæc ex-
 terior compositio & modestia. Quia
 sicut ex fructibus arborem, ita ex hac mo-
 destia

DE MORTIFICAT. 167

delia, quæ ut vult S. Paulus, *fructus est spiritus*, deuotionem & spiritum serui Dei, facile colligere licet. Huc etiam spectat, quod ait Sapiens: *Ex visu cognoscitur vir & ex occusu faciei cognoscitur sensatus, amicus corporis, & risus dentium, & ingressus hominum annunciant de illo.*

Gal. 5.

Eccle. 19.

Quare quemadmodum in horologio rotas & alia instrumenta, tunc bene moueri iudicamus, cum exterius eiusdem index ac sonus certa via & ratione procedit, ita quoque probabiliter iudicare possumus, statum interni hominis, quoad Mortificationem & compressionem, passionum, bene se habere, si externam eiusdem compositio atque habitudo talis sit, qualem esse decet. *De exterioris hominis matu,* inquit Cassianus, *interioris status cognoscitur.* Atque ita finem huic capiti impono, sanctam hanc exterioris hominis compositionem omnibus Religiosis etiam atque etiam commendans,

Cass. lib. 12. Instit. cap. 29.

CAPVT XXI.

De quodam alio insigni Mortificationis effectu, vite scilicet, actionumque nostrarum exemplo.

Quæ admodum in fonte, qui casu quodam turbatus est, si subsidentibus deinde sordibus ad pristinam redeat puritatem, omnia

omnis etiam aqua inde profluens clara
ac limpida apparet; sic animus nolet
mortificatione passionū ac potentiarū so-
datus; facit, ut omnes actiones ex eo pro-
cedentes, claræ atque illustres videantur.
Cum enim potentia animæ nostræ à na-
tura ad actionem destinatur, oportet, ut
his pacatis, & in ordinem redactis, non
in operibus nostris nescio quis splendor
& decor virtute plenus eluceat.

Hoc Christus Dominus significasse
videtur, cum in persona suorum disci-
pulorum verum seruum & imitorem sui
describere vellet: *Sint lūbi vestri praece-*
ditur, & lucernæ ardentes in manibus ve-
stris: Per restrictionem potentiarum ten-
ficiuarum, quæ in carne sedem & nutrimē-
tum habent. Declarans deinde quomodo
ex hac mortificatione, gratia auxilio
boni exempli splendor in operibus e-
luceat subiungit: *Et lucernæ ardentes in*

S. Greg.
Hom. 13.

Judic.
Cap. 7.

manibus vestris. Quæ verba S. Gregorius
explicans ait: *lucernas quippe ardentes in*
manibus tenemus, cum per bona opera proxi-
mis lucis exempla monstramus.

Hoc etiā in insigni illo militum Gedeo-
nis facti sacrae literæ significare videntur,
quando in Madianitarum obsidione,
confractis magno fragore lagenis fictili-
bus,

DE MORTIFICAT. 169

bus; derepente lampades accensas manibus
ferentes prodire victores. Sic quoque ex
contractione vasorum fictilium, nempè
corporum nostrorum per Mortificationē
passionum ac potentiaram sensitiuarum,
splendor quidam vitæ, actionumque ad
virtutem prælucentium resultat; gloriosa
victoria à capitali nostro hoste repor-
tatur, qui nos nullis sæpius, quàm his ipsis
armis, oppugnare atque offendere solet.

Porro quantum hoc vitæ actionumque
nostrarum exemplum ad Dei gloriam, &
proximorum salutem cōferat; verbis pro-
fectò explicari nequit. Nam vt B. Bernar-
dus ait: *Sermo viuus & efficax exemplum o-*
peris est, plurimum faciens suafibile quod au-
ditur, dum monstrat factibile, quod suadetur.
Nam scientia Deo seruiendi, practica est,
non speculatiua. Quemadmodum enim
præstantem pictorem euadere volenti,
non satis est memoria tenere proportio-
nes, mensuras, & colorum qualitates; sed
necesse est, vt manum etiam operi, modò
hanc, modò illam figuram adumbrando
admoueat, sibi que multorum pingendi
artem præstantium ideas & exempla ad imi-
tationē proponat: Sic ei qui in sancta hac
arte Deo seruiendi, excellens fieri deside-
rat, nequaquam sufficit, si omnia documē-
ta ad hanc artem spectantia accuratè me-

S. Bern.
serm. de
S. Bene-
dicto.

H mori-

moriter calleat, sed requiritur, ut ea opere
& usu quotidiano exerceat, potissimum
autem conducent ad hoc, sanctorum alle-
rumque in hac arte exercitatorum exem-
pla, ut in ea oculos assidue defigens vitam
quoque & actiones suas ad eorum similitu-
dinem instituere & informare possit. Ne-
circo cum præpotens Deus sciret, negotium
hoc ad obsequium suum, hominumque
emolumentum quam maximè valere, ma-
ta ac varia varij status & conditionis ho-
minum, in omni virtutum genere præ-
stantium, exempla in Ecclesia sua
quam deesse voluit, quamvis non
magno eorum labore ac sudore.

Diuersis quoque sacrarum literarum
figuris adumbravit, quanta exemplorum
ad virtutem prælucentium sit utilitas
vtrinque, exemplis scilicet ac figuris imi-
tati, feruentius & alacrius in Dei serui-
progrederemur. Et ut alias figuras omi-
mus, quæ in sacra Scriptura passim con-
runt, quid sibi quæro, specula illa de-
luerunt, quæ labro zinci, quod erant
atrio, circumcirca erant annexa, in op-
rum isto sacerdotes abluere in illis auribus
vultus suos contemplari debebant, ut
puriores magisque compositi ante conspe-
ctum Dei apparerent? Ecclesia se-
uilitans instar atrij se habet, quæ instar
cunctis

¶ d. 38.

DE MORTIFICAT. 171

undum est cuicumq; ad triumphantē per-
ueniri volenti: In hac diuina sapientia sa-
pientissimē disposuit, vt præter lauacrum
Sacramentorū, magnus quoq; speculorū
esset numerus, hominum videlicet vita &
morum exemplis illustrium, vt dum corū
puritatem ac perfectionem inspicimus,
impuritatem imperfectionemque nostrā
& inspiciamus & emendemus, digneque
tandem inter beatos triumphantis illius
Ecclesiæ ciues comparere ante conspectū
Dei possimus, quō, vt scriptum est, *nihil*
immundum aut coinquatum intrabit.

Idem præfiguratum est in virgis illis di-
uersicoloribus, quas Patriarcha Iacob in *Gen. 30.*
canalibus posuit, vt venientes ad potum
greges, ante oculos haberent virgas, &
in earum aspectu conciperent, eiusdem-
que deinde coloris fœtus producerent:
Sic Deus perpetuō in Ecclesia sua varia-
rum virtutum exempla tanquam virgas
versicolores proponit: Et hæc est illa va-
rietas, qua circumdata Ecclesia *absistit a*
dextris sponsi sui caelestis, vt dum nos mentis
nostræ oculos in eorum virtutes factaque
illustria desigimus, & concipiamus desi-
deria, & opera etiam similia felicissimē
producamus.

Et hoc est quod Salomon in persona
sponsi dicit: *quā pulchri sunt gressus tui in cal.* *Cant. 7.*

H 2

seamen

Bern. ser.
16. ad so-
rorem de
exemplis
sanct.
S. Greg.
in pasto-
rali p. 2.
cap. 2.

ceamentis filia Principis. Quae sunt calceamenta Ecclesiae, inquit S. Bernardus, nisi exempla sanctorum Patrum, quibus in vita huius seculi imitatur. Denique hoc idem Deus in Aaron, Summo sacerdote, adhibuit, cui praecepit, ut duodecim Patriarcharum nomina semper in pectore sculpta gestaret, quod D. Gregorius explicans ait: *Ascriptos patres semper in pectore ferre est antiquorum vitam sine intermissione cogitare. Nam tunc sacerdos irreprehensibiliter graditur, cum exempla Patrum precedentium in se continenter intuetur: cum sanctorum vestigia sine cessatione considerat.*

S. August.
lib. de co-
fess. c. 2.

Huius finis causa S. Augustinus sanctorum exempla in memoria velut in libro suo circumferebat, ut ipse testatur: *Exempla, inquit, seruatorum tuorum, quos de nigro lucidos, & de mortuis viuos feceras, cogitationis nostrae vrebant & absquebant grauem torporem, ne in ima vergeremus & accendebant nos valde.*

Idem S. Dominicus, & post illum Angelicus Doctor Thomas faciebant, quibus moris fuit Acta SS. Patrum assidue in manibus & pectore ferre, ut ex eorum frequentia lectione & recordatione accenderentur, semperque ad gloriosam hanc militiam armati & prompti inuenirentur. Hanc denique eandem ob causam tot sanctorum festa quotidie propemodum ob
Eccle.

DE MORTIFICAT. 173

Ecclesia nobis proponuntur, *vt imitari non
pigeat, quod celebrare delectat*, inquit D. Au *S. August.*
gustinus. *serm. 47.*
de sanctis.

Sed notandum hinc est id, quod pluri-
mum facit ad nostram consolationem,
Deū in prædictis figuris non fecisse, quod
Pictores optici seu perspectiui solent; Illi
enim in picturis, nihil aliud propositum
habent, quàm vt intuentium oculos pa-
lancant; sed potius Phrygionem aliquē imi-
tatus est, qui vt opus à se delineatum perfici-
at, pretiosissimam auri aut argenti, siue
alterius materiæ telam in minutissima fru-
stra concidit, atque inde pulcherrimum o-
pus texit: ita Deus ipse permisit ac voluit
tot sanctorum millia, vel ab ipso nascen-
tis orbis exordio capite plecti, secari ac in-
frusta disseccari quasi pretiosissimas auri &
argenti telas; vt hoc clarissimo laborum,
mutilationum & aliarum, quas passi sunt,
ærumnarum, ipsius denique eximie mor-
tis exemplo sanctam ornarent Ecclesiam.
Sic permisit iustum Abel impietate frater-
na necari: Abrahamum charissimi filij ho-
locausto tentari; Iosephū à fratribus im-
pudice vendi: Moysen cū toto populo Israëli-
tico crudeli Pharaonis tyrannide oppri-
mi: Dauidem insolacabili Regis Saulis o-
dio subijci: Susannam impudicorum ca-
lumnijs exponi: Prophetam Isaiam mediū
H 3. secari.

secari. Daniele obijci leonibus. Iob & Tobiam tam in corpore quàm in bonis externis gravissimè affligi, quorum afflictionis causam sacra Scriptura expresse posuit; cùm dicit: *Hanc tentationem* (loquitur autem de Tobia) *idea permisit DEVS evenire illi, ut posteris daretur exemplum patientie eius, sicut & sancti Iob.*

Iob. 2.

Sed quid dico de servis, cùm nec filio suo proprio pepercerit, ut perfectius id quod sibi proposuerat, cõsequeretur: mittens enim eum in mundum ad redimendum genus humanum: *Posuit eum, inquit Hieremias, quasi signum ad sagittam*: permissens illum à Iudaica perfidia tormentisq; ut notum est, persecutionumque & iniuriarum Christo fuerunt irrogatæ, quanto plura in eum iacta conuitia, quanto acerbiores plagæ inflictæ, tanto clarior diuinarum virtutum lux ad exemplum beneficiumque mortalium coruscaret: Sicut quò maior noctis est obscuritas; eò clariiores & splendidiore stellæ in caelo apparent.

Ioan. 13.

Ioan. 8.

Quare hæc tandem verba quasi protestando protulit: *Exemplum dedi vobis, quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis.* Et alibi: *Ego sum lux mundi, qui sequitur*

DE MORTIFICAT. 175

ur me, non ambulat in tenebris : Ostendens
se iuxta voluntatem æterni patris, radios
lucis, hoc est, vitæ doctrinæque suæ
sanctissimæ, in mundo sparsisse, quam
homines imitarentur : cuius lucis sple-
dore tot Martyres, quasi generosi papi-
liones attracti, sese ingentibus animis
ijs pœnarum ac suppliciorum flammis
immiseruat, quas sanctus Paulus descri-
bit, cuncta ait; alij ludibria & verbera exper- Heb. 11.
ti, insuper & vincula & carceres; lapidati
sunt, scissi sunt, tentati sunt, in occisione gla-
dij morsui sunt, circuierunt in melotia, in pel-
libus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, &c.
Ac ne fortè putaremus illos tot tantaque
tormenta ob culpam aliquam propriam,
aut demeritum, & non potius ob glo-
riam DEI; nostrumque exemplum per-
pessos esse; adiungit sanctus Paulus: tantæ
eos fuisse integritatis vitæ ac meritorum:
ut merito ij confereretur, quibus dignus non e-
rat mundus.

Hinc illa S. Ambrosij exclamatio, cum S. Ambr.
videret, quanta sollicitudine Deus homi- serm. 14.
num salutem procuraret, cum tanto ni- de S. Na-
mirum dispendio temporalis vitæ seruo- zario &
rum suorum: Ita enim exclamat. Quanta Celso.
est circa nos Dei nostri sollicitudo? illos exami-
nat, ut nos erudiat; illos cõterit, ut nos acqui-

rat; eorū cruciatus, nostros vult esse profectum.
 Item S. Bernardus, Propterea, inquit, posuit
 Bern. ser. 16. de ex-
 emp. sanct.
 Chrysof.
 ser. 11. su-
 per Gen.
 Deum virtutes sanctorum ad exemplum no-
 strum, ut per vestigia ipsorum peruenire possi-
 mus ad regna cælorum. Sanctus item Chry-
 sostomus. Propterea sanctorum omnium vi-
 tas, inquit, & conuersationem in diuina scri-
 pturis præscriptam Spiritus sancti gratia reli-
 quit, ut discentes, quod licet eiusdem fuerint
 nature; virtutibus tamen studuerint, ne sum-
 mos ignaui & desides in iisdem exercedi. Hinc
 quoque tot Summi sanctique Pontifices
 ut Clemens, Damasus, & Fabianus sanxe-
 runt, ut septem perpetuò essent Notarij A-
 postolici in vrbe, quorum officium erat
 summa diligentia conquirere, summaque
 fide conscribere vitas & acta sanctorum.
 Ipse quoque S. Gregorius fatetur in Dia-
 logis, se suos Dialogos ob hunc finem
 scripsisse.

Nec dubitandum est, quin id ipsum Deo
 singulari sua prouidentia disposuerit, qui
 do quidem experientia ipsa docemur, hoc
 exemplorum medium esse ex præstantissi-
 mis vnū, quo in humanis pectoribus duo
 summi momenti producuntur effectus:
 alter est, ut spiritualem nostram agnosca-
 mus inopiam; alter verò, ut indies magis
 incitemur ad virtutum progressum. Nam
 ut Aristoteles dicit; Magnum & paruum
 dicitur

DE MORTIFICATI 1777

dicuntur respectiue. Verbi gratia, columba inter obuias volucres, magnæ apparet esse molis, pernicisque volatus; comparata vero cum aquila, paruula est statura, & tarda volatu, *Equus idem*, vt ait Climachus, qui absolute consideratus videtur cursu velocissimus, respectu aliorum quorundam animalium piger iudicatur & iners. Ita & homo, qui sibi prius nescio quid non tribuebat, sibiq; in diuino obsequio instar generosi equi aut aquilæ præstantissimus esse videbatur; vbi oculos in meritorum magnitudinem ac velocitatis præstantiam multorum Sanctorum coniecerit; erubescit, seque segnem reputans & nihili facies humiliatur, & se ipsum ad eorum imitationem, passibus quam fieri potest incitatis excitat.

Et hoc est, quod B. Climachus pulcher-
 rima quadam similitudine ostendere vo-
 luit, quando dixit. *Sicut pauperes cum thesau-*
ros regios aspiciunt, suam paupertatem amplius
agnoscunt, ita etiam magnificas Patrum virtu-
tes vnusquisque relegens, mentem suam amplius
humiliat. & quia, vt ait B. Ambrosius: *Non*
difficile estimatur, quod iam factum aspiciamus,
persuadentes nobis id id ipsum nos, cum
diuina gratia, facere posse, quod ab alijs iam
factum videmus, qui nobis similes erant,
resumimus animum, & firmiter statimus,
 H s tande m

*Clima. in
 compend.
 recapitu.
 grad. 26.*

tandem aliquando ex hac animi nostri egestate emergere, atque ad altiorem virtutum ac meritum statum aspirare; ut B. Augustino contigisse legimus, cum ut ipse refert, duorum Aulicorum Imperatoris Theodosij, cōuersionem à Pontiano, suo gentili, sibi recenseri audiret, motus enim ubi se collegit: *Quanto, inquit, ardentius amabam illos, de quibus audiebam se lubres effectus, tãto execrabilius me compertum ijs oderam. Eo usque autẽ hoc sui ipsius odium euasit, ut se amplius continere non potuerit, sed adito ex amicis intimo & fidelissimo Alipio, exclamauerit & dixerit: Quid patimur? Quid est hoc? Quid audisti? Surgunt indocti & celum rapiunt, & nos cum doctrinis nostris sine corde, ecce ubi voluimus in carne & sanguine. An quia processerunt prodessequi?*

Hac eadem ratione innumeri alij SS. Pauli, Antonij, Hilarionis, aliorumque primorũ Patrum Eremitarum, fama promoti, relinquentes mundam, vitam Monasticam in desertis Aegypti, Scithi, & Thebaidis complexi sunt: & tanto quidem numero, ut in vnico Cœnobio quinque millia Monachorum, sub vnus Abbatibus disciplina versarentur, eaque obedientiã & obseruantia, quam refert Cassianus cum ait: *Non potest apud nos, inquit, vni*

Aug. li. 8.
Confess.
cap. 7.

cap. li. 4.
Inst. c. 1.

DE MORTIFICAT. 479

vni vel obedire, pro modico tempore, vel praesse. Hinc S. Gregorius, quantopere vni exemplorum ad agnoscendam propriam miseriam, meliorisque vitae statum amplectendum conferat; his verbis docet: Fit plerumque in audientis animo duplex adiutorium in exemplis Patrum; Quia amore venturae vitae ex precedentium comparatione accenditur, & se esse aliquid existimat, dum meliora de alijs cognoverit, humiliatur.

S. Greg.
Proem. 1.
1. Dialoq.

Porro si hominum virtute meritisque clarorum exempla, lecta solū in antiquis illorum historijs, aut fama percepta, vel etiam nobis ab hominibus fide dignis narrata, tantam habent in animis nostris efficaciam, quantam experti sumus, & in singulas fermē horas experimur, quid homines viui facient, qui ante oculos nostros quotidie versantur? cum nullum sit dubium, obiectum praesens efficacius mouere, inque animis nostris validius imprimere illum effectum, quem producere aptum est. Quare quemadmodū equus, qui nec verberibus, nec calcariibus, nec vllis clamoribus adigi poterat, vt vel pedem loco moueret, vbi tamen alium videt equum praeeuntem mox eundem sequitur, nemine impellente; Sic possem non pauca eorum exempla adducere, qui suis quibusdā abusibus ad eō insue-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

uerant, vt neque concionatorum clamoribus, neque calamitatum, aut morborum verberibus ab illis abduci potuerint, posteaquam tamen alios sibi similes, vel iidem, vel etiam maioribus triis ac periculis se expediuisse, atque in diuino obsequio maximum fecisse progressum viderunt, & ipsi sese suis extricarunt miserijs, atque corū vestigijs serio insistere decreuerunt.

Ita legimus fecisse Iustinum Martyrē, qui exemplo Sanctorum Martyrum, quā incredibile constantia, omnia tormentorum genera sustinere videbat, permotus, ab isto infidelitatis errore, in quo longo tempore pertinaciter vixerat; tali animi seruire Christi fidem amplexus est, vt pro gloriose mortem oppetere non dubitauerit. Idem sibi contigisse D. Augustinus ferretur, quando sibi in errorum suorum tenebris adhuc immerso à Simpliciano notatum fuerat Victorinum celebrem Rhetoricæ facultatis Professore ad Christum esse conuersum. Sed vbi mihi, inquit ille, de Victorino Simpliciano ista narrauit, exap.

S. Aug. l. 3. confes. cap. 2.

Chrysof. ad imit. ad dñ. Idē deniq; docet D. Chrysof. Hom. 17. m^o: Et gētiles, inquit, nō ita signis adducuntur, vt vita, quā nihil aliud, vt dilectio commendat: Ioan. qui enim miracula faciunt, non unquam deceptores ab illis appellantur; vitæ puritatis non nisi bonum arguit. Deinde ita concludit: Nihil ad dñ.

DE MORTIFICAT. 180

adō Gentiles arguit, ut virtutem, nihil adeo per-
 turbat, ut malitia Et hoc est, quod hodie
 quoque in Indijs Dei bonitate fieri consue-
 uit; ubi nullis sepe miraculis, nullis Cōcio-
 natorū clamoribus, sed solū vitæ, morūq;
 exēplis Religiosorum inter ipsos versan-
 tium, multi ad iugum Christi perducuntur,
 ita ut multi eorum pro Christi fide glorio-
 se occubuerint. Quod si vitæ morumque
 exempla in omnis generis hominibus tā-
 tam habent vim, ut vidimus, quid de illis
 dicendum, qui in alicuius auctoritatis ac
 honoris gradu sunt constituti? Hi enim in
 Rebus publicis tam civilibus quàm Eccle-
 siasticis illos repræsentant remiges, à qui-
 bus, ut pote in puppi confidentibus, tota
 pendet remigandi ratio. Nam ut isti len-
 tius aut citius remigant, ita alij lentius aut
 velocius sequuntur: Sic & illi in prædictis
 Rebus publicis, proprio vitæ ac morū exē-
 plo, alijs normam præscribunt, ita ut iisdē
 quasi passibus sua vestigia sequantur.

Quocirca horum bona vel mala, quæ
 alijs præbent exempla, propriè nō possunt
 priuata aut particularia bona vel mala ap-
 pellari, sed potius vniuersalia ac commu-
 nia, & quod hinc est consequēs, tanti mo-
 menti, ut talia Exempla aliquando in Iudi-
 cijs & Rerum publicarum administratio-
 nibus habeant vim legis.

H 7

Quæ

181 DE MORTIFICAT.

2. Mach.
6.

Quæ causa fuit, ut venerãdus ille scævi
Eleazarus, nonnullis amicis suã rationis
esũ sibi suadentibus, ut imminente mortẽ
uaderet, nullo modo acquiesceret, ne hoc
suo exẽplo iunioribus & infirmiorib' de-
mnũ aliquod afferret: Sed gloriosissimã mor-
tem magis, quã odibilem vitam amplectens,
voluntariẽ præibat ad supplicium. Concludit
deinde scriptura historiam his verbis: *Huius
modo de vita discessit, non modò inueniunt, sed
& vniuersæ genti memoriam mortis sue ad ex-
emplum virtutis & fortitudinis delinquenti.*

Tit. 2.

Idẽ quoque D. Paulus cupiebat, cum ad
Titum Cretæ Episcopũ scriberet: *In omni-
bus, inquit, te ipsum præbe exemplũ bonorum
operũ, in doctrina, in integritate, &c.* Hoc &

Basil. reg.
sus. dist.
cap. 44.

S. Basilius tractans de Religiosis, qui extra
monasteria secularibus negotijs occupan-
tur, docet, ob rationẽ supra allatã, solũ
huiusmodi negotia assignanda esse, quã-
ne proprio animę suę dispendio, proximo-
rum autem ædificatione fructuque, in m-
do versari possunt: quod si tales fortassis
non essent: *Præstabilius est, inquit, summan-
ter in omnium necessariorum penuriam per-
peti atque egestatem, etiã si propterea subue-
nda mors sit quã subleuanda necessitas cor-
poris causa perfricuum anime detrimentum
negligere.*

Nec immeritò hanc rem ita S. Basilius
exagge

exaggerat: nam vt affirmat B Laurent. *Lu. Sin. li. de conflic. interiori.*
 stinianus: *Nocet plurimum conuersatio incom-*
posita, deducta in publicum. Hoc denique *cap. 2.*
 S. Bonauentura monet, vbi de Religiosis, *S. Bona.*
 qui in Religione alicuius sunt auctorita- *inqq. cir-*
 tis, agens: dicit: tales quantumuis senes & *careg. ca.*
 benemeritos, à quibusdam tamen com- *19.*
 moditatibus & priuilegijs, ipsis alioqui ob-
 honestos respectus licitis ac permissis, ab-
 finere debere, ne ipsi iuuenes præterito-
 rum ipsorum laborum ignari, dum vi-
 dent eos his exemptionibus gaudere, in-
 cipiant easdem ambire: ex quo fit, vt in
 Monasterijs disciplinæ rigor paulatim re-
 laxetur. Et quamuis hæc iuuenū cupiditas,
 hoc casu indiscreta & sine ratione sit,
 rationi tamen consentaneum est, vt senio-
 res priuatis suis commodis bonum præfe-
 rant commune, illisque, quantum fieri po-
 test, nullam horum præbeant occasionem
 in has appetitiones incidendi: *Debemus e-*
nim nos firmiores, inquit Apostolus, imbe-
tilitates infirmiorum sustinere, & non nobis *Rom. 15.*
placere. Et sicut currètes equi, ait Climachus,
cursum inuicem certant, ita & optima societas se-
inuicem excitat.
 Quemadmodum autem tali homi-
 num exempla ex sese sunt efficacissima,
 sic ab eis exhibendis & dandis nemo ex-
 culandus est; nam infirmus æquè ac
 sanus,

T.
 ille senes
 z carnis
 morie
 et, ne hoc
 orib' da
 Simi mor
 splectent
 Concludit
 rbis: Hoc
 mibus, sed
 sue ad es
 linquent
 cum ad
 In omni
 bonorum
 Hoc &
 qui extra
 occupar
 solū is
 le, qui li
 roxime
 e, in m
 fortasse
 immum
 nam per
 a subem
 atis cor
 inuenim
 Basilus
 exaggo

sanus, indoctus æquè ac eruditus, inferior æquè atque superior ad viuendum secundum sui status conditionem & qualitatem obligatus est. Vt enim infirmus, durante infirmitate, à ieiunijs, vigilijs, alijsq; laboriosis operibus excusatus sit, à dandis tamen bonis exemplis nequiquam excusari potest aut debet: simplex item ac idiota, licet proximis suis in administratione Sacramentorum, aliorumque Ecclesiasticorum ministeriorum prodesse non possit, iuuare tamen illos bonæ suæ vitæ exemplo potest & debet. Et si fortè eruditus non valeat dicendi gratiâ, neque alijs concionando salutis viam monstrare possit, obligatur tamen ad ferendam illis operum bene agendo: lingua enim hæc bene operandi, ab omnibus nationibus quâcumque remotis & barbaris intelligi potest: neque solum bonis iucunda est, sed & malè vitibus non potest non esse grata.

Doctus verò & eloquens nouerit, si ad sonum verborum non adiungat etiam exemplum bonorum operum, vocem suam similem fore æri sonanti, aut cymbalo tintinanti, & quod hinc sequitur, vanam & inefficacem. Idcirco si verbis tuis persuadendi vim inesse desideras: *Uobis uoci tuæ uocem*

Bern. ser.
59. si per
Cant.

virtutis, ait S. Bernardus, si quod suades, primo tibi illud cognoscere persuasisse: validior operum quam

DE MORTIFICAT. 185

quam oris vox est, fac, ut loqueris.

Sanctus item Gregorius: Illa vox, inquit, libentius auditorum corda penetrat, quam dicentis vita commendat, quia quod loquendo imperat, ostendendo adiuuat, ut fiat. Vnde sicut horologium errare dicimus, cum multas frequenter insonat horas, paucas tamen indice demonstrat (necesse est enim ut inter utrumque, campanam scilicet ad sonum, & indicem ad ostensionem ea sit conuenientia, quae cursui solis respondeat) Ita & Concionatorem dicemus non bene suo fungi officio, quando multum loquitur, & parum operatur: Sed tunc verus dicetur Concionator, si inter ipsius linguam in loquendo, & manus in operando ea sit conformitas, quam iuxta exemplum ac normam Christi, Solis Iustitiae, obseruare tenetur, de quo Lucas scribit: *Coepit facere & docere*, & cum facit quod S. Gregorius affirmat: *Tunc alij recte praedicamus, si dicta rebus ostendimus.*

S. Greg. in pastor. p. 2. ca. 3.

Act. 1. S. Greg. Hom. 17.

Urgitur huic capiti finem imponam, quanto possum maximo cordis affectu tum omnes, tum praecipue Ecclesiasticos ac Religiosos rogo, ut in conspectu Dei ac Creatoris nostri maturè perpendant illa verba, quae de ipsis Spiritus sanctus per Malachiam Prophetam protulit cum dixit: *Labia Sacerdotum custodiunt scientiam, & legem.*

legem requirunt ex ore eius, Quia Angelus Domini exercituum est. Quæ verba nihil aliud significare videntur, quàm Ecclesiasticorum vitam, Angelorum vitæ similem esse debere: cum illis incumbat alios docere verbis id, quod ipsis iuxta legem Dei credendum, atque opere ipso exercendum est. Neque vlllo vnquam modo committant, vt sinistra aliqua intentione aut opere reſtitudo ac ſanctitas eius officij profanetur, quod ipsis à Domino Deo conſtitutum eſt.

CPPVT XXII.

De tertio Mortificationis effectu. *En, qui eſt vultuarium de ſpiritalibus & grauiſſimis rebus ſeruus.*

*Sophron.
in prælo
ſpiritali
cap. 143.*

NARRAT B. Sophronius Hieroſolymitanus Episcopus de celebri quodam latronum duce David nomine, qui postquam multos annos in regione Hæmopolitana publicis ac maximis latrocinij exegisset, commotus tandem diuinitus statuit mutare vitam ac Religioſum ſtatutum amplecti, atque ita relictis socijs, venit ad celebre quoddam illius loci Monasterium, habitum petens, quem, cum post multas difficultates & repulſas, tandem obtinuisset, ita ex animo se religioſe obſeruantia ac penitentia dedit, vt

DE MORTIFICAT. 187

brevi, cunctis obstupescens, ad tantam pervenerit sanctitatem, ut Angelum conspectu & alloquio dignus fuerit habitus, à quo bono animo esse iussus est, non solum enim peccatorum suorum veniam, sed peculiarem, etiam gratiam, magna & mira ad Dei obsequium agendi sibi à Deo concessam esse.

Cum autem David Angeli verbis credere nollet, neque enim fieri posse putabat, ut tam exiguis poenitentiae operibus Deus flexus, veniam sibi tam facile enormium suorum peccatorum concessisset: Angelus similem ei sententiam protulit, quam olim Zacharias ob incredulitatem audire compulsus est: ipsum nempe ilico linguae usu priuatum iri: Quod audiens David atque erroris iam poenitens in terram se mox prostravit, & exclamans cum lachrymis dixit. Et qui ferre Domine Deus unquam possum, ut dum essem in seculo latro, linguam habuissem ad offendendum te tot tantisque peccatis, nunc autem in Religione constitutus ad te laudandum ac benedicendum sim eiusdem usu destitutus? Ad hæc Angelus prolata anteà sententiam mitigans, respondit: ipsi quidem loquelam concessam esse, sed ad laudandum Deum, & psallendum in choro: ceterum in alijs

omni-

omnino mutum fieri debere. Quod & factum est, nam in posterum David ille in omnibus, præterquam in laudibus & benedictionibus sacris, elinguis omnino fuit & mutus.

Ex hac historia hoc mihi observandum videtur, quod si huius temporis homines tales haberent linguas, quales iste David, ita ut nihil aliud, quam laudes Dei ac hymnos pronunciare possent, superuacua esset illis persuadere velle, ut inter se frequenter mutua de rebus bonis & pijs colloquia instituerent, Verùm quia linguæ nostræ, ut, pro dolor, nimis perspicuum est, sunt ex se plus satis liberæ, & ex naturæ nostræ corruptione, pravaque consuetudine multo faciliores ac promptiores ad detractiones, periuria & blasphemias, quàm ad Dei laudes: cogimur nec sibi media quædam rationesque inuestigare, quibus doceamur, quanti sit momentum, & quantæque utilitatis, ut homines, præsertim Religiosi ac spirituales, assuescant frequenter de rebus ad Dei cultum, & ad ipsorum aliorumque profectum spectantibus inter se colloqui.

Mirandum autem planè est, quod cum homines aliàs natura sua eò propendeant, ut tractent & loquantur crebrò de rebus arti ac professioni suæ consentaneis, ut

etiam

DE MORTIFICAT. 189

etiam huic proverbio locum dederint:
Tractant fabrilia fabri: apud Religiosos ta-
 men, apud quos maximè id factum o-
 portuit: id vel maximè non fiat. Quid
 enim religiosis convenientius, quàm
 de rebus spiritualibus ac Religiosis, quæ
 scilicet statum & professionem eorum
 concernunt, tractare; idque eò libentius &
 studiosius ab illic præstari deberet, quò res
 spirituales sunt alijs præstantiores, fructuf-
 que qui ex his colloquijs colligi solent, v-
 beriores & excellentiores. Qui enim ma-
 scum, aut alias res odoríferas manu tenet,
 quò magis eas tractat & versat, eò plus
 sentit odoris, magisque corroboratur: Ita
 quoque, quò frequentius de rebus spiritua-
 libus disseritur, utpote in se suavissimis: eò
 maius anima nostra haurit solatium & ro-
 bur.

Neque aliunde video hunc provenire
 errorem, nisi ex defectu Mortificationis,
 valdeque exiguo affectu erga res spiritua-
 les. Ex defectu dico Mortificationis, quia
 quemadmodum vocum ac sonorum dis-
 sonantia ex fidibus malè temperatis pro-
 ficiscitur: ita ex immortificatione & incõ-
 positione fidium, hoc est, passionum &
 perturbationum animi nostri, sermonum
 nostrorum dissonantia procedit. Et quem-
 admodum mare ventis agitatum perpe-
 tuum

tuum edit murmur, magnamque tum
algæ, tum aliarum sordium eicit co-
piam: Ita animus malè compositus &
passionibus agitatus communiter ex ore,
futilium & inanium verborum infinitam
copiam magno cum strepitu emittit. Nam
cum lingua sit quasi animi idea & imago:
talem quis se plerumque sermone ostendit,
qualis est in animo. Hinc bene dixit Hu-
go de S. Victore: *Mores hominum lingua
pandit, & qualis sermo ostenditur, talis animus
approbatur.* Et sicut aqua ordinariè solet il-
lius terræ inducere qualitatem, per quam
transit: Sic humanus sermo ab intellectu,
voluntate, sensuque nostro profluens, ne-
cessariò patefaciet, utrū istæ potentia, et-
roribus, affectibus inordinatis, pravisque
passionibus sint infectæ. Hinc merito de-
cimus: benè & ordinatè loqui, esse animi
bene compositi ac mortificati effectum:
sicut è contrariò, malè loqui, animi in-
mortificati ac malè compositi argumen-
tum.

Quod item defectus hic apud Religio-
sos, non libenter scilicet loqui de rebus
Religioso statimque spirituali convenien-
tibus: ex modico affectu erga huiusmodi
res proueniat, manifestè ostendi potest.
Verissimum est enim illud Platonis dictum,
homines amore ipso fieri facundos & eloquentes

Hugoli.
2. de A-
nima.

DE MORTIFICAT. 191

tes ad loquendum de rebus, quas amant. Vnde
si in nobis vigeret sanctus ille rerū diuina-
rum amor, essemus certè in huiusmodi
colloquijs eloquentissimi. Et quemad-
modum in compositis naturalibus, elemē-
tum prædominans trahit omnia alia ele-
menta ad illum locum & centrum, quod
naturaliter appetit: quod in lignis etiam
maximis apparet, quæ semper a quæ super-
natant ob aëris elementum in eis prædo-
minās. Ita si amor spiritus in nobis, vt par-
est, prædominaretur, attraheret sine dubio
mentem & linguam nostram: illam, vt co-
gitaret: hanc, vt loqueretur assidue de re-
bus spiritualibus diuinisquæ, quas appetit
& desiderat.

Et sicut, qui muscum aut rem odorife-
ram tractat, non potest, non odorem suū
prodere: ita quoque in cuius corde San-
ctus Dei amor residet, is hunc occultare
non potest. Sicut is, qui fert aromata, in-
quit Climachus, etiam si nolit, ex odore pro-
ditur: ita & qui spiritum Dei habet, ex verbis
suis agnoscitur. Neque ideo hic defectus a-
moris aliquem excusare potest, quo minus
de rebus loquatur spiritualibus, imò hoc
ipso magis ad hoc obligatur, cum nul-
la alia sit causa, quare quis ea, quæ na-
turā sua bona sunt, minus amet, quam eo-
rum ignorantia. Nemo enim diligere potest
bonum

Clim. in
compend.
recapit.
grad. 26.

bonum, quod nescit, ait D. Chrysostomus. Ut autem frequens de rebus spiritualibus sermo efficit, ut cognoscantur, ita efficit etiam, ut amentur, quo amore spiritualia huiusmodi colloquia non solum redduntur facilia, sed etiam dulcia & iucunda, ita ut aliquando ex intimo corde cum Domino exclamaturi simus: *Quam dulcia fuerunt meis eloquia tua, super mel ori meo.*

S. Chrys.
sup. Mat.

Psal. 118.

S. Greg.
li. 2. Dialog. c. 35.

Quod sancta Dei famula Scholastica experta est, quando transacta cum fratre suo Benedicto in Dei laudibus, spiritualibusque collationibus integra die, tantam consolationem spiritus ac dulcedinem inde percepit, ut fratrem obnixè rogauerit, ne imminente iam nocte ad suum rediret Monasterium, sed unâ secum in eadem exercitatione illam noctem insumeret. Cuius precibus cum ille nequaquam vellet acquiescere, quod à fratre non poterat, Deo impetrauit. Subito enim tanta vis mirabilium, licet serenissimo antea caelo, exortus est, ut ille cum sorore sua manere coactus sit. Sicque factum est, inquit S. Gregorius, ut totam noctem peruigilem ducerent, atque per sacra spiritualis vitae colloquia, sese vicaria relatione satiarent.

Hoc idem S. Augustinus expertus est, qui cum quadam die de rebus spiritualibus cum matre sua S. Monica tractaret,

canon

DE MORTIFICAT. 193

ante mentis illuminatio, ardorq; spiritus
 in virisq; ex illo colloquio exstitit, vt illos
 subito huius vite, omniumque delectatio-
 num maxima nausea ceperit. *Tusci* Do-
 mine, quod in illo die, cū talia loqueremur, &
 mundus iste inter verba vilesceret, cum omni-
 bus delectationibus suis, dicebat D. Augusti-
 nus. Matrem quoque suam Monicā, ait ar-
 dentissimo quodā alterius vitæ desiderio
 permotā in hæc verba prorupisse: *Fili,*
quantum ad me attinet, nullare iam delector
in hac vita. Quid hęc faciam adhuc, & cur hęc
fieri nescio.

Eundē denique effectum senserunt duo
 illi discipuli euntes in Emaus, cū inter sa-
 cræ Christi passionis, aliarumq; rerū diui-
 narum colloquia, ita interior illustrati, in-
 flammatiq; sunt, vt post eius discessum in-
 credibili quodā admiratione commoti di-
 xerint: *Nōne cor nostrum ardēs erat, dum lo-*
queretur nobis in via? Quamuis autem non-
nunquam possit contingere, vt neque vllū
in nobis sentiamus gustum, ex huiusmodi
sermonibus, nec quicquā eorū, quæ dicta
sunt, mēte retineamus, ipsa tamen nuda at-
tentio, suo nō carebit fructu: quemadmo-
dū qui aquam ex flumine cribro peteret,
quamuis omnis illa rursus efflueret, ipsum
in mēte cribrū, saltem breui eo tempore ma-
defactum esset: Ita dico, licet nobis certō
 consta-

I

constaret, omnia dicta spiritualia altera
 autem percepta per alteram, ut vulgò dici-
 tur, iterum elabi, ita ut nihil eorum me-
 moria retineretur, hoc ipso tamen tempus
 illud non malè collocari iudicandū, cum
 saltem, ex transitu quasi huius sacri liquo-
 ris anima nostra ita recreari possit, ut po-
 stea eorum quę Dei sunt magis capax fiat,
 minusq; difficultatis in rebus diuinis sen-
 tiat, tartareisque hostium insultibus ma-
 iore vi resistere possit, ut manifesta docet
 experientia.

Cassian.

Collat. 22.

cap. 1.

Quod quidem inter præcipuos spiritua-
 lis vitę fructus, meritò numerandum est,
 cui & ille fructus adiungi potest, quem il-
 le ipse, qui de rebus spiritualibus sermo-
 nem facit, percipere solet, qui certè maxi-
 mus est, ut ostēdit apud Cassianum Theo-
 nas, qui rogatus, ut spiritualem instrueret
 sermonem, quod inter illos sanctos patres
 valdè vsitatum erat, respondit; se illorum
 petitioni libentissimè satisfacere, quando
 quidem re ipsa experiretur, quod quanto
 plus de hac materia loqueretur, tanto ma-
 gis sibi saperet, quodque ex mutua sermo-
 num huiusmodi communicatione, auscul-
 tans ditior fieret; Verba verò faciens mul-
 tum inde lucri reportare. Grata namque est
 huius sermoris occupatio, aiebat, que maior
 cum soluitur, argumenta conquirat, & non
 hinc

DE MORTIFICAT. 195

liam percipientem ditat, verum etiam nihil im-
minuit largienti. Duplices siquidem congregat
questus rerum spiritualium dispensator; lucrum
enim non salum in illius, qui audit, profectu,
verum etiam in sua disputatione consequitur;
non minus semetipsum ad desiderium perfectio-
nis accendens, dum instruit auditorem.

Experimento didicit hoc venerandus
quidam Eremita, de quo Ioannes Mona-
chus narrat, eum aliquando graui quadam
tentatione exagitatum mundum repe-
tere statuisse, hocque consilio cum se de-
disset itineri, nocte interceptum, in vicino
quodam Monasterio Monacho quasiuis-
se hospitium, & ab illis patribus magna
cum charitate ac lætitia exceptum fuisse,
quippe ad quos iam antea de ipsius vita ac
sanctis morib. fama peruenerat. Cum ita-
que non nihil quiescisset, petierunt, inquit
ille, ab eo Patres illi magnis precibus, ut de reb.
spiritualib. verba faceret, qui licet nihil minus
quã de spiritualibus reb. cogitaret, ne tamen il-
lis esset scandalo, coactus est petitioni morè ge-
nere. Quid fit? inter loquendum Dei miseri-
cordia accidit, ut quibus tunc verbis alios
exhorabatur, iisdem ipse commotus a deo sit,
ut statuerit ad propriam redire cellam, & anti-
quam viuendi statum maiori cum feruore re-
sumere, quod & fecit. Hinc constat, Patrem
hunc ex proprio sermone maiorem percepisse

In vitis
Patrium

S. Bonavent. lib. de Informat, Nomin. c. 18.

fructum, quàm alios, qui ipsum audierat. Idcirco S. Bonaventura suos fratres Religiosos tantoperè exhortatur: dicens: De Deo libenter loquere, & libentius audi, quia excitat cor ad studium virtutis, & ad affectu deuotionis.

Cass. lib. 5. de Inst. ca. 31.

Verū quia dæmon manifestis ac diuini obseruationibus verissimū esse cognouit, quod hactenus dictū est, omnibus modis atq; stratagematis, tanquā miles peritissimus, hoc exercitium tam sanctum impedire & auertere conatur: Quare quando aliter nō potest, solet, nescio quam capitā grauedinē ac somnum immittere, ve vel omnino nō percipiantur ea, quæ dicuntur, vel saltem non debita animi attentione & affectione. Fidem huius rei nobis facit sanctus ille senex Macheses, qui cum aliquando ad quosdā Monachos spiritualē haberet sermonē, omniumque eorum oculos somno grauatos esse atq; ita frustra se loqui cerneret: volēs illis occultas dæmonis insidias aperire, institutū reliquit sermonem, & lepidā quandā illis coepit narrare fabulam, ad cuius narrationem cū eos confestim euigilasse, atque arrectis auribus adesse vidisset, ingemiscens ait: Nunc usque de spiritualibus loquēbamur, & omnia vestrum oculi letali dormitatione deprimebantur, ac cū otiosa fabula intrmissa est, omnes

expergefatti torporem somni dominantis ex-
 ciſimus. *Ve*lex hoc ergo perpendite, quiſnam
 collationis illius ſpiritualis fuerit impugnator,
 & quis huius infructuoſe atque carnalis inſi-
 nuator exiſtat.

Neq; verò tunc primum Machetes hanc
 tartarei inimici aſtutiam cognouiſſe cre-
 dendus eſt, ſed dudū antea, vt de ipſo Caſ-
 ſianus refert. *Vidimus*, inquit, ſenē Machetē
 nomine, hanc à Domino gratiam diuturnis pre-
 cibus impetraſſe, vt quotquot diebus & nocti-
 bus agigaretur collatio ſpiritualis, nunquam ſo-
 mni torpore laxaretur; ſi quis verò detractionis
 verbum, ſeu otioſum tentaret inferre, in ſo-
 mnium protinus concidebat.

*Cassian.
 lib. 5. In-
 ſtit. c. 29.*

Ex quo planum fit, Machetem non ſo-
 lum S. Pauli conſilium obſeruaviſſe, cum ad
 Ephēſios ſcribit: *Omniſ ſermo malus ex ore*
veſtro non procedat, cauendo ſcilicet; ne vl-
 lum verbum malum ſibi excideret, ſed ne-
 que ab alijs prolatum audire potuiſſe. Ne-
 que facile dixerim, quænam maior fuerit
 gratia, illane quæ Dauidi illi fuit à Deo
 conceſſa, de quo in principio huius capituli
 diximus, qui nullum aliud potuit verbum
 proferre, quàm quod directè cederet in Dei
 laudem ac benediſſionē: an verò hæc ipſa,
 quæ Macheti contigiſſe iã dicebamus, qui
 nullū detractionis, vanumque & otioſum
 verbum

Ephes. 4.

verbum ad aures admittere potuit: Verumque enim dum sumus in hoc mundo æquè est necessarium, vt scilicet & pijs sermonibus vacemus, & à malis diligentissimè, abstineamus.

*S. Basil.
Reg. bre-
uior c. 26.*

Hinc interrogatus aliquando Sanctus Basilius, vter eorum grauiori pœna esset dignus, illene qui detrahit, an verò is, qui auscultat & tolerat: Respondit; *Exterminandi sunt ambo à societate reliquorum; detractor, quia non loquitur, quæ debet, attendens, quia audit ea, quæ non conuenit audire.* Neque verò vlli nimis rigida hæc Sancti Basiliij pœna videri debet: Quia

Leuit. 3.

si Deus hanc leprosis pœnam imposuit, vt à consortio hominum segregarentur: *Omni tempore, inquit, quo, quisquam leprosus est, & immundus, solus habuabit extra castra.* quanto conuenientius hæc pœna detractoribus irrogatur, cum hæc altera corporali lepra sit multo perniciosior & excrucibilior, neque solum in superficie cutis hæreat, sed de corrupto quodam vitiatoque principio interiori producat, neque ipsum solum, sed & auscultantem inficiat, cumque & ei, cui detrahitur, noxia, atque adeò Deo ipsi abominabilis sit.

Meritò igitur hæc lepra, tanquam omnium malorum radix, & veræ vnionis, frater

DE MORTIFICAT. 199

fraternæque charitatis extirpatrix, quæ
 tantoperè in omni Religione est necessa-
 ria, à finibus nostris procul exterminanda
 est. Et quemadmodum Deus voluit, vt le-
 prosus propria sua veste os suum obtege-
 ret, ne halitus sui contagione aërem infi-
 ceret: ita oportet omnem Religiosum
 os suum propria sua veste obstruere; Volo
 dicere, vt consideratione suæ obligatio-
 nis, quam Religioso suo habitu præ se
 fert, obturet os suum, ne inde pestife-
 rum detractionis halitum exhalet, ne-
 que vnquam aures præbeat detractioni-
 bus, ne fortè & ipse hac exitiali lepra
 inficiatur; simulque intelligat, quod sic
 ut illi, qui nativam suam & vernaculam
 linguam, crassam & impolitam dedif-
 cere cupit, vt addiscat elegantiore &
 politiore, non modò à propria lin-
 gua abstinendum est; sed & omnes fu-
 giendi sunt, quibus illa lingua fami-
 liaris est: Ita quicumque serio turpem
 hunc loquendi modum, hoc est, mur-
 murandi & detrahendi consuetudinem
 dediscere cupit, non solum ab huiusmo-
 di murmurationibus & detractionibus
 abstinere, sed neque murmurantibus &
 detrahentibus, illo modo aures præ-
 bere debet: conetur autem potius ex-
 ercere se assidue in cœlesti & gloriosa illa
 I. A. lingua,

200 DE MORTIFICAT.
lingua, qua beati in altera vita laudant
& benedicunt dominum, & notam fa-
ciunt filijs hominum potentiam suam,
& gloriam magnificentie regni sui.
ac misericordiarum sua-
rum.

E I N I S.

T.
laudant
otam fa-
n suam,
nisi

D. HENRICI
HARPHII

DIRECTO-
RIVM AVREVM
CONTEMPLA-
TIVORVM,

MORTIFICATIONES:
*duodecim in se comple-
ctens.*

COLONIAE.
Sumptibus Bernardi Gualtherij.
ANNO M. DC. IIII.

D. HENRICI
HARPHII THEO-
LOGI PROFVNDISSIMI
ORTHODOXAQVE PIE-
tate præstantissimi, in libellum
suum de Mortificatione

P R A E F A T I O

*G*ratia Domini nostri Iesu
Christi, charitas patris,
& communicatio sancti
Spiritus sit cum omnibus
nobis, Amen. In Christo
dilecta filia, ut satisfaciat, secundum postu-
lameum, ingenti, humili ac deuoto tuo de-
siderio, quo multipliciter optasti acci-
pere à me doctrinam breuem & instru-
ctionem, quomodo quis peruenire possit
ad veram perfectam vitam, qua aliquis
Deo simillimus, & in spiritu vnissimus
effici possit, scias duo ad hoc principa-
liter esse necessaria. Vnum est, perfecta
mortificatio & separatio ab omnib. re-
bus, quæ possent aliquod impedimentum
præstare,

prestare, quod minus Deo appropinquare,
& ipsi uniri possimus. Alterū, quod oportet nos habere notitiā, quomodo acquirere debeamus amorosam permanētem unionem inter Deum & vires animae nostrae. Prosequendo ergo primū, scias quod oportet esse in nobis perfectam mortificationem, praecipuē in duodecim. Primò, mortificationem omnium affectuum erga res temporales. Secundò, omnium affectuum propriae quaesitionis in agendo qualibet opera virtuosa, & in dimittendo mala. Tertiò, omnium affectuum propriae sensualitatis. Quartò, omnium affectuum amoris sensualis, naturalis & acquisiti. Quintò, omnium affectuum erga cogitationes & imagines rerum creatarum. Sextò, omnis cura, quae non est de iusta necessitate, propter spiritualem vilitatem, vel propter obedientiam. Septimò, omnis amaritudinis cordis. Octauò, omnium affectuum vanae gloriae, & propriae complacentiae, honoris mundani & superbiae. Nondò, omnium affectuum,

oblectationum internarum, spiritualium
 vel sensualium. Decimo, omnis scrupulo-
 sitatis cordis. Undecimo, omnis inquietu-
 dinis & impatientia cordis in omni exte-
 riori aduersitate. Duodecimo, oportet se-
 ri mortificationem omnis propriae volun-
 tatis, in totali voluntaria resignatione ad
 omnem internam derelictionem sufferē-
 dam propter amorem Dei. Ista sunt duo-
 decim porta spiritualis paradisi cordis
 nostri, quod est paradysus deliciarū Dei,
 quemadmodum ipsemet locutus est: De-
 liciae meae sunt esse cū filiis homi-
 nū. Quae porta sicut Ioānes in Apocalyp-
 ait, constructa sunt & ex singulis mar-
 garitis virtutū, quibus anima reforme-
 tur, ita ut inferiores hominis vires
 non praepe-
 diant superiores, quin
 fluere valeant ad Deum
 & in Deum.

Prou. 8.

Apoc. 12.

THEO.

DE OMNIVM RERVM
TEMPORALIVM CONTEM-
PTV, ET DE TRIBVS
paupertatis gradi-
bus.

CAPVT I.

P R I M A est mortificatio omnium affe-
ctuum rerum temporalium.] Hic que-
ri posset, vtrum ad statum perfectio-
nis sit necessarium, facere votum volunta-
riae paupertatis & resignationem rerum
temporalium, cum dominus noster dicat
in euangelio: Si vis perfectus esse, vade & *Matt. 19.*
vende omnia que habes, & da pauperibus, &
sequere me. Ad hoc respondet sanctus Tho-
mas de Aquino, quod perfectio non con-
sistit essentialiter in paupertate siue in tri-
bus votis, sed in sequela Christi secundum
interiores virtutes. Sed voluntaria pauper-
tas & alia vota sunt instrumenta, ad iumē-
ta & exercitia melius velociusque perue-
niendi ad perfectionem. Paupertas enim *Votareli-*
deponit impedimentum, quod in rebus *gionis.*
tem-

*Pauper-
tas quid.*

*Pauper-
tas vera
que.*

2. Cor 6.

tēporalibus est, puta sollicitudinē & amo-
rem earundē rerū, & superbiam quæ ex ip-
sīs oritur & nascitur, sicut de pāno tinea. Ve-
runtamē perueniri potest ad perfectionem
sine his tribus votis: quia Abrahā perfectus e-
rat, qui tamē diues erat & habebat uxore,
Similiter oēs episcopi sunt in statu perfe-
ctiori quā quicumq; religiosi, & tamē habet
bona propria: & intelligitur istud etiam de
alijs votis. Ex quibus verbis duo sūt notāda:
Primū est, qd qui omnia bona sua perfectē
resignare valet quieto corde in Dei bene-
placitū, siue ea ab eo auferat, siue cōseruet,
nec illis uti vult nisi ad suā necessitatē, &
maiorē honorē Dei atq; beneplacitum e-
ius secundū omnē suū intellectu; ac consi-
deratis statu suo, cōditione, natura, alijsq;
pūctis in hoc cōsiderādis, si sciret Deo ma-
gis placere vt omnia sua vēderet, daretq;
pauperibus, ad hoc paratus esset, ille habet
perfectē volūtariā paupertatē. Quia Deus
nō desiderat in tantū exteriorē temporalium
rerū paupertatē, quātū interiorē in abstrac-
tione affectuū & occupationū: quia hæc
est essentia & forma veræ paupertatis. De
qua dicit Paulus. *Nihil habentes* (scilicet in
affectu) *& omnia possidentes*. Et hoc sic qua-
do adeo liberi ob omnibus. *2. b.* tēporalibus
sumus, quod si nobis (permissiōe diuina ad
probandū nos) auferretur, volūtati nōstrā
libere nihilominus valeremus conformare.

DE MORTIFICAT. 207

voluntati Dei. Et esto q̄ fragilitas nature
parū in illo recalcitraret, quia homines su-
m⁹, secūdū hoc tamē De⁹ nos nō iudicaret,
dū modo deliberata volūtas rationis se pa-
ratā pręstaret ad illud, & quieta in hoc per-
maneret, dicēs cū Iob: *Domin⁹ dedit, domin⁹*
abstulit, sicut domino placuit, ita factum est: sit *Iob. 1. 1*
nomen domini benedictum. Ista est essentialis
paupertas, q̄ omnes electi perfectē quære-
re debēt & appetere, quōd melius cor suum
imperturbatū, quietū, ac nudū Deo semper
offerre valeāt. Et si huiuscemodi homines
regnū possiderēt, tamē veri volūtarij pau-
peres esēt. Et licet quādoq; sētīāt in infe-
riorib⁹ ac bestialib⁹ virib⁹ oblectationē a-
liquā in prosperis, vel tristitiā in aduersis,
hoc tamē nō minuit perfectionē, dū modo
in deliberata volūtate rationis se liberē re-
signēt diuino beneplacito, & in superiori
ratiōe quieti perseverēt. Secūdō ex his ver-
bis notādū est, q̄ illi qui volūtariā pauper-
tatē cū alijs votis vouerūt, propter hoc nō
sūt perfecti, sed obligauerūt se secūdū pos-
sē suū rēdere ad perfectionē. Sunt autē no-
tandi tres gradus voluntarię paupertatis.

Primus est paupertas professionis, ut est
nihil propriū possidere: quę paupertas val-
de imperfecta est, quādo trahitur ad solā
exterioris boni possessionē. Nam multi id
quod non habēt, eō auidius affectāt, sicut
super-

*Pauper-
tas profes-
sionis.*

superfluitatem comedendi & bibendi, curiositatem vestiū, & his similia. Affectus enim paupertatis est principale voti & virtutis: propterea non sunt ipsi pauperes spiritu, hoc est, voluntate coram Deo, sed tantum coram hominibus. Consequenter id teneas pro regula, quod quocunque vintur, etiā in necessitate naturæ, in vestibus, peplis & huiusmodi: si id possidēt cū affectu cordis, vt quasi vltimum finem continuāt in his rebus, ita quod si hoc ab eis per superiores suos auferretur, male contrarentur, imò & murmurarent: hoc coram Deo cum proprietate possident, oportebitque eos de illo magnam rationem reddere.

Canoniz.

Paupertas vsus.

Secundus gradus est paupertas vsus temporalium rerum, eorum scilicet, qui nihil desiderant nisi quod est eis de iusta necessitate, dolentque de superfluis, curiosis & preciosis. Isti in hoc laudabiles sunt, quod ex suis affectibus eiecerūt omnia, que ipsi de iusta necessitate non sunt: sed in illo defectuosi sunt, quod nimis magnum affectū habent ad res quæ sibi necessariae sunt. Quia quantæcunque necessitatis esse appareat aliqua res: & si vsus illius nobis cõcessus sit, tamen penitus nobis interdicitur, affectionem ad illam habere, vel in eam cum affectu requiescere.

Terminus

DE MORTIFICAT. 209

Tertius gradus est paupertas affectio *Pauper-*
nis, quando fidelis Dei seruus in tantum *tas affe-*
trahitur ad effectum paupertatis, vt nulla *tionis.*
res sit in creaturis vel in rebus temporali-
bus, ad quam cor & affectus inclinentur:
quin etiam ipsa naturæ necessaria cum tæ-
dio & nausea suscipit in subsidiū vt vsum
mortalis nature, vt eò melius libero ac nu-
do affectu subuolare valeat intra nuda
brachia crucifixi amati Iesu Christi. O-
mnes ergo qui taliter temporalia possi-
dent, & tam liberi sunt in affectu, ac si ea
non possiderent, sunt voluntarij *pauperes*
spiritu. At omnes qui sic paupertatem vo-
uerunt, vt tamen in rebus temporalibus *Matt. 6.*
cum affectu quiescant, stant in proprietate
coram Deo.

CAPVT II.

De sui ipsius quaestione euellenda, & de tei-
plici intentione.

Secunda est perfecta mortificatio om-
nium affectuum propriæ quaestitionis
in agendo quælibet opera virtuosa, &
in dimittendo mala. Nam ista propria qua-
estio ex seruili amore prouenit, quo sei-
psos nimis amant quidam, atque in omni-
bus plsts suam ytilitatem & commodum
quærunt, quam beneplacitum diuinum: &
ob hoc à Deo contemnantur eorum bona
opera.

opera, & ipsi iuste cōdemnantur. Hic scire debes, quod amor filialis & amor seruilis omnino sunt similes in suis operibus, sicut sibi similes sunt duo pili vnius capitis, ita vt non bene possint discerni: attamen valde sunt dissimiles in intentione. Nam principalis intentio filialis amoris, in faciendo quodlibet bonum, vel dimittendo malum, est Deum placare, cognoscere, placere, laudare, gratias agere, honorare, eius beneplacitā voluntatē adimplere. Amor autem seruilis cognosci potest ex tribus. Primò, quod serui in omnibus peccatis que dimittūt, & in omnibus virtuosis operibus & exercitijs quæ studeat implere, principaliter semetipsos quærunt, hoc est, vel vitare proprium incommodum puta confusionem, redargutionem, amissionem temporalium, remorsum conscientia, poenā inferni vel purgatorij, & similia: vel cōsequi proprium cōmodum, vt laudem, honorem & gloriam humanam, temporalia bona, spiritalia bona, sensibilem gratiam, deuotionem, dulce dinē, visiones, & similia, aut etiā vitam æternā: in omnibus his amplius vtilitatē propriā quærunt, quā beneplacitum Dei. Et propterea vitia cuncta dimittunt, magna quoque voluntariē, strenuē atque hilariter operantur, despiciunt mundum, carnem propriam, amicos

& aff.

DE MORTIFICAT. 211

& affines: agunt poenitentiam grauem, ingrediuntur monasteria, strictè obseruāt regulam suā, statuta, silentium, ieiunium, disciplinas & similia: & frustra agunt omnia, eo quod nō norunt neq; obseruāt præceptum dilectionis Dei. Secundò sciri possunt in hoc quod bona opera sua & exercitia magna reputant, potius in spe & merito suorum bonorum operum requiescentes, quā in libertate filiorum Dei, quas Christus Iesus suo benedicto sanguine redemit, in qua tamen solum requiescere deberēt. Idcirco mox ut acquirunt aliquam sensibilem gratiam, deuotionem, dulcedinem vel uisionem, statim illis abutuntur in peccatum. Nam cadunt in superbiam proprie complacentie & uane glorie, putantes se aliquid esse cum nihil sint in ueritate. Consequenter in auaritiam cadunt, semper affectantes maiorem dulcedinem, deuotionem, reuelationes & uisiones. Tertio, cadunt in spiritualem gulositatem, prædictis scilicet fruendo in uoluptate naturæ. Vltimò in adulterium decidunt spirituale, scilicet quod in tantum se dant ad acquirenda ista à DEO, & ad fruendum, quiescendumque in ipsis, ut DEI & beneplaciti ipsius penitus obliuiscantur. Et istud notare poteris, in hoc, quia subtracta deuotione, sunt valde impatientes, inquieti, tædiosi, inno-

Amor iste seruilis i- deo per- uersus quia dile- ctiones propriam habet pro- sine. Rom. 8. Apoc. 1. Galat. 5. Hæc uera quando fi- nis consti- tuit in eis dixit an- thor.

inuoluntarij atque peruersi: & quaerunt tunc solatium suum in creaturis, in actibus, verbis, affectibus, vel cogitationibus. Tertio in hoc cognosci possunt, quod nunquam tam fideliter Deo seruirent, si scirent se nullam à Deo mercedem temporalem pariter & aeternam recepturos: puta sensibilem gratiam, deuotionem, consolationem, atque futuram gloriam. Istiusmodi homines valde male stant Nam omnibus donis Dei abutuntur in suam maiorem damnationem.

*Questio-
nem pro-
pria mor-
tificandi
modus.
Intentio
recta.
Rectus
quis.*

Vt ergo omnis propria questio mortificetur, oportet intentionem in faciendo quodlibet bonum, & in dimittendo malum, rectificari: & hoc in tribus gradibus. Quia est aliqua intentio recta, aliqua simplex, aliqua deiformis. Intentio recta operatur quodlibet bonum, & malum dimittit principaliter propter Deum; de qua loquitur Gregorius in Moralibus: Rectus est ille, qui in aduersis non frangitur, qui ad temporalia non inclinatur, qui ad superiora totus erigitur, qui diuinæ voluntati totus subijcitur. Intentio autem ista quamuis recta sit, non tam est sufficiens ad perfectionem, quia simplex non est, sed stat in actiua vita ac multiplicitate: circa multa quoque distrahitur atque turbatur, quoniam quam Deus omnium operum finis sit & intentio.

DE MORTIFICAT. 219

Intentio. Intentio simplex plus animam
ornat, quia sine medio plus Deo appro-
pinquat & spectat ad contemplatiuam vi-
tam: quoniam non solum agit vel dimit-
tit omnia principaliter vt Deo placeat, i-
psum honoret, collaudet & confiteatur:
sed ordinat etiam omnia opera & exerci-
tia in Deum, hoc est, ad fruendū Deo sem-
per presentialiter * cum omnibus suis viri-
bus, in amoroso quodam effluxu. Et dicitur
ideo simplex, quia non solum est re-
cta, vt propter Deum virtuosus actus per-
ficiat, sed etiam simplex ad quietendum
simpliciter in DEO, & ad deuitandam om-
nem multiplicitatē. Nam ipsa est amo-
rosa quædam inclinatio interni spiritus in
Deum, illuminata agnitione diuina, orna-
ta fide, spe & charitate: & est internū fun-
damentum vitæ spiritualis. Ista ergo in-
tentio immédiate transit in Deum, quan-
tum potest, principaliter ad Deo placen-
dum, ad amandum eum & honorandum:
sed istud non est tantum propter Deum,
nam seruat adhuc aliquid propriū, vt est,
quod etiā in suo exercitio habere affectat
spiritualem consolationem ac deuotio-
nem. Et sunt nonnulli qui hoc propriè nõ
requirunt: atque non sunt tam volunta-
rii recipere omnem deuotionis & dulcedi-
nis subtractionem, sicuti earundem gra-
tiarum

*Intentio
simplex.*

** Alias,
presente.*

Simplex.

IL
querunt
in acti-
onibus.
quod nã-
si sciet
poralem
ura sensi-
onolatio-
stiusmodi
omnibus
maiorum
rio mot-
faciendo
endo ma-
gradibus
liqua sim-
recta ope-
m dimit-
e qua lo-
Rectus est
, qui ad
superio-
antati to-
ta quam-
ns ad per-
sed stat in
ca multa
r, quan-
nis sit &
inter-

Intentio
deiformis.

tiarum affluentiam: omnem aduersitatem, sicut prosperitatem: confusionem, sicut honorem: & sic de alijs, nisi ad gradum tertium petueniant: qui deiformis intentio appellatur, quia hæc ad eum se Deo uniuersum & assimilauit, ut quærat duntaxat & affectet honorem, voluntatem, gloriam & beneplacitum Dei, tam in aduersis omnibus, quam in prosperis. Beatus qui hoc à Deo adeptus est. Nam Bernardus dicit, quod taliter affectum intentionis disponere, est deificum atque deiformem fieri, & unum cum Deo, Deo quoque cum Deo perfrui.

CAPVT III.

Sensualitatem tribus mortificandam modis, & de venialium peccatorum differentia.

Sensualitas uoluptatis.

Rom. 13.

Tertia est perfecta mortificatio omnium affectuum propriæ sensualitatis. Hæc sensualitas consistit principaliter in tribus. Primò in uoluptate, quæ fouetur in appetitu delicatorum cibarium, & potuum, mollium indumentorum, lectulorum & similium. Attamen prædictis uti unumquemque secundum statum suum, conditionem, naturam & infirmitatem, non est prohibitum, sed uti ex appetitu sensualitatis, quemadmodum Paulus dicit: *Carnis carnam ne feceritis in desiderijs.* Voluptas etiam consistit in omni lasciuia cogitationum, affectuum, uerborum, operum, gestuum, ac uariarum

DE MORTIFICAT. 215

um cum alijs personis conuersionum
in sensuali amore. Secūdo cōsistit in vani-
tate appetitus mundani & humani hono-
ris, gloriæ, laudis, fauoris, societatis: & in
appetitu fruendi in omnibus vanitate sen-
suum, videndi pulchra, novos rumores
audiendi, & huiusmodi. Tertio consi-
stet in curiositate & aptitudine exquisita,
domorum, camerarum, & omnium uten-
silium, vestium, mundorum peporum, &
similiter omnium rerum quæ in vsum ve-
nire possunt vel haberi, quas sensuali qui-
dam possident affectu, ac pleno corde in
eis quiescunt. Ictas & omnes alias sensua-
litates in ridendo, fabulando, omnem et-
iam commoditatem & solatium naturæ,
quæ ex sensuali affectu quæruntur, oportet
penitus mortificari: quia præpediunt
ne homo in virtutib⁹ progressum habeat,
sed semper amplius retrocedat. Et causa
huius est quia spiritualia exercitia diffi-
cilia reddunt, & omnem deuotionem insi-
pidam, sicut dicit Apostolus: *Animalis ho-*
mo non percipit ea que sunt spiritus Dei. Et li-
cet huiusmodi homines aliquando videā-
tur habere deuotionem & dilectionē Dei,
tamen ficta & deceptoria est, seu naturalis,
quidā affect⁹ deuotionis & amoris quæ ad-
modum videmus homines natura letos &
amotosos, quocunq; se vertāt facile in cōdi-
amore

Sensuali-
tas appe-
titus.

Sensuali-
tas curio-
sitas.

1. Cor. 2.

amore & desiderio. Et quamvis spiritus sancti bonitas huiusmodi hominibus aliquando larga sua gratia condonet devotionem, lacrymas, sensibilem amorem, & similia, uti tamen his donis uti, ordinatè & salubriter non norunt. Magis verò inutilia sunt eis, quam deum in sensualitate sibi ipsis mori non addiscunt: quoniam initium proficientis vitæ est mortificatio omnium affectuum venialium peccatorum.

Vite proficientis initium. Peccatorum venialium discrimen. Peccare ex infirmitate quid.

Peccare ex affectione propria.

Hic notandum, quod magna differentia est inter labi in venialia ex propria affectione, & labi ex infirmitate vel occasione. Nam propter naturæ nostræ infirmitatem omnia venialia peccata cavere non possumus, tamen omnes affectiones venialiū in nobis mortificare bene valemus. Illi ergo ex naturæ fragilitate & occasione duntaxat delinquant, qui ante & post quādo soli & liberi apud semetipsos sunt non desiderant aliquid quod peccatum sit, vel sensuale, ut vaniloquium, vanitas societatem, bene manducare & bibere, complacentiam sui ipsius & aliorum, vanā gloriā, & huiusmodi: dum tamē ad hæc aliamquam occasionem acquirunt, citò ex naturæ fragilitate in venialia cadunt: sed quā cito ad se redeunt, dolent inde, & sentiunt aversionem & displicentiam eorum omnium.

DE MORTIFICAT. 217

quæ à Deo elongare possunt: & hoc veniale parvū est, statimq; à Deo per displicentiam remittitur. Illi verò ex propria affectione delinquant, qui antè & post dum liberi ab omni peccatorum occasione existunt, desiderant occasiones habere, non propter peccatum, sed propter oblectationem, ut quod affectant habere vanam societatem ad ridendum, confabulandum, ludendum, quod affectant bene manducare, bibere, novos rumores audire, curiosas vestes habere, & similia in centum modis. Tales quamdiu affectum venialium non mortificant, non dimittuntur ipsis peccata, licet sæpè ea confiteantur. Et quamvis nonnunquam videantur pro eis dolorem habere, tamen ille non provenit ex vero sincero fundo cordis: neque tantus est, ut peccatorum affectiones penitus ex corde eradicare valeat. Istiusmodi etiam nunquam poterunt habere profectum in virtutibus, omnia bona opera eorum multis imperfectionibus sunt permixta, & gratia atque devotione, quam à Deo suscipiunt, non rectè utuntur. Ea propter, quemadmodum Caiphas prophetauit de Christo, *Expediit ut vnus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat: sic etiam expediit ut sensualitas sibi ipsi moriatur, sentiendo seilicet perfectam auersionem ab omnibus, in*

K quibus

*Peccare
ex affectu
one propria*

Ioan. 12.

quibus sensualitas assuevit quiescere, et
tota multitudo operum virtuosorum, pœ-
nitentiæ, misericordiæ, bonorum exerci-
tiorum, confessionis, & huiusmodi non
pereat. O si agnosceremus quàm multi
frustra absque vlla vel modica vtilitate o-
perentur magna, profectò multùm mira-
remur: quia sæpe quod coram hominibus
magnum apparet, coram Deo foetet.

CAPVT IIII.

*De mortificatione omnis inordinati amoris et
de varijs amorum
differencijs.*

Quarta est perfecta mortificatio o-
mnium affectuū secularis, naturalis
& acquisiti amoris. Cuius hæc est ra-
tio, quia omne quod aliquo amplectimur
amore, cor imaginibus depinget, præle-
tū tempore quo nos ad Deum conuer-
te voluerimus, & cor tunc distrahitur
que turbatur, & impurum ineptumq; re-
ditur ad Dei seruitium. Si autem solus
Deum amauerimus, atque amore eius
manibus creaturis & nobis ipsis renūciaue-
rimus, diuina imagine depingemur, cuius
que amore sursum trahemur, ac in abyfso
sui amoris absorbebimur. Vt ergo habeat
tur distinctio moriendi omni amoris, sciē-
dum in primis, quod est amor quidam
m. 2.

*Amor in
d. amoris.*

DE MORTIFICAT. 219

mundanus, qui mundo placere desiderat, & eidem tunc displicere. Amor iste multa opera defectuosa & vitiosa facit ad mundo complacendum. Facit & multa bona opera magis pro mundano honore conquirendo, aut confusione vitanda, quam ad placendum Deo. Omnia autem ista opera imperfecta sunt: Vel si huiusmodi opera propter Deum faciunt aliqui, placet tamen ipsis ut inde laudetur ac honorentur, plus propter gloriam propriam & laudem, quam propter amorem Dei, aut aedificationem proximorum. Similiter e contrario committunt aut committere parati sunt defectus multos & peccata, virtutes quoque omittere plurimas & profectum earum, ad evitandam amissionem bonorum temporalium, honoris, fauoris, amoris, vel potius quam paterentur confusionem, irrisionem, reprehensionem atque contemptum. De omnibus istis David ait: *Qui hominibus placent, confusi sunt, quoniam Deum spreverunt eos.* Secundo, est amor quidam naturalis, quem gerimus ad nos ipsos, ad patrem, ad matrem, ad fratres & sorores, & ceteros consanguineos. Amor iste a Deo prohibitus non est, quia ipsum in cor nostrum non sinere pervenire, naturae nostrae non est bene possibile, sed ipsum bene regere secundum

*Psal. 52.
Amor naturalis.*

K 2 ratio

rationem rectā sub diuino amore, vna est
 summarum virtutum: quia natura nostra
 subtilis est, & in omnibus quærit seipsam.
 Naturalis etiā amor ad cognatos, quantò
 magis licitus est, tantò difficilius vincitur.

Gen. 21.

*Diligen-
 dum quid
 nam in ho-
 mine.*

*Odiendū
 quid nam
 in homine*

Propterea in isto probatur Abraham à
 Deo iubente, vt filium suum ob amorem
 sui immolaret. Et quia diuinus amor su-
 perabat omnem naturalem amorem (nam
 paratus erat Isaac filium suum ob amorē
 Dei necare) ideo amicus Dei appellaba-
 tur. Si volumus ad hoc felix nomen etiam
 peruenire, oportet nos in homine nihil aliud
 diligere quā Deū, & quod Dei est, hoc
 est, virtutes & gratiā. Similiter nihil in ipso
 odire debemus præter vitia: & hoc sine om-
 ni personarū acceptione, siue sit pater,
 siue mater, amicus, aut consanguineus, vi-
 cinus vel hostis, ita quod nullum quis ad-
 eò familiarem habeat amicum, in quo
 quemcunque amet defectum, vel cui sit
 vitij aut defectibus applaudit, seu adu-
 tur, aut cuius præsentiam, conuersationem
 & familiarem societatem desideret, nisi in
 quantum propriæ, vel alterius vtile fuerit
 salutis. Nullum etiam tam magnum hoste
 habebit, vt in eo naturam aut virtutes o-
 diat, vel eius salutem secundum suum posse
 se affectare, petere & cooperari refugiat
 aut atrox dicatur, quam diu spem emendationis

nis habere poterit, exemplo Christi Iesu, qui cum lachrymis & valida voce pro inimicis suis cœlestem patrem rogavit pro venia. Accipe generalem regulam, quod omnis amor (sic naturalis aut alius) qui homini in corde facit inquietudinem & imaginationes, præsertim tempore orationis, vel etiam anhelare facit ad videndum, ad alloquendum, vel ad habendum præsentem eum, qui diligitur & abest, nisi esset solum propter animæ salutem & instructionem spiritualem, amor talis inordinatus est & defectuosus coram Deo, magnūque impedimentum generat proficienti vitæ.

Comen.

Tertio, est amor quidam acquisitus: de hoc duobus modis. Primo, frequenti presentia & conversatione mutuò habitis. Secundo, donis, seruitijs, subsidijs & amicitijs alterutrum exhibitis. Ambo isti amores liciti sunt, sed periculosi, quia faciliter ducunt homines in amorē inordinatum, per quem ad peccata vel defectuositatem retrahuntur, vel à virtutibus aut proficiente vita retrahuntur. Quarto, est amor quidam rationalis, qui crescit & oboritur ex consideratione virtutum aliorum hominum vel sanctorum, aut certe domini nostri, ita quod ratio nos trahit & cogit amare virtutes, & earum opera, Et sic cō-

Amor acquisitus.

Amor rationalis.

tingit quod aliqui ex ingenita natura, vel ex studiosa exercitationis frequentia magnos habent affectus amorphos ad summum bonum (quod est Deus) diligendum, in tantum, ut semetipsos paratos inueniant ad mortem tolerandam propter Deum: & tamen contingere potest, quod totum proveniat ex natura sine virtute charitatis, & sine gratia Dei. Idcirco nemo confidere debet in deuotione & sensibili amore, quia quantum sibi ipsis propter Deum quis moritur, & precepta eius atque consilia sequitur, tantum habet de charitate, & non plus.

CAPUT V.

De mortificatione vanarum & noxiarum cogitationum omnium, de que earundem nocentia.

Quinta est perfecta mortificatio omnium affectuum erga cogitationes & imagines rerum creatarum, & affectuosa quedam conuersio ad omnimodam solitudinem, non tantum secundum corpus, sed multo amplius secundum cor & cogitationes, prout Seneca dicit in libro de quatuor virtutibus: *Cogitationes vagas & somno similes non recipies: quibus si animum tuum oblectaueris, cum omnia discesseris, tristis remanebis.* Notandum quod triplices sunt cogitationes. Primae sunt cogitationes vanae, quae homini in affectu

Cogitationes vanae. non adherent, licet incidant multipliciter cordi

DE MORTIFICAT. 223

cordi instar maris fluctuantis, & auiū volantiū, & similiū. Et cogitationes istæ quāuis in seipsis malæ nō sint, nec magna peccata, tamē magnū impedimentū præstant proficiēti vitæ: suntq; indicia vacui cordis, & tepidæ deuotionis. Quia vbi cor humanum plenum est diuino amore, ibi cedere oportet omnem vacuitatem & tepiditatem, sicut clauus clauo pellitur.

Aliæ cogitationes nociuæ sunt, vt cum *Cogitationes nociuæ.* homo trahit in cor suū imagines creaturarum aliquas, vel peccatorum cum sensuali oblectatione, licet ad mortalis peccati consensum non perueniat. Cogitationes istæ ingens in corde damnū efficiunt, quia valde diuinæ gratiæ in actionem siue internam operationem præpediūt, spiritum sanctum contristant, lectulum dilecti commaculant, insipidum omne spirituale exercitium reddunt. Si tamen huiuscemodi cogitationes & imaginationes incidere nobis importunè cōtra voluntatem nostram, & nos diligentes resistere, earum onus pro spiritali martyrio tolerando, tunc ad magnum nobis meritum prouenirent, nisi occasionem huiusmodi cogitationibus atque tentationibus præberemus per immortificata desideria sensualitatis, vt supradictum est. Quia isti præfati duo modi cogitationum

*Cogitatio-
num ma-
larum cau-
sa.*

cōmuniter veniunt ex incuria & immo-
tificatione nostra, pura quia studiosi no-
sumus ad trahendū cor nostrum violentē
ad bonas cogitationes, sed ex consuetu-
dine effluere permittim⁹ ad superfluas, in-
utiles & noxias cogitationes, & in negli-
gentiā tēpus bene expēdendi. Quia specia-
liter dū nobis gratia & sensibilis deuotio
subtrahitur, tēd ū habemus ad omne spi-
rituale exercitiū & tūc ab extra, solaciū re-
quirimus in vacādo, in loquendo, iriden-
do, & in omni vanitate. Cū autem iterum
nos introuertere volumus ad solitudinē,
cor innumeris cogitationib⁹ & distracti-
onibus oneratū est & occupatū, idcirco
in virtutibus proficere non valemus. Nam
solitudo, silentium & arcta obseruatio
cordis nostri, sunt principium & funda-
mentum proficiēdis vitæ. Tertius cogita-
tionum modus est earum, quæ in seipsis
bonæ sunt, sed mentem inquietant, siue
sint de temporali cura licita, siue sint de
spirituali cura, vt in scrupulosis & pusilla-
nimibus & similibus: siue sint de cœlesti-
bus & æternis, sicut in curiosis & subtili-
bus perseruationibus mysteriorum Dei
& æternæ vitæ. Homines subtilis ingenij,
& ex natura actiui, difficilius quàm alij à
cordibus suis huiusmodi cogitationes va-
lent abigere. Attamen oportet eas pe-
nitē.

*Cogitatio-
nes inqui-
etantes cor.*

DE MORTIFICA T

nitus à corde repelli, in quantū præpediūt
 simplicem cordis quietē, quæ maximè nu-
 trit amoroſū in Deū effluxū. Nā quia Deus
 vnus eſt, melius ſimplicitate cordis inue-
 nitur: & quia amor ætern⁹ eſt, melius deſi-
 derio & amore cōquititur. Nō tamē volo
 q̄ ſine omni imagine & cogitatione eſſe
 debeas, ſed propono tibi imaginem Ieſu
 Chriſti: *qui eſt ſplendor vel fulgor æterni lu-
 minis, & ſpeculū ſine macula*, vt Sapiens ait.
 Hęc imaginē amoroſo deſiderio imitandi
 portabis in exteriori homine tuo, ſecun-
 dū humanitatem eius in cruce penden-
 tem: imprimetſque tibi formam ſuæ abyſ-
 ſalis humilitatis, abiectionis, patiētiae, mi-
 ſericordie, & omnes alias abyſſales virtutes vl-
 tra omniū hominū capacitatē. Imaginem
 hęc accipe in omni loco, in omni hora, in
 omni verbo, in omni opere, in omni occu-
 patione, intus ac foris, in proſperis & ad-
 uerſis. Si comedis, intinge ſingulas bucel-
 las panis in vulnera ei⁹. Si bibis, cogita po-
 tū quē in cruce potauit. Si lauas man⁹, vel
 corpus, cogita ſanguinē quo animā tuam
 lauit. Si vadis dormitum, cogita lectum
 crucis, & reclina caput tuum ſuper cerni-
 cal ſpinae coronæ. Et in his cogitationibus
 debes nutrire amoroſam cōpaſſionem &
 deſiderium imitandi veſtigia eius. Interi-
 ori autem homine portabis imaginem
 K. 5. abyſſa-

*Simplifi-
catio cor-
dis.*

*Imago
Chriſti in
corde por-
tanda.
Sapie. 7.*

*Alias ten-
tatione.*

abyſſalis charitatis ſuæ, ex qua cuncta creauit, humanam naturam aſſumpſit, formã cunctarum virtutum dedit, amarã mortem ſuſtinuit, vitam æternam parauit, & ſeipſum totum promiſit. Et hoc modo cogitationes commutabuntur in affectiones, & cognitio in amorem perfectum: quia amor operatur mortificationem naturæ, vitam ſpiritus, operationem ſuperiorum virium, influxumque in Deum, & ſeparationem ab omni creatura.

CAPVT VI.

De cura omni nõ neceſſaria reiſcienda, atque de rerum externarum adminiſtratione.

Sexta, eſt perfecta mortificatio exterioris curæ, quæ non eſt de iuſta neceſſitate propter ſpiritualem vtilitatem, vel propter obedientiam. Hic ſciri poteſt vera differentia actiuæ vitæ, quæ fideles ſeruos Dei efficit: & contemplatiuæ, quæ ſemiliares amicos Dei facit. Nam quidam in ſua conuerſione eligunt obedire Deo, ſanctæ eccleſiæ, & ſuis ſuperioribus: exercitantque ſe in virtutibus, in bonis moribus, in ſtatutorum & ordinationum diligenti obſeruatione, quærentes in omnibus honorem Dei, & nõ ſeipſos. Sed alio-tem perfectionem conſtituunt in exercitijs vitæ actiuæ, & in orationibus vocalibus,

*Vita inter
na quomo-
do acqui-
rasur.* feruenter desideret & petat à Deo, atque
ad eam studiosè se applicet: quia Domini
noster gratiam suam & opem (siue ad ope-
ra exteriora virtutum, siue ad interiorum
hominem & exercitia dilectionis) elargi-
tur, secundum quod vnusquisque ad hu-
iusmodi se disposuerit, suamque diligen-
tiam aut operam adhibuerit. Si ergo ho-
mo internus, & illuminatus Dei amicus
fieri vis, oportet vt cor tuum ad eum purifi-
ces, vt nihil citra Deum in eo quiescat: &
omnia exteriora opera & occupationes,
quas dictante ratione vel obedientia per-
ficies, absque multiplicitate & sollicitudi-
ne cordis agere discas, cum eleuato intel-
lectu atque affectu ad Deum: quia tametsi
labor qui in silentio fit, valdè laudetur: ta-
mè multiplicitas, sollicitudo & distractio
cordis reprobatur: quia in frigidant affe-
ctum amoris, exponuntq; hominem mul-
tis tentationibus & insidijs inimici, nara-
ra & sensualitas potentiores fiunt, atque
magis seipsas quærunt in oblectationibus,
in vanitatibus & voluptatibus, ex quibus
intellectus obfuscatur, spiritus insensibilis
efficitur, & omne spirituale exercitium in-
sapidum.

*Tentatio-
nes omnes
vincendi
modum.* Si igitur volueris vincere omnes tenta-
tiones diaboli, carnis & mundi, omnes fra-
gilitates ac imperfectiones tuas, omnesque

DE MORTIFICAT. 229.

mnescq; naturales passiones, labora omni tempore gestare internum & eleuatum animum & desiderium in Deum, semper magis sequendo internum amoris exercitium, quam exteriora opera virtutum. Nā distractiua occupatio cordis, etiam in licitis sua consuetudine quandam superinducit animi distemperantiam, vel indispositionem & euagationem cordis, quæ amputari etiam orationis tempore nequeat: & etiam non sinit inferiores animæ vires peruenire ad aliquam quietam recollectionem sui. Ad istud autem nemo perfecte peruenire potest, nisi affectus suus liber sit ab omni re infra Deum existente, & adeo in Deum raptus, vt seipsum contemnere sciat in omnibus propter amorem Dei: quoniam purus amor facit spiritum purū, simplicem, & ab omnibus liberum, in tantum, vt sine labore semper se conuertere in Deum possit. Nam vbi amor, ibi est oculos memorię, & cordis affectus, ita vt tā paratum se inueniat ad suam introversionem, quam ad extroversionem.

De omni cordis amaritudine tollenda, per amoris diuini dulcedinem.

CAPVT VII.

Septima est perfecta mortificatio omnis amaritudinis cordis. Notandū, quod.

K 7

Amaritudinis cordis origo. quod amaritudines istæ cordis ex quintuplici origine procedūt. Primo ex præsumptione priorū virtuosorū operum in multa penitētia, aut exercitijs, & alijs operibus, quæ bona corā hominibus apparēt: sed ex proprio, superbo, immortificato corde procedūt, & appellātur falsæ iustificatiōes, scētentq; corā Deo: quia tales homines seipfos in huiusmodi exaltant, multumq; proclives sunt ad aspernandū & iudicandū alios corde, vel etiā verbis, dicentes cum Pharisæo: *Non sum sicut ceteri hominum, raptores, iniusti, adulteri: vel etiam hic publicanus.* Nec aliqui homines periculosius istis stant, quia de proprijs virtutibus peiores sunt, & faciles sunt ad alijs indignandum, malè de eis suspicandum, falsè iudicandum, quemadmodum beatus Gregorius dicit: *Vera iustitia compassionem habet, falsa verà indignationem erga homines fragiles & peccatores.* Et istud est signum amaricatæ, elatæ & inquietæ conscientiæ; quia sanctus Ioannes Chrysostomus dicit: *Qui seuerè discutit alienum, id est, aliorum defectum, nunquam propriam reatum veniam merebitur, quamdiu scilicet se de hoc non emendauerit. Si autem istud in consuetudinem duxerit, vix est spes habenda quod se emendabit.* Secundo, amaritudo ista venit ex suis ipsius accidio.

Luc. 18.

DE MORTIFICAT. 237

accediosa immortalitate. Et hæc amaritudo maximè habetur contra prælatos siue superiores regentes, dum nolunt tallium (scilicet immortalitatorum & amaricatorum hominum) desiderijs acquiescere, sed magis ipsos exercitant in his, quæ contraria sunt eorum desiderijs. Nam tunc murmurare atque susurrare incipiunt contra superiores suos, & alios etiam ad indignationem superiorum suorum trahere desiderant. Hinc certo certius scias, nihil homini damnabilius esse coram Deo murmuracione, præsertim contra prælatos & superiores. Quia, ut sanctus Augustinus ait, in nullo populus Israel in veteri testamento Deum in tantum offendit, sicut quod murmurauerunt aduersus Deum, hoc est, aduersus superiores quos Deus ordinauerat, videlicet Moysen & Aaron, quem admodum Moyses dicit in Exodo: Nec contrarios est murmur vestrum, sed contra dominum. De huiusmodi hominibus etiam vix spes est quod proficiant in virtutibus: quia murmuratio est vnica filia dæmonis infernalis, cui cuncta pascere monasteria commisit, quam isti sibi desponsauerunt. O maledictum peccatum, o odibilis bestia. Nā omnia bona tu deuoras. Tu prænuncia es æternæ damnationis. Tu fomentum es ignis infernalis, Tu pauperem an-

Exod. 16.

Murmuratio filia dæmonis infernalis.

Nu. 16.

mam non deiformem sed dæmoniformem
 efficit. Ob tuam odibilitatem Dathan &
 Abiron cum sua progenie oportuit viuē-
 tes descendere in infernum in corporibus
 simul & animabus. Propter te Chore
 cum ducētis quinquaginta viris* inferna-
 li igne comburebantur & occidebantur,
 ac corpore simul & anima ad inferna de-
 ducebantur. Tertio, amaritudo ista oritur
 ex inuidia, quam aduersus alios habet pro-
 pter aliqua sibi facta in verbis, factis, si-
 gnis vel gestibus. Isti grauitur excedunt Deū
 que offendunt valde, omnia in peius inter-
 pretando & iudicando, quamquā in se ma-
 la non sint: & hoc ipsum prouenit ex eo
 quod optant in alio reperire, quod possunt
 vituperare vel diffamare, aut quo alicui
 nocumentum inferre valeant. Et istud val-
 de cauendum est, quia ex odij atque inui-
 diæ fundo procedit. Quarto, amaritudo
 ista oritur ex desiderio propriæ compla-
 centiæ, quia scilicet volunt videri, amari,
 laudari, pro deuotis haberi à suis superio-
 ribus, & ab his cum quibus conuersantur,
 vel etiam à secularibus. Quando ergo vi-
 dent quod alius melius se habet, emenda-
 reque nouit, plusque amatur, exaltatur vel
 laudatur, quā ipsi Protinus ob hoc inui-
 dent illi, nitunturque ipsum minorare, &
 auferre famam eius per detractiones, &
 similia.

* Alias
 celesti.

DE MORTIFICAT. 233

Quintò, amaritudo hæc oritur ex propria peruersitate & malitia: & hoc duobus modis: Primò, ex mala, inquieta & amaritata conscientia, in qua adeò redditur talis fastidiosus, vt omnibus cū quibus conuersatur, sit oneri, & efficitur vas omnibus plenum peccatis. Et quia in seipso iniquus est, eisdem oculis cæteros intuetur, ac in peius cuncta interpretatur, instar basilisci, qui omnibus hominibus quos videre potest, venenū infundit & necat. Nā tales de alijs non norūt aliter iudicare, quā quales ipsimet sunt. Secundò sciendum est, quod istiusmodi homines ex quò ipsimet adeò iniqui & immortificati manent, inuident, quod diuina gratia tantas virtutes in alijs operatur, & vellent quod alios deuotos, humiles & virtuosos homines inde retrahere possent in eandē, in qua ipsi sunt iniquitatē. Et quia id agere nequeunt, ideò derident ipsos, & persequuntur verbis, operibus vel corde, peccantq; in spiritū sanctū.

*Inuiden-
tia diuina
gratia.*

*Perora-
tio.*

Omnes has amaritudines oportet tam perfectè vinci ac consumi in suauitate diuini amoris (si aliquem virtutum profectū habituri sumus) vt nostros etiam inimicos ac persecutores amplectamur in corde tam pleno amoris affectu, ac si essent meliores amici quos habere possemus; prout etiā reuera sunt secundū opera, licet

✠

nō secundum suū affectum. Quia qui nos
persequuntur, ad sublimius meritum nos
perducunt, & ad altiozem gloriæ coronā.

CAPVT VIII.

*De omni vana gloria & superbia calcauda, de
que desiderio contemptus sit.*

Octaua est perfecta mortificatio affe-
ctuum vanæ gloriæ & propriæ com-
placentiæ, honoris seculi atque su-
perbiæ, in perfecta cognitione & deside-
rio omnis contemptus. In his verbis duo
sunt principaliter prosequenda. Primum est,
quod oportet omni vanæ gloriæ, & com-
placentiæ quam aliquis in seipso habere
potest de aliquo virtuoso opere, aut gratia
Dei seu dono, totaliter mori in perfecta
agnitione suæ abyssalis vilitatis. Quia ni-
hil tam nociuum homini spirituali, nec
liquid Deo plus displicet, quam vana glo-
ria, & propria complacentia. Hinc legi-
mus de sancta quadam virgine nomine
Clara, quod propter exiguam tentationē
vanæ gloriæ, subtractus ei à Deo fuerit
annis quindecim influxus diuinæ dulcedi-
nis ac spiritualis illuminationis: nec prius
potuerit redire ad ipsum influxum, etiam
cū multis lacrymis, multo labore, & mul-
tis precibus. Nec hoc mirum videri debet,
quā hoc solo fideles serui ab infidelibus e-

*Gloria
vanani-
bil Deo o-
dibilis.*

Geor-

fecernantur. Quia sicut seruus iustus potest ieiunare, vigilare, orare, elemosynam facere, & alia opera virtuosa perficere in veritate: ita potest & infidelis secundum exteriorē apparere: hoc solo excepto, quod non potest domino suo esse fidelis, ut scilicet propter eum duntaxat hæc agat, & eius gratiæ tantummodo ascribat: quia sibi ipsi ascribit ac cum oblectatione in his gloriatur, exaltando se & magnum reputando, ubi tamē se debet humiliare: alia gratia se reddit indignum: eaque abutitur ad suam damnationem potius, quam ad salutē. Igitur satagere debet, & recognoscere sine fisione omni gratia se indignum, & peccatorum præ cunctis viventibus viliores. Et ad hoc perueniendū, tres oculi considerationis haberi debent. Primus considerabit multitudinem, turpitudinem & magnitudinem suorum peccatorum, ingentem etiam ingratitudinem de diuina gratia, quam accepit (in auxiliū virtutum, & auersionem à peccatis) donatam sibi à Deo. Secundus oculus considerabit quod à multis peccatis præseruatus sit sola diuina gratia, & non sua resistētia: & quod à Deo subtraheretur sibi fuerint occasiones & tērationes magnorum peccatorū, in quibus præ omnibus alijs grauius cecidisset, si ipsum diuina gratia (sicut alios plurimos) dereli-

*Seruitus
discretio.*

*Oculus
humilitatis
veræ
triplex.*

dereliquisset. Tertius oculos considerabit
 diuinæ gratiæ profluam largitatem, quam
 sine meritis suis accepit: & quod maxi-
 mus in mundo peccator si recepisset gra-
 tiam talem, deo gratior existeret, melius-
 que, ipsam custodiret, & fidelius exerce-
 ret in opus, quàm ipse. Etiã licet alius qui-
 libet hodie maximus peccator existat, cras-
 tino die conuerti poterit, & viuere san-
 ctissime, sicut Paulus, Magdalena, & ceteri.
 Existis punctis peruenire poterit per
 gratiam Dei ad cognoscendum veraciter
 (quantum in eo est) se maiorem totius
 mundi peccatorem: quia si bonus est, hoc
 est sola gratia Dei. Et sic poterit Deo gra-
 tus fieri ex vna parte, & humiliare seipsum
 ex altera.

*Laus hu-
mana.*

Secundum est, quod omni inordinate
 affectui humanæ laudis, honoris, favoris,
 & complacentiæ, quis perfecte moriatur,
 desiderando ab omnibus contemni, illudi,
 confundi, abijci. O quàm parum hæc virtu-
 tes quærentur ac desiderantur, & multo
 minus acquiruntur. Nam etsi reperiantur,
 qui non concupiscant honorari vel illis
 placere: attamen valde pauci sunt qui ex
 fundo cordis desiderent despici, confundi,
 illudi, & abijci. Et si appareat eis sepe quod
 seipsum contemnant ex fundo cordis, &
 desiderent contemni, tamen quamdiu hoc
 sequ.

DE MORTIFICAT. 237

insensibiliter experti non fuerint, puta improvisè magnam despectionem & confusione accipiendo, & in primo ictu oculi illas recipiendo pleno affectu sine cordis retractione, tamdiu sibiipsis in hoc non ^{Despectio} _{sui.} confidant. Quia si dixeris, quod talis tibi confusio & despectio non acciderit, ego tibi respondeo, quod te Deus necdum satis fortem & mortificatum ad hoc cognoscit. Nam ad nihil est Deus paratior, quàm ad mittendum verè mortificato cordi omnem confusionem, despectionem, & exteriorem aduersitatem: quia nouit summa in hoc consistere merita, ad quæ suos charissimos amicos perducere cupit. Hoc Iesus in semetipso ostendit, quando mortem turpissimam suscepit, & in virginea matre sua stante sub cruce, in sancto Ioanne Baptista, & in omnibus dilectis apostolis suis.

Notandum tamen hic est, quod nemo propter desiderium despectionis alteri debet dare occasionem probabilem se confundendi, ne sibi occasio fiat mortalium peccatorum. Sed si confusio aliqua vel despectio sibi præter sua demerita superuenerit, illà amore Dei pleno corde & affectu suscipere debet: quia hæc est via cõpendiosior ad magna merita, & vitam æternam.

*De mortificatione omnis inordinate interne
dulcedinis curiositati que intellectus.*

Nona est perfecta mortificatio omni-
um affectuum erga oblectationes in-
ternas spirituales vel sensuales. No-
tandum quod per sensuales internas oble-
ctationes hic intelliguntur omnes sensibi-
les gratiæ, deuotio, dilectio, & interne
dulcedines, quæ recipiuntur, & quibus
frui in inferioribus viribus animæ ita
quod natura & sensualitas hominis parti-
cipes efficiantur. Ista etiam interdum acci-
piunt in peccatis mortalibus existentes &
permanentes: sed communiter illi susci-
piunt, quos à mundo & à peccatis Deus
vult retrahere. Modo sunt nonnulli, quo-
rum omnis labor & oratio ad Deum est ad
habendam sensibilem istam gratiam, de-
uotionem atque dulcedinem & quamdiu
illam non habuerint, non libet eis aliquid
boni operari: videtur que eis nullius esse
valoris quicquid agunt: & hoc ideo, quia
putant sensibilem deuotionem & amorem
esse veram charitatem Dei: in quo multum
errant. Nam solum est donum Dei, adiu-
mento existens homini ad melius seipsum
mortificandum & retrahendum ab omni
creatura & seculari lætitia, ac se totaliter
reli-

*Deuotio
sensibilis
ad quid de-
tur homi-
ni.*

resignandū in beneplacitā Dei voluntatē.
 Affectantibus ergo talia, vt sibiipsis co-
 melius in omnibus moriantur ac studio-
 sius diuino amoris se mancipari possint,
 licitum est istā sensionē gratiæ, deuotionis
 atque dulcedinis querere, & à Deo petere.
 Sed qui ipsā quærunt, affectant & petunt
 quia delectabilis est, & quiescere in ea vo-
 lunt ad fouendam oblectationem suam,
 grauitè contra Deum delinquant: Et
 quamuis propter hoc mundanam & car-
 nalem delectationem relinquāt, hoc tamē
 non est alicuius valoris: quia internę de-
 lectationes externas cūctas exuperant, ita vt
 externis pro internis libèter veliat carere,
 vbi autem internæ ipsis subtractæ fuerint,
 rursum ad externas se conuertunt, quia si-
 ne delectatione esse nolunt. Consequēter
 scire debes, quod nemo sibi ipsi videri de-
 bet esse alicui⁹ sanctitatis, ex eo quod mul-
 tū habeat sensualis amoris, deuotionis &
 suauitatis, ac sapius sibi gratia affluat: nā
 communiter huiusmodi nobis propter in-
 firmitatē nostrā & immortificationē eue-
 niunt, vt pote qui alias Deum diligenter
 nō quæreremus nec seruiremus ei, neque
 nos ipsos totaliter à seculo abstraheremus.
 Et istud ex hoc notari potest, quia in ini-
 tio conuersionis suæ sentit homo cōmu-
 niter

*Cur ne-
 mosi i ar-
 roget san-
 ctitatem.*

II
 interne
 sus,
 omni-
 nes in-
 s. No-
 s oble-
 senti-
 internę
 quibus
 mæ ira
 e parti-
 m acci-
 nes &
 i susci-
 Deus
 , quo-
 n est ad
 m, de-
 am d u
 liquid
 as esse
 quia
 nosem
 mul.ū
 adiu-
 ipsam
 omni-
 aliter
 scū.

*Instabili-
tas natu-
re.*

240 HENR. HARPPII

niter magis huiusmodi deuotionem. Etiam frequenter sunt innati appetitus naturæ: quia vsque ad annum quadragensimum est natura multum instabilis, inclinabilis & affectuosa, quærens in suo exercitio solatium interni saporis & oblectationis, ita quod exercitia quæ multi pro magnis & sanctis reputant, ex naturali affectione & dilectione veniât duntaxat: quemadmodum intuemur quotidie, quod multum occupans se cum alio homine naturali tantum amore inflammatur, ut sibi videatur cor suum rumpendum. Similiter isti frequenter nudam naturalem affectionem fouent, ubi se putant magno diuino amore inflammati. Quantum verò sibi ipsi mori discunt in duodecim mortificationibus istis, quas prosequor, tantum de diuino amore & vera sanctitate habent, & non plus. Et scire debes pro generali regula, quod omnia quæ à Deo querere & desiderare possumus, quæ non ordinantur ad nudam mortificationem & relictionem sui propter amorem Dei, permixta sunt cum natura & propria quæstione. Et in isto potes notare, quàm citò natura se ipsam quærat, etiam in illis quæ multum diuina esse videntur. Et licet diligenter ab vna parte propellatur & contemnatur, nihilominus occultè reuertitur ex
alia

quoniam.

DE MORTIFICAT. 248

alia parte quærens seipsam, ita vt hoc perpendere vel deprehendere non valeamus, & idcirco etiam pauci sunt, qui seipsos verè cognoscant, perfectè deuincant.

Secundo, per internas spirituales oblectationes intelliguntur delectationes, quas quis in viribus intellectualibus recipit, videlicet in visionibus, imaginibus, formis & similitudinibus, vel in supereminenter Deum contemplando & cognoscendo. Hic ergo notandum est quod quidam seipsos dumtaxat exercitant in viribus intellectualibus, & non affectiuis: neque finis eorum est, vt ex hoc ardenti amore succédantur, sed vt notitiam habeant curiosam, quocunque modo sciendi fiat. puta quomodo Christus est cõceptus, natus, crucifixus: quomodo resurrexit, ascendit & de omnibus ordinibus & gaudijs æternæ vitæ, & de distinctione sanctæ Trinitatis & similibus: in quibus internas spirituales suas oblectationes constituunt, quas vocant contemplationes, putantes hoc modo se ducere vitam contemplatiuam. Sed isti multum valde aberrant a vera vita contemplatiua, quam propriè fundari oportet in ardenti abyssali amore Dei, in quo vnusquisque cum suo amore & affectu desiderare debet, vniri & absorberi, vt in illo omnis dissimilitudo Dei subincendatur

Curiositas intellectualis.

Contemplationis fundamētum quod datur

L

*Laqueus
diaboli.*

datur in perfecta suiipsius mortificatione. Nam istiusmodi homines indagare cupiunt, & etiã à Deo adipisci multorum secretorum notitiam. puta nũc naturali ingenio comprehendere, nunc verò à Deo notitiam aliquam inde recipere in exterioribus sensibus vel in interioribus vitibus animæ, siue sint inferiores, siue superiores. Exempli gratia: Affectant oculis exterioribus videre angelos, æternam vitam, infantulum in sacramento & similia, vel cantantes angelos audire, aut externam in sacramento dulcedinem sentire, & similia in omnibus sensibus. Et idẽ optant intrinsecus in omni notitia, quæ recipi potest in visionibus, in imaginibus, in formis, in similitudinibus, in spiritali intelligentia, & in supereminenti agnitione Dei. Ista autem in his suas affectiones & oblectationes constituentes, multum gratis laborant, atque in periculoso statu deceptionis. Nam frequenter inimicus quando hoc notat, permittente Deo, ipsos decipit multiplici apparitione tam exterius in sensibus, quàm etiam interius, aut etiã in somno, ipsi verò cum desiderio & oblectatione hæc suscipiunt, cū proprietate possident, gloriantur, in huiusmodi & se exaltant, magna de seipsis sentiunt, sibi sapientes fiunt, in suo sensu obstinati

DE MORTIFICAT. 245

efficiuntur, & demonis filij. Idcirco, qui
securè & fructuosè se exercitare vult, *Exercitiu*
omnia sua exercitia ordinare debet ad val- *suum.*
de in se excitandū amorē Dei, & nō ad ob-
tinendā altā notitiā eorum quæ sibi neces-
saria non sunt. Et si aliquam cognitionem
à Deo acceperit, tamen non debet in ea re-
quiescere, vel nimīū credulus esse, nisi prius
studuerit sapienter & humiliter super hoc
consulere illos, qui discretionem omnium
spirituum habent. In illo verò dūtaxat re- *Quies.*
quiescere debet, quod propter amorē Dei
se semper paratum inueniat ad standum, in
omni relictione.

CAPVT X.

*De scrupulis conscientie nimijs rescindendis,
& de origine scrupulositatum.*

Decima est perfecta mortificatio o-
mnis scrupulositatis cordis cū perfe-
cta confidentia in Deū. Hic sciendū
est, quod sunt aliqui, qui conscientiam
suam quietate non valent amara cōtritiō-
ne, sæpe confitendo, aut magnam pœnitē-
tiam faciendo, quin semper permaneāt in
tremebunda anxietate & timore, ac corde
inquieta, sine vera spe & confidentia in
Deo. Et quantumlibet magnum conscien-
tiæ scrupulum habeant, & quālibet sæpe
confiteantur, tamen non fideliter laborāt

L 2

cmē-

emendare defectus, de quibus conscientia remorsum habeant & anxiantur. Et istud est signum, scrupulositatem hanc non ex amore iustitiae, sed ex timore diuinæ vindictæ descendere.

*Scrupulo-
sitas ori-
go.*

Facit etiam ista conscientia scrupulositas saepe aliqua esse peccata, quae in seipsis peccata non sunt: venitque ex duplici origine. Prima est inordinatus amor sui ipsius, quia ex illo venit inordinatus timor, scilicet quod aliquis nimium formidat, quicquid naturæ contrarium est. Et ergo licet appareat exterius istos seruare praecepta Dei & sanctae Ecclesiae, tamen praeceptum charitatis non custodiunt: quia quicquid agunt, non ex charitate, sed timore & coactione, ne damnentur, perficiunt: ac per hoc non ex amore Dei, sed sui ipsorum id faciunt. Ea propter in Deo confidere nequeunt, quia Deo fideles non sunt: sed tota vita eorum interior pauor est & formido, labor & miseria. Et quicquid agunt in oratione, in laborando, in poenitentibus, in operibus misericordiae, totum faciunt ad expellendum istum timorem, sed nihil eos haec iuuare possunt, Nam quanto amplius se diligunt, tanto mortem, iudicium ac poenas inferni magis metuunt. Notari ex isto potest, inordinatum timorem venire ex amore sui ipsius, quo unusquisque appetit esse beatus

*Timor in-
ordinatus
vnde.*

DE MORTIFICAT. 245

beatus, quamuis ei qui cum beatum face-
re potest, sit infidelis. Alia origo scrupu-
lositatis est ex hoc, quod amor eorum ad
Deum modicus est: quia paruus amor par-
uam causat confidentiam. Et solus amor
Dei perducit hominem ad veram spem &
confidentiam diuinæ misericordiæ, boni-
tatis, liberalitatis & gratiæ: quam confidē-
tiam nulla virtus, quantumcunque ma-
gna appareat, nec vlla pœnitentia sine a-
more Dei potest dare. Nihil autem tam
necessarium est volenti ad vitam perfe-
ctam peruenire, sicut magna spes & con-
fidentia in Deo. O sancta spes; o beata in-
Deo confidentia, dum modo non pertra-
hat aliquem ad incuriam & accediam suæ
edicationis, sed magis excitet ad dignio-
rem gratitudinem, & ad diligentiam acqui-
rendi perfectius diuinam gratiam & cha-
ritatem, atque ad omnem virtutum per-
fectionem, ad abijciendum omne quod
sensuale est, & ad proseguendum quicquid
ad sui ipsius mortificationem deseruit, ad
sufferendam quoque hilariter omnem ad-
uersitatem: tunc huiusmodi spes sibi valde
necessaria est & salutifera. Nam quanto
plus sperat, tanto magis gratus est,
seipsumque amplius e-
mendat.

*Confiden-
tia in De-
um.*

De impassibilitate in aduersis habenda, & de
tribulationum uisitate.

VNdecima est perfecta mortificatio
omnis inquietudinis & impatientia
cordis in omni exteriori aduersitate,
sive sit diffamia, derisio, detractio cū men-
dacio, aut damnum rerum temporalium,
amicorum & affinium, sive alia qualiscū-
que persecutio, quæ alicui permissione di-
uina accedere potest. Hic scire debet,
quod illi qui se ad suis ipsius mortificatio-
nem dare uolunt, sæpe a domino nostro
multifariè tribulatione exteriori proban-
tur, an perseverare valeant in suo bono
proposito, quemadmodum angelus dixit

Tobi. 12.

Tob. 1. 2.

ad Tobiam: *Quia acceptus eras Deo, necesse
fuit ut tentatio aduersitatis (exterior) pro-
baret te.* In hunc modum etiam Iob pro-
batur, qui similem sibi non habebat in ter-
ra. Nam cum omnia sibi ablata, uxorque
sua & amici illi fuissent contrarij, nec
non & ab hoste percussus fuisset à plan-
ta pedis usque ad verticem, nihilomi-
nus permāsit quietus & patiens corde, ne-
que peccauit labijs suis, sed dixit: *Domini-
nus dedit, dominus abstulit: sicut domino*

Iob. 1.

Matt. 26.

27.

*placuit, ita factum est. Sit nomen domini be-
nedictum.* Similiter Christus Iesus post o-
mnem

DE MORTIFICAT. 247

mnem persecutionem Iudæorū, in capti- *Marc. 15.*
nando, in percutiendo, in illudēdo, in fal- *Luc. 23.*

fos testes producendo, in flagellando, in
crucifigendo, quieto corde & amoroso af-
fectu in cruce pendens, clamore valido &
abundantibus lachrymis pro suis inimicis
rogabat, dicens: *Pater ignosce illis, quia ne-
sciunt quid faciunt.* Nec poterant illi tot pœ-
nas & contumelias inferre, quin aff. ctat-
ret multo plura pati propter amorem pa-
tris sui & omnium hominum salutem. Om-
nibus etiā quos dominus noster trahere
disponit ad supremum statum merito-
rum, multa vult toleranda transmittere. O
si sciremus ex quanta charitate afflictionē
mittat dominus noster quocunque etiam
modo veniat, multum eam affectuose pe-
teremus & expectaremus, amoroseq; sus-
ciperemus. Nā afflictiones sunt dona cha- *Aduersi-*
rissima, quæ Deus secretis seu familiaribus *tas dona*
amicis suis tribuit ad ornandas animas *Dei.*
eorum, & perducendas ad veram Dei si-
militudinem. Quia nunquam tam subtilis
imaginum sculptor extitit, qui tanta dili-
gentia ac sollicitudine lineamenta imagi-
nis ad exemplaris (secundum quod eam
formabat) perfectionem trahere elabo-
rauerit, quemadmodum Deus omnipo-
tens ab æterno sua sapientia immensa præ-
uidit atq; præordinauit de secretis amicis

suis, quomodo mediantibus huiusmodi afflictionibus ipsos perduceret ad perfectissimam similitudinem Christi Iesu. Propterea dicit Augu super Psalterium: Cum ceperit homo Christianus cogitare & disponere ut perf. Et proficiat in virtutibus & sub ipsius mortificatione, statim incipit pati linguas aduersantium. Quicumque illas nondum passus est nondum profecit. Quicumque illas non patitur, nec dum conatur proficere. Notandum est autem tres esse patientiae gradus. Infimus horum est, compescere seipsum à vindicta inferenda manibus vel desideranda corde, qui gradus valde imperfectus est, quia saepe ibi remanet cor amaritatum: de quo consurgunt murmurationes, susurrationses, detractiones, inuidiae, suspiciones malae, & similia. Ista sunt signa immortificati cordis atque inordinati amoris ad seipsum: quia omnis inordinata anxietas, tristitia, & inquietudo, et ordinato oritur amore. Propterea dicit Gregor. Qui equanimiter aliena mala & persecutionem non tolerat, ipse sibi per impatientiam testis est, quia à boni plenitudine, id est, virtutum & gratiarum perfectione longè distat. Medius gradus est, cum aliquis non solum manus & desideria à vindicta cohibet, verum etiam cor suum purificat & mundat ab omni amaritudine & inuidia.

Et quam

Gradus
patientiae.

DE MORTIFICAT. 249

Et quamuis desideranter non patiat, tamen tolerat humiliter recognoscendo se dignum illud (imò etiam multo plura) pati: & paulatim percipiens vbertatem gratiæ, quæ per hoc acquiritur, voluntatem suam pacat ad patienter suffrendam omnem futuram aduersitatem: & hoc modo incipit sibi ipsa tolerantia fieri valde meritoria. Supremus gradus est patientia affectionis, quæ ut conformis efficiatur dominicæ passioni, & omnibus quæ in ipsa contigerunt, omne contrarium quod sibi obuiare potest, cum magno desiderio suscipit, & plura semper pati desiderat, dicendo cum Dauid: *Improperium expectauit* Psal. 68. *(scilicet cum desiderio) cor meum & miseriam.* Et istiusmodi homines sentiunt magnam abundantiam amoris Dei & dulcedinis, quæ ex ipsa tolerantia exprimitur, fluens per omnes vires animæ, per quam in tantum inebriantur in Deo, ut nullum videantur externum cõquium, dãmnum vel pœnam sentire. Nam omnem persequutionem quã patiuntur, reputant pro adiutorio veniendi ad dilectum, & oēs persecutores diligunt tanquam veros adiutores ad vitã æternã. O felix anima, quæ ad istud peruenit, quia eternaliter in brachijs Iesu Christi requiescit.

De perfecta propria voluntatis abnegatione, atque de obedientie gradibus.

L 5

CAPVT

*Liberi ar-
bitrij no-
bilitas.*

*Voluntas
propria.*

Iosus 6.

*Obedien-
tia quibus
necessa-
ria.*

Dodecima est perfecta mortificatio
omnis proprię voluntatis in totali vo-
luntariaque resignatione, ad omnem
internam derelictionem suffrendam pro-
pter amorem Dei. Notandum quod nobi-
lissimum eorum quę Deus homini contu-
lit, est liberum arbitrium, per quod solum
peccata committit, aut virtutes perficit. Et
ideo nihil homini tam nocuum est, quàm
perfrui sua viciata propria voluntate. Nā
ipsa est quasi fundamētum, super quod om-
nis inordinatio peccatorum congrega-
tur & quiescit; sed si euertimus hoc fun-
damentum, *corruent omnes muri Iericho*
id est, omnis vitiosę affectionis. Ara-
men istud non sic intelligas, quasi necessa-
rium sit homini obedientiam vouere, vt
ad perfectionem valeat peruenire: sed si-
cut supra dictum est de voluntaria pau-
pertate, sic etiam hęc dico, quia illis ne-
cessarium est sub obedientia stare, qui ex-
ercitari ab alijs indigent, vt ad perfectionē
perueniant, cō quōd seipsos non bene va-
leant vincere, & mori propter modicum
amorem Dei & tractum, quem in se de-
bilem adhuc sentiunt, & magnum tra-
ctū immortificationis & irresignationis,
quem adhuc habent. Itaque quādo huius-
cemodi

DE MORTIFICAT. 254

remodi homo bonæ voluntatis est, necesse est, ut ad obedientiam se obliget, ut cæteris quoque temporibus dum iterum rebellionem & immortalitatem naturæ suæ senserit, ab alijs compellatur seipsum relinquere. Sed qui perfecti sunt, aut si adhuc perfecti non sunt, tamen spiritu Dei & gratia eius atque amore sic aguntur, ut oporteat eos totaliter mori voluntati propriæ, eamque relinquere, & sequi ab intra tractum ac placitissimam Dei voluntatem: istis non est necessarium sub obedientia stare & regi, quia sub diuina obedientia stant ad semetipsos relinquendum, & voluntatem domini secundum omne eorum nosse in omnibus sequendum. Veruntamen necessarium est eis (scilicet perfectis prædictis) habere propriam voluntatem standi sub obedientia aliorum, si scirent Deo id magis placere. Propterea qui extra religionis statum remanet, non propter libertatem naturæ & sensuositatis, sed solummodo ob retinendam libertatem spiritus ad die noctuque propinquius meliusque coniungendum se Deo in omnibus exercitijs spiritualibus, in hoc laudandus est, & non vituperandus: sed oportet ipsum diligenter cauere, ne abutatur libertate sua, sed Dei obedientiam assumat in omnibus modis, uti iam prosequar.

*Obedien-
tia voti.*

*Obedien-
tia cōfor-
mitatis.*

Tres itaque sunt obedientiæ gradus. Primus est obedientia voti, quod factum est in professione. Sed multi inveniuntur, qui quamvis operibus ab extra votum obedientiæ impleant, tamen ostendunt multis signis se ad hoc inuoluntarios: nec superioris voluntatem perficere cupiunt, sed ut superior iuxta voluntatem eorum iubeat, exoptant: alioqui rebelles sunt, & murmurant atque se excusant. Et istis esset multò melius obedientiam non vouisse, eo quòd votum ipsis laqueus damnationis factum sit: quia Bernardus dicit, quod qui occultè vel apertè satagit, ut quod ipse vult, hoc ei prelati iniungat, ipse se seducit, & frustra sibi blanditur de obedientia prelatorum. Non enim in ea re ipse prelati, sed magis ei prelati obediunt. Secundus gradus est obedientiæ conformitas, cum quis non tantum operibus foris obedit, sed etiam voluntatem suam perfectè sui superioris voluntati conformat, in nullo se inuoluntarium ostendendo vel excusando, vel querulando sibi esse nimis graue vel durum factu, etiam si quandoque appareat contrarium esse sensibus & naturæ. Istos tamen oportet diligenter advertere, quod obedientia talis, licet in operibus perfecta sit, in intentione tamen frequenter imperfecta est, ut cum ex timore obediunt, ne
repre-

DE MORTIFICAT. 259

reprehendantur, confundantur, non amē-
tur, vel ne indignationem superiorum in-
currant, Aut è contra obediunt, vt supe-
rioribus placeant, ab ipsis caripendantur,
laudentur, exaltentur, vel amētur, ita quod
purè Deus solus finis eorum non est, sed
quiddam humanum in illo quærunt, de
quibus Deus locutus est: *Amen dico vobis,*
repperunt mercedem suam. Et ob hoc sata-
git inimicus intentionem deprauare, dum
opus bonū non potest impedire, vt ipsum
per intentionem malam valeat possidere,
quia dicit Gregorius: *si autem semel cor in-*
ordinatione prauæ intentionis inficitur, sequen-
tis operis medietas terminus ab hoste calli-
do securè possidetur. Quoniam totam sibi
arborum fructus ferre conspicit, quam ve-
neni dente in radice prauæ intentionis
vitiauit. Igitur omnia obedientiæ opera
quisque ad hoc perficere solummodo de-
bet vt perueniat ad maiorem misericor-
diam, complacentiam, gratiam, & fami-
liarem vel secretam dilectionem Dei. Et
cum totum posse suum fecerit, nihilomi-
nus semper debet velle contemni & abij-
ci à suis superioribus, & omnibus cū qui-
bus conuersatur: quia hoc est signum ve-
rax, quod propter Deum duntaxat omnia
agat.

Tertius gradus est obedientia vnionis,
L 7 hoc

Mat. 7.

*Obedien-
tiæ opera
quatenus
exercen-
da.*

*Obediētia
vniōis.*

hoc est: Vt aliquis non solum obediēs ex-
stat opere & volūrate, verū etiam omnis
modus & causa volūtaris suę vnitus sit vo-
luntati præcipientis aut desiderantis. Ista
obediētia propriè duntaxat ad Deum est,
quia hæc illi à charioribus, familiariori-
bus seu secretioribus amicis suis exhibe-
tur: quorum voluntas tam perfectè re-
signatur & vnitur voluntati Dei in o-
mnibus modis, vt vna volūtas sit facta, ita
quod quicquid circa eos Deus fieri per-
mittit, totum ex ordinatione abyssalis a-
moris & misericordiæ Dei prouenire fatē-
tur, & summo affectu suscipiunt, quan-
tumcunque etiam cōfusiuum, damnosum,
tædiosum vel pœnosum sit. Notandū est
tamen, in hac resignatione voluntatis ac
reliētionē, multos esse gradus: quia re-
periuntur qui parati sunt suscipere quic-
quid circa eos Deus forinsecus fieri per-
miserit, dummodo interna gratia, sensibi-
li amore, & spiritus dulcedine sui eos per-
mittat, quo sola iō interno, facile omnem
sufferre possunt aduersitatem. Isti adhuc
sunt infirmi milites in amore Dei. Breui-
tatis gratia cæteris gradibus omissis, scias
quod supremus gradus resignationis vo-
luntatis in placitissimam voluntatē Dei,
est quod voluntatis libertas perfectè mo-
riatur propter amorem Dei omni proprię
aff.atio.

*Resigna-
tionis
gradus.*

affectionis sentimento, & tam cito & perfecte diuinam voluntatem sequatur in omnibus, quæ sibi euenire possunt in tempore vel in æternitate, quemadmodum umbra sequitur mediū unde causatur. Et ista est summa libertas rationalis creaturæ, diuina voluntate perfrui duntaxat: quia per ipsam, si homo æternus & immutabilis factus in omni quod citra Deum contingere potest, etiam si solus omnes inferni cruciatus ferre deberet, paratus esset propter amorem Dei sine omni cordis retractione. Insuper, per multiplices amorosas affectiones in Deum, inuenit se paratū nedum ad suscipiendum à Deo tam hilariter omnem internā derelictionem aut subtractionem sensibus gratiæ, deuotionis, amoris, atque dulcedinis, sicut ad suscipiendum omnem affluentiam eorundem donorum Dei, ut eius placitissimæ voluntati vnitus esse possit: verum etiam tam vehementer accensus est ardore essentialis diuini amoris, quod ex intimo cordis sui exoptat stare toto tempore vitæ suæ sine omni sensibili amore & gratia, cum solo nudo essentiali amore in omni interna derelictione & cordis angustia sibi euenire possibilibus, non affectando quamcunque internam consolationem de Deo, quamlibet spiritualis existat: quia super omnia deli-

*Libertas
suprema
rationalis
creaturæ.*

Matt. 26.

Luc. 22.

desiderat in derelictione Iesum imitari, qui est status perfectissimus. Sic enim Iesus dum maximam perfectionem opere adimplere deberet, adeo derelictus erat ab illo tempore quo in horto orabat, quam caperetur, usque ad mortem suam, ab omni affluentia sensibilis amoris, gratiae atque dulcedinis (stans dūtaxat in nudo essentiali amore) ac si non amicus, sed inimicus Dei fuisset. & hoc ideo, ut sua poena & opera maiora essent, & essentialis suus amor magis probatus. Nam istud est excellentissimum virtutis opus, quod in terris Christus ostendit, & quod possit aliquis homo imitari. Ea propter nimis sunt inconsiderati, qui se adeo inuoluntarios ac radios exhibent & contristantur valde, cum ipsis subtrahitur internus diuinus influxus: quia latentius hoc propter Dei amorem sufferre, signum est puri amoris, & est sola via, quae ad veram perducit perfectionem. O felix anima, quae hoc modo moritur sibi ipsi, o quam nuda ab affectionibus efficitur peregrinis, quam quiescens corde, quam pura à peccatis, quam libera à poenis, quam aliena ab omni timore, ornata omni virtute clarificata in intellectu, eleuata in spiritu, unita Deo, & aeternaliter beatificata.

Hacten-

DE MORTIFICAT. 257

Hactenus de primo, qualiter scilicet fieri oporteat perfectam mortificationem omnium, quæ aliquod impedimentum possent præstare, quo minus Deo appropinquare, & cum eo uniri possimus, dictum sufficiat.

D. HENRICI HARPHII,
PIISSIMI ERVDITISSI-
MIQVE THEOLOGI DE
præparatione & ornatu vi-
tæ actiuæ.

CAPVT XIII.

De amorosa anima ad Deum conuersione.

Secundum nunc prosequendum, est instructio quomodo acquirere valeamus perseverantem amorosam unionem, absque vlllo modo inter Deum & animam nostræ vires. Licet autem hoc ex parte docuerimus in illis mortificationibus quas supra diximus (nam quemadmodum naturale est lapidi deorsum cadere, sic naturale est animæ mortificatæ & viuificatæ per gratiam ab omnibus inordinacionibus, & liberæ existenti sine medio in Deum fluere & eleuari in ipsum: quia Deus est naturalis locus animæ, ad quem creata est ad æternaliter requiescendum & fruendum.

dum beatitudine) nihilominus necessariū nobis est alia quoque agnoscere. Nam quemadmodum oportet nos mori nobisipsis, si in Deo viuere debem⁹ ita oportet nos etiā paulatim discere in Deo viuere & requiescere per practicū effluxum amoris Dei, qui nos Deo vniat, ut possimus vere discere mori nobisipsis, atque ita oportet nos vnum adipisci cum altero. Et quantō in vno plus profecerimus, tantō etiam in altero amplius proficiemus: quia vnum sine altero veraciter & vtiliter habere non possumus. Nam duo sunt termini: Vnus, est Deus, alter sumus nos, & voluntas nostra in medio stat. Si ergo se voluntas per amorem ad Deum conuertit, per amorem se à nobis auertit: & quantō amplius se ad Deum conuertit, tantō plus à nobis se auertit, adeo ut tandem se tam perfectè ad Deum conuertat, ut etiā totaliter se à nobis auertat per contemptum perfectum nostri ipsorum. Et similiter è contra, dum se voluntas per amorem ad nos ipsos conuertit, auertit se à Deo, ita quod ipsa conuersio ad nos ipsos, tandem tam magna efficitur, ut Deū omnino cōtemnat. Sic ergo auersio ab omni creatura & nobisipsis, & conuersio ad Deū, in vna pariter actione complētur, licet nos voluerimus in duob⁹ pūctis proficere.

qui,

DE MORTIFICAT. 259

qui, ut melius intelligeretur. Prosequendo igitur secundū, sciēdū quod Deus est origo ex qua omnia creata effluerūt, sed singulari modo rationalis creatura: ipse quoque Deus est propter quē omnia creata sunt, & postremo etiam finis ad quē omnia creata sunt, scilicet ut reuertantur in suam originem, vnaquaque creatura ut sibi cōpetit. Nam ceteræ creaturæ omnes ad hominis indigentiam ordinatæ sunt, ut diuersis modis sint in administratū & exercitium hominem conuertendi ac perducendi ad Deum, puta ad corpus pascendū, vestiendum, castigandum, vel ad hominē instruendum varijs modis, & dandam de Deo notitiam in ipsarum creatione, videlicet de eius infinita magnitudine, sapientia, pulchritudine, dulcedine, subtilitate, bonitate, & similibus innumerabilibus, in quibus natura & exteriores sensus, ac etiam ratio interior exercitari possunt. Consequenter sensus exteriores ordinati sunt, ut seruiant & subiecti sint vitibus interioribus: similiter animæ vires & potentia inferiores, ut seruiant & subiectæ sint superioribus: superiores verò, ut semper amorosè in Deum fluant. Nam quemadmodū solares radios semper unitos soli esse oportet, atque in sole iugiter pēdere inseparabiliter, si in esse permanere debe-

Deum

*Creaturæ
quare factæ
sunt.*

*Sensus
externi
potentiæ.*

debeant: ita etiam nobilis anima essentialiter dependet in sua origine, hoc est, in Deo. Propterea si peruenire debet ad statum perfectum, oportet eam discere similiter in Deum fluere, & dependere in ipso cum tribus suis potentijs per medium gratiæ Dei & nostri amoris. Et istud est propriè quod volo hîc docere, quomodo ad hoc peruenire possimus.

CAPVT XIII.

De triplici vita hîc tractanda, & quis ad vitam contemplatiuam aptus.

Sciendum quod triplex est vita, scilicet: *Gene. 29.* **S**actiua, per Liam designata, quæ lippos habebat oculos: spiritualis contemplatiua, in Rachele figurata, quæ pulchra erat sed infœcunda: & supereminens contemplatiua, in Maria Magdalena signata, quæ optimam partem elegerat. In qualibet autem istarum trium, oportet nos facere præparationem, ornatum, & profectum, si eas perfectè possidere & Deo salubriter offerre volumus. Primo oportet vt nos præparemus ad vitam actiuam, si fideles serui inueniri volumus, sicut vni dicitur in *Matt. 25.* **Seruum bonum.** *Seruum bonum.* Euangelio: *Euge serue bone & fidelis, intra in gaudium domini tui.* Sciendū quod ille dicitur bonus & seruus, qui eligit in omnibus obedire præceptis Dei & sanctæ ecclesiæ.

exc.

DE MORTIFICAT. 261

exercitare se in operibus bonis, sanctis moribus, in virtutibus & exercitijs actiuæ vitæ, in nullo seipsum quærendo, sed honorem & voluntatem Dei dumtaxat, aut proximorum emendationem & salutem: & propter ista dicuntur huiusmodi homines, boni. Sed quia omnē suam perfectionem in exercitijs actiuæ vitæ constituunt, & dominus huiusmodi introrsum nō trahit, sed foris stare permittit in exercitijs actiuæ vitæ, ideo adhuc serui Dei & non amici appellantur. Nam familiares esse oportet & Dei secreta cognoscere, qui Dei amici vocari debent, quemadmodum suis apostolis dominus loquebatur: *Iam non dicam vos seruos, quia omnia quecumque audiui à patre meo, nota feci vobis.* Hic tamen sciendum est, quod Deus gratiam suam, opem atque subsidium elargitur cuique secundū quod seipsum præparauerit & exercitauerit, siue ad exteriora exercitia actiuæ vitæ in exterioribus virtutum operibus, siue ad exercitium internum amoris. Et ad istud multū facit conditio naturæ, tametsi non sufficiat, quia graues, amari, aut melancholici ex natura, seu etiam scrupulosi vel inflati, valde difficulter ad internam spiritualem vitam peruenire possunt. Et qui læti, amorosi vel compassiui sunt, vel compungibiles corde, multas habent dis-

Ioan. 17.

*Vite interne quæ
nam a-
prioris.*

spoli.

*Vita in-
serue qui
nam apti-
ores.*

spolitiones ad internam contemplatiuam vitam, si tamen discere voluerint mori sibiipsis & obseruare gratiam Dei, atque omnes res creatas totaliter contemnere: quia nemo ad internum exercitium veraciter peruenire potest, nisi prius cuncta despexerit, etiam seipsum, & ita totus Deo cum omnibus viribus & affectibus fuerit applicatus. Alioquin corde diuisus semper permanet instabilis & inquietus: quia in desideria frequenter extrahitur, & distemperatus efficitur in passionibus naturalibus, quæ adhuc in eo viuunt. Et idcirco intrinsecus minime illuminatur, nec quid sit internum exercitium agnoscit, sed in eo contentus est, quod scit & sentit se Deum querere & intendere non fide, videnturque sibi externa exercitia esse multo utiliora qualibet exercitatione interna. Et quia magis excuset opera exteriora propter Deum, quam colat eum interiori affluxu dilectionis, propterea in corde eius magis depicta sunt opera, quæ propter Deum perficit, quam ipse Deus propter quem agit.

CAPVT XV.

De preparatione vite actiue per veram penitentiam, atque de spe diuine misericordie.

Nunc ergo ut se homo præparet ad veram felicem actiuam vitam, quæ tan-
dem

DE MORTIFICAT. 263

de ipsum ad contemplatiuā perducere va-
leat, assumere sibi debet illū Psalterij versi-
culū: *Misericordia & veritas procedunt facie*
tuam, beatus populus qui scit iubilationē. Duo
enim in actiua vita necesse est exercitari,
vt ad contemplatiuam perueniatur: Pri-
mum est veritas, puta veram habere de
peccatis suis recognitionem, contritionē,
confessionem, non tantū in sacramen-
tali confessione, verū etiam in suæ e-
mendationis initio ire debet quotidie in
sua exercitatione (cum abyssali humili-
tate, suiipsius contemptu & voluntate
prompta ad omne bonum faciendum, &
malum dimittendum & tolerandum) ad
tribunal Dei, & recogitare confitendo illi
maiora peccata sua præterita cum con-
tritione & lachrymis ante ipsum magnis
gemitibus suam malitiam accusando, &
Dei bonitatem extollendo & laudando
cum deprecatione veniæ. Et ad hoc ordi-
nare debet oratiunculas breues cum igni-
tis suspirijs, & desiderijs, que ipsum excita-
re valeant ad contritionem, amorem &
sensibilem deuotionem: Quia sicut lima
operatur in ferro, & qualibet confri-
catione aliquid rubiginis aufert: ita
quodlibet affectuosum cordis suspirium
vel gemitus, aliquid absumit rubiginis pec-
catorū, & paulatim purgat animā, intelli-
geniā

Psal. 88.

*Vita acti-
ua neces-
saria.*

*Suspiria
amoris &
contritio-
nis.*

*Contritio
ordinata.*

gentiæ oculum clarificando, voluntatem que excitando ad amorem Dei & sui ipsius contemptum atque ad desiderium emendationis. Attamen cauere debet, ne carnalia peccata quotidie recolat, nisi in generali, ne huiusmodi rememorationem trahat hostis in carnalem delectationem & tentationem. Contritionem suorum delictorum taliter ordinare debet, ut scilicet magis debeat quod Deum contempnit & offendit, quàm quod seipsum perdidit & condemnauit.

*Beneficia
Dei.*

Secundum est misericordia Dei, circa quã exercitare se debet in vita actiua hoc modo: Congerere debet in vnum & contere in mortario memoriæ suam malitiã, & Dei immensam bonitatẽ: suã ingratitudinem, & Dei immensam benignitatẽ & largitatem: suam studiositatem ad propriam damnationem, & diuinam diligentiam ad suam æternam saluationem. Tunc consequenter percurret beneficia Dei in creatione, quod condidit nos ad imaginẽ & similitudinem suam: in assumpta humanitate, qua seipsum dedit in imagine & similitudine nostra: & omnia quæ in mortali natura gessit & passus est: considerando ex his immensam charitatem, bonitatem ac clementiam, & ex hoc concipiet veram perfectamque confidentiam ad Deum

DE MORTIFICAT. 267

Deum. Deinde excitabit se ipsum ad faciendam vindictam coram Deo de peccatis proprijs in perfecta contritione & odio peccatorum, in vera confessione & poenitentia: excitabit etiam se ipsum ad abstractendum se ab omnibus peccatis & creaturis, conuertendumque se ad omnes virtutes & ad totaliter se offerendum diuino beneplacito, cum effluxu quodam amoroso & gratiarum actione ad Deum. Et hoc modo spiritualiter regenerabitur in nouum quendam statum gratiae, Deoque vnietur in vinculo amoris: & ex hoc proprie consurgit ad veram spem & confidentiam ad Deum. Nam solus amor Dei perducit hominem ad veram spem & confidentiam diuinæ misericordiae, bonitatis, largitatis & familiaris amicitiae, ad quæ nulla virtus seu virtuosum opus misericordie vel poenitentiae, quantumcunque n. agnū, sed neque passio quantumlibet grauis, perfecta & veraciter hominem perducere potest. O sancta spes & beata confidentia, dummodo non prouocet hominem ad ignauiam, & accediā s. d. ad gratitudinem, ad amorem, ad studiositate n. omnium virtutum, ad asperitatem poenitentiae, & voluntariam suipsius mortificationem: n. Meditationum varietas & efficacia, & de sex gradibus eorundem.

*Amor
Dei*

Confidentia

M

CAPYT

*Medita-
tiones.*

Consequenter, ad discernendum inter exercitia actiuæ vitæ est sciendū, quod meditationes exercitiorum duos fines habent, timorem videlicet & amorem: siue timorem seruilem, metuentem poenam purgatorij aut inferni atque vindextam: & timorem filialem, qui formidat Deum offendere aut ingratus esse. Meditationes ergo, quanto seruili timori magis approximant, tanto minoris sunt meriti: & quanto filiali timori seu amori propinquiores extiterint, tanto Deo acceptiores sunt & meriti maioris, purificantque animam per amplius à peccatis, & ad proficientem vitam magis adiuuant. Ideoque meditationes illæ minores reputantur in merito, quæ timorem solum incutiunt, ut sunt meditationes de morte, iudicio, purgatorio, inferno, & huiusmodi. Sunt tamen nobis necessariae pro excitemento seruatoris contra vitia. Ideo sancti olim eremitis solebant esse valde familiares. Post has sunt meditationes de vita æterna, quia meditationes eterne vitæ in homine incipiente plus quærunt suis ipsius commodum & utilitatem, quam diuinum honorem ac beneplacitum. Exercitium vero æternæ vitæ in homine proficiente & perfecto, multo nobilius est & vtilius in
gratia

gratia & meritis. Supra has sunt medita-
 tiones de contritione & poenitudine pec-
 catorum, de pudore coram Deo, de auer-
 sione à peccatis & à mundo, quæ præue-
 niunt ex præteritorum peccatorum recor-
 datione cum amaritudine cordis, quæ ad
 modum rex Ezechias dicebat: *Recogitabo* *Eze. 38.*
tibi omnes annos meos in amaritudine ani-
me mee. In hac autem contritione &
 amaritudine plus homo ponderare de-
 bet peccatorum deformitatem, indigna-
 tionem Dei, amissionem gratiæ & gloriæ, *Meditan-*
 quàm dispendium proprium, confusionem, *di passio-*
 periculum, amissionem temporalium, & *nem Chri-*
 similia. Ultra has in quarto gradu medi- *ti gra-*
 tationum sunt exercitia passionis domini- *das.*
 cæ ad habendum compassionem. Bernar-
 dus namque in sermone feriæ quartæ post
 Palmarum, ponit tres gradus exercitan-
 di se circa passionem domini, quos appel-
 lat opus, modum & causam. Primus gradus *Opus.*
 est, ut recogitemus opus passionis ad ha-
 bendam compassionem, ut participes effi-
 ciamur passionis eius & gloriæ: & istud *modus.*
 spectat ad homines actiuos & incipientes,
 Secundus gradus est, recogitare passionis
 suæ modum, videlicet qua humilitate abyssali,
 patientia, mansuetudine & desiderio
 passus sit, ita quod in eius passione inue-
 nire poterimus perfectionem omnium

Causa.

virtutum, quas ad imitandum in ipsa
 cōsiderare debemus, & istud respicit pro-
 ficientes. Et iste est quintus gradus medi-
 tationum, exercitare scilicet virtutes ad as-
 sumendum ipsas & imitandum. Tertius
 gradus est, recogitare causam propter
 quam Christus passus est, hoc est immen-
 sam charitatem, quam in hoc nobis vo-
 luit demonstrare: & hanc meditari debe-
 mus, ut vice versa eius amore vehementer
 inflammemur, quod propriè pertinet ad
 perfectos. Attamen hunc amorem in om-
 nibus exercitationum gradibus exerci-
 tari oportet, si in bona vita quis profice-
 re voluerit. Iste autem gradus in passione
 domini se exercitandi, inclusus est in sex-
 to & supremo meditationum gradu, qui
 est, meditādo seipsum in Dei amore exer-
 cere, quāuis sint adhuc alia sublimiora ex-
 ercitia nudi amoris, uti postea audiemus.

CAPVT XVII.

*Spiritualium exercitiorum practica, qui-
 bus proficiendum.*

Prosequendo igitur materiam nostrā,
 postquam se quis exercitavit tribus
 mensibus, aut sex, aut anno vno, do-
 nec in se sentiat desiderium mortificatio-
 nis, sui ipsius, mundi contemptum, carnis
 subjugationem, inflammationem spiritus
 ad Deum, & ad virtutes vniuersas, si tunc
 vult

DE MORTIFICAT. 269

vult progredi in actiua vita, ad perueniendum in contemplatiuam, tria debet assumere. Primum est quod non occupet se nimis, neque deiciat in pusillanimitatem, nec se etiã nimis perurbet, vetera sua peccata recogitando, neque etiã quotidianos suos defectus discutiendo, deslendo, confitendo: sed omnes retractationes vel discussiones peccatorum, quibus miscetur vitiosa delectatio, aut formidolosa desperatio & pusillanimitas, vel conscientie scrupulositas, rescindendæ sunt confestim, alioqui impedimento sunt in vita proficiente. Nam bonos affectus extinguunt, animum & libertatem cordis deprimunt, atque familiaritatem Dei elongant, veram confidentiam extinguunt, animamque a vita contemplatiua reuocant. Succinctam igitur faciet recogitationem & confessionem de peccatis tantummodo notabilioribus: reliqua vero proijciat in abyssalem Dei bonitatem & amorem, vbi consumentur velut vna gutta aquæ in magno igne. Cæterum, contritionem, displicentiam & pœnitentiam peccatorum exercebit cum conuersione ad ipsa & rememoratione, vt dictum est, Sed præsertim cum quodam plenaria amorosa confidentia & conuersione ad Deum, & præcipue in diuinum amorem. In qua conuer-

*Exercitiū
actiua vi
ta.*

*Confessio
succincta.*

*Pœnitentia
peccatorum
quomodo
exercenda.*

sione homo displicentiam habet de omni
 eo, quod medium & impedimentum
 facit, ne affectiones suae fluant in Deum
 & quierentur. Hoc autem certum habeas,
 venialia peccata multo efficacius & ple-
 nius deleri amorosa quadam & vigoro-
 sa conuersione in DEVM, quam sola
 conuersione ad ipsa peccata per contri-
 tionem. Sed hoc est occultum quoddam
 exercitium, quod à paucis inuenitur. Se-
 cundum est, quod sit multum sollicitus in
 omniuis peccatis venialibus, mori affe-
 ctibus eorundem peccatorum: quia ista est
 emendationis semita & via compendio-
 sa Deo gratissima. Hic est sciendum quod
 multum interest inter labi in venialia pec-
 cata ex infirmitate & occasione, & ca-
 dere ex affectionibus fixè in venialibus
 stantibus. Sed quia de ista mortificatione
 dixi in prima parte libri huius, idcirco nunc
 prosequi omitto. Tertium est, quod
 homo incipere debet eleuare cor suum,
 animam, affectus & vires suas, cõtinuis af-
 fectuosis aspirationibus in diuinum amo-
 rem & vniõnem, quemadmodum postea
 latius audiemus. Nam sicut in sumptuo-
 sis structuris videmus, si fieri debeat ædi-
 ficium arcuatũ aut lapideæ testudo opor-
 tet supponere arcus ligneos, super quos la-
 pideus arcus superædificetur: & cũ factus
 fuerit

*Venialia
 peccata
 quomodo
 abluantur.*

DE MORTIFICAT. 271

fuerit, subtrahuntur lignei arcus, & per se
 subsistit: ita etiam est in edificio spiritali,
 in quo oportet fieri arcum diuini amoris,
 qui totum contemplationis opus portet:
 & quia homo primo imperfectus est in
 Dei amore, si hunc amoris arcum construere
 debeat, oportet ut in primis potissimum
 se exercitet in talibus meditationibus, que
 cor suum ad desiderium Dei accendere
 valeant, ut arcum istum amoris super-
 edificare possit. Cum autem sic se inflam-
 matum inuenit in affectu, excitare de-
 bet seipsum in ardorem amoris & unio-
 nis Dei magis aspiratiuis desiderijs, quam
 meditationibus, Et cum se hoc modo con-
 tinuis exercitijs & aspiratiuis desiderijs
 frequenter compulerit in amorem Dei
 (vniuersas animæ vires coadunantem) af-
 fectus hominis adeo vigorosi in ipso ef-
 ficenter visitatione ignearum exercitati-
 onum huiusmodi amoris (hominem
 cum Deo unientis) quod se momento
 submersum inuenit in abyssali amore Dei,
 & separatam ab omnibus creatis, ita
 ut per præfatum exercitium se ad Deum
 conuerterit. Et istud proprie est origo,
 fundamentum & instrumentum vite con-
 templatiue, quod quicumque in actua vi-
 ta inuenire potuerit, cito proficere va-
 lebit in virtutibus & suis ipsius mortifica-

*Funda-
 mentum
 vite con-
 templa-
 tiua.*

M 4

TIOR,

tione, ac peruenire ad vitam contemplati-
uam. Et vocatur istud instrumentum, gra-
tia operans, de qua adhuc multa audient.
Ceterum, quid intelligi debeat per verba
illa, aspirate ad amorem vnitiuū, in conse-
quentibus declarabo in vita contemplati-
ua. In ijs autē quæ dicta sunt habetur ple-
na præparatio ad vitam actiuam, & origo
vitæ contemplatiuæ.

CAPVT XVIII.

De mercenarijs & seruis infidelibus.

EST tamen hæc notanda vna regula ge-
neralis de seruis cuilibet ex his tri-
bus statibus, scilicet quod tria sunt
quæ homines in diuino seruitio faciunt
seruos nō fideles, sed mercenarios, dignos
à Deo contemni & condemnari. Primum
est, quod quis in omni exercitio quærit se-
ipsum & propriam utilitatem consequi,
puta sensibilem gratiam, deuotionem, me-
ritum & gloriā, vel etiā incommodū pro-
prium euitare, puta temporale damnum,
confusionem, pœnam vel plagam, pur-
gatorium, infernum & similia. Imo est
inuenire nonnullos, qui contemnant om-
nia & strictam religionem aut pœni-
tentiam, assumant, omnemque gaudent
sustinent aduersitatem, ad acquirendam
vitam æternam vel euadendam pœnam
æter-

DE MORTIFICAT. 273

æternam, & tamen nō stant in gratia, nec
etiam in charitate Dei. Nam taliter egit
Platonis discipulus, qui audiens Platonem
disputantem de futura felicitate, illam que
desiderans, se præcipitem dedit & fregit
cervicem, vt peruenire posset ad felici-
tatem quam audierat commendari, & ta-
men condemnatus fuit, quia ipse & Plato
ambo erant infideles. Pariformiter Iudæi
atque hæretici voluntariè suscipiūt mor-
tem pro sua fide in spe vitæ æternæ. Secun-
dum est, quod opera sua & exercitia val-
de magna reputat, & inde complacen-
tiam habet plus in seipso quam in Deo.
Et cū ista fiducia quiescit magis in ope-
ribus suis, exercitijs atque virtutibus, quā
in libertate filiorum DEI, quam dul-
cis Iesus suo præcioso sanguine multum
amorosè mercatus est. Tertium est, quod
nunquam tam fideliter Deo famulare-
tur, nisi speraret bonum præmium se in-
de recepturum, vel si sciret non esse in-
fernum, purgatorium vel iudicium exte-
rum: quia talia plus metuit, quam Deum
offendere. Istiusmodi homines sunt mer-
cenarij, nec digni peruenire ad vi-

tam æternam, aut percipe-

re gratiam & amo-
rem Dei.

M 5:

De

De ornatu vitæ actiue, per virtutes morales.

PRO secundo considerandum est, qualiter homo ornari debeat ad congruam vitam actiuam agendam. Sciendum itaque, quod ornatu vitæ actiue proprie consistit in virtutibus moralibus, quas tamen aliquis possidere potest extra & sine gratia gratum faciente, quemadmodum legimus philosophos gentiles ad eum mortificatos fuisse naturalibus passionibus, & ornatos naturalibus virtutibus, ut in aliquibus, & aliquando vix inferiores fuerint multis sanctis, prout notare possumus, quo ad contemptum bonorum temporalium & desiderium paupertatis in Diogene ostensis, quando sedebat in dolio, & abiecit scutellam suam, considerans quod manu sua haurire aquam posset. Simili modo etiam in patientia philosophi Sabbon, & ita de cæteris virtutibus moralibus. Quamuis autem nulla virtus moralis sine gratia Dei sit salubris, aut conferre possit ad beatitudinem, tamen nemo potest salubriter vti diuina gratia sine moralibus virtutibus: & ideo oportet hominem in principio emendationis sue laborare pro virtutibus moralibus adipiscendis, ipsasque Deo acceptas efficere per
 impo-

*Virtutes
 morales.*

DE MORTIFICAT. 275

impetrationem gratiæ Dei. Idcirco in his
tribus statib⁹ præcipue satagere debet pro
ipsis virtutibus semper plenius obtinēdis
ad quod peruenire non poterit, nisi cum
magno labore, diligentia & orationibus.
Nec mirum, cum virtutes quid nobilissi-
mum circa Deum sint, & similes nos Deo
efficiant, imo faciant homines deos, hoc
est, deiformes: & ipsa solæ, quantum
est ex nostra parte, Deo sine medio nos v-
niant, hinc in gratia, & postmodum in glo-
ria. Primo ergo locare debemus verum
fundamentum humilitatis, ex quo omnes
virtutes sument originem, si Deo gratæ
esse debent.

CAPVT XX.

*De tribus mansionibus, quas in contemplati-
uo exornari oportet.*

Pro ampliori tamen intellectu de isto
habendo, sciendum quod in homine
sunt tres mansiones, quas possideri &
ornari oportet triplici vnitatē, si in ipsis
parari debeat Deo habitatio. Infima man-
sio est in corde, quod est origo, principium
& radix totius vitæ & sensualitatis ho-
minis: & ideo omnes potentiz sensui-
uæ (quibus anima cōiuncta est corpori, ut
ipsi viuere & sentire tribuat) colliguntur &
coadunantur in corde ut in sua origine. Si
M 6 ergo

*Mansio ho-
minis in-
fima Cor.*

ergo in ista mansione reperiri debeat vera
 requies, pax & vnitas sensitiuarum poten-
 tiarum, oportet hoc fieri per adquisitio-
 nem virtutum moralium, quibus homo
 discit mori omnibus naturalibus passio-
 nibus & inordinatis desiderijs vel affecti-
 bus. Et istud erat pro quo multum labo-
 rabant gentiles philosophi, vt perueni-
 rent scilicet ad veram & iugem stabilita-
 tem, quietem, vnitatem, pacem & liber-
 tatem cordis, per quæ ad veram sapien-
 tiam cõsequenter peruenire possent. Hoc
 igitur modo oportet nos eniti ad acqui-
 rendum in actiua vita morales virtutes, vt
 possidere possimus mansionem cordis in
 vera quiete & pace per mortificationem
 virium sensitiuarum, si volumus domino
 congruum parare thalamum ad quiescen-
 dum in eo.

*Mansio
 hominis
 media
 mens.*

*Anima
 spiritus.*

Media mansio est mens hominis, quæ
 est naturalis origo virium intellectualium,
 ex qua ipsæ vires intellectuales oriuntur
 hoc est, memoria, intellectus & voluntas,
 quibus omnes actiones spirituales perfici-
 untur, vt postea plenius declarabimus.
 Secundum istas tres vires appellatur ani-
 ma, spiritus: quia istæ vires sunt separa-
 tæ & impermixtæ ac, libera ab omni or-
 gano corporis, ipsisque efficitur homo si-
 milis suæ originis. hoc est, ipsi Deo, & me-
 1023

DE MORTIFICAT. 277

moratur, agnoscit ac diligit eum, ita quod istæ vires totaliter in Deo suspensæ manent, vnusque spiritus cum spiritu Dei efficiuntur. Ideoque sicut Deus vocatur spiritus, ita & istæ tres vires animæ superiores spiritus nominantur: quia propriè ordinatæ sunt vt Deo vniantur, ipsoque in gloria æternaliter fruantur. Istam ergo mansionem oportet nos præparare in vita contemplatiua, vt possideamus ipsam in vnitate spiritus. Et istud fit per plenam acquisitionem gratiæ Dei & donorum spiritus sancti, quæ perficiunt, nobilitant & eleuant omnes virtutes morales, quæ in actiua vita acquiruntur: & ergo dona spiritus sancti sunt ornatu vitæ contemplatiuæ, prout postea melius audiemus. Suprema mansio est nuda animæ essentia. Quomodo autem illam in vnitate possidere debeamus, hoc excedit omnem capacitatem humani intellectus: quia spectat ad tertium statum hominum, hoc est, ad supereminentem contemplatiuam vitam, de qua in fine secundum posse nostrum loquimur.

1. Cor. 6.
Ioan. 4.

Mansio
hominis
suprema
essentia
anima.

CAPVT XXI.

De virtutibus moralibus, humilitate, obedientia, patientia, mititate, benignitate, fraternitate, sobrietate, castitate, &c.

M 7

Pro

*Humili-
tas.*

Prosequendo igitur ornatum actionis vite per virtutes morales, volumus inchoare à fundamēto humilitatis. Humilitas ista est profunda cordis in cōspectu diuinæ maiestatis inclinatio. Quod ut obtineatur, diligenter considerabit humilis amator Dei, quàm fideliter & humiliter immensa maiestas, altitudo, sapientia, diuitiæ & bonitas Dei in extrema paupertate tam vili pauperique homuncioni seruerit in assumpta humanitate. Quæ consideratione continuata, tanta excrescet in eo reuerentia erga diuinam maiestatem, quod non poterit plenè manifestari verbis aut signis. In tantum quoque efficitur esuriens, sitiens & cupidus educto domino seruiendi & exhibendi honorem, atque despiciendi, subijciendi & humiliandi seipsum, quod non poterit in huiusmodi vnquam satiari. Proponet namque sibi omni tempore hoc suauē verbū Christi, *Disce à me, quia mitis sum & humilis corde.* Et per istā humilitatē subijciet se perfectè Deo & præceptis eius, atque omni creaturæ propter amorem eius, reparando se peccatorem vilissimū totius mundi & velut puluerem terræ, qui pedibus calcatur, se æstimo, dicet cum Dauid in persona Christi. *Ego autem sum vermis, & non humo, opprobrium*

Matt. 23.

Psal. 21.

DE MORTIFICAT. 279

bram hominum, & abiectio plebis. Existit
venit quod homo ad nutum subijcitur vo-
luntati Dei. Quia autem beneplacita Dei
voluntas est, sapientiam mundi conte-
mnere, & Dei sapientiam imitari in omni
perfectione virtutum, ideo parit humi-
litas primogenitam filiam suam nomi-
ne obedientiam, quia solum per obe-
dientiam perfectam humilitas vera com-
mendatur atque probatur. Obedientia
autem est flexibilitas submissæ volunta-
tis & promptitudo ad omne bonum, quæ
nunquam fatigatur exequendo volunta-
tem DEI, subijcitque carnem spiritui, &
spiritum Deo, & omni creaturæ propter
amorem DEI, dummodo hoc rationi
consonum esse constiterit & virtuosum.
Ista obedientia compellit hominem con-
sequenter renunciare propriæ voluntati &
sentimento, & nemo perfectè potest resi-
gnare propriam voluntatem, nisi prius v-
beribus obedientiæ sit educatus. Potest ta-
men bene de foris in exterioribus actibus
se applicare ad voluntatem alterius faci-
dam, & intus propriæ voluntati non
renunciare. Multo namque sublimius
est (quo ad perfectionem) ab intus propriæ
renunciare voluntati, quàm de foris o-
bedientem esse vel apparere. Per abnega-
tionem propriæ voluntatis, habet voluntas
Dei

Obedien-
tia.

Abnega-
tio volun-
tatis pro-
pria.

Dei plenum dominium in nobis, & voluntas hominis adeo in voluntatem Dei attrahitur vel transfunditur, vt contrarium velle vel optare nequeat, ita vt ex ipsa profuatur voluntaria tolerantia omnium poenarum & tristitiarum, quæ homini possunt accidere. Spiritus enim domini, spiritum humilis hominis contingens attrahit & intrahit ipsum, & totum ita in se consumit, quod tam plene renunciat propriae voluntati in voluntatem Dei, vt sibi videatur non aliam se voluntatem habere

Rom. 8.

aut vt quàm Dei. Et tunc redditus spiritus Dei testimonium spiritui eius quod filium Dei sit, coniungunturque tunc in homine illo summa libertas & summa obedientia, summa securitas & summa humilitas. Ista

Patientia.

abdicatio propriae voluntatis, generat filiam quæ patientia dicta est, & hæc tolerat omne quod sibi accidere potest. Nam vere patientem non contristat quicquid ei infra Deum acciderit: quin potius omni tempore se totum proiecit in placitissimam voluntatem Dei, qui hæc omnia permittit super eum. Et per istam virtutem mirifice decoratur & acceptus Deo efficitur, quia voluntaria patientia in poenis cum benivolentia ad eos quos ipsas inferunt, fuit vestis nuptialis Christi, in qua

Matt. 20.

sponsam suam, id est, sanctam Ecclesiam, in celis

DE MORTIFICAT. 281

in cruce desponsavit. Patientia consequenter generat filiã quæ appellatur mititas, quæ possessori suo pacem de omnibus pollicetur, quia *mansueti hereditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis*, sicut dicit Propheta. Mititas autem est in patientia tranquillitas, per quam vis irascibilis quasi silentio quodam immobilitatur, & concupiscibilis in virtutibus sublimatur: quod rationalis aduertens lætatur, & conscientia tantæ dulcedinis gustu pace mirifica tranquillatur. Poena enim est torcular, unde profluit vinũ dulce spiritualis consolationis: & tunc cum lætitia sustinet homo dura verba, duriora verbera & durissimam mortis poenã. Mititas etiam gignit filiã quæ vocatur benignitas, & hoc ex amore Dei, quia solus mitis, benignus esse potest. Benignitas iracunda corda dulci affabilitate, verbis blandis & pijs actibus emollire nititur, ubi spẽ habet virtutibus prævalendi. Anima benignitate dotata, est quasi lampas oleo plena, errantibus lucens bonis exemplis, desolatos vngens blandis alloquijs, iracundos medicans pijs obsequijs, & virtutibus pingues accendens ardore diuini amoris. Benignitas ista amabilis parit etiam filiã, nomine compassionem, quia benignitas amorosa quadam compassio-

*Psal. 36.
Mititas.*

Benignitas.

ac

ne se participem facit pauperatis, necessi-
tatis & afflictionis omnium hominum.

Compassio.

Compassio enim est, ad omnem affli-
ctionem, & necessitatem aliorum homi-
num pia cordis commotio. Principaliter
autem verum Dei seruum domino suo
compati facit, qui tam amaram & igno-
miniosam mortem passus est in cruce, im-
primisque menti eius tam necessariam mor-
tis causam, piam & promptam paciendi vo-
luntatem, quorum recordatio pium cor
cum Christo spiritualiter, & etiam sensi-
biliter crucifigit cruce amorosae compas-
sionis. Secundo compassio diligenter at-
tendere facit propriam negligenciam, pro-
prias culpas, & vitia; item, teporem,
pigritiam, preciosi temporis amissionem,
& tantam in omnibus virtutibus, virtu-
tisque operibus pauperiam. Tertio suadet
proximorum erratus multiplices perpen-
dere, propriae salutis parvipensionem, &
beneficiorum Dei tantam ingratitude,
quorum intuitu compungitur compassione
in condolendo, & affectuoso ardore sa-
lutis omnium inflammatur. Quarto et-
iam considerare facit corporalem necessi-
tatem, infirmitatem, culpam & vitia & mi-
seriam aliorum, & per hoc cor hominis
crucifigit in compatiendo. Compassio haec

Largitas. consequenter filiam parit, vocata largitate
vd

DE MORTIFICAT. 289

vel liberalitatem, quæ est liberalis effusio
cordis charitatiua cõpassione permoti. Et
solus cõpassione misericors, proprie etiam
largus vocatur, in cõmuni quodã ardenti
fauore charitatis ad omnes homines sine
personarũ acceptione. Considerans enim
ineffabilia beneficia bonitatis Dei, & ex-
cessiuã pœnam passionis Christi, tanta se
largitate pro qualicunq; vicissitudine tam
mirandæ charitatis Dei submittit ac deij-
cit, quod pro singulis articulis tam amaræ
passionis Deo laudem, honorem & reue-
rentiam impêdere desiderat corde, verbis
& operibus. Recolens consequenter pro-
prium miseriam, negligentiam, ingra-
titudinem & tepiditatẽ ex vna: diuinam-
que patientiam, elementiam, longanimita-
tatem & fidelitatem ex altera parte, sur-
sum assurgit in spiritu obuiam diuinæ lar-
gitati, & voluntate perpetua liberaliter of-
fert quicquid habet & potest: imò quic-
quid ipsemet est, in agendo, dimittendo &
in patiendo. Deinde considerans errores
proximorum innumeros, rivulum suæ
largitatis ad locum vnde profluxit, refun-
dit: & pijs clamoribus benignitatem diui-
næ bonitatis interpellat pro omnibus. Po-
stremo attendens multiplicem corporalẽ
necessitatem & indigentiam in proximis,
vnicuique iuxta omne posse suũ & facul-
tatem

*Opera mi-
sericor-
dia.*

tatem subuenire quærit. Et fluunt ex ea sep-
tem misericordiae opera, quæ à diuiti-
bus & fortibus implentur cum tempora-
libus bonis & obsequijs: à pauperibus ve-
ro & impotentibus, implentur pijs favori-
bus & bona voluntate. Per hæc etiam vir-
tutem largitatis præcipuè multiplicantur
virtutes, & animæ vires decorantur: quia
qui corde largus est, communiter etiam
lætus est & insollicitus, bonis affectibus
abundans, & in omnibus pijs operibus com-
muni amore beneficus.

*Strenui-
tas.*

Largitas hæc filiam parit, quæ vocatur
diligentia seu strenuitas in bonis operibus,
exercitijs & virtutibus. Est autem strenui-
tas ista, stimulatua quædam cordis dili-
gentia ad omne bonum, & vestigiorna
Christi impigra æmulatrix, optans cor-
pus & animam esse & vivere, vires & o-
pes expendere ad potissimum honorem &
laudem Dei. Per istam strenuitatem ani-
mæ vires ad susceptionem diuinæ influen-
tiæ late expanduntur & vegetantur, hoc
est, vigorem recipiunt ad omnes virtutes,
quantumcunque sublimes sint & nobiles.
Ab ista etiam strenuitate exhilaratur con-
scientia, augmentatur gratia, virtutes de-
lectabilius & iucundius exercentur, & o-
pera exteriora decorosius venustantur.

*Tempe-
rantia.*

Strenuitas ista generat filiam nomine
sobri-

DE MORTIFICAT. 285

sobrietatem vel temperantiam: quæ virtus omnes potentias intellectuales, animales & corporales coercet, & a bonni superfluitate restringit, ita ut etiam in intellectu nolit scire vel sapere quæ non licent. Ipsa non vult curiosè indagare secreta Dei, nec ratione comprehendere articulos fidei, scripturas non quærit detorquere ad suum sensum, sed iuxta vitam & doctrinam Christi & sanctorum fideliter intelligere. Ex scripturis etiam creaturisque solùmmodo trahit id quod ad salutem deseruit: & hæc est sobrietas in viribus intellectualibus. Simili modo ponit sensitivas ac bestiales vires sub ratione, ne extra vagentur per inordinatas passiones irascibilis aut concupiscibilis. Hæc sobrietas seruanda est in omnibus verbis, actibus, locutionibus, silentijs, auditu, odoratu, gustu, tactu, in sentiendo, & in omni quod per corpus & sensus exercebitur. Sobrietas filiam pariturit, appellatam castitatem corporis & animæ, quam veraciter nemo possidet, nisi qui sobrius est. Sunt autem tres gradus castitatis. Primus gradus est castitas corporis, quæ docet diligenter cauere ab immundis seu lasciuis actibus, verbis, gestibus, nutibus & actibus, quæ quouis modo ad luxuriã prouocare possent. Hæc castitas assimilatur eandem do lilio propter angelicã

Castitas.

Corporis.

Corporis.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

Castitas.

puritatē, & etiā rubicundæ rosæ, quia di-
 gnitati martyrij assimilatur propter la-
 boriosam resistētiam, quā quotidie susti-
 portet. Secundus gradus castitatis consistit
 in corde, dum scilicet homo in tērationi-
 bus & naturalibus motibus carnis suæ
 statim sine mora, integra voluntate ca-
 stitatis, exerit vigorosam conversionem
 ad Deum, in nullo penitus moram facien-
 do in tentatione. Et tunc tentatio est
 valde utilis, quia promeretur augmen-
 tum gratiæ qua omnes virtutes stabilian-
 tur, extollantur, exornentur & nobili-
 tentur. Ista castitas gubernat, custodit,
 & stabilizat omnes sensus exteriores, ipsa
 castigat & restringit appetitus bestiales,
 ipsa efficit ut homo nullum medium per-
 mittat inter Deum & se, quatumcunque
 spirituale hoc esse videatur. Verbi gra-
 tia: Non vult habere priuatum amorem
 & amicitiam etiam cum spiritualibus per-
 sonis, nec vult à quocunque singulari
 fauore, amore vel amicitia coli: quia ta-
 lia nullo modo retrahunt à via Dei pu-
 ra, in qua gloria, honor & beneplacitum
 Dei dumtaxat queri debent. Tertius gra-
 dus castitatis est in mente hominis, hoc
 est, intimo animæ, & collocat hominē su-
 pra sensum, supra intellectum, & supra
 omnia dona quæ anima à Deo recipere
 potest,

Mentis.

DE MORTIFICAT. 287

potest, possessoremque suum sine medio Deo conglutinat. Ipsa pertransire nititur quicquid creatura comprehendere potest, & solum in comprehensibili bono requiescere, quia impurus spiritus est, qui adhuc requiem quarit in quibuscunque donis Dei, quantumlibet sublimia, nobilia, arcana vel appetibilia sint, prout latius postea declarabo. Ista castitas ad sacramentum corporis Christi non accedit, ut fruatur delectabili spirituali sapore ut satisfaciat spirituali desiderio, aut etiam, ut habeat inde fomentum pacis, & quietis, vel propter aliam aliquam causam, sed solum propter honorem, gloriam & beneplacitum Dei, & ut secundum profectum virtutum & mortificationis sui ipsius possit obtinere. Hæc est nobilis illa castitas, quæ animam ab omni quod Deus non est, liberam reddit: & continuo sursum effluxu amorosi affectus in creatum bonum animam salubriter deformem efficit, hic in gratia, & postmodum in gloria. Et in hoc succinctè explicatum est, qualiter homo in activa vita satagere debeat se virtutibus ornare, si felicem profectum in ipsa habere voluerit, & accessum ad contemplativam.

De

*De profectu vel consurrectione actiua vite
per fidem, dilectionem & spem.*

Tertio principaliter ostendendum est, qualiter homo proficere debeat in actiua vita, & consurgere in perfectione obuiam Deo, dicendo cum sponsa: *Surgam & circumibo ciuitatem, per vias & plateas queram, quem diligit anima mea.* Hic est sciendum, quod huius consurrectionis duplex est modus. Primus est mysticus & occultus, vocaturque à Dionysio mystica theologia, quia est occultissima sapientia quam immediate solus Deus in spiritu hominem docet: alia autem scientia à mortalibus magistris docetur. Hæc sapientia tantum in corde scribitur diuina illuminatione & celesti influxu. Et quantum non possit propter suam excellentem nobilitatem ab vilo hominum perfecte tradi & doceri, quilibet tamen quantumcunque simplex fuerit & indoctus, si fideliter frequentauerit scholam diuinam, hoc est, virtutum, & virtuosarum exercitiorum, hanc nobilem sapientiam à Deo immediate recipere poterit supra omnem intellectum, per amerosos affectus atque influxus in Deum. Et hic est vnus modus consurrectionis per viam concupiscibilem, de quo

Orat. 3.

Via mystica.

DE MORTIFICAT. 289

de quo parum tetigi in præcedentibus, sed
latius postea prosequar. Hæc mystica
theologia in omni gradu proficientis vi-
tæ exercitari debet: sed quanto altius a-
scenditur, tanto magis exercitatur. Se-
cundus modus consurrectionis est scho-
lasticus secundum humanam eruditio-
nem, & de illo nunc loqui intendimus,
quia communiter exercetur in vita acti-
ua. Est ergo sciendum, quod sicut in æter-
na vita anima Deo, spirituali connubio,
coniungitur per tria dona, quæ à Deo re-
cipit & possidet tanquam dotes, hoc est,
visione clara, dilectione pura, & fruitio-
ne secunda: sic in huius vitæ via, per gra-
tiam æternæ beatitudinis, gloriam præ li-
bantes, appropinquamus Deo exercitijs
trium virtutum theologiarum, tribus ani-
mæ dotibus correspondentium. Et per
istas tres virtutes meretur homo præfatas
tres dotes animæ recipere in gloria: per
ipsas etiam in tempore isto coniungimur
Deo in actiua vita pariter & contempla-
tiua, sed multum differenter, prout po-
stea audiemus.

*Via scho-
lastica*

CAPVT XXIII.

*De intentione triplici, rella simplici &
deiformi, de que oratione
vocali,*

N In acti-

*Intentio
recta.*

IN actiua vita, de qua nunc loquimur, consurgimus ac Deo cōiungimur, primo recta intentione fidei lumine illustrata: quod fit quando homo in cunctis quæ agit vel patitur, cupit aut vitat, simplicem intentionis oculum habet ad Deū duntaxat, quærendo scilicet in omnibus purè ipsius honorem, gloriam, dilectionem ac beneplacitum ex charitate, & nihil aliud habet in intentione. Hæc intentio maxime attendenda est in omnibus: quia quantumlibet bonum sit opus, aliena intentio facit ipsum vanum & sine fructu & econtrariò, intentio bona, opus quod in se nec bonum est nec malum, fructuosum efficit & acceptum. Et quia pauci valde homines puram intentionem habent, & salus nostra & profectus consistit in intentione, ideo notandum est tres esse gradus intentionis bonæ. Primus est intentio recta, quæ ordinat omnia ad Deū, & propter Deum. Ista intentio procedit ex voluntate affectuosa, æstu diuini amoris calefacta. Quæ voluntas sic amore æstuans, intentionem ad consecutionem æterni finis desiderati operando impellit, nec hominem quiescere nisi in æterno bono sinit. Hic ergo secernuntur filij adoptionis à filiis reprobationis: quia omnes qui in exercitijs suis & operibus virtuosis perficiuntur

*Grades
intentionis bonæ.*

DE MORTIFICAT. 291

ids non attrahuntur amore diuino, sed
impelluntur aliunde, Deo vniri non pos-
sunt. Causa huius est, quia cum natura re- *Nature*
curua vel inclinata sit ad seipsam, ideo *recurrunt ad*
qui diuinum, gratuitum, supernatura- *ad seipsa.*
lemque non habent amorem, in omnibus
naturali amore ad sese reflectuntur, qua-
rentes seipsos, & affectantes in exercitijs
virtuosorum operum sensibilem amo-
rem, spirituale dulcedinē, & similia. Sed
verus amator seipsum contemnit, & so-
lum Deum quærit in omnibus, quia cha-
ritas nexus est amoris, nos in Deū trans-
uehens, per quam vnimur DEO, nobis-
ipsis renunciantes, & Deus vnitur nobis.
Et quamuis naturalis amor in actibus ex-
terioribus tam similis sit diuinæ charita-
ti, vt non facile valeant secerni, tamen in
intentione valde dissimiles sunt: quia cha-
ritas in nullo seipsam quærit, naturalis ve-
ro amor seipsum in omnibus quærit. Et
sicut Adam in paradiso seipsum quæren- *Gen. 3.*
do in quatuor prolabebatur peccata, vide-
licet in superbiam, quia mandatum Dei
contempsit: in auaritiam, quia sapientiā
Dei concupiuit: consequenter in gulosi-
tatem, quia quæsiuit illiciti saporis dele-
ctamentū: & post hæc accendebatur luxu-
ria: ita etiā qui ad exercitium trahitur na-
turali amore duntaxat, quantumcunq; al-

N 2 tum

*Questio
privata.*

tum & nobile illud esse videatur, etiam si hominem in mentis excessum faciat pervenire, licet etiam magna videre & visiones habere sibi videatur, tamen totum est ad suam damnationem, quia cadit etiam in prædicta quatuor peccata. Primo in propriam complacentiam & inanem gloriam, *putans se aliquid esse, cum nihil sit.* Secundo in cupiditatem, quia ex curiositate inardescit ad recipiendum à Deo notitiam in spiritualibus, & illuminationem per revelationes, visiones & intellectum internum. Tertio in gulam, quia per desiderium voluptatis quærit in affectu sensuali experimentales & sensuales sapes ac dulcedinem ad quiescendum in ipsis, & eisdem fruendum: & ad hunc finem ordinat omnia sua exercitia & studium devotionis. Postquam autem hæc adeptus fuerit, cadit in spirituale adulterium: quia in huiusmodi sensuali oblectatione & voluptate ponit finem suæ devotionis, & illic requiescit. Ex isto potes advertere, multos esse in activa vita pariter & contemplativa, quibus apparet quod ad magna exercitia & sanctitatem pervenerint, & tamen per amorem naturalem miserabiliter decepti manent & suffocati ignorantibus & non advertentes hæc spiritualia peccata. Idcirco debet homo quærere sanctitatem

DE MORTIFICAT. 293

ratē nō in sensibili deuotione, nec in fre- *Sanctitas*
 quenti exercitatione, sed in contemptu *vbi qua-*
 & mortificatione sui ipsius, sicut supra *renda.*
 edocui, & etiam in recta intentione, quæ
 sola discernit inter veros & falsos Dei mi-
 nistros. Signum intentionis rectificatæ
 est spiritualis lætitia in aduersis, sicut di-
 cit Origenes super canticæ: *Non inueni ve-*
ritus signum boni hominis, quàm si inter e-
rumnas & aduersa feri dulcedinem mentis
ex frequentia sobria exultationis & lætitiæ.
 Hoc enim signum denotat immobilita-
 tem mentis in aduersis & prosperis: quæ
 immobilitas est signum intrinsecum re-
 ctæ intentionis, quæ in nullo seipsam
 quarit, sed tantum Deum; & tam bene-
 (imo magis) inuenitur in aduersis, quàm
 in prosperis. Vnde beatus Gregorius di-
 cit super illud verbum Iob, *Erat vir sim-* *Iob 1.*
plex & rectus: Rectus est ille, qui in aduer- *Rectus*
sis non frangitur, qui ad temporalia non in- *quis.*
clinatur, qui ad superiora totus erigitur, qui
diuine voluntati totus subiicitur. At ista
 intentio licet rectificata sit, ad perfectum
 tamen decorem nondum peruenit: quia *Luc. 10.*
 adhuc in actiua vita consistit, & circa
 multa est occupata, quamuis solum pro-
 pter Deum. De quo Bernardus super Can-
 tica dicit, *quod in aliud tendere quàm in*
Deum, & tamen propter Deum, non est

ocium Marie, sed Marthe negotium. Absit autem ut quæ huiusmodi est, quicquam illam dixerim habere deforme, nec tamen ad perfectum affirmaverim venisse decorum, quippè quæ adhuc sollicita est, & turbatur erga plurima, & non potest terrenorum actuum vel tenui pulvere non respici: quem tamen cito, facileq; deterget vel in hora sanctæ & deuotionis casta intentio & bonæ conscientie interrogatio in Deum. Secundus gradus dicitur intentio simplex, quæ est Deo magis unita sine medio, & dulcius allicitur & trahitur odore boni increati. Et spectat ad hominem contemplatiuum, procedens ex actiua voluntate per experimentalem gustum spiritus: quia experimentalis gustus vel odor æterni boni facit hominem cuncta contemneré, nec in aliquo alio intentionem eius quiescere sinit, præterquam in solo Deo sine medio: quoniam in tali experientia intentio non ambulat, sed currit. Dicit autem Bernardus libro de Præcepto & dispensatione, quod ad hoc ut intentio sit simplex, duo requiruntur, scilicet amor boni in intentione, & veritas in electione. Et ratio huius est, quia charitas dirigit intentionem ad omnia quæ deseruiunt ad desideratum finem, qui est Deus ipse, & illi arctius unitur, cum in omnibus unum finem intendit.

*Alias dormitionis.
Intentio simplex.*

*Intentio in simplici
duo necessaria.*

DE MORTIFICAT 295

dit, ad vnum finem tendit, & omnia quantum potest, cum illo vnire quærit. Veritas autem in electione, non sinit hominem errare in quærendo hunc finem: alias (prout inquit Bernardus) quomodo oculus intentionis esset simplex cum ignorantia veritatis, cum qui bonum diligit, malum nescius agit? Quando verò ista duo simul sunt, amor boni & cognitio veri, tunc est intentio simplex: quia veritas non sinit hominem extra viam errare, & charitas non sinit eum quiescere, antequam seipsum & omnia eleuauerit (per intentionem) in finem qui Deus est. Hæc intentio est oculus ille simplex, qui totum corpus bonorum operum lucidum reddit. Ipsa est amorosa inclinatio spiritus in Deum, illuminata diuino lumine, in se retinens tres virtutes Theologicas, fundamentum internum existens totius vite spiritualis, distractas animæ vires omnes recolligens in vnitatem spiritus, & spiritum Deo vniens in vnitatem amorosi influxus. Hæc est differentia inter intentionem rectam & simplicem, quia recta intentio omnia facit propter Deum, sed non quærit in omnibus Deum, hoc est, eius exercitium magis est externum in exterioribus virtuosis operibus, quam internum tendens in DEVM, quamuis pro-

Matth. 6.

* Alias tendit in Deum.

pter cum omnia facit : ideo in corde ipsius magis impressæ sunt imagines operum, quam Deus, propter quæ ipsa facit. Intentio verò simplex quærit etiam in exterioribus operibus simplicitatem cordis, puta habere semper, sine imaginatione operum, simplicem amorosum influxum in Deum, supra omnem multiplicitem, distractionem & inquietudinem. Et istud contingit in exterioribus pariter & interioribus exercitijs. Exempli gratia, de interiori exercitio, in quo quia subtilius est, difficilius istud notari vel intelligi potest : Sint duo homines, vnus in actiua vita cum recta intentione, alter in contemplatiua vita cum simplici intentione, & orent ambo pro amicis, cognatis, viuis & defunctis, & pro tota sancta ecclesia : Ille qui est in vita actiua cum intentione recta, inter orandum non valebit se perfecte nudare ab omnibus imaginibus, præsertim illorum, pro quibus orat : sed ille qui est in contemplatiua vita cum simplici intentione, amicos, cognatos, viuos, defunctos & totum corpus sanctæ ecclesiæ vnico simplici intuitu amorosè in cor suum trahet, & quasi vnico contuitu mille milia hominum in momento comprehendet : & hoc ideo, ne sensus sui dispergantur, aut ad extraneas cogitationes trahantur.

hantur. Quo facto, statim eundem oculū
 simplicem dirigit in Deum tanquam in
 diuinum speculum, in quo omnes homi-
 nes contemplabitur, vt in origine vnde ef-
 fluxerunt: & hoc modo orabit pro eis,
 quia tunc creaturæ nullum medium inter
 Deum & animam efficient, præsertim si
 anima didicerit & exercitata sit in amo-
 rosa illa aspiratione, de qua infra loquar.
 Hic est etiam sciendum, quod orationes *Oratio vo-*
 vocales quæ magis frequentantur in acti- *calis quo-*
 ua vita, effundi debent vigoroso affectu *modo fiat.*
 Deum laudandi, confitendi, gratias agen-
 di, honorificandi, & petendi virtuosa que-
 que pro se & cæteris hominibus, quous-
 que ignis amoris accendatur in vi concu-
 piscibili, & tunc oratio vocalis est relin-
 quenda, ratio nudanda ab omni multipli-
 citate, ne impediat spiritualem ascensum,
 & spiritus continuis spiritualibus sursum
 actionibus in Deum est eleuandus. Quia
 sicut triticum cū palea in vno acervo pa-
 riter cōgregantur, quousque triticum ti-
 turatione purgetur, & palea proijciatur in
 pabulum iumentorum: ita oratio vocalis
 reputata est vt palea, & ita diu seruari de-
 bet, quousque vera deuotio instar tritici
 excutiat, quo facto proijcienda est pro
 indigentia & in pabulum viuum nostra-
 rum bestialium. Ultimo est etiam notan-
 dum,

N. 5

dum, quod quamuis Deus sit finis intentionis simplicis in omnibus, & ultra hoc tendat in dominū solum immediatè quantum potest, & hoc propter ipsum, attamen Deus non est totaliter finis eius, sed etiam propter seipsam facit, quærens spiritualiter consolari multis modis, quamuis Deus sit principalis intentio. Et si fortè quidam sint qui videantur istud non quærere, paucissimi tamen tam voluntarij sunt ad derelictionem, hoc est, ad diuinæ consolationis & internæ sensationis subractionem, sicut ad affluentiam earundem gratiarum: quia nondum plenè sibiipsis mortui sunt ad perferenda quæcunque aduersa, nisi consurgant ad perfectiorem intentionis gradum.

*Intentio
deiformis*

Tertius gradus vocatur intentio deificata: quia totaliter est amore finis æterni attracta, absorpta & deiformis effecta. Et hæc propriè est beatorum in gloria, & elicitur à voluntate affectata deiformiter. Quidam tamen in statu viæ in tantum amore inebriantur in spiritu, quod totis precordijs intentionem hanc attingere cupiunt, & elaborare non cessant, vt in hac laethrymarum valle felicem hæc deificationem seu deiformitatem assequi mereantur, de qua dicit Bernardus libro de diligendo Deum: Deificatio, id est, amor vel intentio
homo

DE MORTIFICAT. 299

hominem deificans, hoc est, deiformem
faciens, nihil relinquit in voluntate admi-
xtum vel proprium, sed totum per inten-
tionem dirigit in Deum. O pura & * deifi-
cata, id est, deiformis, intentio voluntatis,
eo certè defecator & purior, quo in ea de
proprio iam nihil admixtum relinquitur:
eo suavior ac dulcior, quo totum diuinum
est quod sentitur: sic enim affici, deificari
est. Sed hæc deificatio hic poterit inchoari,
in æterna verò vita perficietur, ubi sic
omnem in sanctis humanam affectionem
quodam ineffabili modo necesse erit à se-
metipsa liquecere & deficere, atque in Dei
penitus transfundi voluntatem. Manebit
quidem propria substantia, sed in alia for-
ma, alia gloria, aliaque potentia. Alioqui
quomodo omnia in omnibus erit Deus,
secundum, quod Paulus dicit, *si in homine* 1. Cor. 15.
de homine quicquam supererit?

* *Alia
defecata.*

CAPVT XXIUI.

*De vera dilectione, qua Deo per tres gradus in
actiua vita unimur.*

Secundò principaliter confurgimus &
unimur Deo dilectione præcipua, cha-
ritatis igne inflammata. Quod fit, cum
quis in omnibus actibus suis rectam intē-
tionem habens, seipsum totaliter per amo-
rem inclinat super pectus domini. Vnde S.

N 6 Dio

Cap. 4.

Dionysius in libro de diuinis nominibus dicit: *Vnus est amor increatus, qui sua super substantiali & vniuersali appetitione ingignit amorem creatum omnibus rebus: qui*

Amor quid.

amor creatus, est quedam inclinatio & coordinatio amantis ad bonum amatum. Est etiam amor connexio & vinculum, quo Deus & spiritus amās ineffabili amicitia insolubiliq̄ vnione copulantur. Cum igitur amorem nominamus, siue diuinum, siue angelicum, siue intellectualem, siue animale, siue naturale, designamus nomine amoris quandam virtutem vniuiam & communicatiuā, mouentem superiora ad prouidentiam & curam inferiorum, & inferiora ad conuersionem superiorum, & facientem ordinatam quandam eorum mutuam habitudinem vel communicationem. Iste amor nouem gradus habet, quia non patitur vllum remanere medium inter Deum & se, sed omnia vult penetrare, donec perueniat ad dilectum: & ergo oportet ipsum hos gradus ascendere, quorum tres inferiores pertinent ad consurrectionem vitæ

Amoris gradus nouem.

actiue. Primus gradus est amor incomparabilis, quo in tantum homo Deum diligit, quod nullus amor cuiuscunq; rei infra Deum, in eo, amor Dei comparetur, non amor patris, non matris, non vxoris,

Amor incomparabilis.

non

nō filiorū, nec suipius: imō nō solū que-
libet creaturæ infra Deum sunt amandæ,
verū etiam amor ipsarum ordinandus
est in Deum, scilicet vt vel ipsas in Deum
reducere possimus: & hoc modo homines
diligere debemus: vel quia cooperantur &
adiuuāt nos ad Deum, vel quia per creatu-
ras homo dirigitur & adducitur ad De-
um, per earum scilicet consideratam pul-
chritudinem, dulcedinem, subtilitatem
& similia, & sic alias creaturas poterimus
diligere. Iste amor docet hominem, vt
non patiatur se abstrahi à Deo propter ali-
quod infra Deum existens, aut contin-
gens, sicut Paulus ait: *Quis nos separabit Rom. 8.*
à charitate Christi? Tribulatio? an angustia?
an persecutio? an fames? an periculum? an gla-
dium? Et per hunc amorem anima Deo de-
sponsatur, quia dicit Richardus, quod *Deus*
verus sponsus est anime. Quem tunc nobis
veraciter vnimus, quando vero amore
eidem adhæremus: & tunc nos sibi vnit,
quando interna mercatura dandi & exi-
gendi ad suum amorem nos strictius li-
gat: & tunc incipimus valde diligere eum,
quem prius valde consueuimus pertime-
scere. Secundus gradus est amor ardens. *Amor ar-*
dens. de quo dicit Gregorius. Operatur enim
magna* vbi est: si vero operari renuit aut
non operatur, amor non est. Iste amor est
N 7 sapi.

* Alias, si-

fapidus appetitus cordis, ad Deum fluens
 tanquam in summum bonum, in quo om-
 ne bonum inclusum est. Hic amor valefa-
 cit omnibus creaturis, ne earum abusu fo-
 ueat sensuales appetitus: & facile contem-
 nit omnia, vt acquirat quod diligit: quia
 proprium opus huius amoris, est semper
 pugnare contra inordinata desideria &
 naturales passiones. Et ideo etiam appel-
 latur amor incontaminatus, eo quod* ho-
 minem per desiderium à mundana conuer-
 satione & occupatione abstrahat, ne cor-
 suum nimis occupetur per venialia pecca-
 ta, aut maculetur affectibus eorundem, &
 per hoc ardor amoris ab opere suo impe-
 diatur, aut etiam naturalibus passionibus
 conculcetur. Et tunc peruenit consequen-
 ter ad hoc, vt super omnia diligat quietem
 solitudinis, abstrahendo se ab omni socie-
 tate nedum per affectum, verum etiam cū
 effectu. Ratio huius est, quia amor iste fati-
 agit separare ab amante omne dissimile a-
 mato, ita vt amans ab amato abstrahatur
 in solitudinem quandam ab amore omni-
 um creaturarum (sicut acus trahitur à ma-
 gnete) vt spiritali dulcedine ipse amans
 repleatur. Tertius gradus est, & dicitur a-
 mor incessabilis vel infatigabilis. hoc est,
 amor qui non cessat seipsum augmentare:
 quia sicut ignis nullum modum ponit in
 seipso.

* Alio
 affectum
 hominis.

Amor in-
 fatigabi-
 lis.

sua actione, sed semper ad augmentū tendit, quamdiu materiam inuenit, in qua valeat se multiplicare, ita etiam se habet natura huius amoris. Et quia quę diuina sunt, sine mensura diligibilia sunt, ideo semper inuenit amor in Deum fusus, materiam se extendendi, & amor Dei, eiusq; profectus modum non habet nec finem. Quia ergo opus istius amoris propriè est, hominem perurgere ad proficientem vitam, propterea semper pugnat contra acediosam tepiditatem.

CAPVT XXV.

De amore, deuotione que sensibili.

NOtandum tamen est hic, sicut dicit Richardus super Cantica, quod est dilectio quaedam affectuosa, quę interdum minus diligentem & minus perfectū plus afficit. Non enim tantum quisque diligit, quantum hanc sentit, & quantum in illo statu sibi diligere videtur, sed quantum in virtutibus & charitate fundatus fuerit, & in seruandis mandatis fidelis habetur. Dulcis in Deum affectus, quodammodo * sensualis est fallax, & humanitatis in

* *Alia carnalis.*

terdum potius quam gratiæ, cordis quam spiritus, sensualitatis quam rationis, ita ut magis accendatur aliquando ad minus bonum, & minus ad maius, & ad

aliquid quod amplius sapit, quam quod expedit. Hoc affectu discipuli errabant, & carnaliter Deum diligebant, cuius presentia carere nolebant. Vnde etiam non diligere arguebatur, qui quod delectaret magis, quam quod expediret, amplectebatur:

Ioan. 14.

Si diligeritis me, inquit, gauderetis utique, quia vado ad patrem. Sic etiam non recte sapiunt, qui tam inordinatum impulsus habent accedendi ad venerabile sacramentum, frequentandi deuotionem, & similia. Sic affectuose interdum carnalis aliquis & imperfectus ad Deum afficitur, non quod valde diligit, sed quia dulcedinem gratiae degustat. Quae quantum durat, tantum iuuat: quamdiu enim durat dulcedo, durat & dilectio: sed non agnoscitur in bonis iste amicus, quia interdum hanc sensibilem dilectionem vel dulcedinem gratiae, magis sentit, leuis corde & inops gratiae, quam verus amator. Facilius enim mouetur, qui leuior corde fuerit, & expers gratiae, delectabilius oblatam recipit. Huius enim dulcis affectus causa, interdum est non gratiae copia, sed mentis inopia: exigua enim latificant pauperem, sicut est haustus vini, quo non latificaretur ebrius.

* *Alias consolati-
onis.*

Quando igitur Deus vocat per affluetiam gratiae, debet homo viuudus esse ad
respon-

respondendum per impletionem diuinæ voluntatis, iuxta illud Iob: *Vocabi me, & ego respondebo tibi.* Quia vocatio neminē perfectum facit, sed bene obligat ad perfectionem, cum præcipuæ, qui ingratus inueniri refugit: sed responsio per impletionem diuinæ voluntatis iustificat hominē, & ad perfectionem perducit. Fit etiam aliquoties dulcis iste affectus à maligno spiritu, vt ad debilitatē corporis homo perducatur, dum per spirituales gulas in illa voluptate nimis confidit, requiescit, & indiscreta exercitatione prosequitur, vel vt per illius occupationem ab vtiliori opere reuocetur: & item vt eius abundantia fretus, perfectum se aliquis credat, & ad perfectum minus excitetur & exercetur virtutum: Vel etiam vt principaliter in exercitijs intentio feratur ad habendam sensibilem deuotionem, vel abusiue fruendum hac defectuosa voluptate, & ita à iudice iustitiæ (qui corda omnia nouit & intentiones) æternaliter condemnatur.

Nunc vero restat inquirere, vbi verum amorem debeamus inuenire. Verus amor iacet occultatus in fundo virtutum, & manifestat se in omni aduersitate. Exempli gratia, Fundamentum humilitatis est desiderare contemni & si habuerimus hoc desiderium propriè vel purè propter amotē

Dei,

Gratia diuinæ quomodo nos preparamus. Iob. 4.

*Gula spiritualis. * alias, dñi nimis ei creditur, eique dum valde delectat, inheretur.*

3. Reg. 8.

Amor verus vbi querendus.

Dei, scilicet vt illi placeamus, accepti & chari efficiamur, tunc amor est verus. Similiter fundamentum patientiæ est desiderium patiendi propter Deū omne, quod possibile est hominem sustinere: similiter est videre de fundamentis aliarum virtutum. Et tunc iste amor se manifestat, quando homo in actuali tolerantia seu passione requiem inuenit, & hoc propter Deum, sicut Laurentius super prunas iacens, dicebat: *Isti carbones mihi refrigerium præstant.* Ardor enim amoris patiendi pro Christo magnus erat in corde ipsius, & refrigerabatur per præsentem tolerantiam, in eo quod desiderium suum adeptus fuerat, hoc est, pati pro Deo.

CAPVT XXVI.

De adhesionē quietā, quā Deo vnimur per spem.

Tertio consurgimus, & Deo vnimur per adhesionem quietam, solidatam anchora spei, vt scilicet quis omnem tam moralem quā spirituales exercitij motus, omnemque internæ suauitatis (etiam diuinitus infusæ) sensibilem saporem, velocitate intentionis & dilectionis penetrabili acumine transcendat, & in Deo tanquam in motus sui finali termino immobiliter quiescat. Nam quando homo se-
lectat

DE MORTIFICAT. 307

leuat supra omnem creaturam, supra semetipsum, & supra omnia dona Dei, & in dilecto amore viuifico requiescit, illic anima in Deo, & Deus in ea manet, & amoris complexu vicario requiescunt. In his ergo præfatis tribus punctis propriè consistit cōsurrectio vitæ actiuæ, quia omnes morales virtutes & virtuosa opera, & etiam exercitia exteriora & interiora, per ista ordinantur, purgantur, nobilitantur, & in merito augentur. Cum ergo peruenerit homo ad rectam intentionem, ad actuosam impellentem amorem, & valet se supra omnia eleuare, in solo Deo requiescendo, ornatus moralibus virtutibus, tunc ad veram vitam actiuam peruenit. Hæc igitur est precipua pars de spirituaki profectu ad laudem Dei.

F I N I S.

INDEX CAPITVM
IN LIBRVM R. P. IV-
LII FATII SOCIETA-
tis Iesu.

Præfatio Auctoris.

- Q**uid sit Mortificatio. *Cap. I.*
De fine & proprio Mortificationis of-
ficio, & de duobus eius generi-
bus. *II.*
In Mortificationibus, præfertim exterioribus,
mensuram & regulam esse tenendam; &
quænam illa sit. *III.*
De necessitate Mortificationis, quæ cuius ho-
mini in suo statu incumbit. *IV.*
Quam necessarium atque vile sit Religiosis
sanctum Mortificationis exercitium. *V.*
Considerationes quedam magis particulares
circa potentiarum animæ nostræ, passionis
amoris proprii, & sensuum corporis Morti-
ficationem. *VI.*
Quomodo ad praxin reducenda sit Mortificatio,
vt victoriam de potentijs ac passionibus
nostris referamus. *VII.*
De quatuor exercitijs tanquam instrumentis
Mortificationis, Renunciationis, abnegati-
onis, Resignationis & Indifferentiæ, &
primum de Renunciatione. *VIII.*
De Ab-

I N D E X.

- De Abnegatione sui ipsius in genere. IX.
 De Abnegatione appetituum carnis, & illusione ac fallacia quadam, quae in illa accidere solent. X.
 De Abnegatione animae, & in specie voluntatis nostrae, ut principalis illius potestatis. XI.
 De Abnegatione proprii Iudicii & Intellectus. XII.
 De Resignatione. XIII.
 De Indifferentia. XIV.
 De Indifferentia circa nostra domicilia. XV.
 De Indifferentia circa exercitia, & Ministeria Religionis. XVI.
 De Indifferentia circa officia honorifica & gradus. XVII.
 De Indifferentia in Conuersatione. XVIII.
 De differentia quatuor praedictorum exercitiorum. XIX.
 De insigni quodam interioris Mortificationis effectu, compositione scilicet hominis exterioris, eiusque decoro. XX.
 De quodam insigni Mortificationis effectu, vita scilicet, actionumque nostrarum exemplo. XXI.
 De tertio Mortificationis effectu, qui est voluntarium de spiritualibus & grauius rebus sermo. XXII.

I N D E X

INDEX CAPITVM IN
LIBELLVM D. HENRICI
Harphij.

DE omnium rerum temporalium con-
temptu & de tribus paupertatis gra-
dibus. Cap. I.

De sui ipsius quaestione euellenda, & de tri-
plici intentione. II.

Sensualitatem tribus mortificandam modis, &
de venialium peccatorum differentia.
III.

De mortificatione omnis inordinati amoris er-
ga homines, & de varijs amorum differen-
tijs. IV.

De mortificatione vanarum & noxiarum co-
gitationum omnium, deque earundem no-
cumentis. V.

De cura omni necessaria reiicienda, atque de
rerum externarum administratione. VI.

De omni cordis amaritudine tollenda, per amo-
ris diuini dulcedinem. VII.

De omni vana gloria & superbia calcanda, de-
que desiderio contemptus sui. VIII.

De mortificatione omnis inordinate inter-
ue dulcedinis curiositatisque intellectus.
IX.

De scrupulis conscientiae nimijs rescindendis,
& de origine scrupulorum. X.
De in-

I N D E X

- De impassibilitate in aduersis habenda, & de
tribulationum utilitate. **XI.**
- De perfecta propria voluntatis abnegatione,
atque de obedientia gradibus. **XII.**
- De amorosa anima ad Deum conuersione.
XIII.
- De triplici vita hęc tractanda, & quę
ad vitam contemplatiuam aptus. **XIV.**
- De preparatione vite actiue per veram pe-
nitentiam, atque de spe diuine misericor-
dia. **XV.**
- Meditationum varietas & efficacia, & de sex
gradibus earundem. **XVI.**
- Spiritualium exercitiorum practica, quibus
proficiendum. **XVII.**
- De mercenarijs & seruis infidelibus. **XVIII.**
- De ornatu vite actiue per virtutes morales.
XIX.
- De tribus mansionibus, quas in contemplatiuo
exornari oportet. **XX.**
- De virtutibus moralibus, humilitate, o-
bedientia, patientia, mititate, benignita-
te, strenuitate, sobrietate, castitate, &c.
XXI.
- De profectu vel consurrectione actiue vite
per fidem, dilectionem & spem. **XXII.**
- De intentione triplici, recta, simplici & det-
formi, ac que oratio vocali. **XXIII.**

De vo

I N D E X.

De vera dilectione, qua Deo per tres gradus in
actiua vita unimur. XXIII.

De amore, deuotioneque sensibili. XXV.

De adhesionem quietam qua Deo unimur per sp̄.
XXVI.

Liber Coll. Soc. Jesu Paderb. A.º 1604

F I N I S.

in
II.
V.
ē.

1604

Handwritten text on the top portion of the cover, likely a title or library mark, including the word "de" and the number "711".

Th
4627